

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVENSIS

kalkompa r

51322

Mag. St. Dr

P

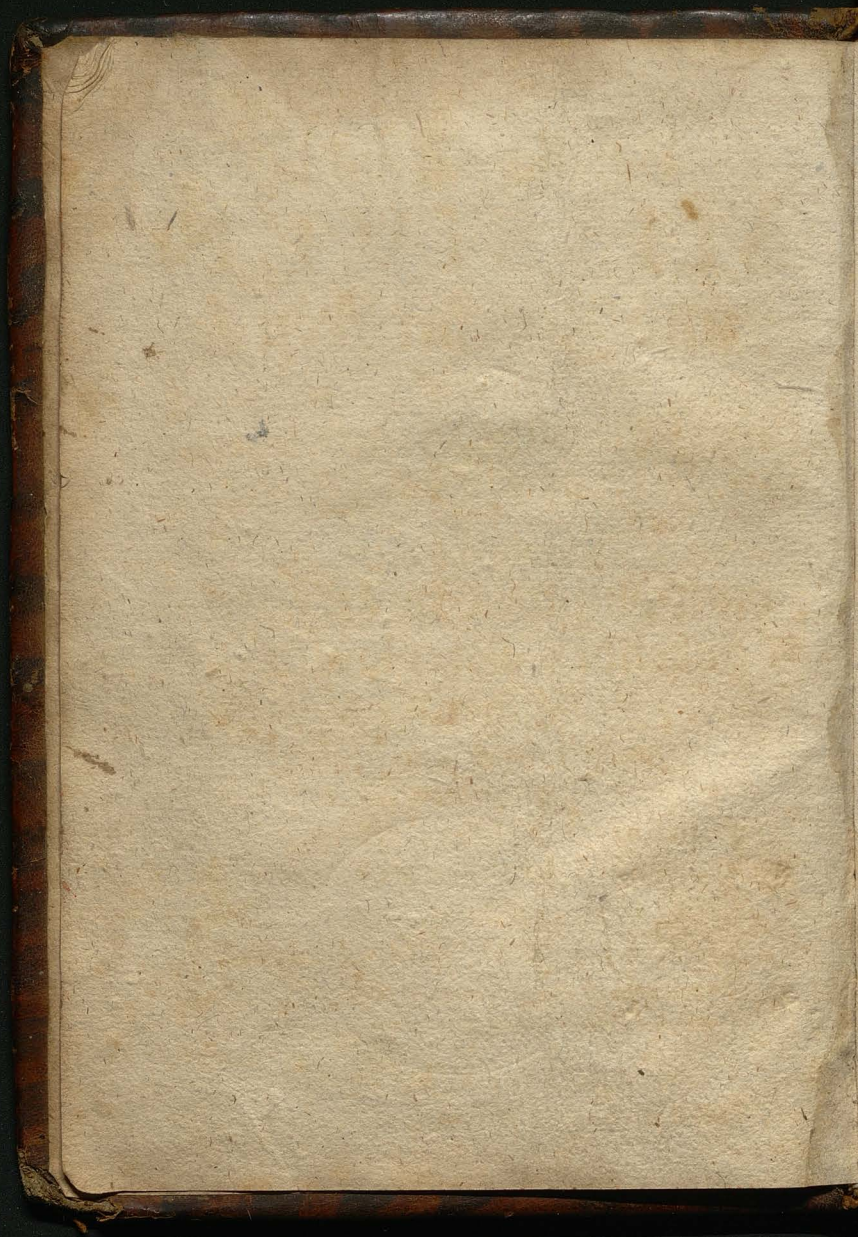

51322

I

XIV. 9. 11.
E. IX. 9.

Summ 9
7790

Sonderliche /
Polnisch, Deutsche
MISSIVEN
und Zuschriften /

so auff
Unterschiedliche Begebenheiten
gerichtet sind /

und
Sürnemlich der/
die Polnische Sprache Lieb-
habenden Breslauischen
Jugend /

Zum Gebrauch und Nutzen/
aufgeleget /

und mit einem Register / wovon in einer
jeden Missiv gehandelt wird / versehen /

Durch

JOHANNEM ERNESTI,

Wolverordneten Morgen-Prediger zu S. Hieronymi,
und der Polnischen Schul Moderatorem.

Gedruckt zur L3SSA /
durch Benjamin Friedrich Held / 1705.

I. Cor. X.

Alles zu Gottes Ehr/
und
des Nächsten Nutz.

57322
I

An einen Hochgeneigten Leser.

Wenn meine Begierde denen meiner Information Anvertrauten / auf alle Art und Weise / alle Beförderung zu thun / ihren Zweck zu erreichen / nicht so aufrichtig und beständig wäre / würde ich diese Missiven / zum Vorschein zu bringen / unterlassen haben ; alldieweil nichts so gut gemeinet kan werden / das vom Tadel / Ubelgeneigter / kan befreyet bleiben. Jedoch / weil damit nur / auf die Unerfahrenen in der Polnischen Sprache / gesehen wird / damit Sie Anlaß bekommen / Polnische Briefe zu schreiben / und einem jeden seinen geblühenden Titul zu zuetignen ; so lebe ich des Vertrauens / daß gute Gemüthher mein Unterfangen geneigt werden entschuldigen : Ohne Ruhm zu erwehnen / so werde ich innen / daß denen Anfängern mein Donat , der zum rechten Lesen /

Lesen / Decliniren / Conjugiren / Reden / satz-
same Anleitung giebet / gar erbaulich fällt;
So werden die 50. lange / und zwanzig kurz-
ze auf Ein- und Ver- Kauffe unter-
schiedlicher Waaren gerichtete Gespräche/
von denen / die sie nöthig haben / gar nütz-
lich gebraucht; und also ist Hoffnung / daß
diese Briefe denen nicht mißfällig werden
seyn / welche derselben zu ihrem Besten
werden wollen anwehhen. Wenig Kauff-
manns- Briefe sind hieher anzutreffen. Es
kan aber der Mangel leichtlich ergänzt
werden / wo diese nicht unangenehm wer-
den seyn. Ich empfehle hiemit alle meine
geneigte Gönner Gottes überreiche Gnade
und Schutz / mich aber Ihrer bestän-
digen Gunst und Gewo-
genheit!

Najásnieyszy Miłościwy Krolu, Pánie,
Pánie moy Miłościwy,

W Afzey Krolewskiej Mości, Me-
mu Miłościwemu Krolowi y
Pánu przez to jáko nánizey u-
pásć do Nog przywodzi (przyniewała
mię) Szkodá wielka, przez Pána N. N. mi
zadána, gdyż dwa, Towárámi roznemi, do
Gdańská jádące Wozy záhámował (zá-
trzymał) z tákiem Przydátkiem, że onych
rychley puścić niechce, aż mu Welná jego
powrocona będzie, (Welney swojey na
będzie) ktorá tu we Wrocławiu Zydowi
Káliskiemu powściagnał. A spráwa ta tak
się má, (záchowuje) á nie ináczey. Zyd
Faybus kupił ode mnie za sześć set Tálá-
row twárdych roznego Gatunku Sukná, á
one już w przeszły Jármárk S. Janá,
w Przytomności Zydow inszych, jako
krewnych swych pewnie záplácić objecał,
lecz w Objetnicy swey się nie uiszczył;
ále záwsze swoje do Wrocławia przywie-
zione Towáry Kupcom innym przedał,
á Towáry od nich kupione gotowemi zá-
raz Pieniędzmi záplácił á odjáchał, co mię
w prawdzie bolało, jednak odmienić nie
wie-

Durchläuchtigster / Großmächtigster König /
Allergnädigster König und Herr.

Ihro Königliche Majestät / meinem Allergnädigsten Könige und Herrn / hierdurch in tieffster Demuth zu Füsse zu fallen / dringet mich der grosse Schaden / welchen mir der Herr N. N. zugefüget / da Er zwey / mit unterschiedlichen Waaren beladene / nach Dantzig fahrende Wagen angehalten / mit einem solchen Bessatz / daß Er dieselben nicht eher wolte loß lassen / biß Er seine Wolle würde wieder bekommen / die ich hier einem Calissischen Juden zurücke behalten habe. Womit es sich so und nicht anders verhält.

Der Jude Faybus hat mir für 600. Rthl. allerhand Gattung Tücher abgekauft / und dieselben schon in dem abgewichenen Johann-Marckt / in Bessenn anderer Juden / als seiner Bluts-Freunde / gewiß zu zahlen versprochen / sein Versprechen aber nicht gehalten; sondern stets seine nach Breslau gebrachte Waaren andern Kauffleuten verkauft / und die Ihnen abgekauften Waaren baar bald bezahlt / und davon gefahren; welches mir zwar wehe gethan / jedoch nicht zu ändern gewußt.

wiedziałem. Za temem nie zaniechał Affi-
stentow jego, jako Rękoymio w napominać,
aby go do Zápłaty mieli, jeśliby niechcieli,
abym jch miasto niego do Płacenia przymu-
sił. To tak wiele pomogło, iż chcąc się
Niewczásu uchronić, czule ná niego Bacze-
nie mieli, á mnie, jako w Jármárk (w kupczy-
ny) S. Elźbiety sto pięćdziesiąt kámieni Weł-
ny do nas przywiozł, onę Frankofurtskiemu
Kupcowi zá gotowe przedał Pieniądze, o-
znaymili, gđziem ja nieodwłócznie Pieni-
dze urzędownie árestował, y Spósobem tá-
kiem Zápłatę wymogł. Tem się Zyd obru-
szywszy, chcąc się ná mnie pomścić, do wy-
żey mianowánego Szláchćicá się udał, á iż
mu Wiádomo było, że Towáry moje przez
Wieś jego powiozą, dwánaście mu Tálá-
row bitych dał, aby Wozy záciiągnął, uda-
wając, że Wełná, którą Faybus we Wro-
cławiu przedał, á ja Pieniądze zá nię do sie-
bie przyćiągnął, jego byłá, tak Towárow
zátymáných rychley puścić niechce, áż
Fortuny swojey dostąpi. A iż to jednak Wy-
mysł wykrętny, á to Prawdą istotná, że Zyd
Wełnę od Szláchćicá kupił, Gotowiznę zá-
raz oddał, zá nię, zwlászczá Zydowi ká-
mien

Inzwischen habe ich nicht unterlassen seine
 Beystände / als Bürgen zu erinnern / daß Sie
 Ihn zur Zahlung anhalten solten / wo sie nicht
 wolten / daß ich sie an statt seiner zu zahlen zwin-
 gen solle. Dieses hat so viel gefruchtet / daß sie
 allem Unfuge zu entgehen / wachsame Achtung
 auf Ihn gegeben / und mir / da Er in dem Cru-
 cis Markt 150. Stein Wolle zu uns gebracht /
 und einem Franckfurtischen Kauffmann sie umb
 baar Geld verkauffet / angedeutet / habe ich un-
 säumlich das Geld gerichtlich arrestiret / und
 Ihm die Zahlung solcher Gestalt abgebracht.
 Darüber hat sich der Jude entrüstet / und sich
 an mir zu rächen / zu dem oben gemeldeten Edel-
 man gewendet / und weil Ihm bewust war /
 daß meine Waaren durch des Edelmanns
 Dorff würden geführet werden / Ihme 12. specie
 Reichsthaler gegeben / daß Er die Wagen ein-
 ziehen solte / mit solchem Vorwand / die Wolle /
 welche Raybus in Breslau verkauffet / und ich
 das Geld dafür an mich gezogen / wäre sein ge-
 wesen / so wolte er die angehaltene Waaren
 nicht eber folgen lassen / biß Ihm das Seinige
 wieder gegeben würde / (biß Er zu dem Seinigen
 wiederumb würde gelangen.) Wenn nun solches
 ein erdichteter Fund ist / dagegen dieses wahr / daß

mień kilká potroynych taniey spuścił, jako to Przyjaciele jego pod Przyścięga przed naszym J. M. Panem Woytem zeznali: Ja przez tak gwałtowne Repressalia w wielką Szkodę y Koszty wtrącony, tedy Wászey Krolewskiej Mości, mego Miłościwego Krolá y Pána, jak nápokorniey upraszám, zechćiey Wászá Krolewská Mość Moy Miłościwy Pan, rozkaz do namienionego Szlachćicá podać, áby nie odwlocźnie ex nunc zátrzymané Towáry bez Szwan-ku mi wydał, á niepotrzebnie zádané Ekspenzy nágradził. Tak wielka krolewska Láská mię obowiąze, zá Wászey Krolewskiej Mości, mego Miłościwego Pána długo szczęśliwe Panowanie nieustawájac Májestat Boski błágac, jákoż do śmierci zostáję

Wászey Krolewskiej Mości

Mego Miłościwego Krolá
y Pána

Nániższy Sługá
N. N.

Ná-

der Jude dem Edelmann die Wolle abgekauft /
 das baare Geld dafür bald zugestellet / gestalt Er
 dem Juden den Stein etliche Silver-Groschen
 wolfeiler überlassen / wie es seine Freunde endlich
 vor unserm Herrn Stadt-Vogt ausgesaget ha-
 ben: Ich aber durch die gewaltthätige Repressa-
 lien in einen sehr grossen Schaden und Unkosten
 gesetzt worden / als bitte unterthänigst Ewer Kö-
 nigliche Majestät / Meinen Allergnädigsten Kö-
 nig und Herrn/ Ew. Königl. Majest. geruben Al-
 lergnädigst / dem gemeldeten Edelman anbefehlen
 zu lassen / daß er unsäumlich so fort die angebalte-
 nen Waaren unschadhaft mir folgen lasse / und
 die unnöthiger Weise verursachten Unkosten er-
 setze. So grosse Königliche Hulde wird mich
 verbindlich machen / für Ihrer Königl. Majest.
 langwierig- glückliche Regierung unablässlich zu
 Gott zu seuffzen / als der ich ersterbe

Ewer Königlichen Majestät

Meines Allergnädigsten Königes
 und Herrn/

Unterthänigster Knecht
 N. N.

A 4

Dem

Najjaśnieyszemu y Niezwyćiezonemu
Augustowi Wtoremu, z Bożey Łaski
Krolowi Polskiemu, Wielkiemu Książęciu
Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Mą-
zowieckiemu, Zmudzkiemu, Kijowskiemu,
Wolhynskiemu, Podolskiemu, Podlaskie-
mu, Inflantskiemu, Smolenskiemu, Siewier-
skiemu, y Czernichowskiemu.

Dziedzicznemu Książęciu Saskiemu, Ju-
liackiemu, Gor, Angryjskich y Westfal-
skich, Pánstwa Rzymskiego Arcy-Marzał-
kowi, Książęciu Elektorowi, Landgrabi
Turińskiemu, Margrabi Misniskiemu,
także wyższey y niższey Luzacyey, Bur-
grabi Magdeburskiemu, Hrabi Książęciu
Henneberskiemu, Hrabi Marchyey, Ra-
wenszbergu y Barbu, Panu ná Rawensztey-
nie, &c. &c. Pánu Memu Miłościwemu.

II.

Jaśnie Oświecone Miłościwe Książę,
Pánie y Dobrodzieju moy Miłościwy.

Ná Tonia tę, Jaśnie Oświecone Mi-
łościwe Książę, zá Zrzádeniem
Boskiem, ze mná przyszło, iż, mo-
gac przed tem innych dzwigác Ubostwem
mojem, sam Ludzi dobrych teraz upraszac
musze,

Dem Durchlauchtigsten und Unüberwind-
lichsten Fürsten und Herrn/ Herrn AUGUSTO II.
von Gottes Gnaden Könige in Pohlen/ Groß-
Herzoge in Littawen/ Neussen/ Preussen/ Ma-
suren/ Samoyten/ Ryjowien/ Wolhynien/ Po-
doliem/ Podlachien/ Lieffland/ Smolensko/ Se-
verien/ und Zernichowien.

Erb-Herzogen zu Sachsen/ Jülich/ Cleve/
Berg/ auch Engern und Westphalen/ des Heil:
Römischen Reichs Erz-Marschallen und Ebur-
Fürsten/ Landgrafen in Thüringen/ Marg-
grafen zu Meissen/ auf Ober- und Nieder-Lauß-
nitz/ Burggrafen zu Magdeburg/ Gefürsteten
Grafen zu Henneberg/ Grafen zu der Mark/
Ravensberg und Barby/ Herrn zu Ravensstein.
Meinem Allergnädigsten Könige und Herrn.

II.

Hochwürdigster in Gott Vater/
Gnädigster Fürst und Herr.

Soweit ist's mit mir/ Gnädigster Fürst und
Herr/ durch Gottes Verhängniß/ können/
daß ich iſo/da vorhin andern mit meinem wenigen
Armuth dienen können/ fromme Christen bittlich
angehen muß/ mir nach Dero Mildigkeit/ mit ei-
nem

muszę, aby mię z Szczodroblowości swej
 Ratunkiem jakim jakim wesprzeć zechcie-
 li. Substancyey od Bogami użyżoney y po
 Rodzicach mych dziedziczoney nie prze-
 marnowałem; Lecz Nieprzyjaćiel Jmienia
 Krześcijańskiego główny Wśi moje szumne
 y osadzone dobrze, w Popioł obrocił. A co
 nążałośniefza Synow mych dwóch pocią-
 gnał (zabrał) w Niewolę, y przez to Smętek
 moy rozmnożył, zwłaszcza Nádzieje żadney
 niemam, z nimi się więcey na Swiecie tem
 widzieć. Jednak mi Wśzey Książęcey Mi-
 łości po Bogu jedyna Wśzedogłośna Do-
 brota dodaje Sercá, ponieważ Wśzáz Książ-
 żęca Mość, innych Nędzę klepiących, co
 w Zárówną ábo inszą niespodzianą zabrnę-
 li Mizeryą, (Biedę, Utrapienie) ćieszyć nie
 zanie chąwasz, y Osobę mą bląhą według
 wrodzoney dobroci, Poćiechy nábawić god-
 nem uznasz, á osobliwie mię Urzędem Se-
 cretárskim po Smierci Nieboszczyka N.N.
 wákującym urádownić nie zaniechasz; ábo
 gdyby już rozdány był, czego się nie spo-
 dziewam, u Wielmożnego Jego Mości Su-
 perintendentá Mego Miłościwego Paná, za
 Poważną W.X.M. Prośbą Celnićwo (Pi-
 sarstwo)

nem Beyschub beyzuspringen. Das von Gott mir verliehene / und von meinen Eltern ererbete Gut habe ich nicht verschwendet ; sondern der abgesagteste Feind des Christlichen Namens hat meine schöne Dörffer in Asch gelegt ; ja was das allerkläglichsste ist / meine zweene Söhne in die Dienstbarkeit genommen / und dadurch mein Leyd vermehret / massen ich keine Hoffnung habe Selbte wiederumb zu sehen. Jedoch richtet mich Ithro Eminenz Hochwürdigst Fürstl. Gnaden weltberühmte Güte auf / weil sie andere Nothleidende / so auf gleiche oder andere unvermuthete Weise ins Elend gestürket werden / zu erfreuen nicht unterlassen / Sie auch meine Wenigkeit nach Dero angebohrnen Gnade zu consoliren / nicht unwürdig achten / absonderlich aber mir durch den Tod des weyland N. N. entledigte Secretariat-Stelle anvertrauen werden / oder / da sie allbereit möchte vergeben seyn worden / welches ich nicht hoffe / bey Ithro Großmächtigen Gnaden dem Herrn Superintendenten / meinem Gnädigen Herrn / mir durch Dero hochgültige Intercession, das Zöllner-Ampt in Zduny zu wege bringen / damit mein vielfältiger Kummer dadurch gemildert werde / und ich nicht gleich andern Umbläuffern Ithro Hoch. Fürstl. Gnaden / weiter dürfte beschwer-

farstwo) komory Zduńskiej zjednać, aby przez to Troska moja ulżona (uśmierzona) będąc, ja Biegunom innym podobny W. X. M. się daley nie uprzykrzał. Moje z Młodości samey Zachowanie W. X. M. wiadome, iż o Poczciwości mojej wątpić nie trzeba, ale to o mnie wcale rozumieć, że Splendoru starożytney Familiey zachować omni modo się będę starał. Co W. X. Mość za Rzeczą nieomylną przyjąć, a mnie nie opuścić zechciey, ale uniżoney Prośbie mojej Pomoc skuteczną wyświadczyć, Ja za Wielką Pomoc Pańską Modlitwy moje nie ustawiające obiecując, ozywam się zostać

Wászey Książeczey Mości Páná y Dobrodzieja mego Miłościwego

Naniższem Sługa

N. N.

Jaśnie Oświeconemu, Przenawielebnyszemu Książęciu Jego Mości Panu N. N. Świętego Kościoła Rzymskiego Kárdynałowi, Arcy-Biskupowi Gnieźnieńskiemu, Legato nato, Królestwa Polskiego Prymasowi y Pierwszemu Książęciu, &c. &c. Pánu y Dobrodziejowi memu Miłościwemu.

Jaśnie

schwerlich fallen. Mein von Jugend geführter Wandel ist Ibro Hoch-Fürstlichen Eminenz beband/ daß man an meiner Redligkeit nicht zweifeln darff; sondern gewiß dafür halten/ daß ich meiner uhralten Familie Ruhm zu erhalten mich bemühen werde. Dieses geruchen Ibro Hoch-Fürstlichen Eminenz gnädigst für gewiß zu halten/ und mich nicht hülflos/ sondern meine demüthige Bitte kräftigen Nachdruck finden lassen/ ich verspreche dafür mein unablässiges Gebeth/ und ersterbe

Ewer Hoch-Fürstlichen Gnaden

Meines Gnädigsten Fürsten
und Herrn

Untertänigster
N. N.

Dem Hochwürdigsten in Gott Vatern/
Fürsten und Herrn N. N. der H. Römischen
Kirche Cardinalen/ Erz-Bischöffen zu Gniesen/
des Heiligen Apostolischen Stuhls zu Rom Le-
gato nato, auch des Königreichs Pohlen Pri-
mati und Ersten Fürsten. Meinem Gnä-
digsten Fürsten und Herrn.

Hoch

Jaśnie Oświcone Miłościwe Książę,
Panie á Dobrodzieju moy Miłościwy.

A Czokolwiek to z Doświadczenia codziennego znajoma, że Wielkie między Małżonkami różnemi się nadydują (wynurzają) Przeciwięństwa. Tedy jednak wątpię, że kogo większa Niewierność od Małżonki potkała jako mię (nád mię). Zwłaszcza ona Ubior niewieści (Ochędostwo) zabrawszy z Porucznikiem mię odbiegła, został wiwszy mi Dziaćek troje niewychowanych. Jak ciężko mi złość taką nieść przychodzi Wászą Książęcą Miłość z Łaski swey wyfokiey zrozumieć mozesz. Rodzicom Zeninym ot worzyłem Rzecz całą, mnie mając, iż Postępek tak sprośny Corki swey tajemnie, niż się rozgłosi, uprzątnąć ábo zatlumić pomaga. Lecz widząc iż więtsze Upodobanie niż dysplicencya w tem mają, tedy chcąc niechcąc Wászey Książęcey Mości Pána mego Miłościwego, o Pomoc Pańską pokornie prosić przychodzi, którą sobie niomylnie obiecuję. Nie tylko mi to wiary godni Ludzie donieśli do Wiadomości, że w Wászey Książęcey Mości Mieście N.N. w Gościńcu pod białą Rożą się bawi, álem

Hochwürdigster Fürst/

Gnädigster Fürst und Herr.

Wiewol es aus täglicher Erfahrung be-
 stand ist / daß grosse Wiedervertigkeiten
 unter unterschiedenen Ehe-Leuten sich er-
 eignen ; So zweifelte doch sehr / daß jemanden
 grössere Untreu von seinem Ehe-Weibe die Zeit
 her begegnet sey/ als mir ; Sintemahl selbtes
 allen Schmuck weggenommen / mit einem Leut-
 nambt von mir davon gegangen / und drey uner-
 zogene Kinder mir hinterlassen. Wie schwer sol-
 che Bosheit zu tragen mir falle / können Ibro
 Hochwürdigst-Fürstl. Gnaden gnädigst abneh-
 men. Den Schwieger-Eltern habe ich alles
 entdeckt / in Meinung / daß sie das unverant-
 wortliche Beginnen Ihrer Tochter / in der Stil-
 le/ ehe es lautbar würde / werden helfen haben
 unterdrücken. Allein weil ich sehe / daß sie mehr
 einen Gefallen/als einen Unwillen daran tragen ;
 So muß ich wieder meinen Willen Ewer Hoch-
 würdigst-Fürstl. Gnaden umb Hülffe angehen/
 welche ich mir unfehlbar verspreche. Nicht al-
 lein haben es mir glaubwürdige Leute beyge-
 bracht / daß Sie in Ibro Hochwürdigst-Fürstl.
 Gnaden Stadt N. N. in dem Gast-Hofe zu
 der weissen Rose logire ; sondern ich habe sie
 selbst

álem y ja samże onę w insze Száty przebrá-
 ną (odżiáną) w Oknie z Milośnikiem swem
 leżącą, tak postępując z sobą, jakby Mát-
 zonkami oddanemi byli. Co jako Ludzie bo-
 goboyné Rzecz gorsząca, y od żadnego Po-
 bożność miłującego Człowieka pochwaló-
 na bydź nie może. Tak W. X. M. unizenie
 upraszam, ábyś mi W. X. M. taką wielką
 Łaskę (Łaskáwość) wyswiadczyć chciałá,
 á do Páná Burmistrzá Rozkaz taki dáć, áby
 onę pozwawszy, przykázal, áby wszystko,
 co w Stroju niewieściami y kámieniach dro-
 gich zabrałá, do niego przyniosłá, á rych-
 ley jey nie uwolnił, áż wszystko, comem ná
 Pápierze wyraził, á W. X. M. tu podáje
 stáwiłá. Dostápiwszy tego, pokorná do W.
 X. M. wniosę Prośbę o informacyá, jako
 się dálej będę sprawowác miał. Boć Oso-
 by takie, osławioney przy Boku mojem
 więcey wiedzieć nie żądam. Jakoż y Prze-
 wielebný Konzyftarz tego po mnie nie bę-
 dzie żądał (áfektował) onę przyjac zno-
 wu. Uwodzićiel (Uwodnik) byłby go-
 dzien, żeby go śmierć ścięta potkáłá,
 (miecz gardziel jego przeniknął) áby niko-
 go więcey nie uwiodł Wáśz Książęca
 Mość

selbst/ verkleidet / in dem Fenster mit dem Galan
 sehen liegen / und sich so bezeigen / als wenn sie ge-
 treute Eheleute wären. Solches wie es frommen
 Christen ärgerlich/ und von keinem Gerechtigkeit
 liebenden kan gebilliget werden. So bitte Ewer
 Hochwürdigst. Fürstl. Gnaden unterthänigst/
 mir die grosse Hoch-Fürstliche Gnade wiederfab-
 ren zu lassen / und dem Herrn Bürgermeister an-
 zubefehlen / daß Er Sie für sich fordern lasse/ ihr
 schaffe / daß sie alles / was sie an Schmuck und
 Kleinodien mit sich genommen / dahin bringe / ja
 nicht eher loß lasse / biß alles / was ich specificir-
 et / Ewer Hochwürdigst. Fürstl. Gnaden hier
 überreiche/ von Ihr wird deponiret seyn: Wenn
 das wird geschehen seyn / werde ich Ihro Hoch-
 würdigst. Fürstlichen Gnaden demüthigst anfle-
 hen/ wie ich mich ferner werde verhalten sollen.
 Ich begehre eine solche beschriebene Person an
 meiner Seite nicht mehr zu wissen. Wie denn
 ein Hochwürdiges Consistorium mir nicht wird
 zumuthen können/ sie wieder anzunehmen. Der
 Entführer wäre werth / daß man Ihn eine
 Spanne kürzer machte/ hiemit nicht mehr durch
 Ihn verführet würden. Ewer Hochwürdigst-
 Fürstl. Gnaden werden dem Ubel wissen zu be-
 gegnen.

Mość Według Rozładku wysokiego bę-
dziesz wiedziałą w to potrafić (temu za-
bieżeć.) Ja jak naniżey o Pomoc Páńską
upraszając, za nie aż do Smierci zostanę

Wászey Xiążęcey Mości
Páná y Dobrodziejá
mego Miłościwego
N. N.

Jaśnie Oświeconemu y Przenáwieleb-
nieyszemu Książęciu JEgo MGi N. N. Bi-
skupowi Krákowskiemu, Książęciu N. N.
Pánu y Dobrodziejowi memu Miłościwe-
mu.

IV.

Jaśnie Wielmożny, Przenáwielebniejszy
Mości Księżę Biskupie,
Panie y Dobrodzieju moy Mościwy.

Ná WMMWM. Páná y Dobrodziejá
miłościwe (łaskáwe) Zrzádenie
dałem Czarownice wsádzić, y, po-
nieważ się nie winnemi, y tak czystemi, ja-
ko Słońce ná Niebie, mniemały bydz, stá-
wiwszy im kátá tem Oznaymieniem, ze o-
nemu Spósoby takie wiadome, według
ktorych, ná upornych Ludziách dopytać się
umie

Ich bitte unterthänigst umb gnädigste De-
ferirung / dafür werde ich mich stets nennen

Ewer Hochwürdigst. Fürstl.
Gnaden

Unterthänigst. Gehorsamer
N. N.

Dem Hochwürdigsten Fürsten und Herrn/
Herrn N. N. Bischoffen zu Cracau und Her-
zoge zu N. N. Meinem Gnädigsten Fürsten
und Herrn.

IV.

An einen Bischoff / der nicht als ein Fürst
tituliret wird.

Hochwürdigster und Erlauchter/
Gnädigster Herr /

Auf Ibro Hochwürdigsten Gnaden gnädigste
Verordnung habe ich die Heyen setzen lassen/
auch / weil sie unschuldig / und rein als die
Sonne an dem Himmel / vermeinten zu seyn / ih-
nen den Scharff-Richter fürgestellt / mit der
Andeutung / daß Er solche Mittel wüßte / Krafft
derer Er aus denen verstockten Leuten bringen
B 2 Königl.

umie tego, czego Dobrocią wyznąć nie
 żądają. Postrach taki, jako niczego niech-
 ciał pomoc, (niepłonny był) tedy ta, którą za-
 nąstąszą y naprzednieyszą poczytano na
 Pytki podaną, a stopnie wszystkie Męki
 wytrwała, spodziewając się, że Zywo-
 tem uydzie; Lecz przed trzema Dni jey ten dał
 Zápłatę przyzwoitą, ktoremu prez lát tak
 wiele służyła. Zwłaszcza w Więzieniu zde-
 chła, nalazszy postrzeżono, iż jey Szyja za-
 kręcona była. Wywleczoną do Szubienice
 kátowczycy ziemią zärzucili, ponieważ na
 prętce, (na Pośpiechu) w Niebytności (Ab-
 sencyey) W M M W M: Paná y Dobrodzieja
 Miłościwego żadnego inszego Sposobu jać
 się nie wiedzieliśmy, W M M W M: Pan y Do-
 brodziey zechcesz nas decyzyą swoją ura-
 czyć. Co się jeszcze żyjacey Czárownice
 tyćze, tedy się raz dała ciągnąć, ale się dal-
 szemu Ciągnienu poddać niechciała, ale ob-
 jęcała, wszystko dobrowolnie wyznąć, co
 by jey wiadomo było, że się złego dopu-
 ściła, co się też tak stało. Z Początku się
 przyznała do tego, że W M M W M: Paná By-
 dło na Folwárku oczárowała, że pozdy-
 chać musiała, co y Włodárz potkać miało,
 ale

fönte/ das/ was sie in Güte zu bekennen nicht be-
 gehreten. Solch Schrecken/ als es nichts ver-
 schlagen wollen/ ist die/ welche man für die älteste
 und fürnehmste geachtet hat/ der Tortur unter-
 geben worden/ und hat alle Stufen der Marter
 ausgestanden/ ihr die Hoffnung machende/ daß sie
 mit dem Leben werde davon kommen; Allein
 der hat ihr vor drey Tagen den gebührenden Lohn
 gegeben/ welchem sie so viel Jahr gedienet. Ge-
 stalt man sie in dem Gefängniß todt gefunden/
 und angemercket/ daß ihr der Hals verdrehet war.
 Sie ist zum Galgen geschleppt/ und von dem
 Puckel- Knechten mit der Erden bedeckt/ weil
 man in der Eyl/ in Abwesenheit Ibro Hochwür-
 digsten Gnaden kein anderes Mittel zu er-
 greiffen gewußt/ Ibro Hochwürdigsten Gna-
 den werden ihren Endschluß uns zu er-
 theilen gnädigstes Belieben tragen. Was die
 noch lebende Hexe betrifft/ so hat sie sich einmahl
 ziehen lassen/ aber sich weiterem Recken nicht wol-
 len unterwerffen/ sondern versprochen/ alles gut-
 willig zu bekennen/ was ihr bewust wäre/ daß sie
 böses begangen/ welches auch erfolgt: Anfangs
 hat sie sich darzu bekennet/ daß sie Ibro Hoch-
 würdigsten Gnaden Wiehe auff dem Vortwerck
 N. bezaubert/ daß es verrecken müssen/ welches
 auch dem Vogt begegneten sollen/ aber nicht ange-

ale się nie nądało, to za Pomocą Márciną
 swego zjednała, iże Niewiasta jego na Ręce
 y na Nogi ochramiała (wniwecz shaleciała)
 y Członkiem żadnem władać nie może.
 Może jednak przez kapanie z Ziół pewnych
 nárządzone (zgotowane) tego Złego poz-
 bawioną bydz y do Zdrowia pierwszego
 przywroconą. Teraz W m m w m: Paná Roz-
 kazu łaskawego czekamy, jako się tu dalej
 spráwować (zachować) mamy, przydawszy
 Przyczynę nápokornieyszą, abyś W m m w
 m: Pan y Dobrodziey z łaski swey onę Ła-
 ską tą udarować, aby jey głowę pierwey
 ścięto, a za tem spalono, abo żeby Trup od
 spálenia całę uwolniony został. Oto W m m
 w m: Paná Rodziná całá Złoczyńce jak ná
 niżej (pokorniey) uprásza, ba wszystko Po-
 spolstwo w tey zostaje Nádziejey, że W m
 m w m: Pan y Dobrodziey, ponieważ zwie-
 dziona y z Sercá żałuje, za to cokolwiek
 złego popełniła, (czego cokolwiek się dopu-
 ściła) z wrodzoney swey Ludzkości y Do-
 broci, łaskę tę wielką nie tak dalece Zło-
 czyncy samey, jako całemu zacnemu Gmi-
 nowi wyświadczyć zechcesz, czem W m m
 w m: Pan y Dobrodziey wszystkich a mnie
 z osobna

gangen / dieses hätte Sie durch Hülffe ihres
 Mertens zu wege gebracht / daß sein Weib an
 Händen und Füßen verlahmet wäre / und keines
 Gliedes mächtig ist. Sie kan aber durch ein
 Bad / von gewissen Kräutern zugerichtet / von
 dem Ubel befreyet / und zur ersten Gesundheit
 gelangen. (gebracht werden) Jezo erwarten
 wir Ibro Hochwürdigsten Gnaden gnädigsten
 Befehl / wie wir uns weiter verhalten sollen / mit
 Anfügung einer demüthigen Fürbitte / Sie geru-
 hen gnädigst Sie zu begnaden / daß ihr erst der
 Kopff abgeschlagen / und hierauf verbrant wer-
 de / oder der Körper gänglich von dem Verbren-
 nen befreyet bleibe. Darumb belanget Ibro
 Hochwürdigsten Gnaden die ganze Freund-
 schafft der Sünderinn (Ubelthäterinn) aufs de-
 müthigste / ja die ganze hiesige Gemeine le-
 bet der Hoffnung / weil sie verführet / und
 hertzlich bereuet / was sie übel gethan / daß Ibro
 Hochwürdigsten Gnaden nach Dero angebohr-
 Leutseeligkeit und Güte / die hohe Gnade nicht
 so wohl der Ubelthäterinn selbst / als der ganzen
 löblichen Gemeine / zu erweisen gnädigstes Ge-
 fallen werden tragen / wodurch alle / und ich / zu
 Dero treuen Diensten werden verbunden ge-
 macht werden.

zofobna do Uług wiernych sobie obowią-
żesz. Jákoż ja się Wmmwm: Pánu pod-
nożkiem ścielac, dożywatnie zostaje
Wmmwm: Pána y Dobrodzieja

Nániżeńszem Sługą
N. N.

Jásnie Wielmożnemu, Przenáwie-
lebnieyszemu JEgo Mości Księdzu N. N.
Biskupowi N. N. &c. Pánu y Dobrodzie-
jowi memu Miłościwemu.

V.

Jásnie Wielmożny Mości Pánie Wojewodo,
Pánie moy Miłościwy y Dobrodzieju.

ZŁoczyńcá, ktory dłużey niż Rok
w Więzieniu zostaje, żałuje bárzo,
że się Ludziom złym náмовić, y
Nádzieja dáremną karmić dał, iżé Wm.
mw.m. Pán, poslawszy do Wm. mw.
m. Pána suplikę nápokornieyszą, onego
Zywotem udárujesz, rozkaz do Zwierzch-
ności Mieyskiey poslawszy, áby go zWię-
żenia wyzwoliła. Jednak ponieważ Wm.
mw.m. Pána Rezolucya pozad zostaje, te-
dy

Wie ich denn zu Ihro Gnädigsten Würden
Küsse niederfalle / und Lebenslang bleibe
Ewer Hochwürdigsten Gnaden

Unterthänig - Gehorsa-
mer Knecht
N. N.

Da der Bischoff nicht als ein Fürst
circuliret wird.

Dem Hochwürdigsten und Erlauchten Herrn
Herrn N. N. Bischoffen zu N. N. 2c. Meinem
Gnädigsten Herrn.

V.

An einen Woywoden.

Erlauchter / Hoch / Wohl / Geborner und
Großmächtiger /

Gnädiger Herr /

Er Ubelthäter / welcher über ein Jahr im
Verhaft gehalten worden / beklaget es sehr /
daß er sich böse Leute bereden / und vergeb-
liche Hoffnung machen lassen / wenn er an Ewer
Großmächtigen Gnaden eine demüthigste Bitte
würde gelangen lassen / daß Sie ihm das Leben
schencken / und der Stadt-Obrigkeit anbefehlen
würden / ihn auf freyen Fuß zu stellen. Weil
aber Ihro Erlauchten Gnaden gnädige

dy poczuwa, że przy wyroku Zwierzchności tuteczney zostanie, a że jak na dłużey będzie kołowany (pogruchocą kości jego) albo też ćwiertowany, y po Granicach innym wierutnym Lotrom na Pastrach wystawiony, (zawieszony) a Głowá jego na koło wpleciona. Od czasu tego, jako Suplikę do W. M. M. W. M. Pána posłał, Sumnienie uciskające (dokuczające, doskwierające) bez Męki go przyniewoliło wypowiedzieć, że Troje Niewiaśc brzemiennych rozerznawszy, Sercá Niemowiatek pożarł, przez co się śmielszem stał, Ludzie insze zabijając. Nad to w Obecności (Bytności) wielu Ludzi wyznał, że nad te, na Pytkách (w Torturze, kwestyach, teskliwych) przestępstwa wyznane, y Kościół Przechowski wytupił, Dwór Pánski zapalił, bá wiele srogich Występów (Rzeczy, Uczynków) się dopuścił, te Przyczyna są (sprawują) Mów rospaczających, (desperackich) Częstoć prosi, aby mu Powroz jaki dano, na obieszenie się, albo Noż jaki aby go w sobie utopić (przebić się, przekłóć się nim) mógł, a tak Uciśnienia swego pozbył (pozbawił) zwłaszcza sobie przypomina, że ci pretko umarli,

Resolution ausbleibet/ so mußtmaßet er/ daß es bey dem ersten Ausspruch der hiesigen Obrigkeit/ werde bleiben/ er auß längste gerädert/ oder auch geviertheilet/ und an die Strassen andern bösen Buben zur Abscheu/ aufgestecket/ der Kopff auß Rad gelegt werden. Sind dem Er seine Bittschriffte an Ihro Erlauchten Gnaden abgehen lassen/ hat ihn das ängstende Gewissen genöthiget/ ungefoltert heraus zu sagen/ daß Er drey schwangere Weiber aufgeschnitten/ die Herzen der kleinen Kinder aufgefressen/ dadurch er thürstiger worden/ andere Menschen zu ermorden. Über dieses hat er in Gegenwart vieler Leute bekennet/ daß er über die andern/ in der Tortur ausgesagte Mißhandlungen/ auch die Kirche zu Przekowa beraubet/ dem Edelman seinen Rittersitz angesteket/ ja viele grausame Thaten begangen: Die verursachen/ daß er verzweifelte Reden führet. Offters bittet er/ daß man ihm einen Strick geben wolle/ hiemit er sich aufhängen/ oder ein Messer/ daß Er sich erstechen könne/ und also von seiner Angst abkomme/ gestalt er sich erinnerte/ daß die jenigen geschwinde wären gestorben/ die er erschlagen/ und die er aufgehangen hatte/ in etli-

li, ktorých zabił, á ktorých obieścił, w kilku Minutách (zá kilká Minut) Zywoť skončili. Lecz on się wewnątrznie od Nágá-bania, á zewnatrz od Robactwa we Dnie y w Nocy trapić y ciemieżyć (dręczyć) dać musí. A iž przed kilką Dni mié do siebie dał záprosić, z czegom mu się względem Urzędu mego wytámac nie mógł, y tego po mnie (ušilnie) áfektował, ábym W^{m.}M^{w.}M. Pána y Dobrodžiejá ják nápilniey (ná bárziey, wzruszájac) prosił, ábyš W^{m.}M^{w.}M. Pan przebaczywszy onemu jeho nierozważne Podjęcie, tutečnéy mieyskiey Zwierzchności rozkázal, áby raz ferowány Dekret, dla tak wielu wierutnych Uczynkow, Złodžieystw, zápalenia Owczárni, wyłupienia Košciółow wykonałá (skutkowałá) ná nim. Chce to zá wielká przyjac Łáskę, tem częstém się ná Smierć przygotować, tey niewatpliwey będąc Náđžieje, že mu Bog z Łáski popełnione Przeštepstwa odpusti, Duszę jeho, jáko pokutujúcego Lotrá do Rájú przyjmie. Ja Požadaniu jeho chcąc dosyć uczynić, W^{m.}M^{w.}M. Pan bęđziesz wiédział poštápić w tey mierze, áby się ják náprętsza Ekšekucyá stáłá. Zá tem W^{m.}M^{w.}

etlichen Minuten das Leben geendet hatten. Er aber mußte sich innerlich von den Anfechtungen/ und eufferlich von dem Ungezieffer Tag und Nacht ängstigen und plagen lassen. Wenn er mich denn vor etlichen Tagen zu sich erbitten lassen/ ich Ampts wegen ihm nicht entfallen können/ und von mir inständig begehret/ Ewer Großmächtigen Gnaden aufs beweglichste zu bitten/ daß sie geschehenes unbedachtsames Unterfangen gnädigst verzeihen/ und hiesiger Stadt-Obrigkeit anbefehlen/ daß sie das einmahl gefällte Urtheil wegen der so vielfältigen Missethaten/ Diebstahle/ Anzündung der Schafferey/ Beraubung der Kirchen/ an ihm vollziehe. Er wil es für eine grosse Gnade erkennen/ sich indessen zum Tode geschickt machen/ und der ungezweifelten Hoffnung leben/ Gott werde ihm aus Gnaden alle seine Ubertretungen verzeihen/ seine Seele/ wie des bußfertigen Schwächers in sein Reich aufnehmen. Seinem Verlangen habe ich ein Genügen wollen thun/ Ewer Großmächtigen Gnaden werden wissen/ wie hierinnen zu verfahren/ damit die Execution ehestes erfolge. Diesem nach übergebe

MW. M. Páná Boskiey poruczywszy Do-
 brotliwości, zostaje dożywotnie,
 Jáśnie Wielmożny Pánie Wojewodo,
 WM. MW. M. Paná y Do-
 brodziejá

Nániższem Sługa
 N. N.

Jáśnie Wielmożnemu JEgo Mości Pánu
 N. N. Wojewodzie &c.
 Pánu y Dobrodziejowi memu Miłości-
 wemu.

VI.

Wielmożny Mości Pánie Stárosto,
 Mój wielce Mości Pánie y Dobrodzieju.
N le tájno mi, że się WM. MW. M. Pan
 w Drogę wybierasz, y takbym słu-
 sznie Doległość (prywatną Spráwę moję)
 aż do Powrotu WM. MW. M. Páná szczęśliwego
 odłożyć miał. Lecz ponieważ Káspar Lem-
 mer mi Szoltystwą przedanego rychley u-
 stąpić niechce, aż mu Retentę (Resztę) sze-
 ściu dziesiąt twárdych położę, co jednak
 z Kontráktem nászem wyraznem się nie zgá-
 dza, ja kupcowi ustąpić z Domu mego do
 tąd

übergebe ich Ewer Erlauchten Gnaden Gottes
Güte/ und verharre Lebenslang

Ewer Erlauchten Gnaden

Untertänig - gehorsam
mer Knecht

N. N.

Titul.

Dem Erlauchten / Hoch-Wol-Gebohrenen
und Großmächtigen Herrn / Herrn N. N.
Woywoden ic. ic.

Meinem Gnädigen Herrn.

VI.

An einen Starosten oder Hauptmann.

Hoch- Wohl- Gebobrner Herr Starost/
Gnädiger Herr.

Unbekand ist es mir nicht / daß Ewer Gna-
den reisefertig sind / und also solte ich mein
Anliegen billich / biß zu Ithro Gnaden glücklichen
Wiederkunfft verschieben. Allein weil der Ca-
spar Lemmer mir die verkauffte Schulzerey nicht
eher abtreten wil / biß ich den Rückstand der 60.
Rthl. werde erleget haben/ und solches wieder un-
fern

tad ośiádłego powinien , á tak niewiem do-
 kąd się z Zoną y z Dziećmi , bá wszystkim
 mojem Sprzętem Domowem , niemniey y
 Bydłem obroćić mam. Tedy Nádzieje
 tey , że W_{M.M.W.M.} Pan tego za żadne Ná-
 ćieranie (Przynágłanie) nie poczytasz , ále
 raczey według Rozumu swego wysokiego
 Sprawę (Potrzebę) tę tak rozeymiesz (ro-
 zeznász , rozstrzygniesz) ábym áni z Kup-
 cem mojem w Przeciwność (Zátargę) áni
 z Lemmerem wszkodliwą Nieprzyjaźń nie
 záfzedł. On , jáko W_{M.M.W.M.} Pan rozwa-
 żyć możesz , Przyczyny żadney nie ma się
 przeciwnem stáwić. Nikt mi tego práw-
 dziwie nie będzie mógł dowieść (dokazać)
 żem kogo przez wszystkie Zywoť moy u-
 krzywdził (komu czego ubliżył ,) á tak te-
 raz uniego niepoczne , jnaczy się spráwo-
 wác , jáko moja Sława pozwała. Cnotę mo-
 ję nád wszelkie dobrá doczesne przekła-
 dam. Tak też W_{M.M.W.M.} Pan wiadomość
 łáskawą raczysz mieć o mnie , że Interes-
 sów nie rad kupię (gromádcę) rádniey je
 przed Czasem oraz z kapitálną Summą kła-
 dcę , kiedy tylko bez Ulymy (Uszczerbku)
 Zywienia mego się stác (bydź) może. Te-
 razem

fern ausdrücklichen Contract läuffet/ ich meinem
 Käuffer mein bishero bewohntes Wohnhaus zu
 räumen verbunden bin / und also nicht weiß / wo-
 hin mich mit Weib und Kindern / ja allem mei-
 nem Hausrath und Viehe hinwenden soll: Als
 hoffe ich / Ewer Gnaden werden es für keine Un-
 gestimmigkeit annehmen / sondern vielmehr nach
 Dero hohen Verstande meine Angelegenheit so
 mitteln / damit ich weder mit meinem Käuffer in
 Biederwertigkeit / noch mit dem Lemmer in
 schädliches Unvernehmen gerathe. Er / wie
 Ewer Gnaden ermessen können / hat keinen Zug
 sich wiederseßlich zu erweisen. Niemand wird es
 mir mit Warheit darthun können / daß ich jeman-
 den mein Lebetage verfortheilet habe / und so wer-
 de ich jeko an ihm nicht den Anfang machen / mich
 anders zu verhalten / als mein gutter Name es zu-
 läßet. Meine Ehre achte ich höher / als zeitliche
 Güter. So wird Ewer Gnaden gnädige Wis-
 senschafft beywohnen / daß ich ungern die Interes-
 sen anwachsen lasse / lieber gebe ich Sie vor der
 Zeit / und das Capital zugleich / wenn es ohne Ab-
 bruch meiner Nahrung geschehen kan. Jeko bin
 ich / Gott sey Danck! mit keinen Schulden be-
 haftet. Rein Mensch wird sich finden / der eine
 Anforderung an mich habe. Aber daß ich unter-
 schiede-

razem, Dzięká Bogu, żadnemu niczego nie
 winien. Nie naydzie się żaden Człowiek,
 ktoryby Pretenzyą jaką do mnie miał. Lecz
 że różne Reszty między Ludźmi mam, sa-
 memu Lemmerowi wiadomo. Atoli jednak
 przez to się dekláruję, ponieważ Lemme-
 rowi Znájomkowie o nim udávajú, że bár-
 zo zadłużonym, co mi się Rzeczą niepo-
 dobną zda bydz, iż przeciw Objetnicy
 swey wolę postąpić, á z Rátyhábiczą Wm.
 mw.m. Paná wyžey námienione sześćdzie-
 siąt Talarów w Cefarskiey Monecie dać,
 niżeli Wm.mw.m. Pána dálej w tey przy-
 krey (niesmaczney) sprawie obciążać. Racz
 Wm.mw.m. Pan mi Urzędową Pomoc y
 Asystencyą pokazać. Ja życzę, ábyś Wm.
 mw.m. Pan Droę przed się wziętą według
 Požadánia własnego szczęśliwie odprá-
 wiwszy przy dobrym Powodzeniu powro-
 cił, o to do Pána Bogá wzdychać nie zanie-
 cham. Jego Boskiey Opáttržności Wm.mw.
 m. Pána poruczywszy, zostaje dożywotnie

Wm.mw.m. Pána y Dobrodzieja

Nániższy Sługa
 N.N.
 Wiel-

schledene ausstehende Schulden unter den Leuten habe/ ist ihm Selbst dem Lemmer bewust. Jedoch erkläre ich mich hiedurch so / weil des Lemmers Bekandten von ihm fürgeben / daß Er in grossen Schulden stecke / welches mir unglaublich vorkommet/ daß ich lieber/ wieder mein Versprechen verfahren/ und mit Ewer Gnaden Genehmhabung die obenbenenneten 60. Reichshaller an Kayserlicher Münze geben wil / als Ewer Gnaden weiter in dieser verdrießlichen Sachen beschwerlich zu seyn. Ewer Gnaden geruben mir Obrigkeitliche Hülffe und Beystand zu erweisen. Ich wünsche / daß Ewer Gnaden die vorhabende Reise nach eigenem Verlangen glücklich verrichten und gesund wiederkommen mögen. Darumb wil ich zu G D Z zu seuffzen nicht unterlassen / dessen himmlischen Vorforge Sie ergebende / verharre ich Lebenslang

Ewer Großmächtigen Gnaden

Untertänigster
Knecht
N. N.

Wielmożnemu á mnie wielce Mościwemu
Pánu JEgo Mości Panu N.N. Stároście
N. Memu wielce Mościwemu Pánu y Do-
brodziejowi.

VII.

Wielmożny MCi Pánie,
Mnie wielce MCi Pánie.

Zechcesz WM. MW. M. Pan sobie ná Pa-
mięć przywieść, gdy WM. MW. M.
Páná dla Długu y Przyczyn inszych
w Poznaniu arestem trzymano, jákom się
usiłował WM. MW. M. Pána wyręczyć, y
dwieiná Sty Tálarow gotowych wspomóc,
iześ WM. MW. M. Pan bez Závady Droge
swá ná Májétności swe odprawić mogł.
Lecz jákoś się WM. MW. M. Pan w Słowie
swym uiścił Sumnienie to WM. MW. M. Pá-
nu oznaymi. Ja wszystkiego zámilczę.
Atoli jednak poniewážeś WM. MW. M. Pan
nie tylko ná moje do WM. MW. M. Pána
dyrygowáne Listy niczego nie odpisał, áleś
też ná moje oštátne Piśanie taką dat deklá-
racya, która mię zniewála do Trybunału
WM. MW. M. Pána pozwać, tedy to ná Ro-
zwážanie (Rozbieranie) WM. MW. M. Pánu
podaję, jeśli WM. MW. M. Pánu ná Stawę y
umy-

Dem Hoch-Wol-Gebohrnen Herrn / Herrn
N. N. Hochverordneten Herrn Hauptmann.
Meinem Gnädigen Herrn.

VII.

Hoch / und Wolgeborner Herr und Ritter/
Gnädiger Herr.

Euer Gnaden belieben zurücker zu gedencken/
da sie in Posen Schulden und anderer Ur-
sachen halben verarrestiret waren / wie ich es
mir habe angelegen seyn lassen / Sie uns zu Bür-
gen / und 200. Rthl. baar vorzuschießen / daß Sie
ungehindert Dero Reise auf ihre Güter haben
fortsetzen können. Wie aber Ewer Gnaden De-
ro gegebenen Parol nachgekommen / wird Ihnen
Dero Gewissen andeuten. Ich wil alles mit
Stillschweigen übergehen. Jedoch / weil Ibro
Gnaden meine erste an Sie abgelassene Briefe
nicht nur unbeantwortet gelassen haben / sondern
auch auf mein letztes Schreiben eine solche Erklä-
rung gethan / die mich nöthiget vor das Tribunal
Ibro Gnaden zu citiren / so gebe ich es Ibro
Gnaden zu erwegen / ob es Ihnen zum Ruhm
und Dero vorhabenden Mariage zur Beförde-
rung

umysłonego Matżeństwa Zálecenie poy-
dzie, kiedy W^{M. MW. M.} Pána listowną O-
bligacyą, y insze spisáne Listy przytożę.
Niż jednak Zámysłu mego dowiodę, o-
znaymuję wprzod intencyą moję, ábyś
W^{M. MW. M.} Pan nápotym nikomu Przy-
czyny, jako sobie sámemu niemógł przy-
czytać. Nie nábędęli mego nádaley zá
dwie Niedziele, tedy to zá Rzecz pewná
W^{M. MW. M.} Pan miey, iże się W^{M. MW. M.} M.
Pan ná Mieyscé námiénione będziesz musiał
ná Spráwowanie stáwić, y pozwolić, że
nowym Arestem W^{M. MW. M.} Pána przy-
cisną. Czego ja W^{M. MW. M.} Pánu nie ży-
czę, ále raczey wszego fortunnego Powo-
dzenia, nie trác go W^{M. MW. M.} Pan samże
umysłnie. Ná to poruczam W^{M. MW. M.} M.
Pána w Opiekę Bożą, ozywájac się ná
záwsze
W^{M. MW. M.} MCiego Pána

Zyczliwy Przyjaciél
N. N.

Wielmożnemu á Memu wielce Mości-
wemu Pánu Jego Mości Pánu N. N. Memu
wielce Mościwemu Pánu.

Wiel-

rung gereichen werde / wenn Dero schriftliche
 Obligation und andere Briefe abgeschrieben be-
 legen werde. Ehe ich aber solches bewerkstellige/
 schreibe ich vorhero meinen Vorsatz Ihnen zu/ da-
 mit sie niemanden anders / als Ihnen die Schuld
 hernach dürfen geben. Bekomme ich das Rei-
 nige zum längsten in vierzehn Tagen nicht / so
 mögen Ibro Gnaden gewiß dafür halten / daß
 Sie an den gemeldeten Ort sich zur Verantwor-
 tung werden stellen müssen / und geschehen lassen/
 sich mit einem neuen Arrest zu beschwingen. Wel-
 ches ich Ibro Gnaden nicht wünsche / sondern
 vielmehr allen glücklichen Wolstand / Sie ver-
 schergen ihn nur selbst nicht vorseghich. Im übrি-
 gen übergebe ich Ibro Gnaden in Gottes
 Schutz / und verharre stets

Ewer Gnaden

Geneigter Freund
 N. N.

Dem Hoch- und Wolgebohrnen Herrn und
 Ritter N. N. Meinem Gnädigen Herrn.

Wielmożny Mości Pánie,
Moy wielce Mości Pánie y Dobro-
dzieju.

Pisánie de 15. Marca W^{M.} m^{w.} m. Paná
poznaymuje, (opiewa) że się W^{M.} m^{w.} m.
m. Pan obáwiasz, iże mi ná wáfceci
M. m. Paná nie miło, żeś W^{M.} m^{w.} m. Pan
z Odesłaniem pozyczonych stu Tálerow
czásu słusznego nie trzymał. Tedyć słu-
szna, gdy się kto uiszcza Ludziom, co im
objecuje, áby wiarę záchował. Lecż trze-
ba ná Osoby wzgląd mieć, zktoremi Sprá-
wę kto ma. W^{M.} m^{w.} m. Pán dotąd ná
terminowánego Czásu Zapłaty nie omię-
szkał, (przestrzegał) á takem się względem
Zwłoki nie stárał. Zwłászczam ja za Rzecż
pewną miał, iż W^{M.} m^{w.} m. Pan kredytu
swego umyślnie nie utracisz, á jákom po-
myślał (tuszyl) tak się powiodło, iżeś
W^{M.} m^{w.} m. Pan Summę pieniężną z Płutá-
mi (Interesámi) posłał. Prágniejsz W^{M.} m^{w.} m.
Pan Zástáwy Powrocenia, tębym
Oddawcy Pieniędzy oddał był, gdybyś
W^{M.} m^{w.} m. Pan nie pisał był jeśli za Rzecż
poradną uznám. A te Słowa mię wzruszy-
ly,

Hoch/Gebohrner Herr Baron/

Gnädiger Herr.

Ihro Gnaden von dem 15. Martij bezeuget/
daß Sie in Sorgen stehen / ich werde unge-
halten seyn/ daß Sie die Zeit mit dem Wie-
derschicken der vorgeliehenen 100. Rthl. nicht in-
ne halten. So istz wol billich/ daß man dem nach-
kommet / was man verspricht / wenn man den
Credit behalten wil. Allein man muß auf die
Personen sehen/ mit welchen man zu thun hat.
Ihro Gnaden haben bishero / die angeraumte
Zeit der Zahlung in acht genommen / und so bin
ich wegen des Aufschubs unbesorget gewesen. Al-
lermassen ich gewiß dafür gehalten / daß Ewer
Gnaden sich vorseghlich umb den Glauben nicht
bringen würden / und wie ich gemuthmaßet / so
istz erfolgt / daß Sie das Geld gesand haben/
nebst den Interessen. Sie begehren ihr Pfand
zurück / dasselbe hätte ich dem Überbringer des
Geldes zugestellet/ wenn Ihro Gnaden nicht ge-
schrieben hätten/ wie ich es für rathsam erachte.
Und diese Worte haben mich bewogen / biß zu ei-
ner andern Gelegenheit dasselbe bey mir zu behal-
ten. Die Strassenräuber sind nicht ungemein.
Unlängst hat man einen Handwercksmann auf

ły, aż do Czásu inszego onę u siebie zadrž-
 mąć. Zboyce potoczni. Czásu niedawne-
 go zabitego Rzemieślniká w Drodze nále-
 ziono, o którym ci, którzy go ználi, mówią,
 (powiádają) że wielkie Pieniądze u siebie
 miał. Ták też inszego Podroźnego ze
 wšzystkiego obráli; y tákby się kurforowi
 (Posłowi) powiodło było (toby potkało
 było) gdyby się na baczeniu nie miał był,
 á w chroście skrył był, żeby mu worek
 z węgierskimi Złoty, który w zánádrach
 miał, zábráli (odebráli) byli, ábo żywotá
 pozbáwili. Zkąd Rzecz niebezpiečná pod
 ten czas komu co powierzyć. Zá Pożycze-
 nie nie trzebá WM. MW. M. Pánu dzie-
 kować: Wiádomo WM. MW. M. Pánu, że
 káždemu według Možności rad służyć.
 (wygádzam) Skoro mię Rozkaz jáki od
 WM. MW. M. Pána doydzie, że Zástáwę
 posłać mam, nieomieszkánie onę puszczyć.
 Ná ten Czás WM. MW. M. Pána odda-
 wfzy w Opiekę Boską, zostáje
 WM. MW. M. Pána y Dobro-
 dzieja

Do Usług obowiązany
 N. N.
 Wiel-

dem Wege erschlagen gefunden/ von welchem die/
welche ihn gefant haben/ sagen / daß er ein Stü-
cke Geldes bey sich gehabet haben sol. So haben
sie auch einem andern Reisenden alles / was er ge-
habet hat/ genommen; Und so wäre es auch ei-
nem Bothen ergangen / wenn Er sich nicht vorge-
sehen hätte gehabet / in einen Strauch verstecket/
daß sie ihm eine Post Geldes (Ducaten) so er in
dem Busen gehabet / weggenommen / oder auch
gar das Leben genommen hätten / woher es ge-
fährlich ist jeziger Zeit jemanden etwas anzuver-
trauen. Für das Darlehen dürffen Ihro Gna-
den nicht dancken / Sie wissen / daß ich nach mei-
nem Vermögen jederman gern diene. So bald
einen Befehl von Ihro Gnaden erhalte / daß ich
das Pfand schicken soll / wil ich ungesäumt folgen
lassen. Vorjeko Sie in Gottes Schutz erge-
ben / verbleibe

Ewer Gnaden

Dienstergebenster
N. N.

Dem

Wielmożnemu á memu Wielce Mości-
wemu Panu N. N. Báronowi
Memu wielce Mościwemu Pánu y Dobro-
dziejowi.

IX.

Szláchetny á Mościwy Pánie Burmistrzu,
Moy Mości Pánie á Przyjácielu zacny.

CZás długi (nie máty) będzie zefsmy się
z sobą nie widzieli, á jeszcze dłużej
(dłuższy), zem się listownie za Powodze-
niem WMM M. Paná y Familiey kochá-
ney wászeci nie wywiádował, á podobno-
by jeszcze dłużej trwáło było, do WMM
M. Pána Burmistrzá cokolwiek piśać, gdy-
by Wdowa tá, jáko Oddawcá Listu tego,
mię do tego nie przywiodła bytá, (bytá Po-
wodem.) Już ná czwarty Rok u mnie, zá
Piaśtunkę służyła, á przez Czas táki, tak się
záchováła, iż jey Swiádectwo niepodeyrzá-
ne Obcowánia (Postępkow) jey dobre-
go udzielić mogę (atetestacya niepodeyrzá-
ná opátrzyć mogę). Bo gdy Niewiásty
pierwsze Małżonkę moję częstokroć nie-
bacznemi swemi Słowy do Gniewu pobu-
dzały, Dzieci źle (niedbále) opátrowały,
klnieniem swym, Słowy sprosniemi, do
Niecnót

Dem Hoch- und Wolgebornen Herrn/ Herrn
N. N.

Freyherren

Meinem Gnädigen Herrn.

IX.

Edler / Wol-Ehrenfester / Wolwelfer und
Wolbenamter/

Mein Insonders HochgeEhrter Herr/
und werther Freund.

Eine geraume Zeit wird es seyn/ daß wir einander nicht gesehen haben / und noch länger ist/ daß ich mich nicht schriftlich nach seinem und der lieben Seinigen Wolstande erkündiget habe / und würde vielleicht noch länger angestanden haben/ etwas an meinem HochgeEhrten Herrn Bürgermeister zu schreiben / wenn die Wittib / als Überbringerin dieses Briefes / mich nicht darzu angebracht hätte. Es hat Selbte in das vierdte Jahr vor eine Kinder-Wärterin bey mir gedienet / und sich die Zeit über so verhalten / daß ich Ihr ein unverdächtiges Zeugniß ihres gutten Wandels ertheilen kan. Denn da die vorigen Weiber meine Ebeliebste zum öftersten mit ihren unbescheidenen Worten zum Zorn gereizet/ der Kinder übel abgewartet / Sie mit ihrem Fluchen/ schandbaren Worten / zu dergleichen Untugenden

Niecnót takowych zawodziły, tak ta, jako na Służebnicę dobrą należy, wszystko polepszyła, rano y na wieczor z Dziećmi pilnie się modliła (Pacierz mowiła) y do Cnot (obyczajów) przystoynych nąpomiwała. Czym nas Rodziców tak bårżo kontentowała, iżbyśmy radzi byli gdyby bez męża (nieomężona) u nas na Służbie została była. Jednak iż się Wdowiec nalażł, (ozwał) który ją za Zonę pojąć żadał, tedy za mojem y Małżonki mojej Zdaniem y Radą na Małżeństwo zezwoliła. Teraz gdy Wesele do Skutku ma przyść, jdzie o to, jeśli Rodu cnotliwego. A ponieważ to Zwyczaj Rzemieślniczy, nieśie, iż nie tylko Mężowie ale y Zony jch Listami rodnymi opatrzone bydź muszą. Mąż jey pierwszy Partaczem (Pokatnikiem, Rzemieślnikiem pokatnym) był, za tym się nie pytał a ona też o to się nie starała. Prosiła mię, jako słuszna, ponieważ jey wiadomo, że z WMM M. Pánem, jako Głową Miasta Wászećiów w dobrej żyję Przyjaźni, abym onę jak nalepiey WMMM. Pánu zalecił, a ona tym rychley Odprawę swą mieć (Odprawy swej, dostać mogła: A iżem się dla wy-
żey

genden verleitet haben / so hat sie als einem frommen Dienst-Bothen zusehet / alles verbessert / des Morgens und Abends mit den Kindern fleissig gebethet / und Sie zu anständigen Tugenden angehalten. Womit sie uns Eltern so vergnügt / daß wir gern gesehen hätten / wenn sie unverheyrathet / bey uns in Diensten wäre geblieben. Indem sich aber ein Wittiber gefunden / der sie zu verheyrathen verlanget hat / Sie Ihm mit meinem und meiner Ehe-Frauen Gutbefinden und Rath die Ehe versprochen. Jezo da die Hochzeit soll fortgestellt werden / stösset es sich daran / ob sie ehrlicher Geburth ist. Und weil es Handwercks Gewohnheit ist / daß nicht nur die Männer / sondern auch ihre Ehe-Weiber mit Geburths-Briefen müssen versehen seyn. Ihr erster Mann ist nur ein Pfuscher gewesen. Darnach nicht gefragt / und Sie auch deßhalben unbekümmert gewesen. Jezo hat sie mich gebührend ersuchet / weil ihr bekand ist / daß ich mit meinem Hochgeehrten Herrn / als dem Haupt ihrer Stadt / in guttem Vernehmen lebe / daß ich Sie meinem Hochgeehrten Freunde bestens empfehlen wolte / und Sie desto ehender die Abfertigung erhalten könnte. Wenn ich nun wegen oben ange-

ge-

żey wyrażoney Przyczyny, wyłamać nie
mogł, tedy wnoszę uśilną Proźbę moję do
W M M M. Pána, racz wászeć, jey ile moż-
na, do tego dopomoc, dla czego (o co) się
do W aszmościow nie bez kosztow udałá,
(zápuścila.) Jáko niektorzy z Ziemkow
jey onę upewnili, tedy z jey krzesnych
Oycow jeszcze jeden żyje (żyw) y dway
stárzy Mieszczanie, ktorzy gdy jch W M M.
M. Pan do siebie dasz pozwać, ná przy-
zwoitym Mieyscu pod Przysięga ćieleśną
Rod jey cnotliwy potwierdzą. Pomoc
wszelka oney wyświadczona, obowiąże
mię do wzajemnych powolności (wzajem
się powolnym ná Usługi) W M M M. Pána
stáwić. Zá tym Obronie W M M M. Pána
Bożey oddawszy (poruczywszy) zostaje

W M M M. Pána

Sluga powolnym

N. N.

Slá.

geführten Ursachen Ihr nicht entfallen könne / als
 bitte ich fleißig / der Herr beliebe / so viel möglich/
 ihr behülfflich zu seyn / in dem / warumb Sie nicht
 ohne Unkosten zu Ihnen sich begeben. Wie
 einige ihrer Lands-Leute sie vergewissert haben/
 so lebet noch einer von ihren Paten und zwey
 alte Bürger / welche / wenn Sie mein Hochge-
 Ehrter Herr zu sich wird fordern lassen / an ge-
 bührendem Ort / bey Körperlichem Eyde / ihre
 ehrliche Ankunfft bestetigen werden. Alle ihre
 erwiesene Hülffe wird mich verbündlich machen/
 meinem HochgeEhrten Herren hinwiederumb
 zu gefallen zu leben. Indessen übergebe ich Sie
 in den Schuß Gottes / und verbleibe

Meines HochgeEhrten Herrn
 Bürgermeisters

Bereitwilliger Diener

N. N.

D

Ant.

Mnie wielce łaskawy Pánie,

Nieznajomie przychodzi mi, na wásze-
cin do nášzego Niebošczyká Pána
Burmištrzá dyrygowány (ekspedyowány)
odpisać. Ktoregobym się odpieczetować
nie ważył (podjął) był, gdyby mię Jey
Mość nášza Páni Burmištrzowa do tego nie
nápominátá bytá, oznaymujác, że onego
Summá taká bédzie, ktora całego Zgromá-
dzenia Radzieckiego (cáley Rady) Głos béd-
dzie wyciągała (na co wšzyſcy Jch Mość
Panowie Raycy będą mieli przyzwolić,) á
tak się též náázto, že przeczytawšy on,
Zadání wászećine (W MMM. Pána w Ses-
syey Rádzieckiey proponowane bydź mu-
šiało, rozważywšy wšyſtko dobrze, (ba-
cznie) ſtaſęli dway cnotliwi Miešćczanie
w Miešćcie nášzym z Owdowiána Katárzyna
przed Rádą całą, y przyſiężnie (pod Przy-
ſięga) podniozšy dwa Pálce zeznali, že
Rodzicow jey z Młodošći ználi, ktorzy się
ſpráwiedliwie y pocźciwie u nas zachowáli,
y Corkę ſwá zczyštego Małżeńštwá ſpłó-
dzili. Zaczym jey Šwiadećwo na Potwier-
dzenie jey cnotliwego Rodu (Urodzenia)
udzie-

Hochgeehrtester Herr /
Unterschiedlicher Weise kommet mir zu Ihnen
 auff dero an unsern seeligen Herrn Bür-
 germeister abgelassenes / zu antworten. Wel-
 ches zu erbrechen ich mich nicht unterfangen hät-
 te / wenn die Frau Bürgermeisterinn mich nicht
 darzu angemahnet hätte / andeutende / daß ein
 solcher Inhalt dessen würde seyn / darzu das
 ganze Raths-Collegium die Stimmen würde
 beytragen müssen / und hat sich auch so befunden /
 daß nach Überlesung desselben / in der Raths-
 Session dero Begehren hat müssen vorgetragen
 werden. Da man nun alles reifflich überleget /
 sind zwey ehrliche gefessene Bürger in unserer
 Stadt nebst der verwittibten Catharina vor dem
 ganzen Rath erschienen / und haben eydlich mit
 zwey erhabenen Fingern ausgesaget / daß Sie
 ihre Eltern von Jugend auf gekennet / die sich
 ehrlich und redlich allhier verhalten / auch die Toch-
 ter aus einem leuschen Ehe-Bette gezeiget. Wesh-
 wegen man ihr dieses Zeugniß zur Beysteuer
 ihres guten Herkommens / ertheilen wollen un-

udzielone, pod Pieczęcią Miasta naszego. To tak sporządzone, (ogárnione) iż nikomu o jey Rodzie cnotliwym wątpić nie będzie trzeba. Zyczyłbym żeby nasz Pan Burmistrz żył, y ná ten List sam odpisać był mógł, lecz on przed trzema Niedzielnymi Ręką Bożą (Powietrzem) ruszony, dočasne z wiecznym odmienił. Mieszczanie y wszyscy ktorzy go ználi żałują go barzo dla Szczerości Poczciwości. Pánie Boże zasądź Mieysce jęgo osieroćiałe Mężem Bogoboynym. (Osobą Bogá się bojącą.)

XI.

Szláchetny,

A mnie wielce Láskawy Pánie.

MAm całę zá to, że Wm. nášzego Pána Poborce Pisánie doszło, á żeś wászec z niego zrozumiał (doszedł) iż moje wászeći powierzone Rzeczy żądam widzieć. Ná toś Wm. do tąd niczego nie odpisał, czemu się wszyscy, á osobliwie Jęgo Mość Pan Poborcá dziwuje. Ja nie mogąc się dłużej bez tych Rzeczy obejść, tedy zatrudnionym będąc barzo, to listownie do Wiádomości donieść muszę, jeśli ná to
Wm.

ter dem Innsiegel unserer Stadt. Dasselbe ist so verfasst / daß niemand an ihrer ehrlichen Geburt wird einen Zweifel tragen dürfen. Wünschen wolte ich / daß unser Herr Bürgermeister gelebet / und den Brieff selbst hätte beantworten können; allein es ist derselbe vor 3. Wochen von einem Schlag-Fluß berühret worden / und hat das Zeitliche mit dem ewigen verwechselt. Er wird von der ganzen Bürgerschaft / und allen die ihn gekennet haben / wegen seiner Redligkeit sehr beklaget. **GOTT** ersetze seine erledigte Stelle mit einem Gottfürchtigen Manne. **GOTT** befohlen.

X I.

Edler/

Hochgeehrter Herr /

Als ich es gänglich / daß Ihme un-
sers Herrn Stewer - Einnehmers Schrei-
ben wird eingehändiget seyn worden / und
Er daraus verstanden haben / daß ich meine ihm
anvertraute Sache zu sehen verlange. Darauf
hat der Herr biß dato nichts geantwortet / wel-
ches alle / sonderlich den Herrn Rentschreiber
höchlich befrembdet. Wenn ich aber der Sa-
chen nicht länger entberen kan; so muß bey mei-
ner größesten Unmuß dieses schriftlich Ihm bey-
bringen / wo der Herr auf dieses nicht antwortet/

Wm. nie odpiszesz, a Plenipotencyą komu zlećisz, w Niebytności wászećiney Mie-
szkanie wászećine otworzyć, a wydać, co
mnie przynależy, że według Zwierzchno-
ści nąwyższej dekretu postąpię. Jzbę y
wszystko otworzyć dam, abym mego do-
stąpił. Jeśli to Wm. ną Stawę wynidzie, (pá-
dnie) rozważ Wm. to sobie. Ja wászeći nie
pragnę despektować, lecz wászeći wprzod
oznaymuje, co mi Urząd przyznał czynić.
Nie dasz się Wm. pobudzić, mię Dobrocią
ukontentować, (uspokoić) niechże się wá-
szeći podoba, gdy Obći (cudzi) Rzeczy
wászećine obeyrzą, ktorzychś Wm. przed
tym nikomu nie dał widzieć. (żądał poká-
zać.) To kończąc przydaje, iż nądaley
Niedziel czterech z tad do Oyczyzny mo-
jej się udać (wyjachać) myślę, z kad, ną to
Mieysce, za kilka lat się wrocić, nie myślę.
Zaczym racz wászeć ną tym bydz, aby
Przyjaźń nąsza od wielu Lat zachowana,
nierozzerwana została. Ja wászeći ásseku-
ruję wszelkiey Szczerości, zostając
WMMM. Páná

Do Usług gotowy Przyjaćiel
N. N.

Szláchetnemu JEgo Mości Pánu N. N.
Memu wielce Láskawemu Pánu.

und jemanden die Vollmacht auferäget / in seiner
Abwesenheit seine Wohnung zu öffnen und her-
aus zu geben / was mir zustehet / daß ich nach der
hohen Obrigkeit Abschiede verfabren / die Stube
und alles wil öffnen lassen / damit ich des Reini-
gen habhaft werde : ob solches dem Herrn zum
Ruhm wird gereichen / überlege Er selbst. Ich
verlange Ihn nicht zu schimpffen / sondern mache
ihm vorher kund / was mir von Rechts wegen
zuerkannt ist worden / zu thun. Wird sich der
Herr nicht bewegen lassen / mich in Güte zu be-
friedigen / so lasse er sichs gefallen / wenn frembde
seine Sachen werden besichtigen / da Er vor die-
sem niemanden hat begehret zu zeigen. Dieses
füge ich schließlich hinzu / daß zum längsten in vier
Wochen von hinnen in mein Vaterland begeben
wil / von wannen ich an diesen Ort in etlichen
Jahren nicht meine zurücke zu kommen. Weß-
wegen der Herr darob zu seyn beliebe / damit un-
sere von vielen Jahren gepflogene Freundschaft
unzerreißlich bleibe / ich versichere dem Herrn al-
ler Aufrichtigkeit / und verharre
Meines Hochgeehrten Herrn
Crackau den 11. Januarii,

1703.

Dienstfertiger Freund.

Dem Edlen und Wolbenambten Herrn N. N.
Meinem GeEhrten Herrn.

XII.

Mości Pánie,

TEgo W^{MMM}. Pánu zá zlé mieć nie
mogę, że W^{MMM}. Pán Nieupodobá-
nie swe, względem mego pozad zostátogo
odpisu na List Jego Mości Poborce wyra-
żasz. Jednakem tey Nádzieje, że W^{MMM}.
Pán z láski swey wyrozumiesz, gdy W^M.
mm. Pán rozważysz, że teraz nie według
Woli mey, ále według Pryncypałá mego
Rozkázú się sprawować (postępować) mu-
szę. Co W^{MMM}. Pánu podobno niewiádomo
będzie, zem Wielmożnego Jego Mości Pána
Kuczewskiego, koniuszego Krolá Jego Mo-
ści Pokojowym, á tak mi dotąd niepodobna
była, ozwać się, ponieważ Spráwy po te
Czasy gromádne y rózne były. Ostatnie
Pisanie by też od daty II. Stycznia tego Ro-
ku zámilczane zostáło było, gdyby poł
dnia pozniey oddáne było, ponieważ
w pewnych Prywatách (Spráwách) Wiel-
możnego Jego Mości Koniuszego do Pozná-
nia wyjeżdżam. A żeby m teraz wszystko
opuścił, (minął) tedy to wászećine deside-
rium, abyś ják náprédzey (nárychley)
swych, miedzy mojím Sprzętem domo-
wem się, naydujących Rzeczy nábył.

Te

Cum Tit.

GeEhrtester Herr/

Dieselben kan ich es nicht übel deuten / daß
Er sein Mißfallen wegen meiner zurücke
gebliebenen Antwort auf des Herrn Stewer-
Einnehmers Brieff / andeutet. Jedoch hoffe ich/
daß er es gütlich werde deuten / wenn er erwogen
wird/ daß ich jeko nicht nach meinem Willen/ son-
dern nach meines Principalen Befehl mich ver-
halten muß. Welches Ihm vielleicht nicht un-
bewußt seyn mag / daß ich Thro Gnaden des
Herrn Kuczewski Königlichen Stallmeisters
sein Kammerjunker (Meister) bin; Und so ist's
mir bisher unmöglich gefallen / mich zu melden/
weil die Verrichtunge die Zeit her sehr häufig und
unterschiedlich gewesen. Das letzte von dem 11.
Januarii dieses Jahres wäre gleichfalls mit Still-
schweigen übergangen worden/ wenn es einen hal-
ben Tag langsamer wäre übergeben worden / all-
diweil in gewissen Angelegenheiten nach Posen in
Thro Gnaden des Herrn Stallmeisters verschick-
et werde / und damit ich alles übergebe; so ist
des Herrn sein Begehren / seiner unter meinen
Mobilien befindlichen Sachen chestes habhafte
zu werden. Dieselben wird Er von meinem

Te odbierzesz wászeć od mego Pána Bratá
 (Rodzonego) Onemum nápisát, gdzie jedne-
 go y drugiego poszukać ma przy tymem
 mu klucze do Jzby y Skrzyni posłał : Za
 tym życzę ábyś wászeć swoję zamierzoną
 (zámysloną) Droęę szczęśliwie odpráwi-
 wszy swych Powinowátych przy dobrym
 Powodzeniu zástát, á jeśli Májestatowi
 Boskiemu się podoba, ábyśmy się z sobą ná
 tym Swiećie we Zdrowiu (zdrowi) uirze-
 li, zlekka się stanie, że wászeći Sámsze
 w Oyczyźnie wászećiney náwiedze, zwła-
 szczá Jego Mość Pan Koniuszý Dłużniká
 ma w teyże krájinie (Okoliczności), á czę-
 sto wzmiankę czyni, do niego mię wysłać
 (wypráwić) luboć watpię, że długo ná
 Służbie u niego zostané, gdyż mi się rózne
 Rzeczy nie podobáją, chybáby te znieśio-
 ne były. Przy tym w Boską oddawwszy
 Obronę, zostáję
 WMMM. Pána

Do Usług powolnym
 Przyjacielem
 N. N.

Sła-

Herrn Bruder überkommen. Ihme habe ich geschrieben / wo er eines und das andere suchen soll / dabey habe ich Ihm die Schlüssel zu der Stube und Kasten geschicket. Indessen wünsche ich / daß Er seine vorhabende Reise glücklich verrichte / und die Seinigen in guter Wolsahrt antrefse / und wo es seiner himmlischen Güte gefällig / daß wir einander in dieser Welt gesund sehen mögen. Vielleicht geschiehet es / daß ich den Herrn selbst in seinem Vaterlande ersuche / gestalt der Herr Stallmeister einen Schuldmann in derselben Gegend hat / und oft erwehnet / mich zu ihm zu schicken. Wiewol ich zweifele / daß ich lange in seinen Diensten verbleiben werde / indem mir unterschiedliche Dinge mißfallen / es wäre denn / daß dieselben aus dem Wege geräumt würden. Hierbey in Gottes Schutz übergeben / verharre

Meines Hochgeehrten Herrn

Dienstwilliger Freund
N. N.

Ehren.

XIII.

Sławetny á mnie wielce łaskawy Pánie.

Wyrobiwszy Dzięká Bogu , z wiékszey części Juchty , ktorem w Jármark (kupczyny) świętey Elźbiety dostał, chcąc się do Wászećiow ná śrzodopośtny Jármark (śrzodopośtne kupczyny) wybrać, żádaje Zona moja wstřet, ktora Porodzeniem (Połogiem) groźi, gdyż pomysłała, że zá cztery Niedziele dopiero z Jarzma wyzwolona będzie, (się wytłamie) zkąd Drogę przeciwko Woli mojej odmienić mi przychodzi. Bądź wászeć tak dobrym (łaskawy) á pošli mi wászeć przez kmotrá mego trzy Centnary śrzedniego, á dwa Centnary najlepszego gatunku Juchtow. O Pieniądze się wászeć nie ślaray, dostániesz (odbierzesz) je wászeć, zaraz po chrzcínách. Terazbyś je wászeć, według Objetnicy mojej miał być mieć ; Lecż ponieważ nie wiem, jakie się niespodziane Wydatki podać, (naleść mogą) tak się niechcę z Pieniędzy ogołocić, (wyikrzyć) ále ná Podporę (Protrzebę) nieco gotowizny záchować, áby mi tu nikogo nie trzeba obciążać, mię czym zálozyć. (podeprzeć) Wždy wászeć

Ehrenfester und Wolbenamter /

Hochgeehrter Herr /

Indem ich / Gott sey Dank / die Tuchten /
welche ich in dem S. Elisabeth Markt be-
kommen habe / meistens theils verarbeitet ha-
be / und mich auf den Mittfasten Markt zu Ihm
aufmachen wil / thut mir meine Ehegenossinn ei-
nen Inhalt / welche mit der Niederkunfft dräuet /
da sie nicht gedacht / daß vor 4. Wochen das Ge-
wölbe brechen werde. Westwegen meine Reise
wieder meinen Willen zu ändern genöthiget wer-
de. Der Herr sey so gutt / und schicke mir durch
meinen Gefatter 3. Centner Tuchten von der
Mittel-Gattung / und 2. Centner von den be-
sten. Für das Geld Sorge er nicht / Er soll es
stracks bekommen / so bald nur das Lauffen wird
vorüber seyn. Jegund hätte es der Herr / mei-
nem Versprechen nach / sollen haben ; Allein weil
ich nicht weiß / was für unvermuthete Ausgaben
sich finden möchten / so wil ich mich vom Gelde
nicht entblößen / sondern einen baaren Heller im
Vorrath behalten / auff daß ich hier nicht jeman-
den beschweren dürffe / mir etwas vorzuschiffen.
Ists doch dem Herrn bekand / daß ich bisshero
allermahl alles richtig gemachet habe / wenn Er
mir

ci wiadomo, żeś dotąd (do tego czasu)
 zawsze płacił, kiedyś mi wászeć cokol-
 wiek kredytował, a tak y teraz wászeć się
 nie zawiędziesz (nieukrzywdzonym bę-
 dziesz) (nie zawiode wászeći). Racz mi
 wászeć tylko wygodzić, będę wdzięczn.
 Nie rad bym sobie Ułmę zadał, (nie rad
 bym sobie Ułzczerbkiem był) ponieważ
 Żołnierze Botow ku Ruszeniu się będą po-
 trzebowali, y takbym się rad Robotą taką
 opatrzył, (o taką postarał Robotę) która się
 wszystkim godzi. Nie wątpię o Gotowo-
 ści wászećiney, aleś pewien, że wászeć
 mieysce dasz Pożądaniu memu, co mię tym
 bárżiey zachęci, wászeći za pierwszym rá-
 zem ukontentować. Za tym wászeći przy
 Oddaniu Pokłonu, w Opiekę Boską poru-
 czam, zostając

Wászeći mego łaskawego Pána

Do Usług gotow
 N. N.

XIV.

Odpis.

Uczciwy kochány Przyjacielu,

DOszedł mię wászećin List od Daty
 dwudziestego y szóstego Lutego
 przez

mir etwas getrauet hat / und so wird der Herr
auch für dieses mahl ungefäbrt bleiben. Der
Herr willfahre mir nur / ich werde danckbar
seyn. Ungern wolte ich mir etwas entgehen
lassen / alldieweil die Soldaten (Reuter) Stie-
feln gegen dem Aufbruch nöthig werden haben/
und so wolte ich mich gern mit solcher Arbeit ver-
sorgen / die allen dienlich ist. Ich zweifele an
des Herrn Willfährigkeit nicht / sondern bin ge-
wiß / daß Er meinem Begehren statt wird fin-
den lassen / welches mich desto mehr antreiben
wird Ihn mit ersten zu contentiren. Indessen
übergebe ich ihm / bey Ablegung eines dienstlichen
Befehls / in Gottes Schutz / und verharre
Meines Hochgeehrten Herrn

den 26. Febr.

1703.

Dienstgeflissenster
N. N.

XIV.

Antwort.

Erbarer /

geliebter Freund /

Ich habe seinen Brief von dem 26. Febr. durch
seinen Gefatter erhalten / und aus demselben
ver-

przez kmotrą wászećinego, z tegom, zrozumiał, że wászećinę przed się wziętą Drogę Zlegnienie wászećiney Gospodyni przerwało, (powściągnęło) a Pragnienie wászeći listownie mi oznaymić (do Wiadomości donieść) przyniewoliło. Jako z Sercá życzę, aby Małzonka wászećiną szczęśliwie rozwiązana była, a wászeć wespoł wszyscy według Pożądania swego pocieszeni (rozradowani) byli. Takbym rad był, gdybyś wászeć Pieniądze, za pierwsze przed tym odebrane Juchty posłał był, zwłaszcza teraz Czasy takie, w których zawsze Pieniędzy używać może. Atoli jednak poczekam jeszcze Niedziel kilką, spodziewając się, że wászeć nie tylko Dług stary bez zwłoki (niezwłocznie) zapłaciysz, ale też ná te teraz przywiezione Juchty, z ktoremi się wászeć, zapewne dobrze popiszesz (obstąniesz) Połowicę Pieniędzy przyłożysz. Niech Pan Bog wászeći Juchty bez Szwan-ku da odebrać, a dobry Pożytek ná nich mieć, abyś wászeć ná Jarmárk (kupczyny) świętego Janá więcey potrzebował. Oczekiwam za Niedziel kilką więcey Juchtow z Kijowá, ktore jako mi Znajomek moy oznaymuje daleko pięknieysze będą. Ale też

Centnar

verstanden/ daß seine vorhabende Reise zu uns die
 Niederkunft seiner Ehemirchin gehemmet / und
 er nur sein Begehren schriftlich wissend zu ma-
 chen genöthiget worden. Wie ich nun herzlich
 wünsche / daß seine Ehegenossin glücklich-entbun-
 den / und sie allesammt nach ihrem selbst eigenem
 Verlangen mögen erfreuet werden ; So hätte
 ich es gerne gesehen / daß Er das Geld für die vor-
 hin empfangene Tuchten gesendet hätte / aller-
 massen jezo solche Zeiten sind / da man das Geld
 allemahl brauchen kan. Jedoch wil ich noch etli-
 che Wochen warten / hoffende / Er werde nicht
 nur die alte Schuld unverzüglich richtig machen ;
 sondern auch auf die jezt mitkommenden Tuch-
 ten / mit welchen er gewiß wol bestehen wird.
 (die Helffte Geld zulegen wird.) Gott lasse
 Ihm die Tuchten ohne Unglück überkommen/
 und gutten Nutzen daran haben / damit Er auf
 den Johann-Marckt mehr bedürffe. Ich er-
 warte in etlichen Wochen aus Kijoto mehrere
 Tuchten / die / wie mich mein Kundman berich-
 tet / weit schöner seyn werden. Allein es wird
 auch ein Centner 3. Rthl. theurer seyn / als diese/
 die ich jezo schicke. Ich schliesse mit der Erin-
 nerung / die Zahlung nicht auffzuschieben / damit
 E ich

Centnar trzema Tálarámi droższy będzie,
niż (nád) te, ktore teraz posyłam. Kończę
nápominaniem tym, zápláty w Niepámieć
nie puszczać, ábym się záwsze gotowym
stáwić mogł ná desiderium wászećine To-
wárámi obestác. Po oddaniu Pokłonu, po-
ruczam wászeći w Opiekę Boską (Opiece
Bożey) ozywając się bydź

Wászeci Przyjacielem dobrym

N. N.

XV.

Tit:

Mnie wielce Láskawy Pánie Brácie.

PRześwięciwszy Pan Szwágier moy
z swojá całą Fámilią Uroczyśćóść wiel-
konocną, y udawszy się przed kilką Dni do
Májétności swey, gruchnęło coś w Miáste-
czku moim, jákoby hultaystwo (Ciuro-
wie) o milę od jego Wsi w Gęstwinie ná
niego się porwało (nápadło, rzuciło się)
Skrzynie rozbiwszy, (Stroy, ubior niewie-
ści) Pánine Ochędostwo y Száty zábráło,
Dziewkę (Służebnicę) z kárety wypchnę-
ło, iż Rękę práwą zlámała, á gdyby Páni
samá z Wozá nie wyskoczyła, w Krzewinie
się skryła była, latwie by tak Ciurowie
mogli

ich mich allezeit bereit könne finden lassen / auf
sein Begehren Waaren zu senden. Nach ab-
gelegten Gruss übergebe ich Ihn in Gottes
Schutz / und verharre

Deffen gutter Freund

N. N.

XV.

Tit:

Hochgehrtester Herr Bruder.

Indem mein Herr Schwager die Ofter-
Feyertage nebst seiner ganzen Familie bey
mir gehalten / und sich vor etlichen Tagen
auf sein Gut begeben / ist in meinem Städtlein
etwas erschossen / als wenn ihn unterwegs ein
Dumpelein / eine Meile von seinem
Dorff / in ein Gepusch angefallen / auf Ihn ge-
troffen / die Kasten aufgeschlagen / der Frauen
Kleider-Schmuck und Kleider genommen / ein
Mensch von dem Wagen gestossen / daß es den
rechten Arm gebrochen / und wenn die Frau
selbsten nicht wäre von dem Wagen gesprun-
gen /

mogli byli znią postąpić, jako łośńskiego
 Roku z Urzędniczką, którą zgwałcili. Pan
 Szwágier, jako mówią, mężnie się bronił,
 (zaśtałwił się mężnie, dał Odpor mężny)
 y jednego w Obronie zastrzelił, Woźnicą
 też Zboycę (Rozboyniką, Wydziercę) za-
 bił. Lecż jako się wystrzęł był, a kordem
 nie wiele mógł sprawić, musiał tył podać,
 zwłaszcza Słudzy Panu na Pomoc (Pośitek)
 przysć nie mogli, gdyż jednemu Palec
 wielki u prawey Ręki ucięty ma bydź, a
 drugi przez Nogę lewą postrzelony. (prze-
 strzelony). Dobrze by było, gdyby temu
 tak nie było, (Rzecz się tak nie miała) a ze-
 by to Wymysł szczery (wymysłona
 Rzecz) był. Lecż ponieważ Zyd z Pozna-
 nia tu przejeżdżając, rzekł, że Towa-
 rzyiszowi jego pod Káliszem z kilkanaście
 set złotych z Szkatulą y niektórymi Cyro-
 grafami zabrali, tedy oczekawam co go-
 dzinę od Páná Szwagra mego pewnieyszey
 y okolicznieyszey Wiadomości o wszyst-
 kim. Zyczył bym jednak, że by na tey
 Wieści ni cnie było. Proszę mię uwiadomić
 (upewnić) jesliście Wászec swych Go-
 ści przykrych pozbyli. A za tym zostaje

W M M M: Páná Brátá

Mości

gen / sich in den Busch verstecket / hätten sie leicht
mit ihr so verfahren können / als von einem Jahr
mit einer Ambt - Frau / die sie genothzüchtigt
haben. Der Herr Schwager hat sich / wie ge-
redet wird / tapffer zur Gegenwehr gesetzt / auch
einen in der Gegenwehr erschossen / der Kutscher
auch einen Räuber erschlagen / allein da er sich
verschossen hatte / und mit dem Degen nicht viel
ausrichten konnte / hat Er die Flucht ergreifen
müssen. Die Diener kuntten dem Herren nicht
zu Hülffe kommen / weil einem der Daumen an
der rechten Hand abgehauen soll seyn / und der
andere durch den linken Fuß geschossen. Gute
wäre es / wenn es sich nicht so verbielte / und daß
es ein lauterer Gedicht wäre ; Allein weil ein
Jude / so von Posen hierdurch gereiset / und ge-
saget / daß sie seinen Gefehten unter Kalisch etli-
che 100. Gulden / und die Schatul nebst etlichen
Handschriften genommen hätten / so erwarte ich
stündlich von meinem Herrn Schwager eine ge-
wissere und umbständlichere Nachricht von al-
lem. Wünschen möchte ich aber / daß nichts an
dem Geschrey wäre. Indessen bitte ich mich zu
verständigen / ob sie ihrer beschwerlichen Gäste
sind loß worden. Indessen bleibe ich

Meines Hochgeehrten Herrn Bruders

S. T.

XVI.

Mości Pánie Brácie,

Plsanie Wm. mwm. Pána Bráta czytałem zZatrwożeniem wielkim zrozumiałwszy, że waszećinego Pána Szwágra z Pannią Małżonką Nieszczęście takie potkąc miało, ktorego by się z żadney Strony spodziewać nie było trzeba. Jednak się wszędzie Niecnoty naydują, ktorzy Podrożnych z Własności jch obierają. Co się okoliżności nászey tycze, to codziennie (co dzień) słychać, że tu y tám, raz temu raz owemu iściznę odebrali. Z ktorey Przyczyny Jarmárk náš (kupczyny nasze) ledwie (z trudnością) ten raz będzie trzymány dla Niebespieczeństwa wielkiego. Goście naši nas raz opuścili tak, iż więcej z sobą zabrali niż przywieźli, co ubogim Ludziom odebrali. Wozy dobrze nákladli (ládowali), niektóre ósmiorokoni, niektóre tez tyle y więcej Wołow ciągnęło. W drodze nápadliná nászych, (trafili się z nászymi) ktorzy się okopáli byli, za Rzeką niejakaś, á jako Most przez nią kłaść chcieli przez usta-wicznie Strzelanie nászych przeszkodzeni będąc, część Nieprzyjaćielskiego Woyská,
iz

S. T.

Des Herrn Bruders Schreiben habe ich mit grosser Bestürzung gelesen / da verstanden / daß dessen seinem Herrn Schwager / nebst seiner Frau Eheliebsten ein solch Unglück soll begegnet seyn / welchen man von keiner Seite sich sollte versehen. Jedoch finden sich allenthalben leichtfertige Vögel / die den Reisenden das Ihrige rauben. Was unsere Gegend betrifft / so höret man täglich / daß sie und da / bald diesem bald jenem das Seinige genommen haben. Woher unser Jahrmarkt / dieses mahl / schwerlich wird gehalten werden / wegen der grossen Unsicherheit. Unsere Gäste haben uns endlich verlassen / so / daß sie mehr mit sich genommen / als sie gebracht haben / welches sie den armen Leuten alles entwand. Sie haben den Wagen wol beladen / einige haben 8. Pferde / einige auch so viel und mehr Ochsen gezogen. Unterwegens sind sie an die Unsrigen gerathen / welche sich verschancket hatten über einem Fluß. Und als sie eine Brücke über denselben legen wolten / sind sie durch das stete Schüssen der Unsrigen verhindert worden / ist ein Theil der Feinde / daß es die Unserigen nicht gemercket / auf eine halbe

iż náśi nie postrzegli, na poźmle ułtapi-
 ła, tamże Mołt wyłtáwiwłzy, skoro łię
 Woysko (Lud) przepráwił, (przepráwiłto)
 uderzyli z Dział, y przez to (takim łpofol-
 bem) tákiego Stráchu náłzych nábwáli, że
 Okopy opułciwłzy, piętámi łię wysiekli, do
 Miáłteczká łhronili, mniemájąc w nim
 bełpiecznymi bydź, á że Nieprzyjáciel łię
 zá nimi nie popędzi, (w Pogoniá pojędzie,)
 przybył Nieprzyjáciel w Nocy, wzięł nie
 ktorych w Pojimánie, niektorych Mieczem
 zágubił (zátácił) y Zdobycz (korzyść)
 znaczną w Nádrożne (Podrożne, łtrawne)
 odniol.

XVII.

Mołci Pánie.

B Arzoby mię to ućiefzyło, gdybył Wm
 m. Pan Uroczyłtość Wielkonocną
 z większym Ukontentowánim obchodził
 był nádmie. Bo nie tylko Synáček moy
 námlódłzy nádwatłonego, (nádwerczone-
 go) Zdrowia był, ále y Zonka moja ko-
 chána z Łózká nie włtálá (rozchorzátá łię)
 nád to mi ná Przykrołciach (Tesknołciach)
 inłzych nie łchodziło. Jednak iż włłzyłto
 od Bogá pochodzi, tedy nie żádam prze-
 ciwko

Meile gewichen/ hat daselbst eine Brücke geschla-
gen / und so bald das Volk mit den Stücken
über die Brücke kommen/ die Stücke gelöst/ da-
durch den Unserigen eine solche Furcht eingejaget/
daß sie die Schanzen verlassen und reißaus ge-
geben/ sich in ein Städtlein begeben / vermei-
nende darinnen sicher zu seyn/ und daß der Feind
ihnen nicht würde nachsetzen / allein da sie sich
schlafen gelegt hatten/ kam der Feind in der
Nacht/ nahm etliche lebendig gefangen/ etliche
hat Er mit der Schärffe des Schwerdts erle-
get/ und also eine merckliche Beute zur Weg-
zehrung erhalten.

XVII.

Tit.

Monsieur,

Göchlich würde es mich erfreuen/ wenn Selb-
ster die Oster-Ferien vergnügter / als ich
möchte zugebracht haben; denn nicht nur
mein jüngstes Söhnlein etwas aufstösig gewe-
sen; sondern auch meine liebe Ehegenossinn ist
bettlägerig worden / über dieses hat es mir an
andern Verdrißlichkeiten nicht gefehlet. Weil
aber alles von Gott kommet/ so begehre ich
darwieder nicht zu murren/ sondern wil es ge-

ciwko temu szemrać, ale zniósę cierpliwie,
w Nádzieij, że on bárziefy ućiesz, niż
zasmuca. Kápeluszek dla średniego Syn-
ká mego bárzo przyjemny, Pieniądze wy-
łożone zań przesyłam przy tym z Dzięką,
z parą kaczek dzikich wászećiney Páni Mát-
żonce za Pracę (Trudność) mianą objecu-
jąc, że wzajem w Okázyách innych rádži
jey przysłużyć się zechcemy. Fásieczkę
z Pszenną Mąką raczcie wászeć z Rydwá-
narzem pierwszym do Wschowy zástać, a
kázcie Wm. siedmnaśtak będący przy dru-
gich Pieniędżách onemu dąć, aby fásieczkę
na dobrym miał Baczeniu, a przy Liście
onę zápewnie oddał, ośtatká Mojej Pániey
Małzonki Páni Siostrá dołoży. Za tym
wászeći z Famiłią wászeći pokłoniwszy się
pilno, w Opiekę Bożą poruczam, zostając
W M M M Pána

Do Usług powolny
N. N.

XVIII.

MCi Pánie,

Náwiedzenie mię W M M M: Pána listo-
wne powinna 'uznáwam Dzięką,
krotko nánie oznaymując, że mię to bárzo
zasmu-

blg tragen / in dem Vertrauen / Er werde mehr
erfreuen / als Er betrübet. Das erkaupte Hütt-
lein für mein mittleres Söhnlein ist sehr ange-
nehm / das ausgelegte Geld dafür schicke hiebey
mit Danck / nebst einem paar wilden Entvogel
dessen Frau Eheliebsten für gebabte Mühe wal-
tung / mit dem Anerbitten / daß Ihr in andern
Begebenheiten hinwiederumb gern zu wissen
wollen seyn. Das Fäßlein mit dem weizenen
Mehl wollen sie belieben mit dem ersten Land-
Kutschen nach Fraustadt zu schicken / den 17 X.
so bey dem andern Gelde sich befindet / lassen sie
Ihm geben / damit Er das Fäßlein wol in acht
nehme / und nebst dem Briefe gewiß abgebe / das
übrige wird meiner Ehe-Frauen ihre Frau
Schwester da ersetzen. Hiemit sey der Herr
nebst seinem ganzen Hause von uns fleißig ge-
grüßet / und in Gottes Schutz ergeben / ich ver-
harre

Mhbn.

Dienstergebener Freund
N. N.

XVIII.

Antwort.

Mein Herr /

S Essen schriftliche Besuchung erkenne ich mit
schuldigem Danck / und gebe kürlich darauf

zasmuciło, coś W M M M: Pan o swojey Pá-
 ni Małżonce y Dziećciem obwieścił, iże o-
 boje Nieposobnością Zdrowia y Choroba
 zjęte, bá wászeć samze, Przykrościami nie-
 wczasowány. Miło mi jednak, iże W M:
 skromnie wszystko wiesz znościć, y w Do-
 ległościach swych ná Dobroć Bożą się spu-
 szczasz. Abowiem on W M. Poćiechy swey
 y Pomocy nie pozbáwi (nie odstąpi W M.
 Poćiechą y Pomocą) ále ućieszy (rozweseli-
 li) jáko według niewybádaney swey Mą-
 drości uzna że dobrze. Jam z mymi, Dzień-
 ká Bogu wtę Wielką Noc zdrow był, y tak
 obchodził, żeśmy wszyscy Dom Boży ná-
 wiedzać mogli, á luboć Ciotká moją kochá-
 na wielkie Bole zębów y Głowy miała, te-
 dy jednak kázania żadnego nie omieszkála.
 Zá przesłanie kacice ja á osobliwie Zonká
 moją piekną oddájemy Dziękę, y zeznać
 muszę, iż nam bárzo przyjemne były, nie
 żebyśmy je sami jedli byli, ále żeśmy one-
 mi innego dobrego Przyjaciela obesić, y
 jákikolwiek Znak Wdzięczności naszey zá
 Dobrodzieystwo odebrane wyrazić (wy-
 stawić) mogli. Fásieczkę z Máką wziął
 z sobą Wschowski Rydwanarz, Jmieniem
 Andrzej

zu verstehen / daß michs sehr betrübet / was Er
 von seiner Frau Eheliebsten und Kinde gemeldet/
 daß Sie beyde mit einer Unpäßlichkeit und
 Kranckheit überfallen / ja der Herr mit Ver-
 driesßlichkeiten beunruhiget worden / lieb aber istß
 mir auch / daß Er in alles bescheidenlich sich weiß
 zu finden / und sich in seinem Anliegen auf Got-
 tes Güte verlässet / denn der wird Ihn mit
 Trost und Hülffe nicht verlassen / sondern er-
 freuen / wie Er nach seiner unerforschlichen Weiß-
 heit wird erkennen / daß es gutt ist. Ich nebst
 den Meinigen habe / Gott sey Danck / die heili-
 gen Oster-Feyertage gesund mich befunden / auch
 so begangen / daß wir alle das Haus des Her-
 ren besuchen können / und ungeachtet meine liebe
 Muhme grosse Zahn-Schmerzen und Haupt-
 Wehe gehabt / so hat sie doch keine Predigt ver-
 absäümet / sondern des Gottes-Dienstes abge-
 wartet. Für die überschickten Entvogel statte
 ich und sonderlich meine Eheliebste schönen
 Danck ab. Ich muß gestehen / daß sie uns sehr
 angenehm gewesen / nicht daß wir sie selbst genos-
 sen hätten / sondern weil wir Sie einem andern
 gutten Freunde zuschicken / und einige Erkänlig-
 keit / für empfangene Wohlthat / haben zu verste-
 hen können geben. Das Täßlein mit dem Mehl
 hat

Andrzej obiecawszy tak dobrze wyrządzać, (sprawić, ekspedyować) jakoby jego własną była. Skoro sam przyjedzie, a Odpis przywiezie, nieodwłocznie wászećci przez Posztę pośle. Za tym wászećci z Pánią Małżonką wászećciną pokłon niski oddawszy poruczam w Boską Obronę, zostając

WM:P:

do Usług gotowy Przyjaciół
N. N.

XIX.

Mości Pánie,

D Otądem niechciał wierzyć, (Wiary dać) żeś WMMM: Pan bårzo nie uczynny; Lecż teraz będę musiał, z innymi mówić (rzyć) że wászeć nie tak łatwie komu cokolwiek kwoli czynisz, gdy wászeć niewiesz, że wászeć Pożytek jaki możesz mieć. (że się cokolwiek może oberwać) Coby jednak bydż nie miało, ponieważ każdy Bliżniemu swemu służyć obowiązany (powiniem) ile można, bez jedynego w zględu (Respektu) Nągrody jakiej, a tak wászeć sobie możesz od inszych Powolność równą (w ząjemną) obiecować. (spo-
dzie-

hat der Fraustädtische Land-Rutsche Andreas mit
 sich genommen / und versprochen / daß Er es so
 wol bestellen wird / als wenn es sein eigen wäre.
 So bald Er wird anher kommen / und ein Ant-
 wort-Schreiben mitbringen / wil ich es dem
 Herrn unsänmlich durch die Post zuschicken.
 Inmittelst sey der Herr nebst seiner Frau Ehe-
 liebsten / bey abgelegten schönen Empfehl / in
 Gottes Gnaden-Obhutt ergeben / ich verharre
 Wbhn.

Bereitwilligster Freund
 M. M.

XIX.

Mein Herr/

Ißhero habe ich nicht glauben wollen / daß
 Er sehr undienstbafft sey. Aber jeko wer-
 de ich dieses nebst andern müssen sagen:
 Daß Er so leicht auf jemanden etwas zu gefallen
 thut / wenn Er nicht weiß / daß Er einen Nutzen
 davon kan haben. Welches aber nicht seyn sol-
 te/ alldieweil ein jeder seinem Nächsten zu dienen
 verbunden ist/ so viel möglich/ ohne einige Absicht
 einiger Entgeltung / und also kan Er sich von an-
 dern gleicher Willfährigkeit getrösten. Das er-
 weget

dzięwać się Gotowości, Uczynności.) Tego
 wászeć nie rozwázasz (rozbiasz) ále tym
 tylko bywasz gwoli (tym deferujesz, wy-
 gadzasz tym) ktorzy wászeći Usługi do-
 brze opłacają. Tegom času niedawnego
 pobáczył, posłáwizy do wászeći kobiel
 z Rrzczeni niektórymi zápieczętowaną u-
 praszając onę przez Furmána Pożnańskiego
 jak naprédzey fontować, y wyłóżyć, co
 przydzie Furmánowi. Tákeś wászeć ko-
 biel nieposłáwizy ją zostáwił z žádney in-
 ney Przyczyny, jedno, żeś się wászeć obá-
 wiał, iże wászeći Pieniędzy wyłózonych
 nie powrocę. Co daremna troská bo luboć
 to wászeći od innych potkało, tedyś wá-
 szeć jednak tego z strony mojej nie do-
 znał, żebym nie był gotow, to z Dzięką
 oddać, y nágródzić, wczemiś mi wászeć
 wygodził, á żeby kobiel pozad nie zostála,
 lecz za pierwszą okázyą dyrygowána by-
 ła, tedy posyłam potroynych (Czeskich)
 dzieśięć, dla Furmáná, á gdyby nie wystar-
 czyły (wynosiły) tedy racz wászeć ostat-
 ká dolizzyć, y za pewną mieć, iże nie zá-
 niechám Wydatku wdzięcznie powrocic.
 Posyłam, wászeći tym czasem w Kuchnia
 poł

weget der Herr aber nicht; sondern Er willfahret nur denen mit allem Willen / welche Ihme seine Dienste wol belohnen. Dieses habe ich neu-lich angemercket / da ich dem Herrn einen Kober mit einigen Sachen versiegelt zuschickte / bittende Selbten je eher je lieber durch einen Posnischen Fuhrman zu befördern / und auszulegen / was der Fuhrman würde müssen haben. So hat Er den Kober ungeschicket gelassen / umb keiner andern Ursache willen / als aus einer Veyssorge / daß Ihme das ausgelegte Geld nicht würde wieder zugestellet werden. Welches aber ein vergeblicher Kummer. Denn ob gleich dem Herrn solches von andern möchte begegnet seyn / so hat er es doch von meiner Seite niemals angemercket / daß ich mich nicht willig hätte finden lassen / das mit Danck wiederumb zu zustellen / und zu ergängen / worinnen Er mir gewillfahret / und damit ja der Kober nicht zurücke bleibe / sondern mit der ersten Gelegenheit bestellet werde / so schicke hiebey 10. sgl. für den Fuhrman / solte es nicht austragen / so beliebe der Herr das übrige zu zulegen / und gewiß dafür zu halten / daß ich nicht unterlassen werde / die Auslage danckbarlich wieder zu geben. Schicke indessen in die Küche einen halben Scheffel Weizen-Mehl / eine Mege

połkorcá maki Pszenney, macę co nawy-
bornieyszey perłowey kásze, jáko y wier-
tel pospolitey Pyszki. Niechciey wászeć za
złe mieć, ále to sobie objecowác, ize wá-
szećiom według możności przysłużyć się
gotowymi będziemy. Teraz wászeć z Do-
mownikámi wászećinymi pokłoniwszy się,
w Obronę Boską wászeći poruczam, oży-
wając się bydz

W M M M: Pána

Gotowym do Usług
N. N.

XX.

Mości Pánie,

BEz wątpienia W M. będziesz prágnał
Wiádomości nábydź, jáko Wesele
JE°: M Ci Pána N. się odpráwiło. Te-
dy to W M. oznaymuje wprawdzie, że
Wesele było zacne. Jedzenia y Pićia Do-
státek był wielki (było do Bogá) Potrawy
dobrze były przypráwione, á luboć
Zwierzyny Zbyteczność większa była,
nad Kápluny, Indyki, szpikowane Gołębie
tedy jednak tymi się Goście przytomni bár-
żiey kontentowáli niż ona, ponieważ

Zwie-

von der schönsten Perle. Graupe / wie auch ein
Viertel von der gemeinen. Sie wollen es nicht
übel deuten / sondern dafür halten / daß wir Ih-
nen nach aller Möglichkeit zu dienen werden be-
reit seyn. Jezo sey Er und die Seinigen freund-
lich gegrüßet / und in Gottes Schutz ergeben/
ich verharre

Mhñ.

Bereitwilliger
N. N.

XX.

Mein Herr /

Ausser allem Zweifel wird Er Verlangen
tragen / eine Nachricht zu überkommen / wie
die Hochzeit des Herrn N. abgegangen sey.
So verständige den Herrn mit Wahrheit / daß es
eine honette Hochzeit gewesen. An Essen und
Trinken war ein grosser Überfluß / die Speisen
waren wol zugerichtet / und ob wol mehr Wild-
pret vorhanden war / als Raybanen / Türckische
Hühner / gespickte Tauben / so haben die anwe-
senden Gäste mehr Vergnügen an diesem als an
jenem gehabt / alldieweil das Wildpret so sehr
gerochen / daß jederman einen Eckel gehabt / et-
was davon zu genießen. An guttem Wein war

Zwierzyná tak bázro cuchnęła, iż się wszelki (každy) brzydził czegokolwiek zażywać. Ná Winie dobrym nie schodziło; Pánowie niektorzy miernie pili, áby po Objedzie z fraucymerem táncując ućieszyć się mogli, wiele z zaproszonych, ktorzy tak wiele w się lali, jákoby Woda pospolita była, tak osłabiali, iż jch, ponieważ Káret nie było, do Domu powlec y zanieść musiano. To jednak, jáko y co więcey ná stronę puszczam, á krotko piszę, czego się nasz Pán Czekawski podjął. O nim Pokrewni jego to twierdzili, że się nie będzie żenił, lecz onym wszystkie swoje ruchome y nieruchome Dobrá odkaże. Lecz zawiadli się ná Nádziej. (Grzanka jch Omyliła) Zá cztery Niedziele (Niedziel cztery) Wesele odprawi. Do tego się dał Przyjaciół niektorych Zárty ucźciwymi pobudzić przy jedzeniu. Skoro po Objedzie było, oznał się z pobożną ále ubogą Pánną, z ktora táncował, á jáko się z kupczykiem w Tániec dostaía, y on ją do Domu zaprowadził, oddalił (odmienił) myśl swoją, y do Wdowy młodey się udał, Ona spyta-
wszy

kein Mangel / etliche Herren haben mäßig ge-
truncken / damit sie nach der Mahlzeit mit dem
Frauen-Zimmer im Tanzen sich erlustigen kön-
ten; viele unter den Eingeladenen / die den Wein
in solcher Menge in sich gegossen / als wenn es
gemein Wasser wäre / sind so schwach worden /
daß man sie / weil keine Wagen vorhanden wa-
ren / nach Hause hat schleppen und tragen müs-
sen. Dieses aber / wie auch ein mehreres lasse ich
bey seite gesehet bleiben / und schreibe in aller
Kürze / wessen sich unser Herr Czekawski ein-
mahl unterfangen. Von Ihm haben seine
Freunde allezeit das gemuthmasset / und gesaget /
daß Er nicht freyen / sondern Sie zum Erben
aller seiner fahrenden und liegenden Güter
würde einsetzen. Allein ihre Hoffnung ist zer-
ronnen. Innerhalb vier Wochen wird er Hoch-
zeit halten. Dazu hat er sich einiger Freunde
Scherz-Reden über dem Essen anbringen las-
sen. So bald es nach der Mahlzeit / hat er sich
mit einer frommen aber armen Jungfer be-
gahret / mit derselben getancket / und / da sie
mit einem Rauff-Diener ins Tanzen gerieth / und
von demselben nach Hause gebracht wurde / hat
Er sein Gemüth von ihr abgewendet / und zu
einer jungen Wittib gesehet. Da dieselbe ihn ge-

wszy go, czemu by się nie żenił, jeśli się boji Zonę pojąć, albo jeśli sobie nie dowierzają pożywić Zony, y jakie między nimi Mowy się znalazły. (podąty) To Wdowa zartem wniosła, (wtrąciła) ponieważ Pierścień kosztowny na Palcu miał iż znakiem był, że poślubiony, (zrękowany) a taji. Na to Wdowie odpowiedź dał, gdyby jey się Pierścień podobał, że do Usług (na Usługi) jey má bydz. Na to zleknawszy się y zacierwieniawszy rzekła, że go nieżądała tak kosztownego pozbawić Pierścienia, tak też nie wiedziała zarownego onemu ofiarować Podárunku. On zjawszy Pierścień z Pálca swego, prosił, aby mu pozwoliła, on na Palec jey wetknąć. Zbraniała się nieco, ale nie nadzbyt barzo, námniey, że Pierścień jey z Pálca jey zjął, a na swoy wetknął Pálec. Zátym wstał, tańcował z drugimi y przodkował drugim znią, prosząc aby raczyła usieść. Chcąc wdalszą się udać Rozmowę, pociągnął go Wuj jego do Alkierza do innych Znájomkow, tam się zabawił. Tym czasem powstała Páni Mátká jey, która dziwaczką bydz ma, Káretę, w tej musiała
nie

fraget/ warumb Er nicht beyrathete/ ob Er sich
 fürchte ein Weib zu nehmen/oder ob Er sich nicht
 getraute ein Frauen-Zimmer zu ernehren/ und
 was etwa für Reden unter ihnen vorgegangen
 sind. Unter andern hat die Wittib im Schertz
 eingewendet/ weil er einen schönen Ring an dem
 Finger hatte/ daß es ein Zeichen wäre/ er wäre
 versaget/ und hielte es verborgen. Darauf gab
 Er der Wittib zur Antwort/ wenn ihr der Ring
 gefiele/ so wäre er zu ihren Dienste. Darüber
 erschrock sie/ wurde roth/ und sagte/ Sie wolte
 Ihn eines so kostbaren Ringes nicht berauben/
 darzu wüßte sie ihm mit einem gleichgültigen
 Geschenke nicht entgegen zu geben. Er zog den
 Ring von dem Finger/ bathe/ wenn sie ihm er-
 lauben wolte/ denselben auf ihren Finger zu ste-
 cken. Sie weigerte sich etwas/ aber nicht zu sehr/
 am allerwenigsten/ daß Er ihren Ring von ih-
 rem Finger zog/ und auf seinen Finger steckte.
 Darauf stund Er auf/ tanzte so wol nach/ als
 vor/ mit Ihr/ bat sie nieder zu sitzen. Indem Er
 aber weiter mit Ihr reden wolte/ zog Ihn sein
 Herr Ohm in das neben-Stüblein zu den an-
 dern Bekandten/ daselbst verweilte Er sich. In-
 dessen bekam ihre Frau Mutter/ die ein wunder-
 lich Weib seyn soll/ einen Wagen/ mit derselben

nie odwłócznie do Domu jácháć, ták, iż się ledwie z kim pożegnać mogła. Czego on, jáko mu powiedziało, bårzo żałował. Na zájutrz, jáko sobie wszystko lepiej rozważył, pośłał Wdowie Pierścień jey, żądając swego názasd. A jáko mu odpowiedź tę odniesiono, że jey Pierścień nie ná Powrocenie ále ná pojęcie ofiarował, zkad nie ma rozumieć, że siebie ná despektować da. Usłyszawszy tákíe słowa deklarował się ták: Niechże tak zostanie, poy-mę tę Wdowę, wždy dobra (pobożna) Niewiaśta, jest Sercá cnotliwego, nigdym nie słyszał, co złego o niey gádać, szedł do Wdowy, wziąwszy z sobą tańcuszek złoty, Pierścień kosztownieysz y nád pier-wszy, Mánel parę, sześć Sznur Peret, zmo-wili się z sobą w Przytomności Oblu-bienicy Pániey Mátki y Pána Bratá jey o wszystkim, ták iż zá cztery Niedziele Wesele ma bydz odpráwione. Niech Pánu Bogu tá Święta Spráwa się podoba, niech jch pożegna, á w latá długie w Miłości nie-rozerwaney pospołu chowá.

musste sie unsäumlich nach Hause fahren / so / daß sie fast von niemanden einen Abschied nehmen kunte. Welches / da man es ihm sagte / er sehr be-
thauerte. Auf den Morgen / als Er sich besser besann / schickte Er der Wittiben ihren Ring / und begehrte seinen zurücke. Da Er aber ei-
ne solche Antwort zurücke bekam / daß Er ihr den Ring nicht aufs Wiedergeben hätte præ-
sentiret / sondern sie zu beyrathen. Woher er nicht meinen dürfte / daß sie sich wolte schimpf-
fen lassen. Da Er solche Worte hörte / erklä-
te Er sich also: Ey so bleibe es so / ich wil die Wittib in Gottes Namen beyrathen / Sie ist
ein frommes Weib / hat ein ehrliches Gemüthe /
niemals habe ich jemanden etwas böses von ihr
hören reden ; gieng zu der Wittib / nahm eine
göldne Kette / und noch einen kostbarerern Ring /
als der erste ist / Arm-Bänder / und sechs
Schnur Perlen mit sich / haben alles in Bey-
seyn der Braut Frau Mutter und ihres Herrn
Bruders so abgeredet / daß die Hochzeit inner-
halb vier Wochen soll angestellet werden.
GOTT lasse ihnen das heilige Werck gefallen /
segne Sie / und erhalte Sie lange Jahr in einer
unzerreißlichen Liebe beysammen.

Mości Panie.

Nie moyci to Zwyczaj, o innych są-
 dzić (Rozsadek czynić, zdanie swe
 prywatne otworzyć) ábo też li-
 stownie do Przyjaciół inszych, o cudzych,
 co przykrego pisać. A to z Przyczyny tey,
 ábym przeciwko Miłości Chrześciańskiej
 nie wystąpił, ktora złego nie ma podeyrze-
 nia o kim, y też ábym niepotrzebnie
 w Nieszczęście nie zábrnął. (západł, zászedł)
 Ponieważ pospolicie się trafia, iż ten to sły-
 szyć musi, czego sobie nie zyczył, gdy mowi,
 ábo pisze, co chce, y co mu się podoba. Atoli
 jednak będąc o wászeći pewien, iż wászeć
 Tájemnic nie wydąjesz, tedy ná żądanie
 wászećinę odpiszę, tak, nie żebym grunto-
 wnie to (dowodnie) wiedział, ále jáko mi
 różni opowiedzieli. (oznaymili) Ztąd tego
 áni moja własna Ręka pisze, áni Jmienia
 mego podpisuję, ábym bez kłópotu został
 (od Zátargi wszelkiey wolen (Hałas) był).
 To jednak jest, że Pan ráno wychodząc
 z Domu nikomu niczego nie powiáda,
 gdzieby się za nim pytać trzeba, gdyby go
 kto szukał. Sąsiedzi rozumieją, że się ná
 po-

Mein Herr/

WEin Gebrauch ist es wol nicht / von andern zu urtheilen / oder auch schriftlich an andere Freunde von Frembden etwas wideriges zu schreiben. Und das darumb / damit ich nicht wieder die Christliche Liebe handele / welche nichts böses argwohnet / und auch damit ich mich nicht unnöthiger Weise in Unglück stürcke. Gestalt es insgemein geschiehet / daß derjenige muß hören / was er nicht wil / wenn er redet / oder schreibt / was er wil und ihm gefällt. Jedoch weil ich von dem Herrn versichert bin / daß Er die Geheimniß nicht aussprenget / so wil ich dem Herrn auf sein Begehren mit Worten / so / nicht daß ich es gründlich weiß / sondern wie es mir unterschiedliche beygebracht haben ; woher ich dieses weder mit eigener Hand schreibe / noch meinen Nahmen drunter setze / damit ich ausser allen Händeln bleibe. Dieses aber ist / was insgemein die Leute sagen: Der Herr gehet des Morgens aus dem Hause / und saget niemanden nichts / wenn jemand nach ihm fragen möchte / wo man Ihn suchen solle. Die Nachbarn mutmassen / daß Er an einem verdächtigen Ort sich begiebet / wo zwar Brandwein verkaufet

podeyrzane udaje miejsce, gdzie Gorzałkę przedawają, ale wszeteczna biała Pyec (kobiety) się chowa. (żywi) Tam sobie jeść daje gotować, a musi za Objad dwie siedmnaстки płacić.

Ku Wieczorowi zaſtają go w Piwnicy Swidnickiey, ztąd tąd znika Ludziom z Oczu, iż nikt doſić nie może dokąd jdzie (chodu jego poſtrzedz niewie). W Nocy ſtawia ſię o jedenastej albo o dwunastej. Laje y klnie, iż tym, ktorzy ſłyſzą włoſy na Głowie wſtawają. (powſtają) To małżon-
ce nie miło, (márkotno, przykro) ma Męża w podeyrzeniu (poſadza męża) a patrzy też, aby ſię do Towarzyſtwa takiego do-
ſtała, gdzie roſkoſźnie żyją, zkad Ludziom Powod (Przyczynę) podaje, źle o ſobie mowić. (gadać) Bo luboć ſię nic złego po-
niey nieſpodziewają, tedyby jednak nale-
piey (naſpoſobniey) było, gdyby Domá zo-
ſtawſzy, doglądała Goſpodarſtwa. Z wła-
ſzcza Kupcy ſię od niey odzwyczajają (od-
ſtają) Żywność teraz nie tak potężna, jako
gdy ſtara Mátká żyła. Nie źleby Przyja-
ciele poſtapili, gdyby onę o to ſtrofowali
y nápominali, aby z Mężem mile obcowá-
ła,

set wird/ aber leichtfertiges Weibs. Volck seinen
 Aufenhalt hat. Da lasset Er sich Essen zurich-
 ten/ und muß vor die Mahlzeit mit dem Trin-
 cken zwey siebzeben Creuzer zahlen. Gegend
 Abend trifft man Ihn in dem Schweidnischen
 Keller an/ von da verleurt er sich/ und niemand
 kan hinter seine Gänge kommen. Des Nachtes
 stellet er sich umb 11. oder zwölffe ein. Schille
 und flucht/ daß denen/ so es hören/ die Haare
 auf den Köpfen in die Höhe steigen. Solches
 verdreust die Frau/ verdencet den Mann/ und
 siehet auch/ daß sie zur Gesellschaft komme/ wo
 es lustig zugehet/ woher sie Anlaß den Leuten
 giebet/ übel von Ihr zu reden. Denn ob man
 Ihr gleich nichts böses zutrauet/ so wäre es doch
 am geschicktesten/ wenn sie daheim bliebe/ und
 der Wirthschaft abwartete. Allermassen
 die Kauffleute von ihr abgewehnen/ die Nah-
 rung jeko nicht so starck ist/ als da die alte Mut-
 ter lebte. Nicht übel thäten die Freunde/ wenn
 sie ihr zuredeten/ und vermahneten/ sie solte mit
 dem Manne freundlich umgehen/ und Ihn
 durch ihre Freundlichkeit gewinnen; daß Er zu
 Hause bliebe/ seines Berufs fleißig abwartete/
 und sich der liederlichen Gesellschaft entschläge.
 Ge.

ła, (obchodziła, spotkowała) a przez ludzkość swoją onego pozyskała, aby Domą zostawszy Powołania swego patrzyć, (prze-
strzegając) a Towarzystwa ledajakiego się chronić.

Nie stanieli się to, tedy się obawiać trzeba, iż oboje w nędzę wielką wpadną. Ta trochę bowiem, którą dziedziczył po Rodzicach swych, łatwo przemarnowana (utrącona) być może.

Ona niczego nie miała, z gołymi do niego się dostała Rękoma, a takby nie miała fukać, ale ustępować Mężowi. (zmilczeć) Stanie się to, tedy według Zdania mego dobrego z niego będzie miała Męża. Nie stanieli się też, a oboje tak postąpią, jako poczęli, tedy Zguby swej (Zniszczenia swego) ale zapozno pożądają, nikt się nie nayedzie (ozwie), co by ich wspomógł. A terazby się Upadku swego jeszcze uchronić mogli, gdyby Ludzi dobrych Rady słuchać chcieli. Więcej pisać nie poradna. Wszak jako rozumny Przyjaciół będziesz wiedział w to potrafić. Ja zaś ciebie porucza w Opiekę Bożą.

Geschiehet es nicht/ so ist's zu besorgen / daß Sie beyde ins grössste Armuth gerathen werden. Denn das wenige / was Er von seinen Eltern geerbet hat / kan leichtlich durchgebracht werden. Sie hat nichts gehabet / sie ist ganz arm zu ihm gekommen / und also solte sie nicht trogen / sondern dem Manne nachgeben. Wird das geschehen / so wird sie nach meinem Gutdüncken einen guten Mann an ihm haben / und wird eine Frau bleiben. Geschiehet es nicht/ und sie werden es so beyde treiben / als sie angehoben haben/ so werden sie ihren Untergang / aber zu spät/ beklagen / und wird niemand sich finden/ der ihnen forthelffe. Jegund aber könnten sie noch dem Unglück entgehen / wenn sie guter Leute Rath wollen annehmen. Ein mehres zu schreiben / ist nicht rathsam. Der Herr / als ein verständiger Freund / wird am besten wissen/ wie in der Sache zu verfahren. Ich übergebe Ihn in Gottes heilige Bewahrung.

Mein

Mości Pánie,

JAkoś się wászeć spodziewał, ná swoy
od dáty 20. Mája Odpis ode mnie ode-
brać, takem ja też sobie objecował, że ná
daty 22. Mieściacá tego mié Odpis od wá-
szeći doydzie. Aleć tak Nádzieja z obu
stron płonna. (daremna) Bom áni ja ná Wá-
szećin, nie odpisał, ániś wászeć ná moy: A
tak jeden drugiemu nie będzie miał
co zárzuć. Luboć zá to mam, iż ná List
moy potrzebny było odpisać, niż ná wá-
szećin. Co ná stronę puściwszy przydaje
to, zem poczćiwiey o Przyjacielu wiado-
mym pisać wolał, niż Rzecz sam pozwála.
Jednak rozumiem że to Spráwa Chrześciań-
ska, o Bliźnim dobrze á nie źle (opacźnie)
sądzić. Mylimy się w tym, rychley, snádniey,
Iżey się z tego wywieść możemy, niż nie-
winnie Czci komu ujmujac. (umnieysza-
jac) Zá tym wielce proszę, ábyś wászeć
sposob wynalazł (sposobu szukał) z No-
wożeńcami pomowić, á onym Szczęście y
Nieszczęście przedłożyć, czego się spo-
dziewać mogą, jeśli w Małżeństwie swym
inaczey sobie nie postąpią, jáko poczeli. Já
prze.

Mein Herr /

Wie Er wird gehoffet haben / auf seines
von dem 20. Maji eine Antwort von mir
zu erhalten / so habe ich mich gleichfalls
versehen / daß auf meines von dem 22. dieses
Monats von dem Herrn eine Antwort erfolgen
würde. So aber ist die Hoffnung auff beyden
Theilen vergeblich. Denn weder ich habe sei-
nes beantwortet / noch Er meines / und so wird
keiner dem andern von uns etwas auszustellen
haben. Wiewol ich dafür halte / daß mein Brief
nöthiger gewesen einer Antwort als seiner.
Welches ich aber dahin gestellet seyn lasse / und
setze dieses hinzu / daß lieber ehrlicher von dem
bewußten Freunde habe schreiben wollen / als die
Sache fast duldet. Jedoch meine ich Christli-
cher zu seyn / von dem Besten wol und nicht
übel zu urtheilen. Fehlet man darinnen / so ist's
eher zu verantworten / als wenn man jemanden
seinen ehrlichen Namen ohne Schuld schmälert.
Inzwischen bitte ich höchlich / daß der Herr Ge-
legenheit suche / mit den neuen Eheleuten zu re-
den / und ihnen ihr Glück und Unglück vorzu-
stellen / wessen sie sich zu getrösten haben / wo sie
ihren Ehestand nicht anders führen werden / als

G

sie

przeſtrzegę Powinnoſci ſwey , á, ſkoro ſię
będzie mogło ſtać, (ułącnie ſię) y ſam do nich
zjadę. Rozumiejac więcey uſtnie ſprawić,
niż liſtownie. Słowa ná wiatr jda, á Pi-
ſanieby ná Przykrość (Mierziaczkę) moję
ſchowane bydź mogło. Po Otworzeniu
Zdania mego, zoſtaje

X X I I I.

Monſieur.

Nie radci wáſzeći obciążam , mając
Wiadoſmość o wáſzećinych Wielorá-
kich Zábáwach. (Spráwách) Jednak
ponieważ mi przytem Gotowość wáſzeći-
ná, Ludziom wygádzac, nie tajna, jeſtem
Nádzieje tey, że mi to wáſzeć kwoli uczy-
niſz, y do Złotniká, ná Ulicy kowálskiej
mieszkájacego zechceſz wſtąpić , pytając
go jeſli Rzeczy umowione zgotował. Już
mię ode trzech Niedziel onemi przez Zydá
náſzego Szymoná zaſtać miał, ále ſię nie ſta-
ło. Wátpliwem tedy zaſtaćwam , jeſli jch
Zyd niechciał z ſobá wziąć, ponieważ
gdzie indziej pojáchal, ábo jeſli Złotnik
inſze Rzeczy tem czáſem ná Zgotowanie
doſtał, moje położywſzy ná Stronę, iż jch

sie angefangen haben. Ich wil meine Schuldigkeit in acht nehmen / und / so bald es wird geschehen können / mich abzumüßigen / Selbst zu Ihnen kommen. Da mündlich achte mehr auszurichten / als durch Schreiben. Worte verschwinden / aber das Schreiben könnte aufgehoben werden zu meinem Verdruß. Nach Entdeckung meiner Meinung / bleibe ich

XXIII.

Mein Herr /

Urgern beschwere ich wol den Herrn / indem mir seine vielfältige Geschäfte bewust sind / jedoch weil mir dessen Bereitwilligkeit den Leuten zu willfahren dabey beband ist / lebe ich der Hoffnung / Er werde mir das zu gefallen thun / zu dem Gold-Schmiede / welcher auf der Schmiede-Brücke wohnet / einsprechen / Ihn fragen / ob die bestellten Sachen verfertigt sind. Er hat mir schon vor drey Wochen dieselben durch unsern Juden den Simon senden sollen / aber es ist nicht erfolgt. Bin also im Zweifel / ob sie der Jude nicht hat annehmen wollen / weil er anderstwhin gefahren ist / oder ob der Gold-Schmied andere Sachen indessen

na Czas namieniony wystawić nie może,
przydzie mi oczekiwać, jaką przytoczy
(wniesie) Wymowkę. Rzeczy (Státki)
które od niego mieć mam, są te następujące:

1. Umywadlnik z Nalewką dwunastolo-
towey Proby.
2. Pozłacana (pozlóciſta) kwartowa ko-
newka także dwunastolotowey
Proby.
3. Gotowalnia dziesięć lotowey Proby.
4. Tobákokierka ta osmnaście lotow
trzyma a trzynastolotowa. Na tom
mu wszystko ządał dwadzieścia twárdych
po trzydziestu potroynych (czeskich) rá-
ckujac. Ná to dostał trzydziści lotow
dziewięć lotowego Srebrá, to miał ná
dwunasto lotowe Srebro przerobić, a sześć
potroynych od Robory za lot mieć. Za
tym się chćiey wászeć przepytáć (bádáć)
a mnie prez umyślnego Postańca Spráwę
dobrá dáć. Pracę przy Odbieraniu tych
Rzeczy Cwiertnią Mąki pszenney ná-
grodzę. Bogu poruczywszy, zostáje
Wászeći

dobry Przyjáciel

N. N.
Mości

zu verfertigen bekommen hat / meine liegen lassen / und auf angedeutete Zeit nicht liefern kan / muß erwarten / was er für eine Entschuldigung einwenden wird. Die Sachen / welche von Ihm haben soll / sind nachfolgende:

1. Ein Handfaß mit einem Gießbecken zwölf- löthiger Probe.
2. Eine verguldete Quart: Kanne gleichfalls zwölf- löthiger Probe.
3. Ein Servies zehen- löthiger Probe.
4. Ein Toback- Büchselein / so 18. Loth hält / und 13. löthig ist.

Auf dieses alles habe ich ihm 20. Rthl. zu 30. sgl. gerechnet / gegeben. Über dieses hat Er 30. Loth alt 9. löthiges Silber bekommen / dasselbe soll Er in 12. löthiges verarbeiten / und 6. sgl. Arbeits- Lohn für ein Loth haben. Hiernach wolle der Herr fragen / und mir durch einen expressen Boten guten Bericht abstatten. Die Mühe wil ich bey Abforderung der Sachen mit einem Scheffel Weizen- Mehl vergelten. Gott befohlen / verbleibe

Des Herrn

gutter Freund

N. N.

Mości Pánie,

ZWMM: Pána do mnie dyrygowáne-
go zrozumiałem Prágnienie (Pożądá-
nie) WMM: Pána, ábym się od Złotníká ná
Ulicy kowálskiey mieszkájacego wywie-
dzieć chciał, czem (co) się dzieje z Rze-
czami, ktore dla wászeći zgotowác powi-
nien, y one czásu pewnego posłać. Affektá-
cyey WMM: Pána dosyć uczyniwšy, tá-
kam od niego odniósł Odpowiedź, z kto-
rey nic pewnego zrozumieć nie mogłem.
Raz się wymáwia tem, że ná Chiragrę się
roz niemógł, y tá mu robić nie pozwolił,
iże mu ná Srebrze takim schodziło, z kto-
rego Náczyńia takie zrobic przyobjeć.
Srebro stáre ušitowál w tem przerobić ná
dwunástoloto we, ále się nie zdárzyło, bá
wniwecz się obroćilo. Jákom ná wszystko
według Potrzeby y jáko słuszna odpowie-
dział, zmilknáwšy rzekł, iż mu nie po-
dobná, Rzeczy WMM: Pánu tak stáwić,
jákoście wászeć z sobá umowili byli. Zkád-
by Szkodę (Utratę) poniosł wielká, bá cále
z ubožál, Zárzut ten jákom oddalił (zbił)
rzekšy, kiedy Rzeczy te według Umowy
zgoto-

Monſieur,

Als dero an mich abgelassenem habe ich dero Verlangen verstanden / daß mich erkundigen wolle bey dem auff der Schmiede-Brücke wohnendem Gold-Schmiede / wie es umb die Sachen stehe / welche Er für Sie zu verfertigen schuldig / und dieselben in gewisser Zeit schicken sollen. Deroselben Verlangen habe ich ein Genügen gethan / und eine solche Antwort von ihm erhalten / aus welcher ich nichts gewisses abnehmen können. Bald entschuldiget Er sich mit dem / daß Er das Zipperle in den Händen gehabet / und nichts arbeiten können / daß es ihm an einem solchen Silber gemangelt hätte / aus welchem Er die Gefäße zu verfertigen hätte versprochen. Das alte Silber hätte Er sich bemühet in zwölfstüdiges zu verwandeln / aber es hätte nicht gerathen wollen / ja es wäre zu nichts worden. Da ich ihm alles nach Nothdurfft / und wie es billich ist / beantwortete / so verstummte Er / und sagte / daß es ihm unmöglich wäre / Ihnen die Sachen also zu liefern / als sie es miteinander abgeredet hätten. Denn er würde grossen Schaden leyden / ja zum armen Manne werden. Da ich diese Einwendung

zgotowane będą, a on by Utrąte mógł skutecznie pokazać, (dowieść) że pewien ma bydz, iż wászeć MCi Pan one tak nágrodzisz, że W M M M: Pána chwalić będzie miał Przyczynę. Gdy bys W M M M: Pán do Złotniká sam nápiśać raczył nie zaśzkodziłoby, choćby List jak náostrzey zkoncypowany (spisány) był. Jam gotow we wszelkich Okazyách służyć; ná ten raz Obronie Boskiey poruczywszy, zostaje
 Naniższy Sługá
 N. N.

X X V.

Mości Pánie.

PRzy Powinszowaniu wszego pomyslnego Powodzenia, donoszę wászeći w m P. do Wiadomości, że według Ordynansu W M M: Páni Lekárstw posłanych Jey Mość Páni chorująca używała, ktore to sprawiły, że kłócie około Sercá ustało; Lecz Bole w Nodze prawey ná tych miała tak frogie, iże we Dnie y w Nocy trwają, y ná Sen żaden nie pozwalają. To czuje (postrzega) gdy Nogę Wodeczką maża, że Ulżenie jakiegokolwiek następuje, lecz ledwie

ablehnete / und sagte / wenn die Sachen nach der
Abrede würden fertig seyn / und Er den Scha-
den könnte dathun / so solte Er versichert seyn/
daß Sie denselben so werden ersen / daß Er sie
zu rühmen Ursach wird haben. Wäre es Ih-
nen beliebig an den Gold-Schmied selbst zu
schreiben / möchte es nicht schaden / wenn gleich
der Brief auß allerschärfste verfasst würde.
Ich bin bereit in allen Begebenheiten zu dienen/
vorjeko in Gottes Schutz ergeben / bleibe

Dero

Gehorsamster Knecht
N. N.

X X V.

Hochgeehrter Herr /

Bey Anwünschung alles ersinnlichen Wol-
Bergehens füge ich Ihnen zur Nachricht/
daß nach dero Verordnung die gesendeten
Argneyen die Frau Patientinn gebrauchet / wel-
che so viel gewircket / daß das Stechen umb das
Hertz nachgelassen; aber die Schmerzen in dem
rechten Schenckel dagegen so groß / daß sie Tag
und Nacht wahren / und ihr keinen Schlaf ge-
statten. Dieses mercket sie / wenn das Wein
mit dem Wasserlein bestrichen wird / daß einige

ledwie tak długo trwa, jako mазanie. (nа-
mazanie) Nаd to Wodeczkа z większey
Części wymazana. Rozumiаłbyś W M M M:
Pan Doktor, iżby dobrze było, gdyby
Chustkę w Wodeczkę wmozono (wmo-
czona byłа) а о Nогę (około Nogi) ob-
winiona byłа, tedyby trzeba daleko wię-
tszą Banieczkę postać. Z Synem się niechce
odmienić, nа Bol Głowy ustąwicznie się
uskårza, tak też nа Tąrganie w Zywoćie.
Klistery niektore mu aplikowane, te wiele
flegm zabrały, lecz liche polepszenie się
pokazuje (naydujе) Zoładek bårzo strąty,
Pokarmy od niego odchodzą, jako je przyji-
muje. Omdlewanie (Mdłość częsta) czę-
sto go popada, która dłużej nаd Godzinę
trwa. Wiele jch rądzi, aby się do Cieplic
udał. Do tych on jednak żadney nie ma
Chęci, ale Ufność swą w Bogu pokłada, y
Nądzіeje tey jest, że przez Lekårstwa (zа
Pomocą Lekarstw) W M M M: Pаnа Dokto-
rа Zdrowiа dostąpi. (nаbędzie) Proszę te-
dy аbyś W M M M: Pаn dla oboygа Pacyen-
tow medykamentow postać zechciał, y
pilnie oznaymić, jako zążywane byдź mа-
ją. Zа tem w Obronę Boską poruczy wszy.

MC.

Linderung erfolge/ aber fast nicht länger wehret/
als das Streichen. Darzu ist das Wasserlein
mehrentheils verbrauchet. Meinete der Herr
Doctor/ daß es gut wäre/ wenn ein Lüchlein in
das Wasserlein getunctet / und umb das Bein
gehüllet würde/ so müste ein weit grösseres Glasß
dessen gesendet werden. Mit dem Sohn wil es
sich nicht ändern/ Er klaget stets über Haupt-
Wehe/ so auch über das Reissen in dem Leibe.
Etliche Elistere hat man Ihm beygebracht/ die
haben viel Schleim weggenommen/ aber wenige
Besserung findet sich. Der Magen ist sehr
verderbet/ die Speisen gehen so von Ihm/ als
er sie annimmet. Ofte überfällt ihn eine sol-
che Ohnmacht/ die mehr als eine Stunde anhält.
Viele rathen / daß er sich in das warme Bad
solle begeben. Darzu aber hat er kein Belieben/
sondern sezet auf Gtts sein Vertrauen/ und
hoffet / daß er vermittelst des Herrn Doctoris
Medicamenten zur Gesundheit gelangen wer-
de. Bitte demnach/ für beyde Patienten durch
den Bothen Arzney zu schicken/ und fleißig zu
berichten/ wie sie sollen gebrauchet werden.
Hiemit in den Schutz Gtts übergeben.

Mein

MC. Pánie.

WEdług Umowy nászej, Skrzyneczka, jáko się spodziewam, zgotowana (zrobiona) będzie, iże Oddawca Lišta tego onę z sobą przywieść, á Jey Mość Páni Stárościna z sobą będzie mogła do Pánieny Siostry wziąć. A nie miałaby Skrzyneczka, czego się niespodziewam, gotowa byđz, tedy racz wászeć gotowa, ktorą u wászeći zostawił, Urzędnikowi dać, od ktorego wászeć ten odbierasz. Obowiąłbyś się wászeć Skrzyneczkę z Kálmárzem srebrnem wydać, tedym Písanie Jey MCi Páni Stárościney przyłożył, z ktorego Rozkáz wyraźny (wyráźliwy) do mnie zrozumieć będziesz mógł. Przy Posłaniu Skrzyneczki racz wászeć oznaymić, żem sześćdziesiąt Grzywien Srebrá stárego u wászeći zostawił, á że stopiwłszy je onego dziewięć y pół lotá nie dostáwało. Zjachawłszy do Wászećiów ná przysłły Targ Wełni z Wełną Zimową, rozsławimy się z sobą, jákoż też Jey Mość Páni Stárościna cztery Niedziele po wielkiej Nocy myśli powrócić do Domu, y co więcey

Mein Herr/

Unserer Abrede nach/ wird hoffentlich das Kästlein fertiget seyn / daß der Überbringer dieses es mit sich wird bringen / und die Frau Lands-Hauptmanninn zu ihrer Frau Schwester nehmen können. Solte aber das Lädlein / welches nicht hoffen wil/ nicht fertig seyn/ so wolle Er das fertige / welches ich bey Ihm gelassen habe / dem Altmann zustellen / von welchem Er dieses empfänget. Solte Er aber Bedencken tragen/ das Kästlein sammt dem silbernen Schreib-Zeug heraus zu geben / so habe der Gnädigen Frauen ihren Brief beygelegt / daraus Er ihren ausdrücklichen Befehl an mich wird abnehmen können. Bey Übersendung des Kästleins / wolle der Herr melden / daß ich 60. Mark alten Silbers bey ihm gelassen habe/ und daß an demselben / als es geschmolzen worden / 9. und ein halbes Loth abgegangen. Wenn ich auf die künfftige Wollenschaaer / mit der Winter-Wolle zu ihnen werde kommen / wollen wir Richtigkeit machen / wie denn auch die Frau Lands-Hauptmanninn vier Wochen nach Ostern meinet wiederumb nach Hause zurücke zu kommen / und etwas mehrs wird machen lassen. Er wolle voriezo dieses
 schi.

więcey da zrobić. Chciey wászeć tem cza-
sem to postać, o com prosił. Za tem w O-
brone Wm: P. Bożą poruczywszy, ozy-
wam się bydź

W M M M: Pánu

do Usług gotow
N. N.

XXVII.

MCi Pánie,

Z Ostátniego wászeći, od dąty 27.
kwietniá zrozumiałem, żeś wászeć
z Fámilią swojā zdrow, á o naszym
Powodzeniu Wiądomośći jakiey nábydź
prągniesz. Jáko z Sercá życzę, ábyś Wm.
w długie láta wszelakich sámopożądanych
Fortun zażywał; tak wászeći do Wiądo-
mośći donoszę, że z Strony nászey Boską
Dobroć stáwić przyczynę mámy. A luboć
tego pisać nie mogę, żeśmy od kłopotu u-
wolnieni, tedy ten jednak znośny. Wiado-
mo nam, iże Chrześciánie beż Utrapienia
żyć nie mogą ná tem świecie; Lekárstwo
od tego Cierpliwość miła. Więc żadasz
wászeć ode mnie się dowiedzieć, jeśli mi
to zá radno uznáwam, ábyś ná mieyscu tem
został,

(III.)³⁰

schicken / warumb ich geberthen habe. Indessen
in Gottes Obhut übergeben / verharre

Des Herrn

Dienstwilliger
M. N.

XXVII.

Mein Herr /

Aus dessen letzten / von dem 27. Aprilis habe
ich ersehen / daß Er sich nebst den Seinigen
wol auf befindet / und von unserm Zustande
eine Nachricht zu erhalten verlangt. Wie ich
nun herzlich wünsche / daß Er lange Jahr selbst-
erwünschter Glückseligkeit genießen möge; so
verständige denselben / daß wir unser Seits/
Gott für seine Güte / Ursach zu preisen haben.
Und ob ich wol dieses nicht schreiben kan / daß wir
ohne Kummer uns befinden / so ist doch Selbter
erträglich. Wir wissen / daß Christen ohne
Trübsal nicht leben können auff dieser Welt. Die
Argney wieder dieselbe / ist die liebe Geduld.
Sonsten begehret der Herr von mir zu verneh-
men / ob ich es für rathsam erkenne / daß Er an
dem Ort verbleibe / wo er jetzt wohnet / oder in
eine

został, gdzie walczyć teraz mieszkaś, albo do Miasta innego pociągnął, gdzie Nauka prawa słynie. Tedy zeznać muszę, że na to prawnego nie wiem Odpisu. Walszeć iney Páni Matzonki Przyjaciele (Pokrewni) chcą, abyś walczyć u nich został, a na cudze miesysce się nie udał. Lecz ponieważ Bog wszędzie najlepzem Przyjacielem, tedy na tego patrzyć trzeba, a tak się sprawować, aby na nas łaskaw został. Rozważyć walczyć musisz, jeśli tam Pożywienie dobre y Obeście (z Potrzeby swey) masz, (masz się strawy) gdzie walczyć teraz mieszkaś. Jest temu tak: nie trzeba by walszeć tak łatwo odmienić, ponieważ niepewna, jeslibyś to walczyć załtał (nalał) co walczyć opuszczasz. Doświadczenie to oświadcza, (potwierdza) że Obywatele starchy Przycho-dniow nienawidzą, y sposobem wszelkiem prześladują, aby jch uciskali. (tłumili) Rozbierz walczyć wszystko wprzod, niz walczyć Dom swoy przedasz, a gdzie jndziey się postanowisz. Tylem z szczerego Zdania pisać, chciał chćiey walczyć dobrze zrozumieć. Ja walszeć w Obronę Bożą poruczam.

Moy

eine solche Stadt ziehe/wo die reine Lehre anzutreffen. So muß ich gestehen / daß ich hierauf nicht recht zu antworten weiß. Seiner Frauen Freunde wollen / daß Er bey ihnen solle bleiben / und sich nicht an einem frembden Ort begeben. Allein weil Gott allenthalben der beste Freund ist / so muß man auf den sehen/ und sich so halten / damit Er uns gnädig bleibe. Der Herr muß erwegen/ ob Er da gutte Nahrung und sein Auskommen hat / wo er jegund wohnet. Ist so / so dürfte er nicht leicht ändern / alldieweil es ungewiß ist/ ob Er da das antreffen möchte / was Er fahren läffet. Die Erfahrung bezeuget es / daß die alten Inntwohner die Neukömlinge hassen / und auff alle Weise verfolgen / damit sie sie unterdrucken. Alles überlege er vorher / ehe er sein Haus verkauffet / und anderwärts sich niederläset. So viel habe ich aus aufrichtiger Meinung schreiben wollen. Er nehme es in gutten auff / ich übergebe Ihn in Gottes Schuß.

XXVIII.

Moy Pánie Szoltyśie,

W Am y Domownikom wáśzym ży-
 czę wszego ná Duszy y ná Ciele
 zbáwiennego Powodzenia. A bę-
 dziecie to sobie Pánie Szoltyśie ná Pámieć
 przywieść wiedzieli, jákom się w Zapuśty
 z jednym Stárfzych wáśzych zgodził, że mi
 zaráz po Wielkiey Nocy miał sosnowych
 Drów przywieść. Ná to spuściwśzy się,
 pomyślałem że się, jáko Człowiek cnotli-
 wy w Objetnicy uiszczy. Lecz Skutek (ko-
 niec) przeciwny uczy inaczey. Od Samśiá-
 dá jego tę mam Wiadomość, że Drwako-
 mu inszemu sprzedał, który mu kilka cze-
 skich więcey dał, jákom ja się z nim zgo-
 dził. Ponieważem mu jednak, jáko to wam
 sámemu Pánie Szoltyśie wiadomo, dwa
 gładkie (ślaskie) Táláry na Drwá ządał, á
 ón mi Rękę dawśzy, jáko Człowiek cnotli-
 wy objećał, skoro po wielkiey będzie No-
 cy, Drwá przede Drzwi moje przywieść,
 tedy proszę chćieycie go nápomináć, áby
 mi Drwá przywiozł, jeśli niechce ábym się
 do Zwierzchności udał, á stał (nálegał)
 o Satisfakcyá. Bo nie tylko do tego będzie
 przy-

Mein Herr Schulz /

Euch und den Eurigen wünsche ich alles zu
 Seel und Leib erspriessliches Wolseyn. Ihr
 werdet euch / lieber Herr Schulz / zu entsin-
 nen wissen / wie ich mich in der Fasten mit eurem
 Gerichts-Geschwornen verglichen habe / daß Er
 mir bald nach Ostern das tieferne Holz liefern
 sollte. Darauf habe ich mich verlassen / und ge-
 meinert / daß Er / als ein ehrlicher Mann / seine
 Zusage werde halten. Allein der Ausgang leh-
 ret das Widerspiel. Von seinem Nachbar ha-
 be ich die Nachricht / daß Er das Holz einem an-
 dern verkauffet habe / welcher ihm etliche Sil-
 ber-Groschen mehr gegeben / als ich mit ihm eins
 worden. Wenn ich ihm aber / wie es euch
 Herr Schulz selbst bewußt ist / 2. schlechte Tha-
 ler auf das Holz gegeben habe / Er mir mit ei-
 nem Handschlage / als ein redlicher Mann ver-
 prochen / so bald die Oster-Feiertage würden
 vorbey seyn / das Holz vor meine Thür zu
 bringen / als bitte / Ihr wollet ihn vermahnem/
 daß Er mir das Holz bringe / wo Er nicht wil/
 daß ich mich zu der Obrigkeit wende / und um
 Satisfaktion anhalte. Denn nicht nur wird er
 angehalten werden / die Abrede zu halten / son-

przymuszony, Umowy dotrzymać, ale y pokutować (pokutę dać) będzie musiał. Ja Szko-
dy jego nie żadam, chce się on sam na Nie-
szczęście podać (wrazić) tedy ja nie wi-
nien. Bo po was Panie Szkołtyśie tego za-
dam daley, abyście go Nieszczęścia ostrze-
gali y mieć go do tego chcieli, aby mię u-
kontentował. O Szczerości wászey niech-
cę wątpić, ale się spodziewam wszelakiey
dobrej Przyjaźni, y obiecuję zanię zostać
Wászem dobrem Przyjacielem

N. N.

XXIX.

Moy Panie,

PRzez Párobkã wászego dáliście mię
prosić, abym wam trzy Achtele Pi-
wã białego, á Achtel jeden czarnego
ná Kiermasz wasz posłał, obiecując, iż mi
zá to przed tem posłane, y teraznieysze Pi-
wo zaráz po Kiermasie Pieniądze chcecie
oddąć. Lecz ponieważście mię zãwsze
tãk cieszyli, á nigdyście Słowom wászym
dosyć nie uczynili, tedy to zã ná pewno-
szã mam, wam rychley Piwem nie wygo-
dzić, az mi zã pierwey posłane Piwo Pie-
niądze gotowe posłacie. Wiemci ja, cze-
mu

dern auch Straffe geben müssen. Ich verlange
seinen Schaden nicht / wil Er aber sich selbst in
Unglück setzen / so kan ich nicht dawieder. Denn
deswegen ersuche ich euch nochmahls / Herr
Schulz / daß Ihr Ihn vor Unglück warnen
und anhalten wollet / mich zu befriedigen. An
eurer Aufrichtigkeit wil ich nicht zweifeln / son-
dern versehe mich aller gutten Freundschaft /
und verspreche dafür zu bleiben

Euer

gutter Freund

N. N.

XXIX.

An einen Dorff-Kretschmer.

Durch euren Knecht habet ihr mich ersu-
chen lassen / euch drey Achtheil Weiß-Bier
und ein Achtheil Schöps gegen eure Kirch-
meh zu schicken / mit dem Versprechen / daß ihr
mir so wol für das vorhin als das jezige Bier /
bald nach der Kirchmeh das Geld wollet zustel-
len. Allein weil ihr mich stets also vertröstet ha-
bet / und niemals euren Worten nachgekommen
seyd / so achte ich es für das sicherste / euch nicht
eher mit dem Bier zu willfahren / als biß ihr mir
baar Geld / für das vorhin geschickte Bier zustel-

mu mi nigdy Pieniędzy moich za Piwo moje
nie posyłać. Sąsiedzi wafzi mi za Rzecz
powiedzieli pewną, żeście kmotrowi waf-
szemu nad sześć dziesiąt twardych za Pi-
wo winni, a temu dajecie Pieniądze, wy-
szynkowawszy Piwo moje. Za czem ja Pi-
wo moje wolę otrzymać niz takim sposo-
bem wydać (wyszałowac) Pszenice, Sło-
du, Chmielu nie mam darmo, Czeladzi
trzeba zapłatę oddać, która nie pyta jeżeli
Długi moje odbieram; ale każde swego
żąda. To rozważcie sami, a ukontentujcie
mnie strony pierwszego, tedy macie Piwem
dobrem na Kiermasz wasz opatrzeni bydz.
Pewniem że Wieśniacy wafzi się gdzie
indziej nie udadzą, ale we Wsi swojej zo-
stana, a z inszych Wsi Sąsiedzi do was na
dobre Piwo się stawia, ja wam wszego
dobrego życzę, a zostaje

Wafzem Przyjacielem

XXX.

Laskawy Panie.

DOsycby mi bylo na wafzećcinem nie-
laskawem Odpisie, choćiazbyśmi
wafzeć przez Párobka mego nie dat był
uśnie oznaymić, iż mi wafzeć rychley y
czwart-

let. Ich weiß wol / warumb ihr mir niemals mein
Geld für mein Bier schicket. Eure Nachbarn
haben es mir für gewiß gesagt / daß ihr eurem
Gevatter über sechzig Reichsthaler für Bier schul-
dig seyd / und dem gebet ihr das Geld / wenn ihr
mein Bier verschencket habet. Woher ich mein
Bier lieber behalten wil / als auf solche Weise ver-
thun. Den Weizen/ Malz und Hopffen habe ich
nicht umbsonst / das Gesinde muß ich lohnen/
welches nicht fraget / ob ich meine Schulden ein-
bekomme; sondern es wil ein jedes das Seinige
haben. Dieses erweget selbst / und befriediget
mich wegen des ersten / so sollet ihr mit guttem
Bier auf eure Kirchmess versorget werden. Ich
bin gewiß/ daß eure Dorff-Leute sich nicht ander-
wärts wenden werden / sondern daß sie in ihrem
Dorff bleiben / und von andern Dörffern die
Nachbarn zu euch zum gutten Bier sich einfin-
den werden. Ich wünsche euch alles Gutes/
und verbleibe

Euer

Freund.

XXX.

Mein Herr /

Enug hätte ich an seiner unfreundlichen
schriftlichen Antwort gehabet/ wenn er mir
gleich

czwartkiey, nierzkac achtela Piwá powier-
 zyc niechcesz, aż wászeći za pierwsze, Pie-
 niądze oddam. Nie mało mi to dziwno, iż
 mi wászeć tak mało wierzysz, gdyżem wá-
 szeći jeszcze nie oszukał. Ukontentowałem
 wászeći przed tym, jakom wászeći więcey
 winien był, niż teraz, tedy to wászeć wierz
 bezpiecznie, że wászeći y za to nic zostanę
 dłużen (winien) ale wypłacę, co na cnotli-
 wego należy Człowiek. Przyczynę, którą
 wászeć wtracasz, na Powietrzuś wászeć
 zachwycił. (załapał) Boś wászeć z Pokre-
 wnem swem tak postąpił, żeś wászeć co
 zmyślił, jakbyś wászeć od inszych co sty-
 szał był, a wyjawilo się, żeś wászeć
 Sprawca Wieści był. Jest jednak tak temu,
 jako wászeć w Liście swem wzmiankę czy-
 nisz, tedy wászeć oznaymi Człowiek a te-
 go, jam gotow się wywodzić. Tym cza-
 sem pyta y wászeć kmotrą mego Człowie-
 kę cnotliwego, jeślim mu co winien. Mam
 to za Rzecz pewną, iż się przyzna do te-
 go, że dwa Małdry Pszenicę ode mnie do-
 stał a Pieniędzy za nie jeszcze nie dał. Cze-
 go na Zelzenie (Deszpekt) jego nie piszę,
 albo jakobym na dobrej jego Zapłacie
 wątpił,

gleich nicht durch meinen Knecht mündlich hätte
 beybringen lassen / daß er mir nicht eher einen
 Vierling / geschweige denn ein Achtentheil Bier
 trauen wil/ biß ich ihm für das erste das Geld wer-
 de zugestellet haben. Nicht wenig befrembdet es
 mich / daß Er mir so wenig trauet / da Er doch
 noch nie von mir angeſeſet worden. Habe ich ihn
 vorhin / als ich ihm mehr schuldig gewesen / denn
 jekund / contentiret / so glaube Er sicherlich / daß
 ich ihm für dieses auch nicht werde schuldig blei-
 ben / sondern entrichten / was einem ehrlichen
 Manne zuſtehet: Die Ursache / welche Er ein-
 wendet / hat er in der Luſt aufgefaſſen: Denn
 so iſt er mit ſeinem Bluts-Freunde auch umge-
 gangen / daß er etwas erdichtet / als wenn Er es
 von andern hätte geböret / und iſt doch an den Tag
 kommen / daß Er ſelbſt der Urheber der Sage
 gewesen. Iſts aber so / als der Herr in ſeinem
 Briefe erwehnet / so melde er den Mann / ich bin
 bereit mich zu verantworten. Indessen frage er
 meinen Herrn Gebatter / den ehrlichen Mann /
 ob ich ihm etwas ausſtändig bin. Ich halte ge-
 wiß dafür / daß er es geſtehen wird / daß er zwey
 Malder Weizen von mir bekommen / und das
 Geld mir dafür noch nicht zugestellet. Welches
 ich Ihn nicht zu ſchimpffen ſchreibe / oder als wenn

watpił, tylko abyś uznał, jacy grzyzostá-
wi (pokatni, tájemni, Czci Ułwóczyćiele)
się ná świece naydują, ktorzy Stáwy u-
właczać (umnieyszać) Ludziom y ná Nie-
stáwę onych podać, Sumnienia sobie nie
czynią (Sumnienia nie mája). Ja, abyś wá-
szec widział, iże żadnemu winien zostác
nie żadam, posyłam wászeći Pieniądze,
dzącukjąc, żeś mi wászec po te Czasy wy-
gádzal, dálej nie żadam Piwa od wászeći
brác. Pan Jerzy ná nowem Rynku chce mi
nie tylko trzy ále y dwádzieścia Achteli
poborgować, kiedy jch żadam. Zá tem
wászeći w Obronę Bożą poruczam

XXXI.

Wielmożni á Mnie wielce Mościwi Pá-
nowie,

Moji Mościwi Pánowie y Dobrodzieje
wielcy.

Gdy ná tem stáncło, że Urząd, przez
Zeście śmiertelne (ustápienie) z tego
Świata, niegdý Stáwnego Pána
N. N. ósieroćiały, w krotce dla gęsto przy-
padájacych Spraw, má bydz Osoba do te-
go sposobná opátrzone, á Mowá tá pospo-
litowaná, choć wiele Zábiega tego Dosto-
jeństwa,

ich an seiner guten Zahlung zweiffelte / sondern
daß der Herr erkenne / was vor Ehren - Diebe
sich in der Welt finden / die redlichen Leuten den
guten Leumund zu schmälern / und in Unglimpff
zu setzen / sich kein Gewissen machen. Ich / damit
Er sehe / daß ich niemanden nichts schuldig zu blei-
ben begehre / schicke Ihm sein Geld / bedanke
mich / daß Er mir die Zeit hero gewillfabret / wei-
ter begehre ich nicht mehr Bier von ihm zu neh-
men. Herr George auff dem Neu - Marckt wil
mir nicht drey / sondern 20. Achten - Theil borgen /
wenn ich sie verlange. Hiemit in den Schutz
Gottes übergeben.

XXXI.

Noch. und Wol. Edelgeborne / Gestrenger
Hochbenamte /

Höchstzu Ehrende Gebittende Herren.

Wenn es an dem ist / daß die / durch des
Weyland Herrn N. N. tödtlichen Hin-
trit aus dieser Welt / entledigte Stelle /
wegen der häufig vorfallenden Verrichtungen /
ehestes mit einer darzu geschickten (tauglichen /
tüchtigen) Person / muß ersetzt werden / und die
gemeine Rede ist / ob gleich viele Competenten
sich darumb bewerben / daß sich bey unterschied-
lichen

jeństwa, że się uroznych takie Niedostátki
(Niedoskonałości) naydują, dla których
Szlachetna Rada (W M M M. Pánowie) się
obowiąją Urząd ten zlecić ktoremu z nich.

Tedym ja doświadczywszy się (bádając
się) jeżelim zdolny Urzędu takowemu, po-
strzegł ze zá Láską Bożą zniemnieyszą
Sławą on odprawić będę mógł, jako Nie-
boszczyk Pan N. N. Záčzem W M M M. Pá-
now jak nánižey uprászam, ábyście W M.
M M. Panowie raczyli mi Urząd ten powier-
zyć, (zlecić) á pewnemi tego bydz, że
Wdzięczności mojej, zá tak Láskę wielką
wyświadczenie, nieustáley (nieustájacey)
Pilności przytożę, Spráwy mnie przyzwoi-
te (przynáleżyte) tak odprawowác, że za-
den sposobem dobrem się ná mnie uskárzać
niebędzie mógł, áni W M M W M. Pánowie
Niełáskę przeciwno mnie dla tego cho-
wác, oczekiwam ná to łáskáwey deklará-
cyey, názywając się

W M M W M. Pánow y

Dobrodziejow wielkich

Nániższy Slugá

XXXII.

MCiwi Pánowie,

Iż się Bogu Láskáwemu (Dobrotliwemu)

tak

lichen solche Mängel ereignen / umb welcher wil-
len Euer Gestr. Bedencken tragen / das Ambt
einem unter Ihnen aufzutragen. (zu conferiren)

So habe ich mich selbst bey mir erforschet / ob
ich einem solchen Ambt gewachsen bin / und befun-
den / daß durch Gottes Hülffe / nicht mit weni-
gerem Ruhm dasselbe werde verwalten können /
als der selige Herr N. N. Westwegen Euer
Gestr. gehorsamst ansehe / mir dasselbe anzuver-
trauen / und sich vergewissert zu halten / daß mei-
ne Dancbarkeit für die grosse Gnade zu bezeugen /
ich unermüdeten Fleiß anwenden werde / die
mir zukommende Verrichtungen so zu beobach-
ten / daß von Niemanden einige Beschwerde /
mit guttem Tuge über mich wird können gefüh-
ret / und Ihr. Gestr. einigen Widerwillen wie-
der mich deswegen zu hegen. Hierauf erwarte
ich hochgeneigte Deferirung / und nenne mich
Euer Hoch-Edlen Gestr. meiner

HochzuEhrenden Gebittenden Herren

Demüthigster Knecht

XXXII.

S. T.

HochzuEhrende Herren /

Nachdem es dem gnädigen Gott gefallen /
den

tak podobało, Pána N. z tego Swiátá powo-
 láć, y Urząd jego próżnem uczynić, on
 jednak jáko o tem trzymają, w krótce oso-
 ba insza do Urzędu takiego dowcipną osá-
 dzony będzie. Tedy się odważam, ponie-
 ważem pod ten czas niebezpieczny, różnem
 sposobem, ná Nieszczesne Razy napadł, á
 handlu mego dálej prowadzić mi nie po-
 dozna, do WMMWM: Pánów się uciekąc y
 prosić, ábyście WMMWM. Pánowie ná Bła-
 hość moję z Łáski swey respektować, á jeśli
 można, urząd taki mi poruczyć. Asseku-
 ruje WMMWM. P.P. że łaskę tak wielką
 Dzięką uznám realną, á jáko ná cnotliwe-
 go y szczerego (nie obłudnego) przynale-
 ży Człowieká, o wszystkim tak zawiado-
 wać, (wystkiego dogłądać) áby się Przy-
 czynná żadná nie náwinęła, pożalować, iże-
 ście WMMWM. Pánowie mi Odpráwowa-
 nie Rzędu tego poruczyli (zlećili). Já zá-
 wsze do Pána Boga będąc wzdychał, áby
 Pánowanie WMMWM. P.P. poszczęścić, á
 z przezacnemi Fámiliámi WMMWM. Pánów
 w kwitnacey przeżegnanej Słáwie zácho-
 wać raczył, który bez tego dożywotnie
 zostaje

WMMWM. Panow y Dobrodziejow

Sługa uniżony

den Herrn N. von dieser Welt abzufordern / und
die Ampts-Stelle zu entledigen; dieselbe aber/wie
dafür gehalten wird / im kurzen durch eine an-
dere zu solchem Ambt taugliche Person wird er-
setzet werden. Als erlühne ich mich / weil bey der
gefährlichen Zeit / auf unterschiedliche Weise / in
Unglück gerathen bin / und meine Handlung
nicht weiter kan fortsetzen / E. Gestr. gehorsamst
anzugehen und zu bitten/Sie geruhen meine We-
nigkeit in hochgeneigte Consideration zu nehmen/
u. wo möglich/ mir die Function aufzutragen. Ich
versichere E. Gestr. daß so grosse Gnade mit
würcklichem Danc erkennen / und als einem
redlichen aufrichtigen Manne zustehet / alles so
beobachten werde / daß Sie nicht Ursach werden
bekommen / zu bereuen / daß mir die Verwal-
tung übergeben worden. Ja ich werde stets zu
Gott seuffzen / daß Er Ihro Gestr. Regie-
rung beglücken/ Sie nebst dero Hoch-Adelichen
Angehörigen in gesegnetem Flor erhalten wolle/
der ich ohne dieß Lebenslang verharre

E. Hoch-Edlen Gestr.

Ergebenster Knecht
N. N.
Edler

Mości Pánie , Pánie y Dobrodzieju.

U Stugi moje unizone przez to Piśanie W^{MMM}. Panu ofiarować , zaniechać nie mogę , iż mi znajomo , że W^{MMM}. Pán z Jego MCią N. N. w ściśtey żyjesz Przyjaźni , á Jego Mość Mężá mego więźnić dał , jakby z Pokojowem jego dobre mając Porozumienie , Rzeczy pomógł ukrądzione przeszálbierować . On jednak niewinny w tem będąc , y namnięszey nie mając Wiadomości o Złodzieystwie (krądziży) á Jego Mości opáczną o tem dano Spráwę . Tedy ze Dwoygiem Dziaćek moich do W^{MMM}. Páná pokorná wnoszę Suplikę (Proźbę) racz W^{MMM}. Pan mi zá powážną swojá Przyczyná (Instancya) tyle zjednáć , áby Mąż moy z Więzienia wypuszczony Sposobu nábył Niewinność swá pokázac , á wszelki widział , że niesłusznie odniešiony . (obwiniony) Láskę tak wielką W^{MMM}. Páná , on ze mná y Dziaćkami nászemi nie tylko będzie wiedział sławić , ále też dożywotnie obowiązani zostániemy , która się ná zawsze ozywam bydź

W^{MMM}. Páná y Dobrodziejá

Nániższą Służebnicá

Edler und Wolbenamter /

Mein Hochgeehrtester Herr /

Ihnen hierdurch gehorsamst aufzuwarten
 kan ich nicht unterlassen / alldieweil mir be-
 kand ist / daß Sie mit Ibro Gestr. dem
 Herrn N. in gutter Freundschaft lebe / und Er
 meinen Mann in Verhaft bringen lassen / als
 hätte er mit seinem Cammer - Diener ein guttes
 Verständnuß gehabet / und die ihm gestohlene
 Sachen verpartiren geholffen / Er aber unschul-
 dig darinnen ist / auch die geringste Wissenschaft
 von denen Diebs - Stücken nicht gehabet / der
 Herr dagegen unrecht berichtet worden. Als er-
 suche meinen HochzuEhrenden Herrn hierdurch
 demüthigst mit meinen zwey unerzogenen Kin-
 dern / Sie geruchen durch Ibro hochgültige Inter-
 cession so viel bey dem Herrn zu wege zu bringen /
 daß hiemit mein Mann wiederum auf freyen Fuß
 gestellet werde / und er Gelegenheit überkomme /
 seine Unschuld darzutun / und jederman erfahren
 möge / daß er zur Ungebühr angegeben worden. So
 grosse Gnade wird er nebst mir u. meinen Kindern
 nicht allein hoch zu rühmen wissen / sondern auch
 Lebenslang dafür verharren / wie ich den ersterbe
 Meines Hochgeehrtesten Herrn

Demüthigste Magd.

J

Hoch.

Wielmożni á mnie Wielce Mościwi Pá-
nowie,

Moji Mościwi Pánowie y Dobrodzieje.

W Aszmościom Mojim Mościwym Pá-
nom do Wiádomości donieść zda-
ło mi się Rzeczą byđź rádna, co się wczorá
w Domu mojem powiodło. Woznicá moy
gdy nie mógł dla nieuchronnych Spraw,
rychley jáko dobrze w Noc (w sáme Noc)
Kárety w Dom włóczyć, że wlaźła weń
biáta Głowá y według Wyznania jey, iż
myślała, że Káreta zostánie przez Noc ná
Ulicy, á że w niey, ponieważ jey nikt nie-
chciał do Gospody przyjać, bezpieczná y
spokoyná zostáć będzie mogła od złych
Ludzi. Coby też łatwie się stać było mo-
gło, żeby jey z Domownikow moich za-
den Krzywki (Złości) nie wyrządził był,
á niby jey też żaden nie postrzegł był,
gdyby Sługá cudzy czekájac ná Listek pie-
niężny zamiánný, (bántierski) nie słyszał
był oney chrobotáć, á spytał był Wozni-
cę, kogoby w kárecie kryjomo chował. Ten
w niczem złem się nie czujac przystápi-
wszy śmieie do Kárety, á zoczywszy Nie-
wiástę w niey, przelektł się z rázu, jednák
jey

Hoch- und Wol-Edle/ Gestrenge/ Hochbenamte/
HochzuEhrende Herren.

Euer Hoch-Edlen Gestr. zu hinterbringen
habe ich vor rathsam erachtet / was gestern
sich in meinem Hause begeben. Da mein
Kutscher wegen unumbgänglicher Verrichtung
den Wagen nicht eher / als biß in der sinkenden
Nacht ins Haus hat können schieben / hat sich in
denselben ein Weibes-Wolck verfügt / dem Be-
känntniß nach / daß es gemeinet / der Wagen wür-
de über Nacht auf der Gasse stehen bleiben / und
daß es in demselben / weil sie niemand beherber-
gen wollen / sicher und ruhig für den bösen Men-
schen darinnen würde können verbleiben. Wel-
ches auch leichtlich erfolget wäre / daß ihr von den
Reinigen keiner ein Leyd hätte angethan / noch
ihrer wäre gewahr worden / wenn nicht ein
frembder Diener / so auf einen Wechsel-Brieff ge-
wartet / sie hätte in dem Wagen gehört rascheln /
und den Kutscher gefragt / wen er in dem Wa-
gen verborgen hielte. Der / weil Ihm nichts bö-
ses bewußt war / trat beherkt zu dem Wagen / und
als Er des Weibes ansichtig wurde / erschrack Er
anfangs / jedoch fragte er es so fort mit harten

jey pytał zaraz Słowy surowemi, coby
 wkarcie za Sprawę miała, a jako się od-
 ważyć śmiała, do niey się udać: Na to Py-
 tanie taką Odpowiedź dała, że z żadnego
 Względu, czego złego się dopuścić (co
 złego zbroić) nie uczyniła, lecz że onę so-
 bie za Gospodę obrąć musiała, ponieważ
 żadney inšzey mieć nie mogła. A luboć Strá-
 chem zjęta była, jako Káretę do Sieni wtá-
 czano, tedy jednak u siebie postanowiła
 milczeć, a na ząjutr, gdy Drzwi śienne ot-
 worzą z Domu wyniść, a gdyby jey kto
 postrzegł, wszystko rospowiedzieć (wy-
 liczyć) co się z nią stało. Tem czasem mo-
 ga ją wytrząsnąć (zmacać) wszędzie, po-
 czują (obaczają) że nikomu szkodzić nie u-
 myśliła była. Ochrona tá (to sprawowanie
 się) ma Pozor Prawdy (podobna Práwdzie)
 jednak jey w Serce zayrzec nie podobna.
 Proszę tedy W Ciow MWM. Pánów o
 Rádę, jeśli Niewiaſtę tę Wolno puścić
 mam, ábo do Táraſu (Więzienia) za pro-
 wadzić. Zostaję

WMMWM. Pánów

Uniżony Sługá
 N.N.
 Mnie

Worten/ was es in dem Wagen zu schaffen hatte/
und wie es sich erkühnen darffen in denselben zu
verfügen. Das Weib beantwortet die Frage sol-
cher Gestalt / daß es aus keinem Absehen / etwas
böses auszuüben gethan hätte / sondern denselben
zur Herberge erwehlen müssen / weil es keine an-
dere hat haben können. Und ob es wohl voller
Angst geworden / da man den Wagen ins Haus
geschoben / so wäre es doch Sinnes worden stille
zu schweigen / und auf den Morgen / wenn sie die
Haus-Thüre aufschliessen würden / zum Hause
heraus zu gehen / und so dessen jemand gewahr
würde werden / alles zu erzehlen / wie es ihr wä-
re ergangen. Indessen könten sie sie allenthalben
besuchen / sie würden innen werden / daß sie nie-
manden Schaden zu zufügen ihr vorgenommen
hätte. Die Verantwortung hat zwar einen
Schein der Wahrheit / jedoch kan man ihr ins
Herze nicht sehen. Bitte demnach E. Gestr.
umb Rath / ob ich das Weib soll lassen gehen / oder
in den Stock führen lassen / verbleibe

E. Hoch-Edlen Gestr.

Gehorsamster
M. M.
S. T.

Mnie wielce Mościwi Pánowie y Dobrodzieje.

WZiawszy tę Pewność, że przez Ze-
ście z tego Swiátá N. N. Mieysce
w tuteczne^m Celnistwie (komorze Rzeczy
pospolitey) wakuje, á ná tem jest, że Służbá
taká nie długo prozⁿá zostánie, ále insz^a do
tego godná Osobá od WMMWM. Pánów
będzie osádzona. Tedy pokorná moję do
WMMWM. Pánów wnoszę Prozbę, áby-
ście WMMWM. Pánowie moję podł^a Os-
sobę oná uraczyć zechcieli rozważajac że
pod te trudne (ciężkie) Czasy, (w tych ku
Pożywieniu trudnych Czásiech) y wielk^ey
Liczbie Cechu nášzego mnie niepodobná
wskorác (dorobić się Chlebá) choć się ják
nábarżiey usiłuję, uczciwie y cnotliwie
z moją Familią się żywić. Co się Rękoy^{mi}
(Záručnikow) tycze, tedy takich stawię
Záručnikow, ktorzy tak májetni (przemo-
żyści) będą, Szkodę wszelką, ktorą Pan
Bog z Láski sw^ey oddali, miásto mnie ná-
grodzić. Co w tem od WMMWM. Pá-
now mnie z leconem Urzędzie, ná mię bę-
dzie przynależáło, tak odprawię, iż mi O-
myłek zadnych nie będzie trzebá wystá-
wić (żadneý nie będzie trzebá dáć Nágany)

S. T.

HochzuEhrende Herren.

Nachdem ich die Gewißheit eingezogen / daß durch den Hintrit aus dieser Welt deß N. eine Stelle in diesem Zoll-Platz offen worden/und es an dem ist / daß solcher Dienst nicht lange wird offen bleiben; sondern mit einer von E. Gestr. darzu tüchtigen Person wird besetzt werden. So gelanget hierdurch an Euer Gestr. mein demüthigstes Bitten/ daß Sie meine wenige Person damit begnaden wollen/ in Betrachtung/ daß bey dieser beschwerten (nahrlosen) Zeit / und grosser Anzahl unseres Mittels mir unmöglich ist zu recht zu kommen / ob ich es mir gleich noch so sehr angelegen seyn lasse/ redlich und ehrlich nebst den Meinen mich zu nehren. Was die Bürgen betrifft/ so wil ich solche Bürgen stellen / die vermögend werden seyn/ allen Schaden / welchen Gott in Gnaden verhüten wird / statt meiner zu ersetzen. Ich werde aber dem mir von Euer Gestr. anvertrauten Ampte so obliegen / daß man mir keine Mängel wird aussetzen können / sondern Euer Gestr. an meiner Danckbarkeit und Fleiß ein

ale WMMWM. Pánowie Wdzięcznoścía
y Pilnoścía moja zupełnie będą kontento-
wáni. Ja Pańskiey się W Mościov zalecá-
jąc Łáscé, ozywam się do Smierci zořtác
WMMWM. Pánow y Do-
brodziejow

Sługa nániřszy

XX XVI.

Wielmořni á mnie wielce Mościov Pá-
nowie,
Moji wielce Mościov Pánowie y Do-
brodziejé.

ZE się ninieyszą Suplikę WMMWM. Pá-
nom podác odważam, pochodzi zřąd,
ponieważ N. N. Stroz bramny w Miko-
łayskiey Brámie zředł z tego Swiátá, á in-
řzy ná Mieysce jego postáwiony (z rřádzó-
ny) będzie musiał, ja ták w Języku pol-
skiem, biegły, jáko y Ráchunku niemniey y
Piřánia dobrze řwiadom będąc, nisko upá-
dam przez to do Nog WMMWM. Pánow,
ják (pokornie) nániřey uprászając, ábyřcie
WMMWM. Pánowie tą wielką mię udáro-
wác raczyli Łáská, á mnie ná táká Służbę
przyjąc, řeby m przy mojem domowem U-
trapieniu jakiegokolwiek Ulżenia nábydř
mógł,

sattfames Vergnügen haben werden. E. Gestr.
Gnade mich ergebend / ersterbe

Euer Hoch-Edlen Gestr.

Demüthigster Knecht

XXXVI.

Hoch- und Wol- Edelgeborne / Gestränge/
Hochbenamte /
Meine Hochzuehrende Herren.

Als dieses mein demüthiges Memorial
Euer Gestr. zu übergeben mich unterstehe/
rühret daher / weil der N. N. Thorsteher
in dem Niclas-Thor mit Tode abgegangen / und
ein anderer die entledigte Stelle wird bekleiden
müssen / ich so wol in der Polnischen Sprache / als
im Rechnen und Schreiben wol gegründet. Als
habe Euer Gestr. hierdurch Fußfällig werden/
und auß allerdemüthigste bitten wollen: Sie
wollen die grosse Gnade mir wiederfahren las-
sen / und mich zu solchem Dienst annehmen / da-
mit ich eine Erleuchtung bey meinem grossem
Haus-Creuz überkommen möge / gestalt nicht

mogł, zwłaszcza nie tylko moja ukochana
 Małżonka, już ode dwu Lat Ręką Bożą
 ruszona, (dotknięta) w lewy Bok na Rękę
 y Nogę tak ochramiała, iż z Łoża wstać
 nie może, ale też y dwoje nędznych Dzia-
 tek mam, które niczego zarobić nie mogą, a
 mnie jey żywiź przychodzi, co W M M W M.
 Pánowie do Serca przypuścić, a mnie przed
 innemi przerzeczoną (námienioną) Służbą
 udarować zechćieście. Ja na tem całę be-
 dę, abym wszystkiego wiernie doglądał, a
 nigdy o Przedłużenie Żywota y Bogosła-
 wione Powodzenie W M M W M. Pánów Bo-
 gá prosić nie zaniechał, jako ten kory do-
 żywotnie zostaje

W M M W M. Pánów

Nániższy Sługá

XXXVII.

Mnie wielce M Ciwy Pánie,

Moy wielce M Ci Pánie y Dobrodzieju.

Nie zrozumiałem (trzymiałem, mniema-
 tem) jako W M M W M. Pána Pokojowy
 tak Rok (łóńskiego Roku) przyszedłszy do
 mnie, żądając abym dla Pocholkow W M
 M W M. Pána (Dworzanów) Sukno od Su-
 kiennika wybrał, na Bárwę, a Száty dla nich
 zgoto-

nur mein liebes Weib schon vor zwey Jahren/
von der Hand Gottes berührt/ auf der rechten
Seite an der Hand und Fuß so gelähmet ist / daß
sie aus dem Bette nicht kan auffstehen / sondern
auch zwey elende Kinder habe / die nichts verdienen können / und von mir müssen ernehret werden.
Das geruchen Euer Gestr. zu Herzen zu nehmen / und mich vor andern mit dem gedachten Dienst zu begnaden. Ich werde eusserst darob seyn / alles treulich in Acht zu nehmen / und Gott umb Verlängerung dero Lebens / und gesegnetes Wolergehen zu bitten / als der Ich verharre

Euer Gestr.

Demüthigster Knecht

XXXVII.

Hoch- und Wol-Gebobrner Ritter und Herr/
Gnädiger Herr.

Ich habe nicht vermeinet / als Thro Gnaden Cammer-Diener vor einem Jahr zu mir kommen / und begehret / für dero Hoffbedienten Tuch bey einem Tuch-Händler / zur Liberey auß-

zgotowawszy (zrobiwszy), 'ciesząc mię,
kiedy (gdy) Szaty gotowe będą, ja zaraz
zupełną kontentacyą tak za Sukno, Je-
dwab, Gużiki, Borty (Pásamony, ná Suknie
Bramy) y za Robotę moję mieć miałem, że
nad Rok się miała zwlec Zápłata. A iżem
dotąd uśnemi Proźbami niczego nie mógł
sprawić, ale ząwśze tą Nádzieją kármiony,
gdy Łodzie z Miedzią, Żelázem, Ołówną
Piáną (Gletą) Solą przybędą (przyptłyną)
ja przed innemi Zápłatę moję dostanę (kon-
tentacyey mojej nabędę). Tedy przez to
W^{MMWM}. Pána uniżenie upraszam, po-
nieważ Łodzi Towáry przywiozły, ná
które z wielkiem Prágnieniem (z wielką Za-
dością) jch wiele czekało (po nich tesknili)
abyś W^{MMWM}. Pan według przyłożonych
wypisów, przynależące Pieniądze mnie
dać, ábo Urzędniká do Kupca, ktory Miedź
dostał, ze mną posłać raczył, z tem Zrzą-
dzeniem (ordynánsem,) áby mi Jmieniem
W^{MMWM}. Pána te sto czterdzieści y czte-
ry Táláry Śląskie oddał. Przez to W^{MMWM}
M. Pan Kredyt swoy u Kupcow zachowałsz,
y mnie obowiążesz, ná Rozkaz swoy, odło-
żywszy, (położywszy ná Stronę) inšzych
Robo-

auszunehmen / und Kleider für Sie zu verferti-
 gen / mich vertröstende / wenn die Kleider werden
 fertigget werden seyn / ich alsbald die völlige
 Contentirung / so wol für das Tuch / Seyde/
 Knöpfe / Borten auf die Röcke / als auch für mei-
 ne Arbeit solte haben / daß dieselbe über ein Jahr
 anstehen solte. Indem ich nun durch mündliches
 Bitten nichts habe schaffen können / sondern im-
 mer vertröstet worden / wenn die Schiffe mit dem
 Kupffer / Eysen / Glätte / Salz ankommen wür-
 den / ich vor allen andern meine Zahlung über-
 kommen solle. Als habe hiedurch Euer Gnaden
 demüthig bitten wollen / weil die Schiffe die
 Waaren gebracht haben / wornach viele ein Ver-
 langen gehabt haben / daß Sie vermöge der bey-
 gefügten Auszüge / mir das gehörige Geld zustel-
 len / oder den Amtman zu dem Rauffman / der
 das Kupffer bekommen hat / mit mir schicken wol-
 len / mit der Verordnung / daß Er mir im Na-
 men Euer Gnaden die 144. Thl. Schlesisch zu-
 stellen / Euer Gnaden werden hiedurch Ihren
 Credit bey den Rauff-Leuten erhalten / und mich
 verbinden / auf dero Befehl / mit Hindansetzung
 anderer Arbeit / die Kleider für Sie / Dero Frau
 Gemahlinn / so fort zu verfertigen.

Er-

Robotę, dla wászeći Mościwego Pána, Jey
Mości Pániey Małzonki W_{MM}W_M. Pána
zaráz (nie zwłocznie) zgotować. (zrobić)
Ná to oczekiwam skuteczney kontentácyey
ozywając się bydź
W_M. M_W. M., Pána

Nániższy Sluga

XXXVIII.

Mnie wielce Łaskáwy Pánie,

Zwielkiem Zdumieniem się z Listu
wászećinego dáty ostatniego Dnia
Kwietnia zrozumiał, że nie tylko
wászeći sámego, jákoś (gdys) wászeć z Krá-
kowá wyjáchał, źli Ludzie w Gospodzie
okradli, á żebyś wászeć zywoť swoy utr-
cił był, gdyby Stárosta nadjáchawszy, nie
záchował był zdrowo. (wybáwił od Zgu-
by.) Lecź że y wychodzącá (na Zdobycź
wyjeżdżającá) Rotá, przed trzema Nie-
dzielmi się ważyła (podjęła) pod Wársz-
wá Furmanow obráć że wśzystkiego y To-
wáry wászeći z Paczká mnie náleżącą ode-
brać. Pierwszego co się tycze, tedyć temu
táć, iże o tem wátpić nie trzebá, ále ży-
czyć, áby Pán Bog wászeći daley (po tem)
więcey ná Nieszczeście tákie y Niebespie-
czeństwo nie dał nápaść, á utráće hoynem
Bło-

Erwarte hierauf würckliche Contentirung/
und verbleibe

Ihro Gnaden

Gehorsamster Diener
Martin Negler/
Bürger und Schneider.

XXXVIII.

Hochgehrter Herr/

Wie grosser Bestürzung habe ich aus dessen
von dem letzten Aprilis ersehen / daß Er
nicht nur selbst / als er aus Crackau ausge-
fahren / von bösen Leuten in der Herberge bestoh-
len worden / und umb sein Leben wäre gekommen /
wenn nicht ein Hauptmann kommen / und Ihn
beym Leben erhalten hätte; Sondern auch daß
eine streiffende Rotte vor drey Wochen sich unter-
standen unter Warschau die Fuhrleute zu berau-
ben / und des Herrn Waaren / samit dem mir zu-
gehörigen Päcklein wegzunehmen. Das erste
betreffende / so ist's wol damit so bewand / daß man
daran nicht zweifeln darff / sondern zu wünschen/
daß Gott den Herrn ins künfftige in dergleichen
Unglück und Gefahr nicht gerathen lasse / und den
Ver-

Błogosławieństwem nagrodził. Drugie przydzie Furmanom dowieść. Bo czasu niedawnego przyjechał sam Rydwánarz z Pomorskiej Ziemi, który Kupcom niektórym Pieniądze miał oddać, tenudował, że Żołnierze w Drodze w Borze najachawszy na niego, Skrzyneczkę jego rozbiwszy, Pieniądze zabrali. Co się jednak potem tak nalażło, że on sam Pieniądze przesłałbierował, a takim sposobem mogą y Furmani ci sprawcami (Czynicielmi) bydz, co Towary waszećine przedali, a teraz na inszych składają. (zmawiają) Jakoż koncząc dokładam tego, (to przydaje) że Gospodarz w Gremblowie na Gárdło siedzi, ponieważ podroźnego Kupcá zabił w Noccy, trup w Piwnicy zakopał. Zaboy Párobek jego wydał, iż mu za máto Pieniędzy zabitego dał. Tak się wiedzie na Swiecie, że Człowiek niemal nigdziey przed Ludźmi złemi bezpiecźnem bydz nie może. Pán Bog niech WMMWM. Pána Obróną wszędzie będzie, ktorego Dobroci Oy-cowskiej WMMWM. Pána oddawszy, ozywam się bydz WMMWM. Pána

do Usług powolny
Mnie

Verlust mit reichem Seegen ersetze. Das andere
 aber müssen die Fuhrleute erweislich machen/
 denn unlängst ist ein Land-Rutscher aus Pom-
 mern anher kommen / welcher einigen Rauff-Leu-
 ten Geld hat liefern sollen / der gab für / daß die
 Soldaten unterwegs in einer Heyde ihn über-
 fallen / sein Kästlein aufgeschlagen / und das Geld
 weggenommen hätten / welches aber hernach sich
 so befunden / daß er das Geld selbst hat verparti-
 ret. Und so dürfften auch wol die Fuhrleute selbst
 die Thäter seyn / welche des Herrn Waaren ver-
 kauffet haben / und jeko schieben sie es auf andere.
 Wie ich denn dieses schließlich bepfüge / daß der
 Wirth in Gemplowo auf den Hals sitzt / weil er
 einen reisenden Rauffmann in der Nacht erschla-
 gen / und den Körper in den Keller vergraben. Den
 Todschlag hat sein Knecht verrathen / weil Er
 ihm zu wenig von des erschlagenen Gelde hat ge-
 geben. So gehets in der Welt / daß der Mensch
 fast nirgends für bösen Leuten sicher seyn kan.
 Gott sey allenthalben sein Schutz / dessen väter-
 lichen Güte ich Ihn empfehle / und verbleibe
 Meines Hochgeehrten Herrn

Dienstergebener

R

Hoch.

Mnie Wielce Mościwy Pánie,
Moy Mści Pánie.

TEym Nádzieje nieomylney, żeś W^M.
M^MW^M. Pan moy datey szóstego Dnia
Mája, przez Zydá Káliskiego, z Pierścienia-
mi dwiema, jeden dla Jey Mości Pániey
Małzonki wász Mości mego Mościwego
Pána, á drugi dla Jey Mości Pánny Corki
W^MM^MW^M. Pána, odebrał. Jednak izem
przez Pofztę o Odebraniu żadney nie o-
trzymał Wiádomości, tedy wątpliwem zo-
staje jeśli oddány. Zaczem jak nárychley
o tem uwiadomiony bydz pragne. Wyło-
żone Pieniądze, zá Láncuszek złoty y Má-
nele, ná blisko przyszły Welni targ mi
W^MM^MW^M. Panniepochybnie (nieomylnie)
kazesz oddać, jáko y cztery twarde, kto-
rem Złotnikowi od Roboty dać musiał. Co
się tycze Prace mojej (Trudu, Trupánia
mego) tedy ná Grzeczność W^MM^MW^M. Pána
podaje. W^MM^MW^M. Pán sobie ná Pámięć
przy wieść zechcesz, jákom się bárzo starał
(usiłował o to w tem) Pierścienie y Stroy
(Ochędózkę białogłówska) dla drugiey
Jey Mości Pánny Corki. W^MM^MW^M. Pána,
według Upodobánia W^MM^MW^M. Pána zje-
dnąć.

Hoch-Wol-Gehobrner Ritter und Herr/
Gnädiger Herr.

Der unfehlbaren Hoffnung lebe ich / daß Ibro
Gnaden meines von dem sechsten Maji,
durch den Califischen Juden / nebst den beyden
Ringeneinen für dero Frau Gemahlinn/ und den
andern für dero Fräulein Tochter / werden erhal-
ten haben. Jedoch weil ich von dem Empfange
durch die Post nichts erhalten habe / so wil ein
Zweifel entstehen wegen der Ubergabe. Dannen-
hero ehestes davon versichert zu seyn verlange.
Das ausgelegte Geld für die güldene Kette und
Armbänder/ werden Euer Gnaden auff der inn-
stehenden Wollen-Schaar mir unfehlbar zustel-
len lassen / wie auch die vier Reichsthaler / so dem
Gold-Schmiede für die Arbeit geben müssen.
Was meine Bemühung betrifft / so stelle ich es
Euer Gnaden Höflichkeit anheim. Sie werden
sich gnädigst erinnern / wie sehr ich mich bemühet
habe / die Ringe und andern Schmuck für dero
anderes Fräulein Tochter/ nach dero Gefallen/ zu
wege zu bringen. Wie oft ich zu dem Gold-
Schmiede lauffen/ und mit Bitten anhalten müs-
sen/ daß Er alles auf die bestimmte Zeit verferti-

dnąć. Jak często do Złotniká biegąc y
z Prozbą onemu nalegać musiał, iże wszy-
śko ná czas náznaczony zgotował, z Cięż-
kością (ledwie) W M M W M. Pán będziesz
wierzył. Poruczam W M M W M. Pána w O-
bronę Boską zostając

W M M W M. Páná

Náposłusznieysz Sługá
N. N.

Memu wielce Mościwemu Pánu y Do-
brodziejowi JEgo MościPánu N. N. Pánu
Dziedzicznemu ná Krotkiey Wśi,

Memu wielce Mościwemu Pánu y
Dobrodziejowi.

X L.

Mnie wielce Mościwi Pánowie,

Moi wielce Mościwi Pánowie

Ostatnia Niewola (náńaciejsza Nędza)
mię do tego przywodzi, do W M M W
M. Pánów przez to się ućiec. Trzydzieści
Lat temu, że Nieboszczyk Małzonek moy
á ja po śmierci (ześciu z tego Swiáta) jego,
mieyskie Ciężary (Pobory oddać) przy tem
Mieście sławnem tak popłaciła, iże się
Dług żaden do Placenia nie naydzie. Sta-
nem Wdowi też tak wiodła, że Ludzie
dobrzy

get / werden Euer Gnaden schwerlich glauben.
Ich übergebe Sie in Göttlichen Schutz und
verharre

Euer Gnaden

Gehorsamster Diener
N. N.

Dem Hoch-Wohl-Gebohrnen Ritter und
und Herrn/ Herrn N. N. Erb-Herrn auf
Kurzdorff.

Meinem Gnädigen Herrn.

XL.

Hoch-Edel-Geborner / Gestrenger / Wol-Ed-
ler / Edle / Ehrenveste / Hoch- und Wolbenambte/
HochzuEhrende / GeEhrteste Herren.

Die euserste Noth dringet mich / Euer Ge-
str. Herrschafften / GeEhrteste Herren/
hierdurch demüthigst anzugehen. Dreyßig
Jahr finds / als mein seeliger Mann und ich nach
seinem Tode 10. Jahr die bürgerlichen Beschwer-
den bey hiesiger löblichen Stadt so abgeführet ha-
be / daß kein Rest zu zahlen sich ereignen wird. In
meinem Wittiben- Stand habe ich auch so gele-
bet / daß fromme Leute nichts denn alles Gutes

R 3

von

dobrzy nic innego, jedno wszystko dobre o mnie mówić, Przyczynę będą mieli. Pomysłając jednak Żywot mój (swoy) tak skończyć, iż żadnego o Pomoc prosić mi nie będzie trzeba, uznawam przed się Rzecz przeciwną. (Przeciwney Rzeczy przed się doświadczam) Bo wygadzając innym Ubóstwem mojem, samą się w Ubóstwo największe wtrąciła. Niektorymem po stu Talerach na Słowa gołe wierzyła; Innymem na Lancuski Złote, manele sto y pięć dzieriąt Talarów twárdych pożyczyla, mniemając (rozumiejąc) że szczerę Złoto, postrzegam jednak, doświadcżając się, iż pożłocony Mośiadz, Za te tak wiele dostań, jako ktorychem na Szczerosc y Wiare zalożyła. Stryjowim memu na ławę trzy-sta Talerow pożyczyla, ten przyśiągł, iż nikomu nie był winien, jako mnie te namienione Pieniądze, a już przed tem więcej od innych na tę Ławę wybrał był, niż warta (godna) Pieniądze moje mu się na Nádronne (strawne) przydały, a ja bez onych się obeisć muszę. Nád tomem ręczyła za Zięcia mego na sześ set Talerow, jako jch położyć nie mógł, jam Uboga musiała Pieniądze

von mir zu reden Ursach werden haben. Indem ich aber mein Leben also zu beschliessen gemeinet/ daß Niemanden umb Hülffs-Mittel zu belangen werde nöthig haben/ erfahre ich doch jegund das Widerspiel. Denn in dem andern nach meinem Armuth gedienet/ bin ich selbst in das höchste Armuth gerathen. Einigen habe ich zu hundert Thalern auf bloße Worte getrauet. Andern habe ich auf guldene Ketten/ Armbänder/ 150. Reichsthlr. vorgeliehen/ in Meinung/ daß es recht Gold sey/ bestünde aber/ da es probire/ daß es verguldeter Messing sey. Dafür bekomme ich so viel wieder/ als denen ich auf Treu und Glauben verleget habe. Meinem Vetter habe ich auf die Banck 300. Thlr. vorgeschossen. Der schwur/ daß Er niemanden nichts schuldig wäre/ als nur das jetzt benannte Geld/ hatte aber vorhin von andern mehr auff die Banck ausgenommen gehabet/ als die Banck werth ist/ mein Geld hat Ihm zur Wegzebrung dienen müssen/ und ich muß es darben. Über dieses habe ich für meinen Eydam auf 600. Thl. caviret/ da Er solche nicht entrichten können/ habe ich ärmste das Geld erlegen müssen/ wodurch ich vollends umb mein Armuth kommen. Wenn aber ein hochlöbliches Almosen- Ambt die Personen/ so auf solche und derglei-

dze dać, przez comem cale podupádła. (ná ostatnią ze mną przyszło, ná nácieższą Nędżę się dostała) A iż jednak W_{MMWM}. Pánowie (Sławny Urząd jałmużni) oso-by te, ktorychtákiem y temu podobnem Spó-sobem się Nędza jeła, bez Pomocy nie zo-stáwia, ále dźwiga, iże Dobroć W_{MMWM}. Pánstwa sławić Przyczynę ma. Zá czem wnoszę Proźbę moję nápokornieyszą do W_{MMWM}. Pánów, ábyście mię Wmość moji Mościwi Pánowie tą Łaską uraczyć chcieli, ábym daż roczną płacić mogła. Do-brodzieystwo takie Pan Bog nágodzi, jako ktora zá W_{MMWM}. Pánstwa niemniey y zá całego Miasta Powodzenie sławne Ma-jestat jego błagać będę.

XLI.

Szláchetny, Sławetny,

á mnie wielce Łaskáwy Pánie.

CZasum niedawnego się przed wasze-cinem Pánem Brátem nániетrefne Ziemká mego Przedsięwzięcie uskársał. Teraz też muszę listownie Wmości oznay-mić. (wzmiankę uczynić) Iż nie záwsze (co raz) dobre Rozumienie źli dobrze po-czytywają (ná dobre obracają). Zwła-szcza gdy już przed tem Wasnią Mściwo-ścią

chen Weise ins Abrecht kommen / nicht hülflos
läffet / sondern so aufrichtet / daß sie Ursach haben/
dero Güte danckbarlich zu rühmen. Als bitte
aufs demüthigste / Ein hochlöbliches Almosen-
Ambt geruhen hochgeneigt / mich / wie andere/
dero Gnade zu würdigen / daß ich die Wohnungs-
Zinsen jährlich abführen könne. Gott wird sol-
che Wolthat belohnen / als der ich so wol für dero
sämtliches / und der ganzen Stadt florirenden
Wolstand / zu Ihm zu seuffzen niemals unterlas-
sen werde.

XLI.

Edler / Wol- Ehrenvester und Wolbenamter/
Hochgeehrtester Herr.

Umlängst habe ich mich vor seinem Herrn
Bruder über meines Landsmannes unge-
reimtes Beginnen beklaget; Jetzt muß ich auch
schriftlich dem Herrn Meldung thun / daß nicht
allermahl ein guttes Absehen von Bösen wol auf-
genommen wird / zumahlen wenn sie schon vor-
hin ein mit heimlichem Groll / Rachgier und
Reid

ścią, (Nienawiścią) Sercá nápełnione mie-
wają ku Bliźniemu, tedy onym y námniey-
sza zdająca się Przyczyná Słuszną (Sprá-
wiedliwą) bydz musi, choć onę wszyscy
dobrzy nie obojętni (szczerzy) zá nieślu-
szną uznávají. Mnie u Ludzi despektuje
(lży) á nie rozważá, że ná Zelżywość jego
własną się obraca. Ponieważ wielom zna-
jomo, że z Pokrewnemi swemi przed tem
tak postępował, á mnie teraz frodze bárzo
obraził. Námawia się jednak, że kłámstwa
jego w większey Wadze (Ceni) będą mie-
li, niż ná Prawdę przystána. Mnie rozu-
mie Bolesć (Przykrość) zádać, lecz iż mię
Sumnienie moje z Obwinienia wszego (Po-
rwarzy) jego fałszywego uwolnia, (wy-
puszcza tego) lekce ważę, szydę z Obmo-
wek jego opacznych. Bóm ja nigdy umy-
ślnie nie žádał Przykrości jakiey onemu
wyrządzić Pánu Bogu Spráwę całą zlecám,
ten Czásu swego Zle (złość) mi zádańe bę-
dzie wiedział mścić. Zá tem mi to Prze-
stroga będzie, czásem inszem ostrożniey
postępować. Przyjaciółom ci się to podo-
ba, gdy się jm według Woli jch wygodá
stawá. Lecz gdy Spráwá Trybem (torem)
jdzie

Neid angefülltes Herz gegen dem Nächsten haben. Da muß ihnen auch die geringste scheinende Ursache rechtmäßig seyn/ ob sie gleich alle fromme unpartheyische Leute für unbilllich erkennen. Mich schimpffet Er bey den Leuten/ und erweget nicht/ daß es ihm zu seinem eigenen Nachtheil gedeyet/ weil vielen bekand/ daß Er mit seinen Bluts-Freunden vorhin so umbgegangen ist/ und mich jeko aufs höchste beleidiget hat. Gleichwol überredet er sich/ daß man seinen Lügen mehr werde glauben/ als der Wahrheit beypflichten. Mir meinet er wehe zu thun/ aber weil mich mein Gewissen von allen seinen falschen Auflagen loß spricht/ so verlache ich sein verkehrtes Lästern. Denn niemals habe ich Ihm vorsetzlich einen Verdruß begehret zu erweisen. Dem Gerechten Gott empfehle ich die Sache/ der wird zu seiner Zeit das mir angethane Ubel wissen zu rächen. Inzwischen wirds mir eine Warnung seyn/ auf ein andermabl vorsichtiger zu verfahren. Freunden gefället es wol/ wenn man ihnen nach ihrem Willen willfahret. Allein wenn die Sache übel ausschläget/ so ziehen sie die Köpffe aus der Schlingen/ und blasen in ein Horn/ wie das gemeine Sprichwort lautet/
und

jdzie opaczmem, tedy się wywięzuja, a
Tchem jednym wszyscy potrzebują. (na je-
dnę biją (zámierzają) Jąte, jako Wieść po-
spolita brzmi (słynie) a mają Upodobanie,
w pomięszanych (za wikłanych) kłotniach,
zawieruchách) kruk krukowi Oká nie wy-
kubi. Więcey nie przydaje, tylko to,
żem jest
WMMM. Pána

Sługa

XLII.

Szláchetny, Sławetny a mnie wielce
Láskawy Pánie y Dobrodzieju.

Oder:

Mości Pánie,

Mnie wielce Mści Pánie y Dobrodzieju.

Nie mając do niczego inszego więk-
szej Chęci jako do Kupiectwa, uśil-
niem Pánów Opiekunów moich o
to prosił, aby mi tę łaskę wielką wyświa-
dczyć, y do Kupcá takiego, który Towará-
mi różnemi kupczy, dopomoc zechcieli. A
iż Jchmśc. przy inszey Opiece (Pieczołowá-
niu inszem) o moje Powodzenie, y w tey
Mierze jako Oycami memi się sławili: a za-
lecić mię WMMM. Pánu z Láski swey wiel-
kiey

und haben ein Wolgefallen an den verworrenen
Händeln. Mehr setze ich nicht hinzu / als daß
ich Sie in Gottes Schutz übergebe / und ver-
barre

Wbhn.

Diener

XLII.

Edler / Ehrenvestor und Wolbenamter /
Hochgeehrter Herr und Patron.

Indem ich zu nichts anders grössere Lust tra-
ge / als zur Handlung / so habe meine Herren
Vormünde inständigst darumb ersuchet / daß
Sie mir die grosse Gunst erweisen / und zu ei-
nem Rauffmann / der mit allerhand Waaren
zu thun hat / verheissen wolten. Wenn nun
Selbte / bey anderer Vorsorge für mein Wol-
ergehen / sich auch in diesem Fall als Väter zu er-
weisen / und mich Meinem Hochgeehrten Herrn
zu empfehlen großgünstig geruhet haben / als er-
kenne ihre Gewogenheit nicht nur mit schuld-
gem

kieyraczyli. Uznawam Zyczliwość jch ku
sobie nie tylko Dzięka powinna, ale się
przez to przed W M M M. Pána z Powolno-
ścią Usług moich sławić poważam, (o-
śmielam) uniżenie upraszając, mnie tą wiel-
ką Łaską udarować (uraczyć) a za Kup-
czyczką swego mię przyjąć lubił. Powin-
ności mojej co się tycze, tedy za Łaską Bo-
żą obiecuję y obliguję się, według Pożąda-
nia W M M M. Pána dobrze, posłusznie y
wiernie (dobrem, posłusznem y wiernem)
się zachować, y temu według Możliwości
dosyć czynić, co Powinność moja po mnie
będzie wyciągała (chciała) abyem Łaski
W M M M. Pána nie postradał, a Rodzinie mo-
jej zacney Nieśląwy (Sromoty, Niepoczci-
wości) nie jakiey nie ządał. Oczekawam
Wászećinego Rozkazu, kiedy się sławić
mam, na to poruczywszy W M M M. Pána
zprzezacnem Domem W M M M. Pána Bo-
skiey Protekcyey, ozywam się bydz do
Smierci

W M M M. Paná

Sługa uniżonem

Szla-

gem Danel / sondern erlühne mich hierdurch
 Meinem HochgeEhrtesten Herrn gehorsamst
 aufzuwarten / und demüthigst zu bitten / mir die
 grosse Gnade zu erweisen / und mich zu dero
 Handlungs-Tungen anzunehmen. Was meine
 Pflicht betrifft / so verspreche und verbinde ich
 mich vermittelst Göttlicher Gnade / nach Mei-
 nes HochgeEhrten Herrn Verlangen / fromm/
 gehorsam und treu zu verhalten / und dem müg-
 ligst ein Genügen zu thun / was meine Schul-
 digkeit von mir erfordern wird / damit ich mich
 Meines HochgeEhrten Herrn Gunst nicht ver-
 lustig mache / und meiner Freundschaft einen
 Schand-Fleck anbänge. Erwarte von Mei-
 nem HochgeEhrten Herrn einen Befehl / wenn
 ich mich einstellen soll / und empfehle Ihn sammt
 dessen werthen Hause / in Gottes Schutz / er-
 sterbende

Meines HochgeEhrten Herrn

Demüthiger Diener

Edler /

Szláchetny, Sławetny,

á Mnie wielce Łáskáwy Pánie y Przy-
jácielu.

Gdybyś mię W M M M. Pán inszem Rze-
czą sám obaczył (uznał, postrzegł)
był, jakimem się Słowy ku W M M M. Pánu
udawał (deklarował) obawiaćby mi się
trzebá (przyszło) iż mię W M M M. Pán za
pletliwego (lekkomyslnego (Plotkarzo)
poczytasz Człowieká, gdyżem objećał
tak ustnie jáko y listownie za Niedziel trzy
(trzy Niedziele) do Waszmościow się stá-
wić, y wszystko pięknie uprzátnać (rozsprá-
wić, rozrzádzić) á w temem się jednák nie
uiszczył. Lecz nie tylko tem Czásem ná-
státe Niebepieczeństwo, ále y Zál niespo-
dziány, który mię przez nágle Zeście z te-
go Swiatá mego Syná nástárszego potkał,
wszystkie moje Zámysty odmienił. Udał się
był szóstego Wrześniá z tąd z wielá ro-
żnych Towárow do Obozu, które z Poży-
tkiem rozprzedáć się spodziewał, ponieważ
Drogá pierwsza mu się dobrze nádálá
(zdarzyła), y Pracę nágrodziła. Ujachá-
wszy z tąd Mil kilká, y do Miásteczká ná-
bliższego przyjáchwszy, zaszła go Ogra-
zka,

Eder / Wolbenamter /
Hochgeehrtester Herr und Freund.

Wenn mich der Herr jemals anders in der
That befunden hätte / als ich mich mit
Worten gegen ihm erkläret ; müste ich
mich besorgen / Er halte mich für einen Aufschnei-
der / indem ich versprochen nicht nur münd- son-
dern auch schriftlich innerhalb drey Wochen /
mich bey ihnen einzufinden / und alles in gute
Richtigkeit zu bringen / und doch dem nicht nach-
gekommen : Allein nicht nur die in solcher Zeit
sich ereignete Unsicherheit ; sondern auch das un-
verhoffte Leyd / welches mir durch den plötzlichen
Hintrit meines Eltesten Sohnes aus dieser Welt
begegnet / hat alle mein Vorhaben geändert. Er
hatte sich den 6. Septembris von hier mit vielen
unterschiedlichen Waaren in das Lager begeben /
welche Er mit Nutzen anzuwenden gehoffet / weil
ihm die erste Reise wol gelungen / und die Mühe
wol belohnet war. Da Er nun etliche Meilen
von hier gefahren / und in das nächste Städtlein
gelanget war / hat ihn ein Schauer überfallen /
eine Stunde darauf hat ihm ein Schlag-Fluß
auf die lincke Seite so hart gerühret / daß Er nur

zká, godzinę za tem ruszyła go Ręká Boża
w Bok lewy tak środze (tego) iż tylko Sto-
wá te przerzekł: Pánie JEzu, tobie zle-
cam moję drugo okupioná Duszę w Ręce
twoje wierne. Jáko mię to przez jezdneho
doszło Postáńcá, nieomięszkájacem się tam
wybrał, á według támečznego Mieyscá
Zwyczáju Obrzędami Chrześciáńskimi á
przystoynemi onego pochować dáć musiał.
Przy Powrocie mojem do Domu, nálazszy
(zástawszy) List Wászećin y wászećine
Pozádanie z niego zrozumiawszy, dałem
Skrzynię wászećinę przez mieyskiego Slo-
sarzá (Zámkarzá) otworzyć, poniewáz
klucz posłány nie do tego Zámku náleżał,
wybrałem z niego, o czemeś W M M M. Pán
pisał. To zápieczętowawszy w Krobce
(Pudełku) od Rydwánarza odbierzesz.
Więc się wászeći memu Mościwemu Pánu
nie trzebá kłopotić strony wászećinych
u mnie wstáwionych Rzeczy, zwłászcza tá-
kie u mnie tak schowane zostáją, jakby mo-
je włásne były. Skoro się z moich Przy-
krości wywiążę, á bezpiečno będzie ja-
cháć, stáwię się do Wászmościow. Boże
użycz náKaždych Mieyscách (we wszyst-
kich Krájách) Pokoju y Wytchnienia (Be-
spie-

die Worte gesprochen: **H**err **J**esu/ dir übergebe ich meine theur-erkauffte Seele in deine treue Hände. Da mir nun alles durch einen reitenden Boten hinterbracht wurde / habe ich mich unsäumlich dahin aufmachen / und ihn des Ortes Gebrauch nach mit Christlichen anständigen Ceremonien beerdigen müssen lassen. Nachdem ich bey meiner Rückkunft nach Hause / des Herrn Brief angetroffen / und dessen Verlangen daraus ersehen / habe ich seinen Kasten durch den Stadt-Schlosser öffnen lassen / weil der geschickte Schlüssel nicht zu dem Schloß gehöret / und das heraus genommen / wovon der Herr geschrieben. Das wird Er versiegelt in einer Schachtel von dem Land-Rutscher empfangen. Sonsten darff sich der Herr wegen seiner bey mir eingesezten Sachen nicht kümmern / massen solche so wol bey mir aufgehoben bleiben / als wären sie mein eigen. So bald ich mich von meinen Verdrießlichkeiten werde losgewircket haben / und es sicher wird zu reisen seyn / werde ich mich zu ihnen einstellen. **G**ott gebe an allen Orten Friede und Ruhe / daß ein jeder bey den Seinen ungehindert leben könne.

spieczeństwa) aby każdy bez Przeszkody
(Zawady) przy swem żyć (zostać) mógł.
Za tem poruczam W M M M. Pána Boskiey
Opiece

XLIV.

Ślawetny á mnie wielce Łaskawy Pánie
y Przyjáciielu.

Nie názyt dawno, jako Pokrewny
moy od Wászećiw do Domu przy-
jáchawszy, mię o Przyjáciielu zápewnie u-
wiadomił, że Stan swoy odmieniwszy, z Pe-
ruczniká Gościnnem się stał. Tom zá Plotki
(Baykę) przyjał, ponieważ sobie przypo-
minam, że często powtárzał, Odmiany Po-
żywienia rzádko szczęśliwy koniec biorá.
Teraz za pewná to przyjac muszę, (wier-
zyć) ponieważ też to wászeć w swem osta-
tniem potwierdzasz Pisaniu. Boże uchoway
(záwáruj) aby Ostaćká swego nie utrácił. Zá-
luję, że go záraz z Początku swego nowego
Gospodárstwa to wielkie potkáto Nieszczę-
ście, á Zołnierz (Wojak) go zwiódł, á on
wszystkich Węgierskich Złotych wprzod
nie obeyrzał, wszystkie dobrze zważył, niż
mu bieżącą (currentem) Monetę ná nie dał.
Ták postrzega, iż miészka ruszać przycho-
dzi, kiedy kto Oczu nie otwárza. Zyczę,
aby

Hierauff übergebe ich Ihn Gottes Obhutt / und
schreibe mich des Herrn

XLIV.

Ehrenfester und Wolbenamter/
Geehrter Herr und Freund.

Nicht gar zu lange ist es / als mein Bluts-
Freund von Ihnen nach Hause ist kom-
men / und mich von dem Freunde für ge-
wiß verständiget / Er hatte seinen Stand geän-
dert / und wäre aus einem Paruckmacher ein
Gastwirth worden. Solches habe ich für eine
Fabel angenommen / alldieweil ich mich erinnere/
daß er offte hat pflegen zu wiederholen / die Ver-
änderungen der Nahrungen schlagen selten glück-
lich aus. Jezo aber muß ich es für gewiß glau-
ben / weil es der Herr in seinem letzten Schreiben
an mich bestetiget. Gott behüte / daß er sich
nicht vollends umb das Seinige bringe. Ich
beklage / daß ihn bald im Anfange seiner neuen
Wirthschafft das grosse Unglück betroffen / der
Soldat ihn hinter das Licht geführt / und er nicht
vorher alle Dukaten besser besehen / alle wol ge-
wogen / ehe er Ihm das current Geld darauf ge-
geben. So aber wird er innen / daß man den

aby to jego pierwsze y ostatnie było Nie-
szczęście, a żeby Pan Bog Utratę jego in-
szem a obfitsem Błogostawienstwem na-
grodził. Pozdrow a ostrzegay go wászeć
Jmieniem mojem, aby napotem Gościom
takim ni nązbyt (za wiele) wierzył choć się
za Żołnierzow udawaja. Bo moga takimi
Rzeżimieszkami bydź, jakim ten był, kto-
ry Węgierskie Złote cnotliwym Ludziom
ukradł, a nie na Woynie od Nieprzyjacie-
lu z Dobyczy nabył. (na nie się z dobył)
Bogu poruczywszy ozywam się bydź
Wászeći

Przyjacielem

XLV.

Uczciwy a Przeznacny,

Mnie wielce Łaskawy Panie.

Nie tylko ja, ale y inni cnotliwi Lu-
dzie, Człowieka takiego nienawi-
dzą, który w Przytomności Przyja-
ciół dobrych objecuje, że wszystkim, oso-
bliwie Znajomkom dobrym wygądać go-
towem jest, a potem Rzeczą samą niczego
nie dokazuje. Będziesz to W m m m, Pán
w dobrej chował Pamięci, jako Człowieka
tego (ktorego mianować niechcę) Mążon-
ką,

Beutel ziehen muß / wenn man die Augen nicht
aufschut. Ich wünsche / daß das sein erstes und
lestes Unglück möge seyn / und daß Gott seinen
Verlust mit anderwertigem und reicherem See-
gen ersehe. Der Herr grüsse und warne Ihn
von meinestwegen / daß Er ins künftige solchen
Gästen nicht zu viel traue / ob sie sich gleich für
Soldaten ausgeben. Denn es möchten wol sol-
che Beutel-Schneider seyn / als dieser gewesen/
der die Dukaten ehrlichen Leuten gestohlen / und
nicht im Kriege von dem Feinde erbeutet. Gott
befohlen / verbleibe

deß Herrn

Freund

XLV.

Ehrenfester und Wolgeachter /

Großgünstiger Herr und Freund.

Nicht allein Ich / sondern auch andere ehrliche
Leute sind solchem Menschen gram / welcher
in Gegenwart gutter Freunde verspricht / daß
er allen / sonderlich guten Bekandten zu willen zu
leben bereit ist / und hernach in der That nichts
darthut. Dem Herrn wird es unentfallen seyn /
wie des Mannes (den ich nicht nennen wil) seine
Ehe-Frau sich gegen meine Ehe-Liebste erbothen /

ká, Małżonce mojej ofiarowała, iże we-
 dług jey podanego Nápisu (memoryála)
 wszystko, jak nataniego, czego jey na Połog
 będzie trzeba (potrzebowála), nakupić
 chciała, y przez znajomego Rydwanárza
 oney posłać, z ktořemby wyłożone Pieniá-
 dze zastać mogła. Lecz Słowa płonne by-
 ły, ponieważ od czasu tego ani pisała, ani
 też posłała. Zaczem na mojej Małżonki
 uśtáwiczne Náleganie się do Wászećiney
 Páni Małżonki, ktořey się napiękníey kła-
 niamy (ktořą pozdráwiamy) obracamy,
 prosząc jey uniżenie przez W^{MM} Paná,
 aby tak dobroczynná stáwić (pokazać)
 się raczyła, y dla Małżonki mojej, ktořa
 nad Niedziel trzy nie myśli chodzić, ále się
 rychley rozwiązana byđź spodziewa,
 Dwie Belki Płotná, Belkę po trzech Tale-
 rách bitych, siedm Łokci Płotná cienkiego,
 łokieć po trzynastu ábo czternařtu potroy-
 nych (czeskich) czternařcie Łokci Koron-
 kow, Łokieć po dwudziestu Czeskich, choć
 y drożey kupiłá. Aby záżywać mogła, tak
 do Kortyny (Zástony, Cienniká) jáko y do
 Wiencá o koło połogowego Łożá, niemniey
 y do Powijniká. Ciotká jey chciała ją ná-
 mowić, ktořa się też brzemienná byđź ro-
 zumie

daß sie ihr nach ihrem mitgegebenen Aufsatß alles
 aufs allerleichteste / was sie gegen ihren Sechs-
 wochinn nöthig hat / einkauffen / und ihr durch ei-
 nen bekanten Land - Rutschen zuschicken wolte/
 mit welchem sie das ausgelegte Geld überschicken
 könnte. Allein es sind leere Worte gewesen / weil
 sie sind der Zeit weder geschrieben / noch ichtwas
 geschicket. Woher auf meines Ehe - Weibes un-
 abläßliches Anhalten / mich zu dessen Frauen Ehe-
 liebsten / die wir zum schönsten grüssen / wenden/
 und dienstlich durch den Herrn ersuchen lassen
 müssen / Sie wolle so gützig sich erweisen / und für
 meine Frau / die über drey Wochen nicht meiner
 Zeit zu haben / sondern wol eher hoffet entbunden
 zu werden: Zwey Bällchen Leinwand / eines für
 drey Reichsthaler / 7. Ellen feine Leinwand / eine
 Elle zu 13. oder 14. Silber Groschen / 14. Ellen Spi-
 gen / eine Elle zu zwanzig Silber Groschen / ob gleich
 auch theurer kauffe / damit sie solche brauchen kön-
 ne / so wol zu dem Vorhange / als auch zu dem
 Kranke umbs Sechswochen - Bette / und zu der
 Bindel - Schnur. Ihre Ruhme hat sie bere-
 den wollen / die sich auch gesegnet / in ihrer Ehe/
 befindet / sie solle ihr Tafft und güldene oder sil-
 berne Spitzen bringen lassen. Allein sie hat ihr

żumie , aby sobie kitayki złotych y srebrnych koronkow dała przywieść. Lecz jey w Odpowiedź dała, kiedy tak wiele dochodow (Perceptow) będzie miała, jako ona, tedy się stanie, teraz się dąleiy (szerzyć) nie trzeba, jako kołdra pozwala. O wyłożone Pieniądze nie trzeba się wászeći frásłować, zaraz po Odebraniu Rzeczy nakupionych nieodwłocznie (bez Odwłoki, nieomieszkánie) z Dzięką wielką, mają byđż przesłane. Tak też krzćinne Osobki pozad nie zostaną. To do Wiadomości donoszę, że Pánna mniemána pod Wieńcem jeszcze chodźi, Przyśięga, że niepocźciwem (nierządmem) zaszła Płodem. Czas náuczy, jako Opuchliná udáwana utęchnie. Stare Babsko jey strzeże, aby sobie Zywoťa nie odjęła, a Płodu nie zátńczyła. Za tem wászećiow mile pozdrowiwszy, Boskiey Opiece oddawszy, zostaje

XLVI.

Mnie Wielce Łaskáwy Przyjácielu.

PRzyczyn wiele przytáczáć, dla ktorychem według Umowy nászej, po stáray nowá Káretę, ná Czas zámierzony (námieniony) nie mogł posłać, za Rzeczną
po-

zur Antwort gegeben / wenn sie so viel wird ein-
zunehmen haben / als sie / so wirds geschehen. Jeko
dürfften wir uns nicht weiter breiten / als die Decke
zulasset. Umb die Auslage sey der Herr unbesor-
get / sie soll bald nach dem Empfange der einge-
kauften Sachen unverzüglich mit grossem Danck
geschicket werden. So wird auch das Rindel-
Brod nicht rückständig bleiben. Dieses füge ich
zur Nachricht hey / daß die vermeinte Jungfer
noch im Kranke gebet / sie schweret / daß es un-
richtig mit ihr solle seyn. Die Zeit wirds leh-
ren / auf was Weise die vorgegebene Schwellst
sich wird setzen. Ein altes Weib hüttet sie / daß
sie ihr nicht selbst ein Leyd thue / oder die Frucht
umbbringe. Hiebey Sie allerseits freundlich
gegrüßet / in Gottes Schirm übergeben / ver-
barre

XLVI.

Erbarer

und gutter Freund.

In Teile Entschuldigungen einzuwenden / war-
umb ich / unserer Abrede nach / den alten un-
neuen Wagen auf angesezte Zeit / nicht ha-
be abholen lassen / achte ich unnötig / dieweil Ihm
auffer

potrzebna mam. Ponieważ wam bez (krom) tego naszego kraju Kondycya lepiey wiadoma będzie, niżeli ja ją wam opisać wiem. (mogę) Nigdzieysny niemal bezpieczeni, wszędzie się Natarcia (Najazdu, Wtargnienia) obawiać przychodzi. Oto jednak nie stojąc, wyprawuję tego Posła do was, wywiadując się jeśli ta Káretá na cztery Osoby gotowa, ábo jeśliście ją komu inzemu spuścili mniemając, że mię zabiło (zagałuszono), á że wam tę sześćdziesiąt Talárow rzeskich na Robotę wászą zádane zostaná. Zkąd się ozywam, że Dzięká Bogu jeszcze żyję, poki Májeřtatowi Boskiemu się będzie podobáło. A jeśli byście Spisek, jako Woz nowy zgotowany ma bydz zarzucili, ábo zgubili, tedy nad ten zarowny postać chcialem, jáko zadam mieć nową Káretę. Aby Niebo (Wierzch) nápięknieyszczą czápową Skorą był opátrzony, á Gzemfy wzwyż przystoynemi ćwieczkami obite były. A jeśli Ozdobá jáka ná Wierzchu Kárety potrzebna będzie, tedy już będziecie wiedzieli, jákich ćwieczkow záżywać będziecie mieli, kulki nad Wozem ná Rogách (końcach) mają pięknie toczony
y pozło-

ausser dem unsers Orthes Zustand/ besser be-
 wird seyn/ als ich Ihm denselben beschreiben kan.
 Fast nirgends ist man sicher / allenthalben muß
 man sich für einem Überfall befürchten / dessen
 ungeachtet fertige ich gegenwärtigen Boten zu
 euch ab / mich zu erkündigen / ob der Wagen auf
 4. Personen fertig sey / oder ob Ihr ihn jeman-
 den anders überlassen habet / in Meinung / daß
 ich erschlagen sey / und euch die auf eure Arbeit
 gegebenen 60. Rthlr. bleiben werden. Woher
 mich melde/ daß ich / Gott sey Dank! noch le-
 be/ so lange es der himmlischen Majestät gefällig
 wird seyn. Soltet ihr aber das Verzeichniß/
 wie der neue Wagen soll verfertigt werden/ ver-
 worffen oder verlohren haben/ so habe zum Über-
 fluß wiederholen wollen / wie den neuen Wagen
 verlange zu haben. Daß der Himmel oben mit
 dem schönsten Poppf-Leder versehen / und der
 Simß oben mit anständigen Zwecken beschla-
 gen werde. So einige Zierath oben auf dem
 Wagen wird nöthig seyn / so werdet ihr schon
 wissen / was für Zwecken ihr werdet sollen ge-
 brauchen / die Focken über dem Wagen an den
 Ecken / die müssen schön gedrehet und verguldet
 seyn/ und welches nöthig ist / daß die wüchs-
 erne Leinwand nicht vergessen werde. Inntwendig wil
 ich

y pozłoczone bydź, á co potrzebna, tedy
 płotná woskowanego nie trzebá zabaczyć.
 Wewnątrz chcę, áby wszędzie czerwono-
 nem Aksámitem obita była, y ćwieczkami
 złotemi, w pośrzedku, patrzyć, áby Wie-
 niec, w ktorem (z ktorego) ma pięknie tká-
 na jedwabna Wstęga wiśięć, jako ná-
 kształtownieyszy był. Siedzenia, ktore wár-
 zoną sierścią nátkáne bydź mają, Aksámi-
 tem także, takim niemniej y Poduszki
 postronne obite bydź muszą, pod sie-
 dzenia, o ktorychem będąc u was ustnie
 wspomnął, dajcie Skrzynki, ktore wycią-
 gąć może, Stolarzowi zrobić, tak áby do-
 brze Zamki y Obicie dobre było. Skrzy-
 dła Kárety możecie Czerwaną szają obić,
 á Szklarzowi najlepszego Wenerskiego
 Szkła poł Okien dáć wprawić. Zewnątrz
 dacie ná Drzewczkach Herb moy, ktorym
 Malárzowi tutecznemu dáć wyrazić, postá-
 racie się cwieczką mi złotemi wykštałto-
 wać. Siedzenie Woźnice wokoło czerwono-
 nem Trypem, pięknemi czerwonymi je-
 dwabnemi Fráncłami obite bydź muszą.
 W tyle gdzie podróżne Skrzynki stawiają,
 y Tłomoki ná nich przywiązują, będziesz
 wászeć tak jáko y inne Rzeczy niemniej y
 stara

ich sie allenthalben mit rothen Sammet beschla-
 gen haben mit gelben Zwecken / in der mitten/
 wollet ihr zusehen / daß der Frank / darinnen ein
 schönes gewirktes seidenes Band hängen soll/
 außs zierlichste sey. Die Sige/ so mit gekochten
 Rehebaaren ausgestopft sollen seyn / müssen auch
 mit solchem Sammet / wie nicht weniger die
 Küssen an den Seiten beschlagen seyn. Unter
 den Sigen habe ich mündlich / da ich bey euch
 war/ erwehnet / wollet ihr Kästlein / die man
 ausziehen kan/ den Tischler machen lassen/ so daß
 gutte Schösser und der Beschlag gutt sey. Die
 Flügel der Carete könnet ihr mit rothem Sa-
 fian beschlagen / und den Glaser/ von dem besten
 Venedischen Glase/ halbe Fenster einsetzen lassen.
 Auswendig werdet ihr an die Thürlein mein
 Wapen/ welches hier durch einen Maler reißen
 lassen / mit gelben Zwecken euch bemühen abzu-
 bilden. Der Sig des Rutschen wird auch mit
 rothem Trip rund herum mit schönen rothen
 seidenen Francken beschlagen müssen werden.
 Hinten/ wo man den Reise-Ruffer zu setzen / und
 den Bett-Sack darauf zu binden pfleget / werdet
 ihr so wol als andere Sachen / wie nicht weniger
 die alte Carope zu verfertigen wissen / daß andere
 nicht werden dürfen sagen / sie seyn nach der al-
 ten

stara Karetę zgotować wiedział, iż innym nie będzie trzeba rzecz, że według staro-
świeckiej fozy zrobione, ale wászeći ra-
czej zalecać, żeś wászeć dobrem Rzemie-
slnikiem (Robornikiem). Daycie mi znać
przez tego Posłańcá, kiedy po Karetę mam
posłać, aby koniom u waś nie trzeba długo
zostać, wiesz wászeć sam, że u wászećciow
droga stráwa. Zalecam się zostając

W M. dobrem Przyjacielem

XLVII.

Láskáwy Pánie,

Bywszy Czásu niedawnego na Pogrze-
bie Senátora Krolewskiego w Sámsie-
ctwie, Postrzegłem przy Okázale (po-
zornem) Zgromadzeniu (Zjeździe) Pánów
zacnych Wyśławę (Pompę Wspaniałość)
nie podła, á między innemi Niepospolito-
ściámi Karetę na cztery osobył zrobioná,
ktora bárzo śliczna (kudna) była. A iż mi
się bárzo podobała, dałem się przez mego
Pokojowego wywiadować, gdzieby Ka-
retá ta robiona była. (gdzie tę Karetę ro-
biono) A wziąwszy Wiádomość, iż ją Sio-
dlarz w Legnicy ná Ulicy Ruskiej mieszka-
jący zgotował, dorozumiewam się, że wy
Sprawcą

ten Weise gemacht/ vielmehr aber euch rühmen/
daß ihr ein künstlicher Arbeiter seyd. Lasset mich
durch diesen Boten wissen / wenn ich die Carosse
soll abholen lassen / damit die Pferde nicht lange
bey euch bleiben dürfen. Dann ihr wisset
selber / daß bey euch theuer zu zehren ist. Ich
befehle Euch Gott / und verbleibe

Euer gutter Freund

XLVII.

Günstiger Herr/

Indem ich unlängst auf eines Königlichen
Herren Raths in der Nachbarschaft Leich-
Begängniß gewesen/ (beygewohnet) habe
ich bey der ansehnlichen Versammlung vorneh-
mer Herren eine grosse Pompe (Pracht) ange-
mercket / und unter andern Selgamkeiten eine
Carosse auf vier Personen/ die sehr schön war ge-
macht / erblicket. Wenn mir solche sehr ge-
fallen / habe ich mich durch meinen Kammer-
Diener erkundigen lassen / wo die Carosse gema-
chet wäre. Und nachdem ich erfahren / daß sie
in Lignitz ein Sattler / auf der Keußischen Gasse
wohnhaft/ hätte fertiget/ muthmaße ich / daß
ihr der Angeber solcher Carossen seyn werdet/

M

und

Sprawcą Kárety tey będziecie, á takem umysłnego tego do was wyprawił, jak náprzedy o wszyſtkiem żądając upewniony (uwiádomiony) bydź, jeſliście wy Káretę tę zrobili, y jeſli za Niedziel ſześć nádaley Káretę taką rozumiecie (myſlicie) wyſtawić. Tobym ábo sám do Legnicy zjáchał, ábo Slugę mego ſtárszego do was wyprawił, áby z wámi ſię zgodził, (zjednał) á wy według zgody w Słowie ſię uiszczyli. Możecie ſię tem Czále z Obrázoborcą (obrázodlubaczą) rozmówić, co ábo jak wiele od Roboty będzie żadał. Bobym rad Káretę taką miał, u ktoreyby Kozły y inſze drewniane Náleżytość jak náozdobnieyſzey (nákſzałtownieyſzey) rzezaney Roboty były, á Malarz także náſlicznieyſze (nágrzeznieyſze) Krajopisy wyráził. Skoro Odpis od was odbierzę, poſtaram ſię, jak prętko ſię tylko będę mógł wybrać, ábym u was mógł bydź. Záraz po wielkiey Nocy muſzę ná Mojej Máłzonki Jey Moſci Pánný Sioſtry Weſele jáchać, ktora za Stároſćicá jdzie, á takbym rád ná takiey Kárecie wjáchał, za ktora by mi ſię wſtydzieć nie trzeba. Myſlcie tedy o tem, gdyby można była, ábyście

und so habe ich diesen Expressen zu euch abgefertiget / (abgeschicket) ehestens von allem berichtet zu seyn verlangende / ob ihr die Carosse gemachet habet / und ob ihr innerhalb sechs Wochen aufs längste solche Carosse meinets zu liefern. So möchte entweder selbst nach Liegnitz kommen / oder meinen ältesten Diener zu euch schicken / daß er mit euch einen Vergleich machen soll / und ihr Krafft dessen eurem Wort nachkommet. Ihr könnet auch unterdessen mit einem Bildschnitzer euch unterreden / was oder wie viel Er von der Arbeit begehren wird. Denn ich wolte elne solche Carosse haben / da das Gestell und andere hölzerne Zugehör von zierlicher Schnitzer - Arbeit wäre / der Mahler auch die schönsten Landschaften vorstelle. So bald ich eine schriftliche Antwort von euch erhalte / wil ich darob seyn / so bald ich mich nur werde ausrüsten können / daß ich bey euch seyn könne. Ich muß bald nach Ostern auf meiner Gemahlinn Fräulein Schwester / welche eines Hauptmanns Sohn heyrathet / Hochzeit fahren / und so wolte ich gern auf einem solchen Wagen einkommen / dessen ich mich nicht schämen dürfte. So bemühet euch / wenn es möglich wäre / daß ihr die Carosse biß aufs beschlagen verfertiget / so könnte

abyście ja aż na Obicie zgotowali , takby
wszystko po tem snadniey sprawić się mo-
gło , wewnątrz fijołkowem Akłamitem ma-
bydź obita. Pátrzcíe też aby Drwá (Drze-
wo) nie były obłomiste , á żebyście ja jak
náporządniey (nákształtniey) zrobili. Do-
staniećcie od Pánów inszych Káret więcey
do Robienia. Srzeźćcie się tylko , abyście
mnie nie zwiedli. Ja zostaje

Wászem Przyjácíelem

Jákub Pennicki,
Wojewodá Káliski.

XLVIII.

Stawetnie Urodzony ,

Mnie wielce Láskáwy Pánie y Przy-
jácíelu Drogi.

DOnoszę WMM. Pánu przez to do
Wiádomości , iżem Przyjácíelowi
Wiádomemu (znájomemu) tak ná Potrze-
bę (Spráwę , Prywatę) jego odpisał , jákoś
mi WMM. Pan ná Weselu Kmotrá ná-
szego rádził , żebym życzył , gdyby przed
poł Rokiem o takich Perłách Wzmiankę u-
czynił był , iżbym się postárał był , Pożą-
daniu jego wygodzić. (dosycć czynić) Lecż
teraz Sposobu żadnego niewiem one roz-
przedać. Bo jako Porządek szátny wpro-

hernach alles leichter geschaffet werden / inwendig
soll sie mit Viol-braunen Sammet beschlagen
werden. Sehet auch zu / daß es nicht splitte-
richt Holz sey / und ihr sie aufs anständigste und
zierlichste macht. Ihr werdet von andern
Herren mehr Caroszen zu verfertigen bekom-
men. Nur bittet euch / daß ihr mich nicht ver-
führet. Ich bleibe

Euer Freund

Jacob Pennicky,
Calistischer Woywode.

XLVIII.

Wol-Ehrenvester / Wolbenamter /

Mein Insonders Hochgeehrter Herr
und werther Freund.

Derdurch mache ich dem Herrn wissend / daß
dem bewussten Freunde durch die Post in sei-
ner Angelegenheit also geantwortet habe / wie
Er mir auf unsers Herrn Bevatters Hochzeit ge-
rathen hat / daß ich wünschte / wenn Er vor einem
halben Jahr etwas von dergleichen Perlen gemel-
det hätte / daß ich mich bemühet hätte / seinem An-
suchen ein Genügen zu thun. Jezo aber wüßte ich
keine Gelegenheit dieselben an den Mann zu brin-
gen. Denn nachdem die Kleider-Ordnung einge-
führet wäre / so muß sich ein jeder nach seinem

wádzony, tedy kázdy według Stánu swego
 nośić się (ubierać się) powinien. Przed tem
 Płecz białá pospolita miewałá daleko pię-
 knieysze y kosztownieysze Perły, niż czę-
 stokroć u zacnych bá nazacnieyszych po-
 strzeżono. Osoby Stánu przednieyszego
 prześtawáły ná Perłách podtych, rozumie-
 jąc, iż jch kázdy zá takie poczyta, że im y
 ná nákosztownieyszych Perłách schodzić
 nie mogło, kiedyby się w nich kocháły.
 Czem te záwstydzily, ktore się nád Stan
 swoy strojily. A iż Zwierzchność Szláche-
 tna nie tylko Drukiem wyrażila, jako się
 wszelki (kázdy) według Stanu swego
 w Száciech y w Stroju (Ubierze, Ochędo-
 stwie) zachować ma, y Przeciwni, wyra-
 żona (naznaczona) Winę położyć (dąć)
 musza, pod (Przegroźka) Pogroźką suro-
 wá, iż jeszcze raz tak wiele dąć máją, jeśli
 postapia się przeciw (zástawić się) tedy
 wiele Bojázni takiey nábwieni, iż wolá
 Winy pozbáwieni bydz, niż źle o sobie
 mówić, á od Zwierzchności strofować (tá-
 cinę wziąć, gromić się) dąć, á Sposobem tá-
 kiem Te, ktorym wolno Perły kosztowne
 nośić, rychley (prędzey) niż przed Czasem
 krotkiem,

Stände tragen. Vorhin hat das gemeine Frauen-
Zimmer weit schönere und kostbarere Perlen ge-
habet/als wol oftmahl bey den Vornehmen/ja bey
den Vornehmsten nicht angemercket worden.
Standes-Personen haben sich an geringen Per-
len vergnüget/meinende/das jederman dafür wür-
de halten/ das es Ihnen an den allerkostbahresten
Perlen nicht könnte mangeln/wenn sie an denselben
ein Belieben hätten. Womit sie die beschäme-
ten/ welche sich über ihren Stand erheben.
Nun eine Edele Obrigkeit nicht nur drucken las-
sen / wie ein jeder seinem Stand gemäß sich in
Kleidern und Schmuck verhalten soll / und auch
die Widerspenstigen die ausgesetzte Straffe er-
legen müssen / mit der ernstest Bedrängung / das
Sie noch einmahl so viel geben sollen / wo sie
fortfahren werden / sich zu wiederlegen / so sind
viel in solche Furcht gebracht worden / das sie der
Straffe lieber überhoben seyn wollen / als übel
von sich reden / und von der Obrigkeit Verweise
geben lassen. Und solcher Gestalt werden die/
welchen kostbare Perlen zu tragen es frey stebet/
eher/ als vor einer kurzen Zeit/ das Geld an Per-
len zu wenden/ ein Belieben tragen. Dieses ha-

krotkiem, Pieniądze na Perły obrocić (ważyć) będą lubiły. Tomem Przyjacielowi objeć, iż się przez Wendetarki dam wywiadować, jeśliby się komu takie Perły Oryentalskie godziły, nalażłoby się co pewnego, tedybym mu nie zwłocznie listownie oznaymił (go uwiadomił). Za tem W M M M. Panu z Familią Wászećiną Boskiey poruczywszy Opiece, przy Pokłonie, piśzę się

W M M M. Pána

XLIX.

Mnie wielce Łaskawy Panie, Szczęście mi tak przyjázne dotąd nie było, abym W M M M. Panu osobą swą (obecnie) Służby swe oddać był mógł; Tak z Łaski swey wysokiey W M M M. Pan zechcesz, Pożądanie moje krotko z przytomnego Listu zrozumieć. Teymem Nádziej nieomyłney, choćby moje w Roku przeszłem nie były oddane Listy, żeś W M M M. względem swey, Razy różnemi uczynioney Objetnicy, z jch Mościami Pány interesentami pomowił, y za poważnem Zaleceniem, Sercá jch pozyskał, ku Forytowaniu mojej dobrej Jntencyey. Wiele jch sławi

W M

be ich dem Freunde versprochen / daß mich durch
die Zendlerinnen wil erkündigen / ob jemanden
dergleichen Orientalische Perlen anstehen möch-
ten / würde sich etwas gewisses ereignen / wolte
ich es ihm unsäumlich schriftlich zu wissen thun.
Indessen sey der Herr mit den Seinigen in
Gottes Obhut ergeben und gegrüßet / ich
schreibe mich

Deß Herrn

X L I X.

Hochgeehrtester Herr /

Das Glück hat mir die Zeit her nicht so wol
gewolt / daß Meinem Herrn Persönlich
hätte aufwarten können; als werden Sie
hochgeneigt geruhen / mit wenigen Worten mein
Verlangen aus gegenwärtigen zu vernehmen.
Der unfehlbaren Hoffnung lebe ich / ob gleich
meine in dem verschieenenem Jahre nicht möch-
ten eingehändiget seyn worden / daß dennoch
mein Herr nach seinem zu unterschiedenen mah-
len hochgeneigtem Versprechen / werde mit de-
nen Herren interessenten geredet / und durch de-
ro hochgültige Recommendation ihre Gemü-
ther gewonnen haben / mein guttes Ansinnen zu

W M M M. Paná, żeś W M M M. Pán w jch
 Przywátách się jm fláwił Pomocnikiem.
 Ták Proźbę moje uniżenie ponáwiam, racz
 W M M M. Pan y mnie Łáski swey ućiesźnie
 dáć uznáć, rozważájąc, żeby to Dziaćkom
 ośieroćiałym ku Pożytkowi, (Dobremu)
 wyszło (padło), gdyby Jch Mość Pánowie
 Opiekuni Pieniędzy gotowych nábywszy,
 one ná interesy wydáć (wyłożyć) mogli.
 Bądź W M M M. Pan pewien, że Dobroć
 W M M M. Pána mnie pokázana niemniej
 wdzięcznem Sercem chwalić będę wie-
 dział, y też dożywotnie obowiązánem się
 uznáwał Wászeći y Fámiliy Wászećiny
 wszelákie podobne (możne) Usługi poká-
 zować. Zátém życzę W M M M. Pánu y cáte-
 mu zacnemu Domowi samopożádanych
 Szczęśliwości, á po Pokłonie oddánem,
 zostáję

W M M M. Paná

do Usług powolnem Przyjácielem

L.

Mości Pánie,

W Tydzień przeszły doszła nas o Mieście
 sámśieckiem (postronnem, pográni-
 cznem) Nowiná nieprzyjemna, iż miano-
 wicie

Secundiren. Viele rühmen den Herrn / daß Er ihnen in ihren Angelegenheiten behülfflich gewesen. So bitte nochmahls dienstfleißig / Er wolle mich seine Günst auch erfreulich empfinden lassen / in Erwägung / daß es absonderlich denen verwaiseten Kindern zum besten ausschlagen würde/ wenn die Herren Vormünde baar Geld in die Hände bekämen / und dasselbe auf interesse ausleyhen könnten. Es sey der Herr versichert / daß deßen mir erwiesene Güte nicht weniger als andere danckbarlich zu rühmen werde wissen / und auch mich Lebenslang verbündlich zu halten / Ihme und den Seinigen alle mögliche Dienste zu leisten. Indessen wünsche dem Herrn sammt seinem ganzen Hause alles selbst verlangende Wolseyn / und / nach abgelegtem Empfehl/ verharre

Deß Herrn

dienstwilliger Freund

L.

S. T.

Hochgeehrter Herr /

Die verschiedenene Woche haben wir von einer benachbarten Stadt die unangenehme Zeitung gehabet / daß nemlich in derselben
und

wicie w nim y około niego (w tey Okoliceczności) Powietrze morowe im daley tem bårzieszy się wzmąga. (śili) Lecż Podrożnik ktory dżisĩa rano z Pofztą z Księstwá támeznego przyjáchał, oznaymuje, że tam o żadney tákiey zaráźliwey Chorobie nie słuchać y czuć. Ale to Rzecz nie przaca, (sprzecżna) iż Gospodarze niektorzy ná párną pomárli Chorobę, (ná ciężką Chorobę pałajacą) á to Człowiek złośliwy (Złośnik) rozśiał, (rozgłośił, roztrząśł) iż tám mor táki, że Domow wiele wymarło y zábito, co nas tu ták zátrwożyło (pomieśzało) że z Kupcow nászych żaden Towárow jákich tám nie posłał, áni też Towárow z támtąd przywieżionych przyjac nie żadał. Jż jednak wieść tá niepewna, Bogu náwyższemu bądź Dzięká! ná Wiátr poszła, (zátlumiona) á Oficyr u nas rożnych wojennych Oręzy (Rynsztunków) náku piwfszy, onych Wozow kilká nákładał, przy ktorych się zo Jezdcow nayduje, ktorych Wozow bronić (obronić) mája, Rydwánarz się do nich udał, przyłączył, tedym mu Skrzyńeczkę z Rzeczmi kosztownemi dotąd u mnie będącá (zostájacą) powierzył, tey będąc Nádzieji, że wszędzie bezpiecznie przejedzie.

und umb die Gegend die Pestilenz - Seuche je mehr und mehr umb sich greiffe. Allein ein Passagierer/der heute frühe mit der Post aus dortigem Herzogthum ankommen ist / berichtet / daß daselbst von solcher contagiösen Kranckheit nichts gehöret und verspüret wird. Dieses aber wäre unläugbar / daß unterschiedliche Wirthe an einer hiezigen Kranckheit gestorben / und das hat ein übelgesinnter Mensch so ausgesprenget / daß die Contagion daselbst so groß wäre / daß viel Häuser ausgestorben / und zugeschlagen wären / dasselbe hat uns allhier so bestürzt gemacht / daß keiner von unsern Rathsleuten etwas von Waaren dahin zu schicken / noch auch die von da ankommende Waaren anzunehmen begehret hat. Weil aber der ungegründete Ruff / dem Allerhöchsten sey Dank! sich zuschlagen / und ein frembder Officirer bey uns allerhand Kriegs - Rüstungen aufgekauft / etliche Wagen damit beladen / bey dem 20. Reuter sich befinden / die die Wagen beschirmen sollen / der Land - Rutscher sich zu ihnen gesellet / als habe Ihm das bey mir bißhero gestandene Kästlein mit denen Pretiosen anvertrauet / in der Hoffnung / daß Er allenthalben sicher wird durchkommen. Der Herr wird nach Empfang desselben Ihn mit einer gutten Discretion

jedzie. (się przebiję) Po Odebraniu oney
będiesz go wászeć wiedział Upominkiem
ukontentować. Tu się pokazuje, jakby Zy-
wność (Strawą) szczupleć poczynąta, po-
niemważ y Bázarnicy y Mieszczanie wiele
skupują, á do Obozu wożą. Miásto násze,
poniemważ obronne, Osáda Potrzebámi ro-
żnemi jáko można opátruje, aby Nieprzy-
jácielowi przybliżającemu się odpor dáć
(wstřet uczynić) y odegnąć mogła. My
niewiemy czego się spodziewać mamy.
Musimy Czásu czekać, á Obrona (Asfy-
stencya, Pomoca) Bożą się cieszyć.

L I.

Przyjácielu Ukochány.

P Oniemważem zwykł, niemając Máteryey
godnieyszey, (sposobnieyszey) o tem
do Wászeći piśać, co się trefunkiem, tem
czásem, pokimem Piorko odłogiem zostá-
wił, przydało, tak się y ten raz dzieje.
Tydzień práwie záłośny, ten się kończący
(do końca się zbliżający), w ktorem listek
ten krotki do wászeći wysyłam. Poniemważ
się Záboje niektore stały. W Kárczmie grá-
li dway z sobą Kárty, ábo Wárcáby, y Go-
dżin kilká zgodnie się zachowali. (sobie po-
czynáli) Ná Koniec jednák jeden, ktory się
upił

secretion wissen zu vergnügen. Hier läſſet es sich an/ als wenn die Mund-Rost wolte sparsam werden/ weil die Marketender/ auch Bürger viel aufkauffen/ und in das Lager führen. Unsere Stadt/ weil sie haltbar ist/ versehen die Eingepartirten außs möglichste mit allerhand Nothwendigkeiten/ damit sie einen herzunahenden Feind abhalten und abtreiben können. Wir wissen nicht/ weſſen wir uns zu versehen haben. Müssen der Zeit abwarten/ und Göttslichen Beystandes getrösten.

LI.

Geliebter Freund/

Eil ich gewohnet bin/ in Ermangelung einer geschickteren (würdigeren) Materie/ das Ihme zu zuschreiben/ was sich ungesehr/ in der Zeit/ als ich die Feder habe ruhen lassen/ begeben/ so geschiehet es auch vor dieses mahl. Eine recht betrubte Woche ist diese zu Ende gehende/ in welcher ich dieses kurze Briefflein an den Herren abgeben lasse. Alldieweil sich einige Morde zugetragen haben. In einem Bier-Hause haben zwey miteinander der Karten oder in dem Bret-Spiel gespielet/ auch etliche Stunden verträglich

upił był, (podpiwszy sobie) Mieszczáninowi wyrzucił na Oczy (ządał) iż Matzonką jego w Niebytności jego pospolitując z cudzemi, onego żonydudą czyni. Ten niczego na Zatrzut taki nie odpowiadając, wziawszy Łaskę trzcinną przepasał go smolnie, a wypchnawszy go z jzby zamknął Drzwi za niem. Ten mścić się y Drzwi rozbić usiłując, y nie mogąc niczego sprawić (tego dokazać) dobywszy Kordá swego, pchnął przez spárę y przebodł (zakłół) niewinnego, który się przytulił był do Drzwi (oparł o Drzwi) niechcąc go wpuścić. Nicnotą uciekwszy do Klasztorá przebrawszy się (oblekwszy się) w Száty niewieście, a tak uszedł Zyw. (Zywotem) Nie ktore (kilká) Dni po tem poswárzyli się dway w Winnicy, czczy prosił, aby go Słowy nie obrażał uszczypliwemi, Pijany pijac do Towarzyszá swego za (przez) Zdrowie dobre Potentatow niektórych, lżył Czczege Pryncypála, rzuciwszy Kieliszek przed niem na Ziemię, który nawet, baczac że Słowá jego daremne (płonne) były, aby mu nie zádawał Záłości, Mieczá dobywszy, przebił go, iże upadwszy nie ruszył się więcey. Ten nie czekał (bawił się) długo

lich sich verhalten. Letztlich aber hat der eine/ so
 sich betruncken / einem Bürger vorgeworffen/
 daß seine Frau in seiner Abwesenheit mit Fremb-
 den hublete/ und Ihn zu einem Hanrehe mache-
 te. Welcher auf solchen Türrurff auf nichts
 antwortete / sondern einen Rohr- Stab ergrieff/
 Ihn derbe abprügelte / und zur Thür hinaus
 stieße / und die Stube hinter ihm zuschmiesze.
 Da Er sich zu rächen und die Thür aufzurennen
 bemühet / es aber nicht schaffen konnte/ zog er sei-
 nen Degen aus/ stach durch ein Rige / und er-
 stach einen Unschuldigen / der sich an die Thür
 lehnete/ ihn nicht einzulassen. Der Bösewicht hat
 sich ins Closter salviret / in Weibes- Kleider ver-
 kleidet / und also mit dem Leben davon kommen.
 Etliche Tage hierauf haben sich zwey in einem
 Wein- Hause mit einander veruneiniget / der
 nüchterne hat/ er solte seiner mit stichlichten Wor-
 ten verschonen / der Trunckene brachte seinem
 Cameraden in Gestandheit etlicher Potentaten
 aus/ und schmähete auf des nüchtern seinen Prin-
 cipalen/ und schmiess das Glas vor Ihm nieder.
 Welcher endlich / da Er sahe/ daß seine Worte
 nichts verfiengen/ er solte ihn ungekränckt lassen/
 zog von Leder / und durchstieß Ihn/ daß Er dar-
 nieder fiel / und maußtodt bliebe. Der aber war-

długo ale porzuciwszy Talar bity na Stoł
za Wino wyszedł z Jzby, a wsiadł na ko-
nia (koń) a odjechał. Tak mi też wczora
za rzecz pewną powiedziano, jako Szlá-
chćić Zacny z Stypy, podpiwszy sobie do-
brze, na Woz wsieść y do Domu jachać
chćiał, że Rufznica kulami dwiema nabita
puściwszy, onego tak tknęła (ruszyła), iż
Wznák z Wozá spadł na ziemię nie ruszy-
wszy się. Tylem wászeći na ten raz do
Wiádomości donieść chćiał. Zyj wászeć
dobrze. Zostań wászeć zdrow, a na mię
łaskaw.

LII.

Mości Pánie,

Z Zátwożonemem Sercem z Wászeći-
nego do mnie expedyowánego zro-
zumiał, iż bezecny Niecnótá N. z Więzie-
nia, ktore się u nas zowie (nazywa) Czy-
żykoycem, się wysłisnął (ulzedł), a to za
Pomocą Stroża. Godźienby był jeden ja-
ko drugi, aby tak skárani byli, jako Wy-
stępek (Przestępstwo) wyćiąga. Lecz lubo
obá Urzędowey Moccy (Władzy) się uwle-
kli, tedy się jednak wszędzie ze niespo-
koynem będą, wlec musieli Sumnieniem,
ktore

tete nicht lange / sondern schmiess einen harten Reichsthaler für den Wein auf den Tisch / gieng zur Stube heraus / sagte sich aufs Pferd / und ritt davon. So ist mir auch gestern dieses für gewiß gesaget worden / als ein vornehmer Edelmann von einem Trauer. Wahl wol berauscht sich auf den Wagen setzen / und nach Hause fahren wollen / daß ein gespanntes Rohr / so mit zwei Kugeln geladen war / losgegangen / und Ihn so getroffen / daß er rücklings von dem Wagen gefallen auf die Erde / und sich nicht gerühret. So viel habe ich Ihm zur Nachricht vor diesem mahl beybringen wollen. Er lebe wol. Bleibe gesund / und mir günstig.

LII.

Hochgeehrter Herr /

In bestürktem Gemüth habe ich aus dessen an mich abgelassenem Briefe ersehen / daß der leichtfertige Vogel N. aus dem Gefängniß / welches man bey uns das Zeißgen-Gebauer nennet / entwischt ist / und zwar durch Hülffe des Wächters. Werth wäre einer und der andere / daß sie so abgestraft würden / wie es das Verbrechen erfordert. Allein ob gleich beyde der Obrigkeitlichen Gewalt entgangen / so werden sie sich doch allenthalben mit einem unruhigen

które jch dosyć będzie kátowało. Jákoż Obcowanie, (Żywot) które z Żoną teraz prowadzi Koniec dobry wziąć nie może. Ona co nácelnieyszą (názacnieyszą) Ozdobę przedała, y z Mężem do Potkownika nieożenionego się udała. On za Urzędnika, a ona za Ochmistrzynię. Oboje przy Stole Pańskim jedzą, (jadają) śpią też ná (w) Zamku. Ale każde osobno. A iż Potkownik wiele ma Szlachty u siebie ná Liczbie zostawiający, tedy go ná Wyciąganie Długów wysłał. A tak y náprościeyszy Człowiek łatwo twierdzić może, jako się będzie działo (powodziło). Ona według Náłogu swego tem bezpiecniej będzie gámratować. A on także Sumieniem się nie porachując z podeyrzanemi Niewiastami oznać nie zaniechá: Obawiać się przychodzi, że oboje Koniec taki wezmą, jako bezecny (czćitratny) Oszust, który ná Gnoju żywot swoy skończył, a ona Chorobą francuską zarázona takim Smrodem zjéta, iż się przy niej nikt ostać nie mógł, w Psiarni zdechła. Boli mię w Sercu, choć mię Summy nie mátey pozba-
wił, słysząc, że Pokrewni jego wiśielcem
(Żło-

Gewissen schleppen müssen / welches sie zur Genü-
ge hencfern wird. Wie dann der Wandel / wel-
chen Er jeko mit seinem Weibe führet / keinen gut-
ten Ausgang nehmen kan. Sie hat ihren besten
Schmuck verkauffet / und sich mit dem Manne
zu einem freyledigen Obersten begeben. Er für
einen Haubtmann; Sie aber für eine Hofmeiste-
rinn. Beyde speisen an der Herren Taffel / schlaf-
fen auch beyde in dem Schlosse. Aber ein jedes
absonderlich. Und weil der Oberster viel aus-
ständige Schulden bey den Edelleuten hat / so hat
Er Ihn dieselben einzucassiren ausgeschicket / und
da kan auch der allereinfältigste leichtlich erach-
ten / wie es zugehen wird. Sie wird ihrer Ge-
wohnheit nach desto freyer courtisiren können /
und Er wird gleichfalls sich kein Gewissen ma-
chen / mit gemeinem Frauen-Volck sich beband zu
machen. Und ist zu besorgen / daß beyde ein solch
Ende nehmen werden / als der ehrvergesene Be-
trüger / der auf dem Rist sein Leben geendet /
und Sie an den Frangosen in solchem Gestand /
daß niemand bey ihr bleiben können / in einer
Hundshütte dahin gefahren. Mir thut es in
dem Herzen wehe / ob Er mich gleich umb so ein
grosses Stück Geld gebracht hat / wenn ich höre /
daß seine Freunde ihn einen ungehangenen Dieb /

(Złodziejem nieobieszonem) Arcykłámcy nazywają, nic o niem wiedzieć nie żądają, y dają mu zakazywać, aby się nie wychwalał, iż jch sięga Przyjacielstwem. Lecz się tym tak wiedzieć, ktorzy codzień rozrzućnie żyją, Pożywienia (Profesfyeey swey) nie doglądają, że się wysieć Piętami, niewidzialnemi stać, ba Przyjaciół cnotliwych Towarzystwa chronić y wystrzegać (stronić od Ludzi) przychodzi. Pánie Boże rządź wszystkich, aby Handel swoy tak sporządzali, aby nikomu wprawdzie o nich nie trzeba źle mówić, a oni wszystkim bezpiecznie na Oczy wystąpić śmieli.

LIII.

Mości Pánie,

Dzięką to uznawam obowiązana, coś mi wászeć o Odmianie Jarmárku (Kupczyn) wászećciow listownie obwieścił, iż Zwierzchność wászećciow wyższa dálej niechce pozwolić, aby Tárgi jakiegokolwiek ábo Jarmárki (Kupczyny) w Niedziele (Dni Niedzielne), były trzymane. Ale że Tárgi na Poniedziałek, Czwartek, Sobotę, a Jarmárki jako Przodkowie sławni za dobre uznali, na Srzodę odłożone

einen Erß-Betrüger schelten / nichts von ihm zu wissen begehren / auch ihm verbitten lassen / daß er sich nicht rühmen solle / Er gebe sie an. So aber pfegets denen zu gehen / welche täglich im Sause leben / ihrer Nahrung nicht abwarten / daß sie davon lauffen / und unsichtbar werden / ja ehrlicher Freunde Gesellschaft fliehen und meiden müssen. Gott regiere alle / daß Sie ihre Handlung so anstellen / auf daß Niemand mit Warheit übel von ihnen reden dürffe / sie aber allen Leuten frey unter Augen gehen dürffen.

LIII.

Wol-Ehrenvesser / Vor-Achtbarer und Wol-benambter /

Mein insonders Hochgeehrter Herr /

Eh erkenne es mit verbundenem Danck / was Er mir von der Enderung ihres Jahrmarekts zur Nachricht beygebracht hat / daß eine hohe Obrigkeit daselbst nicht mehr gestatten wil / daß Märkte oder Jahrmärkte an denen Sonntagen sollen gehalten werden; sondern daß die Markt-Tage auf den Montag / Donnerstag / Sonnabend / und die Jahrmärkte / wie es löbliche Vorfahren für gut befunden haben / auf die Mittwochhe sollen verlegt bleiben / und solches

żone mają zostać, a to z rozładnego Nara-
dzania: Ponieważ Bog nie do Południa, ale
przez cały Dzień, Niedziele, świętami,
Niebieskimi y Boskimi Sprawami y Cwi-
czeniem chce święcone wiedzieć: Co się
pod Czas Jarmarku nie sława, gdyż jch nie
mało Myślami takimi narabić zwykło,
Kupców Towarami podejść wiotchemi, a-
bo drożey rozprzedać, niż słuszną (Słuszność
sama pozwala). Gzem się Bog brydźi,
Mieysc wiele Pogorzeniem skarał, y w Po-
pioł obrocił. To wiele poruszyło, iż Strze-
lanie do Praka albo do Tarcze w Niedziele
y świąteczne Wtorki znieśli, a na jakikol-
wiek Dzień po Troycy świętey odłożyli.
Jakoż to Zwierzchności Szlachetney Miasta
sławnego Przyczyna było, iż Rzeźnikom
więcey nie ma wolno bydź zapuścić
w Niedziele pierwszą Postu, ale Tydzień
przed Zapuszty, jako inni Rzemieślnicy czy-
nia (postępują). A jako słuchać (Wieść się
rozeszła) tedy Rzemieślnicy jako y Rze-
mieślniczekowie nie żądają więcej Schadz-
(Schadzek) swych we Dni Niedzielne ale
w Poniedziałek odprawować, zatrudnione
Sprawy uprzątać, niezgodnych (pognie-
wá-

aus reiffem Berathschlagen: Dieweil Gott die
 Sonntage nicht halb/ sondern den ganzen Tag/
 mit heiligen/ himmlischen und Göttlichen Sachen
 und Übungen wil gefeyret haben / welches zur Zeit
 des Jahrmarkets nicht geschiehet/ weil ihrer nicht
 wenig mit solchen Gedancken umbzugehen pfe-
 gen/ die Käuffer mit verlegenen Waaren zu hin-
 tergehen/ oder theurer zu verkauffen / als es der
 Billigkeit gemäß ist. Woran Gott ein Exempel
 hat/ viele Derter mit Brand gestraffet/ und in die
 Asche gelegt hat. Dasselbe hat viele bewogen/
 daß sie das Schießen nach dem Vogel oder Ziel/
 in denen Sonntagen und Pfingst-Dienstag ein-
 gestellet haben/ dagegen einen Tag in der Woche
 nach dem Fest der Heiligen DreyEinigkeit belie-
 bet haben zu erwählen. Wie denn ein Westren-
 ger Rath in einer vornehmen Stadt veranlasset
 worden/ den Fleischhackern nicht mehr zu gestat-
 ten/ Fastnacht zu halten in der ersten Woche der
 Fastnacht / sondern acht Tage vor Fastnacht.
 Und wie man vernimt / so begehren die Hand-
 wercks-Leute und die Handwercks-Pursche ihre
 Zusammenkunfftten nicht am Sonntage/ sondern
 am Montage zu verrichten / die verworrene Sa-
 chen bezulegen / und die Uneinigen zu verglei-
 chen. Und so ich es glauben soll/ was mir ein

wanych) pogodzić (pojednać). A jeśli wierzyć mam (wiarę dać) co mi Szoltys wieyski Czaśu niedawnego powiedział, tedy Szlachta w Okoliczności swej, po Wsiach y po Majętnościach swych chce do tego przywieść (to sprawić), aby Szoltysowie nie w Niedziele ale robotne Dni Gromad nakazywali. Co niech Pan Bog da (poszczęści) a Chrześcianow (Chrześciany) wszystkich rzadzi, aby żaden Sabbatu (Dnia Pańskiego) upornie nie gwałcił (plugawił, profanował) y Pána Boga do Gniewu nie pobudzał. Ja poruczywszy W M M M. Pánu Bogu, ozywam się bydź

W M M M. Pána

do Usług powolny

LIV.

Mnie wielce Mości Pánie,

Moy wielce Mości Pánie y Przyjacielu.

Jak bierzom ná tem jest, (o to się usiłuję) szczerze we wszystkim postępować: y o wszystkich trzymam, iż się tak zachowują, (sprawują) aby Słowa swe Skutkiem (Rzeczą samą) potwierdzili. Ták jednak częstokroć postrzegam, (poznawam) że Ludzie inaczey mówią, niż mniemają. (ro-

zu-

Dorff-Kretschmer unlängst gesagt hat / so wol-
len die Edelleute in ihrer Gegend auf ihren
Dörffern und Güttern es dahin bringen / daß
die Schulken die Gemeine nicht im Sonntage/
sondern in den Wochen-Tagen sollen zusammen
fordern. Welches Gott geben/und alle Christen
regieren wolle / damit keiner den Sabbath des
Herrn seines Gottes freventlich entheilige/
und Gott zum Zorn reize. Gott empfohlen
verbleibe

Deß Herrn

Dienstwilliger

LIV.

Ehrenvester und Wolkenambter /

Mein insonders Geehrter Herr und Freund/

So aufrichtig ich mich in allem zu verhalten
mir angelegen seyn lasse / und von allen ur-
theile / daß sie so verfahren / damit sie ihre Worte
mit der That bekräftigen. So werde doch viel-
mahls innen/ daß die Leute anders reden/ als sie es
meinen. Dem Herrn wird es unentsallen seyn/
wie er sich in Beyseyn vieler ihm wolwollenden
Freunde erkläret hat / daß Er auf den Johann-
Markt

zumieja) Nie wyszło to W^{MMM}.Pánu (nie-
wypuścił tego W^{MMM}.Pán) z Pámięci,
jakoś się W^M. w Bytności (Obecności,
Przytomności) wielu W^{MMM}.Pánu zyczli-
wych Przyjaciół deklarował, iż się W^{MMM}.
Pán zapewne ná Jármárk (Kupczyny)
świętego Jána do nas zjachać, á z Pánną
známą u jey Páná Stryjá się oznąć, Pogo-
dny Czás upátżyć, bá ośmielić się samże
jey spytać, jeśli by rádniej (wolała) zá U-
czonego, ábo zá Kupcá takiego jść, który
żadnych cudzych Pieniędzy ná interesy
(ná ráty) má, ále Handel swoy Pieniędźmi
własnymi prowadzi, y ktorego Kupczenie
na rozmaitych Towárach zawisło. Co się
tknie wászeći, tedyś wászeć nie takiego U-
mysłu, jáko wielu, ktorzy mówią (má wiá-
ja) niech będzie káleka (kulawa), gárbata,
krzywooka (rozooka, świdrząca) ále nie-
kształtówna (szpetna) jaką chce, tedy im
się má podobać, gdyby tylko bogáta była.
Bo jáko Małżeństvá takowe, rzadko się
zdarzája, gdzie Bogoboyności, Pobožno-
ści, Cnoty nie upátruja, (o Bogoboyność,
Pobożność, Cnotę nie stoja), ále ná Pienia-
dze pátrza (Wzgląd mája). Tak W^{MMM}.
Pán do Páná Bogá wzdychasz, áby W^{MMM}.

Paná

Marcß getwiß anher kommen / und mit der be-
 kanten Jungfer / bey ihrem Herrn Vetter be-
 stand zu werden / Gelegenheit nehmen wolte / ja
 sich erkühnen / sie Selbst zu fragen / ob sie lieber
 einen Gelehrten / oder einen solchen Rauffmann
 heyrathen wolte / der kein frembd Geld auf In-
 tereßen hätte / sondern seine Handlung mit etge-
 nem Gelde führete / und dessen Handel in aller-
 hand Waaren bestünde; Er seines Theils wä-
 re nicht so gesinnet / wie viele / die da sagen / die
 möchte krüpplicht / bäcklicht / schielend / oder sonst
 ungestalt seyn / wie sie wolte / so wolte er sie ihm
 gefallen lassen / wenn sie nur reich wäre.
 Denn wie solche Heyrathen selten wol gerathen/
 da man nicht Gottesfurcht / Frömmigkeit / Tugend
 achtet; sondern das Geld ansiehet: So betet
 er zu Gott / daß Er Ihn mit einer solchen Le-
 bens-

Páná takim dożywotnem Towárzyszem
 (sáka dożywotná Towárzyszká) nádarzyć
 raczył, która się go boji, y według Woli
 jego świętey życ pomyślá (stára się), y tak
 ona, jáko y Rodziná jey u Ludzi dobrych
 sławná. Miałaby Pieniądze, nie pogárdził
 byś onemi, ále byś raczey WMMM. Pán Pá-
 nu Bogu tem bárziefy dźiękował, iż z Łáski
 swey ná WMMM. Pána spoyrzał. Teraz już
 Czás od WMMM. Pána zámierzony dáwno
 minął, ále o WMMM. Pánu głucho; ktorzy
 w ten Czás Dekláracyá WMMM. Pána sły-
 szeli, to o WMMM. Pánu rozumieją, że W
 MM. Pán bárzo odmienny (niešťáteczny)
 bydź musisz. Bá niektory z poufalszych (con-
 fidentissimis) ktorego názwać (mianować)
 niechcę rzekł do drugiego, iż się WMMM.
 Pán obáwiasz, by się WMMM. Pánu tak
 niepowiodło jáko Wdowcowi, który się
 jey zálecał (stárał o iey Przyjaźń), á jáko
 Woli niemiał, Máłpy, z którą, jáko Mąż
 z Zoną kilka lat obcował, oney odpráwić,
 dwornie z Wiencem słemiánem oddalony.
 Lecz to Zártém zárzucono. Wiádomo to
 Ludziom cnotliwym, że nikt Dziecięcia
 swego (Corki swojej) WMMM. Pánu nie
 odmowi, ponieważ WMMM. Pán tak żyjesz
 (Zy-

bens. Gesellinn begnaden wolle / die Ihn fürchtet / und nach seinem heiligen Willen zu leben trachtet / und so wol Sie / als die Ihrigen bey frommen Menschen ein guttes Lob hat. Hätte sie Geld / wolte er es nicht verachten / sondern Gott desto mehr danken / daß Er ihn gnädig angeblicket. Nun ist die von dem Herrn angeraumte Zeit längst verstrichen ; aber von dem Herrn höret man nichts. Die damals seine Erklärung angehört haben / theilen so von Ihm / daß Er sehr wankelmüthig seyn müsse. Ja einer von seinen vertrauesten / den ich nicht nennen mag / sagte zu dem andern Freunde / daß Er sich fürchtet / es möchte ihm so gehen / wie dem Wittiber / der umb sie angehalten / und / als Er nicht Sinnes war / die Zudel / mit welcher Er als Mann und Weib etliche Jahr beysammen gelebet / abzuschaffen / mit einem Korbe höfflich abgewiesen wurde. Allein dieses wurde im Scherz geredet. Es ist ehrlichen Leuten bekand / daß dem Herrn niemand sein Kind versagen wird / alldieweil Er einen solchen Wandel führet / an wel-

(Zywot wiedzieć), w ktorem BOG á Chrześcíanie pobożni Upodobanie mają. Nienawidzisz WMMM. Pán takie Ludzie z Sercá, ktorzy się swemi poślubionemi zonnámi niekontentują, ále z Nierządnicámi spółkują. Jákoż też o tem mowiono (gádáno), ktory poupáda (niszczeje, ubożeje) iż go Bog o to kárze, ponieważ przed tem wiele Mężow Zon Dudkámi czynił, y Zbrodni tákich się dotąd nie chroni. Zyj wászeć dáley nienágánnie, á nie puszczay WMMM. Pán Szcześcia, byś WMMM. Pan pozko, ále dáremno nie pożáłowát. Jego Mość Pán Posnowski długo przebierał, niż jednę obrał, á rozumiejąc, że sobie dobrze (nálepiey) porádził (począł), iż nábył czyfley Pánny, nálazło się po Weselu, iż piętnáście Niedziel rychley musiał Chrzćiny wypráwić, niż Ráchowanie pospolite pozwolito; chćiatli Despektu (Zniewagi) y dalszey Przeciwności (Przeciwiénstwa) przestrzédź przyznáć się musiał, że on Oycem jest. Styszę od drugich, że go Rániuszem, á Dziecię, Rychliczkiem, czy Rychliczką jest, po tájemnie zowią. Ja z Części (Strony) mojej nie żądam WMMM. Páná námáwiać, ponieważ WMMM. Pán bliższych masz Pokrewnych,

welchem Gott und fromme Christen ein Wohlgefallen haben. Er ist solchen Menschen von Herzen feind / die sich an ihren anvertrauten Weibern nicht vergnügen / sondern mit Rebs-Weibern zu thun haben / wie denn auch von dem geredet wurde / der ins Abrecht kommet / daß Ihn Gott umb des willen straffet / weil Er vorhin viele Männer zu Hahnreihen gemacht hat / und dergleichen Sünden noch nicht meidet. Der Herr lebe weiter untadelhaft / und lasse das Glück nicht aus den Händen / auf daß es Ihn nicht spät / aber vergeblich / gereue. Der Herr Posnowski hat lange gewehlet / ehe er eine erwehlet / und da Er dachte am besten es getroffen zu haben / er bekäme eine reine Jungfer / befand sich nach der Hochzeit / daß Er 15. Wochen eher Kindtauffen machen mußte / als es die gemeine Rechnung zuließ / und mußte Schimpff und mehrere Wiederwertigkeit zu verhlitten / es gestehen / daß Er der Vater sey. Höre von andern / daß sie Ihn einen Früe-Vater / und das Kind ein Früe-Bublein / oder es ein Früe-Mädglein ist / heimlich heißen. Ich an meinem Theil begehre Ihn zu nichts zu bereden / weil Er nähere Bluts-Freunde hat / derer Rath Er annehmen / und denen Er folgen wird.

wnych, ktorých Rádę przyjmiesz, y onych
będziesz słuchał. Nie wspomniał bym też
niczego był o Ożenieniu wászećcinem, gdy-
bym z Usł wászećcinych nie słyszał był, żeś
WMMM. Pan Bezzeństwo odmienic umy-
ślił y skłonnem jesteś. Dworność moje
WMMM. Pan z Łaski swey ku dobremu o-
broćisz (ná dobrą wyłożysz Stronę) mojem
dobrem y uprzejmem zostąniesz Przyjacie-
lém, jákoż to WMMM. Pan po mnie sobie
bespieczśnie obiecować możesz, który po
Poruczeniu Boskiey łaskáwey Opiece do-
żywotnie zostąje

WMMM. Pána y Przyjaciela

Do Usług powolny

Memu wielce Mości Panu y Przyjacielo-
wi JM. P. Sławnemu Mieszczaninowi
y Kupcowi Miasta Kálifza,

Memu Mości Panu oddać należy

w Kálifzu.

LV.

Kochány Oycze,

Zycząc wam y wszystkim naszym
Przyjacielom wszego sámopożąda-
nego dobrego Pówodzenia z Serca,
poczuwam się winną byđz, wam do Wiá-
domości

Hätte auch jezo von seinem Heyrathen nichts
erwehnet / wenn ich es aus seinem Munde nicht
gehöret hätte / daß Er den ehelosen Stand zu
ändern gesonnen und geneiget wäre. Der
Herr wird meinen Fürwitz geneigt deuten / mein
gutter und treuer Freund verbleiben / wie Er
sich denn dessen von mir sicher zu versehen hat /
als der ich nach Empfehlung in Gottes gnädi-
ge Vorsorge / Lebenslang verharre

Meines Geehrten Herrn und
Freundes

Posen den 16. Junii

1705.

Dienstwilliger

Dem Ehrenvesten und Wolbenamten Herrn
Andreas Statecznowski, Vornehmen Bürger
und Rauffmann in Kalisch /

Meinem Geehrten Herrn und
guten Freunde

ggl.

in Kalisch.

LV.

Geliebter Vater /

Indem ich euch und allen unsern Freunden
alles selbst verlangende Wolseyn von Her-
zen antwünsche / vermercke ich mich schuldig zu
seyn /

domości donieść, że daley, jakobyście wy temu rǎdzi byli, nie będę służył, lecz jákom wam krotkimi Słowy gdyście tu ze loem y pacześnem bielonem Płotnem byli, to ná Zrozumienie podátá, zá Sukienniká poydę. Udáje, choć mu wiele rája, aby je pojął, tedy mu się żadna więcej nie podobá nád mię, y do ktoreyby większą miłość u siebie poczuwał, jáko do mnie. Ná takie jego Mowy żadnym mu łagodney (przyjaźliwey) Odpowiedzi nie dátá, álem go takimi odpráwiłá Słowy, mniemając, że Zámysłu swego poprzešťanie (odstąpi, zaniecha), á o inszá się postára. Lecz się zawśze wráca, á zárzuca (wtráca), áczkolwiek Rodźiciel wasz y Rodźina wáśzá wam odrádzájá, ábyście nie szli zá mnie, dla tey Przyczyny, ponieważ Kuflarzem y Pijánicá mam bydz, tedyć się przyznać do tego muszę, zem podczás sobie podpít; álem nigdy Roboty mey (swey) nie zámieszkał; nád to się też nie stáło umyślnie, ponieważzem tylko parę Piętakow, ábo jeśli więcej nád czeski nie myślał przepić, á zaráz się do Domu wroćić (do Domu się znówu udáć). Stáło się jednák, iżem się Towarstwu

seyn/ euch beyzubringen/ daß ich nicht / wie ihr es
gerne sehen möchtet / weiter dienen / sondern wie
ich euch mit wenigen Worten / als ihr mit dem
Flachs und flechsener- gebleichter Leintwand hier
waret/ dasselbe zu verstehen gegeben / den Tuch-
macher heyrathen wil. Er giebet für/ ob ihm
gleich viel angetragen werden / die Er heyrathen
soll / so wäre doch keine/ die ihm mehr gefiele / als
ich / und zu welcher Er grössere Liebe bey sich an-
mercke/ als zu mir. Auf solche seine Reden ha-
be ich ihm keine freundliche Antwort gegeben/
sondern ihn mit solchen Worten abgewiesen/
meinende / daß Er von seinem Vorhaben abste-
hen werde / und sich umb eine andere bewerben.
Allein er kommet immer wieder / und wendet
ein / ungeachtet euer Vater und eure Freunde
euch wiederrathen / daß ihr mich nicht heyrathen
solt / umb der Ursachen willen / weil ich ein
Bier-Bruder und versoffener Kerl seyn soll / so
muß ichs gestehen / daß ich unterweilen ein
Käufchlein gehabet habe / aber doch niemals mei-
ne Arbeit versäümet ; über dieses ist's auch nie-
mals aus Vorsatz geschehen / dieweil ich nur ein
paar Gröschlein oder außs höchste einen Silber-
groschen gemeinet habe zu vertrincken / und mich
bald wieder nach Hause zu begeben. Ist aber

warstwu dał zwiész, y więcey Pieniędzy
 przepił, niż mi miło (przyjemno) było, a
 ponieważ mię Tobakárze náмовili, do pi-
 ćcia (koptenia) Tobáki, do ktoreym się nie
 przyzwyczájił, (ktoreym niezwyčajny)
 potkało mię to, iżem nie postrzegszy się u-
 pił, czego mi żal tak, iż się teraz tem pil-
 niey wystrzegam, a nápotem wszego Pijań-
 stwa (Opilstwa) się chronić chcę. Dla cze-
 go mi się stárac (obáwiać) nie trzebá, iż
 się Pijaństwem (Łokaństwem) będzie bá-
 wił, raczey mu dowierzać, że mi y w ná-
 mnieyszey Rzeczy się nie uprzykrzy (nie
 sprzeciwi). Bá uznám (doświadcze się tego)
 Rzeczą sámą, iż się, jáko ná cnotliwego przy-
 należy Człowieká będzie sprawował, a Ro-
 botnikiem pilnem się stáwi (okáże). A te-
 mu tem większa Wiarę mogę przypisać, po-
 nieważ Mistrz jego onemu Swiádecztwo to
 dáje, iż już od ćwierci Roku w żadney nie
 postął Karczmie, ále dał sobie do Domu Pi-
 wá przynieść, kiedy żadał pić. To rozwa-
 żam miły Oycze, prosząc pilnie (uśilnie)
 raczcież (chcieyćież) ná to Małżeństwo
 (omeżenie) pozwolić, przy tem mi Pienię-
 dzmi y Pościelą (Pościálka) wygodzić. Pan
 Bog to hoynem nágrodzi Błogosławień-
 stwem.

geschehen/ daß ich mich die Gesellschaft habe verleiten lassen / mehr Geld vertruncken habe / als mir lieb war / und weil mich die Toback-Brüder beredet haben zum Toback trincken / dessen ich ungewohnet bin / ist's mir wiederfahren / daß ich unvermerckt trincken bin worden / dasselbe beklage ich so / daß ich jezo mich desto fleißiger hüte / und ins künfftige alle Trunckenheit meiden wil. Weßwegen ich unbesorgt seyn soll/ daß Er dem Sauffen nachgehen würde / vielmehr ihm trauen / daß Er im geringsten mir nicht werde zu wieder seyn. Ja ich würde es in der That erfahren/ daß Er sich/ als einem ehrlichen Manne zustehet / werde verhalten / und sich einen fleißigen Arbeiter erweisen. Und das kan ich desto mehr glauben / weil sein Meister ihm das Zeugniß giebet / daß er von einem viertheil Jahr in sein Kretschem-Haus gekommen ist / sondern sich Bier nach Hause holen lassen / wenn er begehret hat zu trincken. Das erwege ich / lieber Vater / und bitte fleißig / ihr wollet in die Heyrath willigen / dabey mit Gelde und Betten mir rathen. Gott wird es euch mit milden Segen ersenken. Ich werde für euch Gott zu bitten nicht unterlassen. Dessen Väterlichen

stwem. Pána Bogá za was prosić nie zanie-
cham. Opátrności jego Oycowskiey was
poruczywszy, zostając
Wászą

posłuszną Córka.

Brátu, Zenie jego y innym
Przyjacielom Jmieniem mo-
jem pokłonić się proszę.

Poczęciwemu Piotrowi Wáldemu, Mie-
szczaninowi y Kowalowi Wschowskiemu
K. J. M. Memu wielce kochánemu
Oycu w pilne należy Oddanie
we

Wschowie.

LVI.

Mnie z Sercá Kochány Rodzicu.

POwinszowawszy wam y Rodzonemu
memu z Matzonką jego y Dziećmi hoy-
nego Błogostáwienstwa Bożego, Zdrowiá
státego, y wszego ná Duszy y na Ciele zbá-
wiennego (fortunnego) Powodzenia z Po-
winności Dziećinskiey, y osobliwey szcze-
rey Miłości, podając wam Listownie do ży-
czliwey (łaskáwey, sprzyjázliwey) Wiá-
domości, zem z usłney Odpowiedzi, która-
ście mi przez Kmotrę (Kmoszkę) wászę,
więc moję dobrą Przyjaciółkę y Znájomkę
dali

Vorsorge übergebe ich euch / und ver-
bleibe

Eure

gehorsame Tochter

Den Bruder / sein Eheweib und
andere Freunde grüßet meiner-
wegen freundlich.

Dem Erbaren Peter Walden / Bürger und
Schmiede in der Königlichen Stadt Fraustadt.
Meinem geliebten Vater werde dieses
in
Fraustadt.

LVI.

Mein von Herzen geliebter Vater.

Wenn ich euch und meinem Bruder sammt
seinem Eheweibe und Kindern Gottes
reichen Segen / beständige Gesundheit / und al-
les zu Seel und Leib erspriessliche Wollergehen
aus kindlicher Pflicht und sonderlicher aufrichti-
ger Liebe gewünschet / so sage ich euch schriftlich
zur geneigten Nachricht / daß ich aus der münd-
lichen Antwort / die ihr mir durch eure Gebatte-
rinn/

dali opowiedzieć, dostatecznie zrozu miała, iż wy mego Przedsięwzięcia Matzeńskiego niechcecie za dobrze uznać (potwierdzić), a to dla tego, (z tey Przyczyny) ponieważ ten Sukienniczek (Knap) jako u Brata mego przed dwiema laty robił, nie tak pilnem był, jako na niego przynależało. Lecz któż bez Wad (Przygan) Nalepiey dawne (stare) Nieprawości Płaszczykiem Miłości przykryć, a to sobie po nim obje cować, co statecznemu Człowiekowi przy zwoita. Ponieważ się teraz tak sprawuje, (sobie postępuje, poczyną) iż go Ludzie cnotliwi chwala (zalecają). To roztrząsam (rozważam) a mam (trzymam) za Rzecz pewną, iż nie źle uczynię (postapię) kie dy się z nim omęzę (za niego poydę). Przy jaciele, ktorychem się tu radziła, nie odrą dzają mi, ale mi raczey radzą jedno staynie, abym się z tem Człowiekiem związała, Zaczem proszę was miły (kochá ny) Oycze, abyście ze zwolili na to, a nie wymawiali się, jakobyście mi ani Pienię dmi ani Pościelą poradzić (wygodzić) nie mogli. Abowiem nie tylko mnie, ale y in nym (inszym) Ludziom dostatecznie wia domo (znajomo), żeście nie takim ubo giem

rinn / sonstn meine gute Freundin und Be-
 landte / habet beybringen lassen / sattsam verstan-
 den habe / daß ihr mein ehrliches Vorhaben nicht
 wollet genehm haben / und das darumb / dieweil
 der Tuchmacher-Gesell / als er bey meinem
 Bruder vor zwey Jahren gearbeitet / nicht so
 fleißig gewesen / als es ihm zugestanden. Allein
 wer ist ohne Fehler? Am besten ist / alle Un-
 tugenden mit dem Mantel der Liebe zu zudecken/
 und das von ihm zu hoffen / was einem Erba-
 ren Menschen wol anstehet. Zumahl er sich
 jegund so verhält / daß ihn ehrliche Leute loben.
 Dasselbe überlege ich / und halte gänzlich dafür/
 daß ich nicht übel werde thun / wenn ich ihn neh-
 men werde. Die Freunde / welche ich hier zu
 Rathe gezogen habe / wiederrathen es mir nicht/
 sondern raten vielmehr einmütig / daß ich den
 Menschen ehelichen soll. Bitte demnach / lieber
 Vater / daß ihr euren Willen darein geben wol-
 let / und euch nicht entschuldigen / als wenn ihr
 mir weder mit Gelde noch mit Betten raten
 könntet. Denn nicht nur mir / sondern auch
 andern Leuten ist's sattsam bekand / daß ihr so
 arm nicht seyd / als ihr euch stellet. Beden-
 ckets

giem, jakim się pokazujeć (zmyślać) bydź. Rozważcie, miły Oycze, jeśli y ja nie wászem Dziecićciem, jako Brát moy. Tegoście do Szkoły trzymali, dąliście mu się cnotliwego nauczyć Rzemieśta, co was pewnie nie mało stało Pieniędzy. Jam ná tych Miał (ná to Mieysce) z Młodości (z Dzieciństwa) Pożywienia swego między Ludźmi szukać, y z Służby się żywić musiała. Brát jako Wesele miał mieć (odprawić), tedyście mu nie mało kryjomo dodawali, iż Oblubienicę udarować (upominkować) y Rzemieśto zacząć mógł. Rozważcież (rozbierzćiesz) to sami, miły Oycze, á nie opuszczáycie mię. Niech Brát tylko sam w się jdzie, (poráchuje się, ráchuje się z własnem Sumnieniem) á ná Pámięć sobie przywiedzie, jako w młodych swych Látách sobie poczynął, y jakich Dobrodzieystw od was zażył, tedy swego wiewczesnego zaniecha (poprześtanie) Odrádzania. Od was, kochány Oycze, oczekiwam pociesznieyszego Odpisu, niż pierwsza uřna Odpowiedź była (Respons był). Bądźcie pozdrowieni z Brátem, á zostańcie na mię łaskawy. Poruczywszy was Boskiey Obronie, zostąję dożywotnie

Wáśza,

posłuszna Corka.

Allets doch / lieber Vater / ob ich nicht so wol euer
 Kind bin/ als mein Bruder. Den habet ihr zur
 Schule gehalten/ ihn ein ehrliches Handwerck
 lernen lassen/ welches euch traun nicht wenig
 Geld gekostet hat. Ich dagegen habe von Ju-
 gend auf/ meinen Unterhalt unter den Leuten
 suchen/ und von dem dienen mich erhalten
 müssen. Da der Bruder hat Hochzeit haben
 sollen/ so habet ihr ihm nicht wenig heimlich zu-
 gesteckt/ daß Er seine Braut hat beschenken/
 und auch das Handwerck anheben können. Das
 erweget doch selber/ lieber Vater/ und lasset mich
 nicht Hülfflos. Der Bruder mag nur in sich
 selbst gehen/ und sich erinnern / wie er sich in
 seiner Jugend gehalten / und was er für Wol-
 thaten von euch genossen; so wird er von seinem
 unzeitigen Wiederrathen abstehen. Von euch
 aber / lieber Vater / erwarte ich eine tröstlichere
 schriftliche Antwort / als die erste mündliche ge-
 wesen. Seyd gegrüßet mit dem Bruder / und
 bleibet mir geneigt. Ich empfehle euch in
 Gottes Schutz / und verbleibe Lebenslang

Eure

gehorsame Tochter

Liebe

Miła Corko,

PRzy wzajemnem serdecznem Powin-
szowaniu wszego sámopożądanego Po-
wodzenia, dając (oznajmując) przez to, że
mię Piśanie twoje od tego Mieściacá przez
Panią Katarzynę doszło, z ktoregom zrozu-
miał, że ná Przyjációł takich Rádę, ktorzy
Spráwy tey nie tak, jakoby mieli, rozwázają,
chcesz zá Sukienniczka jśc. Dziwuję się, jako
Ludziom cudzym więcey ufác żadasz niżeli
mnie. A zaś kiedyś postrzegła, że mci nie tak
szczerze wszego dobrego życzył, (przyjał)
jako Brátu. Zem ná Naukę jego cokolwiek
wazył, y cnotliwego się dał nauczyć Rze-
mięślá, ba, jako Zonę pojąć y Mistrzem zo-
stać miał, trochę. Pieniędzy wspomógł,
chciała tego Powinność moją Oycowska,
niemniey y Posłuszeństwo jego Dzieciń-
skie, ponieważ mi nigdy tak wiele Kłó-
potu nie ządał, jako ty: Obacz się (namysł
się) tylko trochę, jakoś záwsze (ustáwi-
cznie) plákała, y się kryła, kiedyś do Szko-
ły miała iść, y jakieyś z Náprawy Ciotki
twojey Mácochę nieboszkę. Przykrości ná-
bawiła, iżem przymuszony (zniewolony)
był do cudzych Ludzi cię ządać, (dác)
nie-

Liebe Tochter/

BEy herglicher Wiedertwünschung alles selbst-
verlangenden Wolstandes / gebe ich dir
hierdurch zu verstehen / daß ich dein Schreiben
von der Frau Catharina von diesem Monath
erhalten habe und daraus verstanden / daß du
auf solcher Freunde Rath / die die Sache nicht/
wie sie sollen / überlegen/ den Tuchmachers
Gesellen heyrathen wilt. Wundre mich/ wie
du frembden Leuten mehr zu trauen begehrest/
als mir. Hast du es denn jemals gemercket/
daß ich es mit dir so treulich nicht gemeinet habe/
als mit dem Bruder. Daß ich ihn zur Schule
gehalten / und ein ehrliches Handwerck lernen
lassen / ja auch als er heyrathen und ein Meister
werden solte / ihn mit wenigem Gelde gehol-
fen / hats meine Väterliche Schuldigkeit erfor-
dert / wie auch sein Kindlicher Gehorsam ; all-
diess weil er mir niemals so viel Kummer gemacht
hat / als du : Denn besinne dich nur ein wenig/
wie du allemahl geweinet / und dich verstecket
hast / wenn du hast sollen in die Schul gehen/
und wie du auf deiner Ruhmen Anstifften / der
seeligen Pflege-Mutter allen Verdruß gema-
chet hast / daß ich genöthiget bin worden / dich

niechciałim w uśtawicznem y codziennem
 Swarze z Nieboszką żyć. A takci nie trze-
 ba mnie, ale sobie samey Przyczyny przy-
 czytać, żeś się mało co czytać y pisać nau-
 czyła, y rychley na Służbę jść, niż podo-
 bno Czas był. Wszakci to nie będzie szko-
 dziło, aleć pożytecznie będzie. Lepiey cię
 wyćwiczono (wyczołano), niżby się Doma
 mogło było stać. Czasu swego będziesz
 wiedziała mówić, jako Chleb między Ob-
 cemi Ludźmi smakuje. Lecz abym to
 wszystko puścił, a na Macierzyńskie (Má-
 cierzynę, Dział macierzyński) odpisał.
 Tedy wiedz, że mci Pościel twoję, Ochę-
 dostwo (Lniankę), Szaty twojej własney
 Mátki schował, jako y Pás srebrny y dwa
 Pierścienie. Lecz jeśli za opitego Sukien-
 niczka chcesz jść, tedy niczego niemasz
 mieć. Wiem bowiem, żeć wszystko w
 krotkiem Czasie (w krotce) przelotruje
 (przemárnuje), a ty się nánędznieysza sta-
 niesz. Toć na Rozmyst podaje, jako y Brát
 z Máłżonka swoja, odradzając ci wiernie,
 abyś się w dalsza Znájomość z nim nie wdá-
 ła, ale stroniła od niego. Modl się pilno,
 miey Pána Boga przed Oczymá, spráwuj się
 wszędzie, gdzie służyysz wiernie. Bog cię
 zOy-

zu frembden Leuten zu geben / wolte ich nicht in
 stetem und täglichem Zancf mit der Seeligen
 leben. Darffst also nicht mir / sondern dir selbst
 die Schuld zuschreiben / daß du wenig lesen und
 schreiben gelernet / und eber zu Dienst geben
 müssen / als vielleicht es Zeit gewesen. Doch
 wird es dir nicht schädlich / sondern nützlich seyn.
 Du wirst besser ausgemustert seyn / als es da-
 heim hätte geschehen können. Du wirst ein-
 mahl wissen zu sagen / wie das Brod unter den
 frembden Leuten schmecket. Aber daß ich das
 alles lasse / und dir auf dein Mutter-Theil ant-
 worte. So wisse / daß ich dir die Bette / weiße
 Wäsche / Kleider deiner leiblichen Mutter auf-
 gehoben habe / wie auch einen silbernen Gürtel
 und zwey Ringe. Allein wo du den versoffenen
 Tuchmacher-Gesellen wilt heyrathen / so solt du
 nichts haben. Denn ich weiß / daß er dir in
 kurzer Zeit alles versauffen und durchbringen
 wird / und du wirst das elendeste Mensch wer-
 den. Das gebe ich dir zu erwegen / wie auch der
 Bruder und sein Ehe-Weib / und wiederrathen
 es dir treulich / daß du dich in keine weitere Be-
 landschaft mit ihm einlässest / sondern ihn mei-
 dest. Bete fleißig / habe Gott vor Augen / sey
 treu allenthalben / wo du dienest. Gott wird

z Oycowskiey swey Opátzności nie wy-
puści. Jest tu Rzeźnik Wdowiec, pobożny
gospodárny Człowiek, który tylko dwoje
Dzieci ma, Chłopiátko y Dziewczátko,
Játki swe zapłacone, nikomu niczego nie
winien, ten już po dwa rázy się za toba
pytał, gdzie y ukogo służyysz. Ták też ná
Mieyscu pewnem (jednem) tyle mówił,
(rzekł) iżeś mu się nie źle podobala, jákoś tu
ná Brátowem (Brata) Weselu była. Co wie-
dzieć jeśli cię niema Woli pojać. Umysli-
łem to (pošťanowiłem u siebie) Znájomká
dobrego uprosić, áby się z dáleká wywie-
dział, jeśli áffekt jáki (áffekcyá jáká) ku to-
bie ma. Zleć wszyřko Bogu, ten będzie
myślił o tobie. Oycowskiey jego Dobrotli-
wości cię poruczywszy zostaje
Twem wiernem Oycem

Corce mojej kochaney Máryey Wát-
downey, ná Służbie zostájacey (służacey)
u Pániey Kolkowskiey, należy do Oddania

w
Wasoszu
ná Ulicy Ruskiey.

Mnie

dich aus seiner Väterlichen Sorge nicht lassen.
 Es ist hier ein Fleischer ein Wittiber / ein from-
 mer / nahrhafter Mann / der nur zwey Kin-
 der / ein Jüngerchen und ein Mägdelein hat / seine
 eigene bezahlte Banck / niemanden nichts schul-
 dig / der hat nun zu zweymahlen nach dir ge-
 fraget / wo und bey wem du dieneest. Er hat
 auch an einem gewissen Ort so viel gesagt / daß
 du ihm nicht übel gefallen hättest / als du hier
 auf des Bruders Hochzeit warest. Wer weiß /
 ob er dich zu heyrathen nicht willens ist. Ich
 habe mir vorgenommen / einen guten Beland-
 ten zu erbitten / daß er von weiten solle verneh-
 men / ob er einige Zuneigung zu dir hat. Be-
 fiehl alles GOTT / der wird sorgen für dich.
 Dessen Väterlichen Güte befehle ich dich und
 bleibe

Dein treuer

Vater

Meiner lieben Tochter Maria Waldinn/
 dienende bey der Frau Kolkowskinn / gehöret die-
 ses abzugeben / in Herrnstadt

auf
 der Reußischen Gasse.

P z

Herg.

LVIII.

Mnie z Sercá kochány Pánie Oycze
y Dobrodziewu.

Zdárzywszy (przydąwszy, ofiarając) mi
się okazyła sposobna niechciałem za-
niechąć przez to Usługi swe Wászeći od-
dać, y z Posłuszeństwá oznaymić, że mię
Łáská Boża do Czásu tego przy Zdrowiu
záchowała. Przy tem pewien jestem (żyję)
żeś Wászeć z Pánią Mátką y innemi Pokre-
wnemi zdrow. Czego z Sercá życzę, y o to
się Pánu Bogu codzién gorliwie modłę. Za
tem tajić nie mogę, co mię dolega. Radbym
tu został, y polskiego Języká się nauczył.
(náwykł) Lecz Pán y Páni dziwacy (dzi-
wni Ludzie), nie tylko miedzy sobą
w szczerey Niezgodzie żyją; lecz co ná-
niežnośnieysza, tedy Porzadku żadnego,
kiedy Czás objádować y wieczerzać, (Ob-
jádu y Wieczerzy) nie przestrzegają; kie-
dy Ludzie inni objádowali ábo wieczerzá-
li, tedy my poczynamy, ábo dopiero ma-
my począć objádować y wieczerzać, do
tego żadnego świeżego Miesá nie wárzą,
ále z Rosółu. Co pieką, to częstokroć tak
bárzo prześmiárdło, iż onego zázyc nie po-
dobna. (nie może) Rzadko widziemy ná
Stole

Herrlich · geliebter Herr Vater/

Idem mir eine bequeme Gelegenheit vor-
gefallen / habe ich nicht unterlassen wollen/
Ihne hierdurch aufzuwarten und gehorsamlich
anzudeuten / daß mich die Gnade Gottes bis
dato gesund erhalten. Dabey ich versichert le-
be / der Herr Vater werde nebst der Frau Mut-
ter und andern Blut · Freunden sich wol auf
befinden. Welches ich von Herzen wünsche/ und
täglich zu Gott deswegen inbrünstig seuffze.
Diesem nach kan ich nicht bergen / was mich
drucket. Vorn wolte ich hier bleiben / und die
Polnische Sprache erlernen ; Allein der Herr
und die Frau sind wunderliche Leute: nicht nur
leben sie untereinander in lauter Unfriede; son-
dern was das unerträglichste ist / so wird keine
Ordnung / wenn es Zeit zu Mittage und zu
Abend zu speisen ist / in acht genommen ; wenn
andere Leute zu Mittage oder zu Abend gegessen
haben / so heben wir an / oder sollen allererst
anheben / zu Mittage oder zu Abend zu speisen.
Dazu wird selten frisch geschlachtet Fleisch ge-
kocht/ sondern aus der Peckel ; Was gebraten
wird/ das reucht oftmahls so sehr / daß man es
nicht genießen kan. Selten sehen wir Fische

Stole Ryby, ktoreby dobrze przyprawione
były, po większey części posnione są Ryby
nie mąstem zaprawione, ale z Rosółu, kto-
rych nikt przy Stole bårzo nie prągnie jeść.
Krotko, strułem sobie takiemi częściami nie-
przywykłemi, częściami niesmácznemi Potrą-
wami ták Zoládek, iż mi z Usta ták cuchnie,
że ledwie kto blisko do mnie przystąpić
żąda, ale się ode mnie odłączają, y ze mnie
szydzić poczynają. Ná co bårzo boleje
(gryzę się) y wolałbym dzisiaj niż jutro
gdzie indziej się znaydować. Jednak iż
przeciwno Woli wászećiney niechęć po-
stąpić, ale raczey według Zrządzenia
(Ordinanśu) wászećinego wszystko spora-
dzić: Zaczem proszę z Sercá ukochány Pá-
nie Oycze, racz mi wászeć według Upo-
dobánia swego ják nálepiey rádzić. (porá-
dzić) Ja się pod Obroną Bożą ozywam
bydź

Wászeći mego z Sercá uko-
chánego Oycá

posłusznem Synem

Pániey Mátce Pokłon moy
nánizszy proszę oddać.

auf dem Tische / die da wol zugerichtet wären/
mehrentheils finds abgestandene / nicht in But-
ter / abgemachte / sondern im Salze gesottene
Fische / die niemand bey Tische sonderlich zu essen
verlanget. Kürzlich / ich habe mir mit solchen
theils ungewöhnlichen theils unschmackhafftigen
Speisen / den Magen so umgebracht / daß es
mir aus dem Munde so reucht / daß kaum je-
mand nahe zu mir zu treten begehret ; sondern
sich alle von mir absondern / und mich zum Nar-
ren zu haben beginnen. Darüber kräncke ich
mich sehr / und wolte lieber heute als Morgen
anderwärts mich befinden. Wenn aber wieder
deß Herrn Waters Willen nicht begehre zu ver-
fahren / sondern vielmehr nach dessen Verord-
nung alles anzustellen : Als bitte / liebster Herr
Water / er beliebe nach seinem Guttbefinden mir
am besten zu rathen. Ich verbleibe unter
Gottes Schutz

Meines Herzgeliebtesten Herrn

Waters

gehorsamer Sohn

Der Frau Mutter bitte meinen
Empfehl zu übergeben.

Kochány Synu,

Okázya, przez ktoráś List tway do
 mnie dyrygowat (posłał, przesłał)
 nie wrociła się ta Droga, ale głębiey (daley)
 do Polskiew jachał ten Człowiek, a
 Droge do was nazad inszą obrał, iże na ná-
 fze Miasto nie przyjechał. Zaczynem z Od-
 pisem mojem ná List tway Okázyey takiew
 oczekiwać musiał, o ktorey pewien bydz
 mogę, że się Pisanie Rak twojich (twych)
 dostanie. (ze cię niepochybnie Pisanie moje
 doydzie.) Mnieć Uciechá (Rádość) wielka
 y Mátcie twojey, że cię dotąd Choroba za-
 dna nie złożyła, luboś y jako Pisanie twoje
 opiewa, nie názbýt Zdrowia sposobnego.
 Więc mi bárzo žal (boleję bárzo) iże to
 Mieysce, ná ktorem cię nie z podłem ko-
 sztem dał, z rozgłoszonem Zaleceniem się
 nie zgádza. Lepszey jednak Porády wyná-
 leść nie wiem, jedno ábyś się Czásowi áko-
 modować, (przyspósabiác się do Czasu)
 przywykł, á skromnie (cierpliwie) zniósł, co
 ná pretce (nagle) odmienić się nie może.
 (niepodobna) Abowiem gdybym do Pána
 Gospodarzá twego o Nieupodobaniu twem
 pi-

Geliebter Sohn /

Die Gelegenheit / durch welche du deinen Brief an mich geschicket hast / ist den Weg nicht wieder umgekehret / sondern es ist der Mann weiter in Pohlen hineingereiset / und hernach einen andern Weg zu euch erwehlet / daß er auff unsere Stadt nicht wieder gekommen. Woher ich mit meiner Antwort auf deinen Brief auf eine solche Gelegenheit warten müssen / von welcher ich gewiß seyn kan / daß dir das Schreiben unfehlbar wird zu Händen kommen. Mir ist eine Freude und auch deiner Mutter / daß du die Zeit her nicht bettlägerig bist gewesen / ob du gleich / wie dein Schreiben lautet / nicht allzugesund bist. Sonsten beklage ich es sehr / daß der Orth / dahin ich dich nicht mit geringen Unkosten gegeben habe / mit dem bey uns ausgesprengten Lobe nicht einstimmet. Keinen besseren Rath aber weiß ich zu ersinnen / als daß du dich lernest in die Zeit schicken / und geduldig trägest / was in der Eyl nicht kan geändert werden. Denn wenn ich an deinen Herrn Wirth etwas von deinem Mißfallen schriebe / würde es nicht

piśał, nie zostałoby zatajone (tajemnie), aleby rozśiano. Ciebieby Pieszczkiem, Cycalem nazwano, a nasby winowano, żeśmy cię Doma rozpiesćili. Dla czego bądź cierpliwem, miły Synu, nie co. Nie zwierzay się nikomu, z tych, którzy zdalęką (cudzych mieysc) albo Ziemkami twemi są, ale pokazuj po sobie, jakobyć się wszystko podobalo. Ja zaśem tem upatrzę Pogodę (Sposobność Czasu) a rychley (prędzey) tam będę, niż kto pomyśli, a rzeczą samą tego się doznam, (obaczę to) o czem w liście milczeć wolę. Matkać posyła siedmnaśc, abyś sobie podczas Kofacz świeży kupić mógł, kiedyć się jeść záchce, (cię Głód napadnie) gdybyś taknał. Pozdrowiają cię wszyscy mile, a poruczają cię łasce Bożey, ja osobna cię Oycowskiey upewniám (aspekuruję) Miłości, ozywajac się bydz

Twojem Oycem wiernem

L X.

Mnie z Sercą kocháni Rodzicy,

ZWiedziwszy przez te sześć Lat, powędrowawszy z Legnicy, nie jeden kray (jedną krainę) y nie jedno Miasto obaczywszy (oglądawszy) dostałem się

verschwiegen bleiben / sondern ausgebreitet werden. Dich würde man einen Zärtling / Mutter-Söhnlein heißen / und uns Eltern beschuldigen / daß wir dich daheim verzärtelt haben. Dannenhero gedulde dich / lieber Sohn / in etwas / vertraue dich keinem / unter denen / die von frembden / oder deine Lands-Leute sind; sondern stelle dich / als wenn dir alles gefiele. Indessen werde ich eine gelegene Zeit ersehen / und eher da seyn / als vielleicht jemand meinen wird / und in der That das wahrnehmen / wovon ich in dem Brief stillschweigen wil. Die Mutter schicket dir einen Sieben-Zehner / damit du dir denn und wenn einen neubackenen Kuchen kaufen könntest / wenn dir ein Hunger ankäme. Alle grüßen dich freundlich / übergeben dich Gottes Gnade / ich absonderlich versichere dich meiner Väterlichen Liebe / und verbleibe

Dein treuer Vater

LX.

Von Herken geliebte Eltern /

Indem ich die 6. Jahr über / als ich von Eignitz weggewandert bin / nicht ein Land durchgereiset / und eine Stadt gesehen / bin ich anher

za Pomocą Bożą do Miąsta niżej miánowa-
 nego; izem jednak Mistrzá takiego nábydź
 nie mógł, u ktoregoby mi się Robotá podo-
 bała była, rozmyślałem się y szukałem Rá-
 dy u siebie, dokąd się obroćić. Udaję się za
 Rádą (ná Rádę) Ludzi dobrych Wodą do
 Lubeku, gdzie żadnych Towarzyszów Rze-
 mięsła nášzego nie ma bydź. Tám spátrzę
 jáko mi się będzie podobáło. Luboć tám nie
 myślę długo się báwić, (przetrwać) tylko
 abym Czásu swego (kiedykolwiek) rzecz
 mógł, izem w Mieście tem robił, á zarobi-
 wszy sobie tyle, (tak wiele) cnotliwie się
 dálej dostać mógł, powędrowałem precz,
 á z Furmánami do Lipská puścić. Támem
 do Páná Stryjá wstąpić umyslił, á ztamtąd
 do Drezdy jáchać y obeyrzec co to za
 Twierdza (Fortecá). Znajomká tám mam
 dobrego, ktory mi przed trzemá láty obje-
 cał, jákosmy podle siebie w Auszpurku ro-
 bili, iz mi wszelką Chęć dobra wyświadc-
 czyć chciał, gdybym do jego oyczystego
 Miąsta miał przyść. Nizeli się jednak ztąd
 gdzie indziey wybiorę, náwiedzam was,
 z Sercá kocháni Rodzicy, listownie (przez
 list) abyście Wiádomość o mnie mieli, zem
 je-

anher durch Gottes Hülffe / in die unten benennete Stadt gelanget / weil ich aber keinen solchen Meister bekommen können / bey welchem mir die Arbeit hätte gefallen: habe ich angestanden / und mich bedacht / wohin ich mich wenden solle. Begebe mich aber auf gutter Leute Rath zu Wasser nach Lübeck / woselbst keine Gesellen unsers Handwercks seyn sollen. Da wil ich sehen / wie es mir gefallen wird. Wiewol ich daselbst nicht lange meine auszutauern / nur daß ich dermahleins sagen könne / daß ich in der Stadt gearbeitet habe / und nachdem ich so viel erarbeitet hatte / daß ich mich weiter habe ehrlich fortbringen können / wäre ich fortgewandert / und mich mit den Fuhrleuten gen Leipzig begeben. Da habe ich mir bey dem Herrn Vetter einzulehren vorgenommen / und von dannen nach Dresden zu fahren / und zu sehen / was das für eine Festung sey. Einen guten Bekanten habe ich daselbst wohnende / welcher mir vor drey Jahren versprochen / als wir in Augspurg neben einander arbeiteten / daß Er mir allen guten Willen erweisen wolte / wenn ich in seine Vater-Stadt kommen sollte. Ehe ich mich aber von hier anderwärts wegmache / ersuche ich euch / liebe Eltern / schriftlich / damit ihr Wissenschaft von

jeszcze żyw (żyję), a od was się wywie-
 dział, że was Bog do tad przy Zdrowiu
 chował. Mnieć Kufznierczyk nie matego
 nabawił Strachu, który dwie lecie ná Ru-
 skiey Ulicy robił, udawając, żeście się miły
 Oycze łonskiego Roku z tem pożegnali
 światem, a Mátkę w wiosnę tego Roku po-
 chowano. Lecż Łaźiebniczek, który świe-
 żo (niedawno) z Legnicy sám przyjechał,
 Mowę pierwszego zbił, oznaymując, iż
 Gwoździarz (Gwoździownik) inszy Go-
 spodynią swa dał pochować, a żeście wy
 wszyscy zdrowi, która Znajomość mię
 wszystkiego Frásunku (Kłopotu, Troski)
 pozbawiła. A tak się spodziewam (tey je-
 stem Nádzieji), gdy was to moje Pisanie
 doydzie, że mi nań odpiszećie, a że ja Od-
 pis u Pána Stryjá w Lipsku zaślancę. We-
 dług Odpisu wászego, myślę się rzadzić,
 (sprawować) y Zamysły moje według Rá-
 dy wászey sporządzić. Day Boże, abym
 przy Powrocie mojem, tak was, kocháni
 Rodzicy, jáko y wszystkich ktorzy nam
 wszego dobrego życzą, przy szczęśliwem
 (fortunnem) Powodzeniu zaślął, a tem
 bárziesy się wespoł ućieszyli. Koncząc, po-
 ruczam Was Boskiey Obronie, a pokłoni-
 wszy

von mir habet / daß ich am Leben bin / und ich
 von euch vernehme / daß euch Gott biß dato
 gesund erhalten. Mich hat zwar ein Kürschner-
 Gesell erschreckt / der in Liegnitz zwey Jahr auf
 der Keussischen Gasse gearbeitet hat / vorgebende/
 daß der Vater fürm Jahr gestorben / und die
 Mutter wäre im Frühlinge dieses Jahr begrab-
 en worden. Allein ein Bader-Gesell / der neu-
 lich aus Liegnitz anher kommen / hat die Rede des
 ersten niedergeschlagen / berichtende / daß ein an-
 der Nagel-Schmied seine Ehemirhinn hatte be-
 graben lassen / und daß ihr noch alle gesund seyd/
 welcher Bericht mir allen Kummer benommen.
 Und so lebe ich der Hoffnung / wenn ihr dieses
 mein Schreiben werdet erhalten haben / daß ihr
 mir dasselbe werdet beantworten / und ich die
 Antwort bey dem Herrn Vetter in Leipzig an-
 treffen werde. Nach eurer Antwort dencke ich
 mich zu richten / und mein Beginnen nach eurem
 gutten Rath einzurichten. Gebe Gott / damit
 ich bey meiner Zurückkunft so wol euch geliebte-
 teste Eltern / als auch alle / die uns alles guttes
 gönnen / bey dem glücklichen Wolstande finde / und
 uns desto mehr untereinander freuen mögen.
 Schliessende / übergebe ich euch Gottes Schutz/
 und

wszy się wam wszystkim mile, zostaje na-
milszi Rodzicy

Wąszem

posłusznem Synem

Memu z Sercá kochánemu Oycu Marci-
nowi Welkerowi , Mieszcżaninowi y
Gwoździownikowi Miásta Krolá J. M. Le-
gnicy, do Oddania należy.

L X I.

Synu moy kochány ,

List twoy, ktorym przez Posztę od Cie-
bie, w Hamburku piśány (dány) ode-
brał, mnie y Mátkę twoję tak bárzo ucie-
szył, (uweselił, rozweselił) jak bárzo nas
przed cztermá Láty Wieść (Powieść) ro-
zgłoszona zaśmęciła (zafrásowała) iże O-
kręt ten, który ze Gdańská do Ziemi Duń-
skiey chciał, y ná ktoremeś ty był, się ro-
zbił, (rozbity) y wszyscy Ludzie, ktorzy
(co) w nim byli, potonęli, oprócz Sztyrni-
ká, ten uszedł żyw (Zywozem). A że to
wszystko od niepoważnego (nieśtáteczne-
go) Człowieká wymysłono (zmyślono), y
miedzy Ludzie dąremnie (próżno) rozsía-
no (rozgłoszono) (miedzy Ludźmi rostrzę-
siono) oświadcza (pokazuje) List twoy, że
żyjesz, jákoż cię y Odpis moy o Zywoće

und / bey freundlicher Begrüßung aller / verbleibe /
geliebteste Eltern /
Euer

gehorsamer Sohn

Meinem Geliebten Vater Merken Welcker /
Bürger und Nagel-Schmied in der Königli-
chen Stadt Lignitz / werde dieses abgegeben.

LXI.

Geliebter Sohn /

Dein Schreiben / welches ich durch die Post
von dir / in Hamburg datiret / erhalten /
hat mich und deine Mutter so sehr er-
freuet / als uns vor vier Jahren das ausge-
sprengte Gerücht betrübet / daß das Schiff / wel-
ches aus Dantzig nach Dennemarck gewolt / und
auf welchem du dich befunden / wäre gestrandet /
und alle Menschen / so darinnen waren / wären er-
truncken / außer dem Steuermann / der wäre
mit dem Leben davon gekommen. Daß das al-
les aber von einem liederlichen Menschen erfon-
nen / und unter die Leute vergeblich ausgestreuet /
bezeuget dein Schreiben / daß du lebest / wie dich
den

nąszem upewnić może. Lecż Swągierby
 wolał, abyś się nie wrocił. Już po Kilká
 razy ná mié nácierał strony (względem)
 Ru twárdych, ktoreć twoją Babká, ná Po-
 ścieli śmiertelney, z osobná ná Testámenćie
 zápisála (legowała, odkázála) abym one
 Zenie (Małżonce) jego, jako sięstrze two-
 jey wydał, teraz będzie musiał o tem mil-
 częć. Bog, ktory cię dotad ná (po)wzyszt-
 kich Mieysćách, przez Straż swych świę-
 tych Anjołow prowadził, y wszelkie Nie-
 bezpieczeństwa od ciebie oddalił (odwro-
 cił,) niechci szczęśliwie do nas dopomoże.
 W Pisaniu twem wspominasz, że według
 Rady mey twe Zamysły, chcesz sporządzić.
 Zaczem cię proszę, skoro do Lipska do Pá-
 ná Stryja zajedziesz, á Odpis ten przeczy-
 tasz, abyś się nigdziey długo nie bawił, ále
 Przyjazdu twego pospieszył (przyspie-
 szył). Jest tu Pánienká grzeczną (nádo-
 bna) ktorey Rodzicy przed półtora Laty,
 Oćiec wprzód á Mátká nie długo po niem
 pomárli, tey Zbior (Substancyá, Májetność)
 ma byđż trzynaście ábo czternaście set ślá-
 skich Tálarów, ma piękny Sprzęt domowy,
 y więc inne do Gospodárstwa potrzebne
 Rzeczy. Tey się jch wiele záleca, ále do
 żadne-

denn meine Antwort von unserm Leben verst-
chern kan. Der Schwager möchte es aber lie-
ber sehen / daß du nicht zurücke kämest. Schon
etliche mahl hat er an mich gesetzt / wegen der 100.
Thl. die dir deine Groß-Mutter auf dem Tod-
Bette absonderlich vermachet hat / daß ich sie
seiner Frauen / als deiner Schwester geben solte/
jehund wird er still davon müssen schweigen.
Gott / der dich die Zeit hero an allen Orten
durch den Schutz seiner heiligen Engel begleitet/
und alles Unglück von dir abgewendet / der helffe
dir vollends glücklich zu uns. In deinem Brie-
fe erwehnest du / daß du nach meinem Rath dein
Vorhaben wilt einrichten. Dannenhero bitte
ich dich / so bald du nach Leipzig zu dem Herrn
Vetter kommen / und dieses Antwort-Schreiben
gelesen wirst haben / daß du dich nirgend lange
aufhaltest / sondern deine Anheimplunst beschleu-
nigest. Es ist ein feines Mägdlein verbanden/
derer Eltern vor anderthalb / der Vater vor
und die Mutter nicht lange nach ihm gestorben/
das vermag dreyzehn oder vierzehn hundert
Schlesische Thaler / hat schönen Hausrath / und
sonsten andere Sachen / die zur Wirthschafft
nöthig sind. Dem kühlen viele / allein es hat kei-
ne Lust zu keinem. Sondern wie die Leute vorge-

żadnego nie ma chęci. Lecż jćko Ludzie
udawćja woli zć Kćpelusznikć jćć. Agdyby
sić to nie powiodło (poszczććciło), tedy
Wdowć młoda sić nayduje, ktora żadnego
nie ma Dziećiććia, Rćkawiczniczkć, mćję-
tnć (zćmożyła, zćmożna) o tćby sić postć-
rćć przyszło, bćdćc tćy Poufćłosci, że nie
odmowi (od nićy odpornćy Odpowiedzi
sić nie trzebć obćwććć). Z jćgo Mościć Pć-
nem Stryjem ć osobliwie z jćgo Pćnić Mćł-
żonkć postćpuj ććgodnie, dobroczyinnć sić
Pokrewnym Pćnć Mćłżonkć swego stćwia.
Co wiedzieć jćśli ćić Upominkiem jćkiem
podrożnem nie uraczy. Pokćłć sić Jmić-
niem nćszem, ć Pan Bog niech bćdzie z tobć.

LXII.

Mnie z Sercć ukochćny Pćnie Oyczymie.

Wćszćci z Pćnić Mćtkć y z Siostrćmi
życzć wszćgo fortunnegć Powo-
dzenia. Przytem donosćć (podćję) wćszćci
z Dziećićńskćy Powinności (z dziećićńskćgo
Postćszenństwć) do Wićdomości, iżem Dzieć-
kć Bogu! bez Niebćspieczenństwć sam
Zdrow zjachawszćy wszćytkich w Domu
mćgo przćszćłćgo Pćnć przy fortunnych Suk-
cesćch zćstćł, ćlćm bćrzo nieszćczćśliwy,
gdyż

ben/ so wil es lieber einen Nuttmacher. Solte
 aber es so nicht angehen/ so ist eine junge Wit-
 tib/ die kein Kind hat/ eine Handschumacherinn/
 von gutten Mitteln/ da könte man sich bemü-
 hen/ in dem Vertrauen/ daß keine abschlägige
 Erklärung würde erfolgen. Mit dem Herrn
 Vetter und sonderlich mit seiner Ehe-Frauen
 verfabre freundlich/ sie soll sich wolthätig gegen
 ihres Herrn Freunden erweisen. Vielleicht beden-
 ket sie dich mit einem Reise-Pfennige. Grüsse
 Sie unfertwegen. Gott sey mit dir.

LXII.

Vielgeliebter Herr Pflege-Vater/

Ihme sammt der Frau Mutter / wie auch
 den Schwestern wünsche ich herzlich alles
 glückliche Wolergehen. Anbey füge ich Ihme
 gehorsamst zu wissen/ daß/ Gott sey Dank !
 ohne Gefahr anber gesund gelanget bin/ und
 alle in meines gewesenen Herrn Hause in gut-
 tem Wolseyn angetroffen habe / aber sehr un-
 glücklich / indem mich meine Herrschaft nicht hat
 wieder annehmen wollen/ vorwundene/ daß die

gdyż mię Państwo moje znówu niechciało
 przyjąć, wtracając, że Czały bårzo trudne,
 drogo strąwować się (strawno) Pożywienie
 słabe (podłe); za czem Gospodárstwo (Rząd
 domowy) ściśnąc przymuszeni, a ja przeci-
 wnym sposobem niechcąc na Bruku leżąc
 (Leżeką bydź) musiałem się, o Służbę mnie
 przystoyną postarac, osobliwie, iż Ręko-
 mia moy dla sprosney Sprawy niewidzial-
 nem się stał, y mnie zastąpić (wzdjąć się za
 mna) nie mogł. Nabyłem Pána takiego,
 który Relijey naszey y dobrego Zálecenia,
 Pobożności, z nim się podaje do cudzych
 krajow za Pisarczyką. Lecz Prawdę zezna-
 jac, wołałbym od Służby takiey wolnem
 zostać (bez Służby takiey bydź) a krotkie
 Lata wytrwać. Lecz ponieważ nikogo nie
 było, któryby Pána mego pierwszego na
 Myśli lepsze przywiódł był, nie mogłem
 z Niewoli, Kondycyey się podawającyey
 puścić. Ukochany Panie Oycze, gdybyście
 na usilną moję Prozbę zemną byli chcieli
 sám jachac, wieleby Przykrości się nie nała-
 zło. (wieleby się kłopotu uchronić było
 mogło). A jabym oto nie stałbył, choćym
 był musiał Pieniędzy przydac, ba, choćym
 po cnotliwie dokonczonych leciech służeb-
 niczych

Zeiten schwer sind/ theuer zu zehren/ und die Nah-
 rung schlecht/ weßwegen sie die Haushaltung ein-
 zuziehen genöthiget würden/ ich dagegen/ wolte
 ich nicht auf der Beerenhaut liegen/ habe mich
 umb einen/ mir anständigen Dienst/ umbthun
 müssen/ absonderlich/ weil mein Bürge/ wegen
 greulichen Handel/ sich unsichtbar gemacht/
 und sich meiner nicht hat annehmen können. Ich
 habe einen solchen Herrn bekommen/ der
 unserer Religion zugethan ist/ auch sonsten we-
 gen seiner Frömmigkeit gelobet wird/ mit demsel-
 ben gebe in frembde Länder für einen Schreiber.
 Die Arbeit aber zu gestehen/ wolte ich lieber
 solches Dienstes geübriget seyn/ und meine we-
 nige Jahre ausstehen. Allein weil niemand
 vorhanden war/ der meinen gewesenen Herrn
 auf bessere Gedanken gebracht hätte/ so habe
 ich aus Noth/ die ereignende Gelegenheit nicht
 ausschlagen können. Wenn ihr/ lieber Herr
 Vater/ auf mein inständiges Bitten mit mir
 hättet anher reisen wollen/ so würde vieler Ver-
 druß nachgeblieben seyn. Und ich hätte es nicht
 geachtet/ wenn ich gleich Geld hätte nachgeben
 müssen/ ja/ wenn ich gleich/ nach redlich ausge-
 standenen Dienst-Jahren/ kein Ehren-Kleid hät-

niczych żadnego Ubioru poczęciwego (Poczęciwości) nie dostał. A iż się teraz tak powiodło, muszę na Pána Boga patrzeć a w nim ufąć, iż mię nie opuści. Tego Dobrotliwości wászećciow wespół poruczywszy, proszę uśilnie, aby moje Oyczyste w niwecz się nie obrociło, (nie poszło, z Wiatrem, się nie rozleciało) ale abyście wiadomą pięknie odnowioną Mąjetnostkę kupiwszy onę Ludziom nąjeli. A ja przy szczęśliwem Powrocie onę pośieść (dzierzeć) mogł. Pokłoniwszy się wászećciom mile, miejcie się dobrze, a zostanie na mię łaskawi, ja zostaje Wászeći ukochány Pánie Oycze

Synem wiernem

LXIII.

Mnie z Sercá ukochány Pánie Szwágrze.
Wászeći z Pánią Małżonką Wm. y Fami-
lią ukochaną Wm. życzę uprzeymie
przy Upewnieniu moich ząwŹsze powo-
lnych Usług, wszego ná Duszy y ná Ciele
zbáwiennego Powodzenia, a nie mogę tać
frásunku (troski) mego, który mi Syn moy
stárszy zadáje. Wiádomo Wm., iżem do te-
go Czásu żadnych Kosztów (Nákładów)
nie litował (żałował), álem wiele ná niego
od-

te bekommen. Nun es so ausgeschlagen/ so muß
 ich auf Gott sehen / und mein Vertrauen auf
 Ihn setzen / daß Er mich nicht verlassen werde.
 Dessen Güte übergebe ich Sie allerseits / bit-
 tende fleißig / daß mir mein Vater-Theil nicht zu
 Wasser gemacht werde / sondern daß ihr das
 bewusste wolangebaute Gütlein kauffet/ und das-
 selbe ehrlichen Leuten vermittelt. Und ich bey
 glücklicher Wiederkunft es selbst besigen könne.
 Nach freundlichen Gruß gebabet euch alle wol/
 und bleibet mir gewogen. Ich verbleibe
 Vielgeliebter Herr Vater euer

treuer Sohn

LXIII.

Tit.

Mein liebster Herr Schwager /

Ihme sammt seiner Frau Eheliebsten und lie-
 ben Angehörigen/ wünsche ich bey Versiche-
 rung meiner allezeit willigen Dienste / alles zu
 Seel und Leib ersprießliche Wolergehen / und
 kan nicht bergen meinen Kummer / welchen mir
 mein ältester Sohn machet. Er weiß es/ daß ich
 bis dato keiner Unkosten gespart habe / sondern
 viel auf ihn gewaget / damit er die Lateinische

N 5

Sprache

odważył, (onemu nałożył) aby Język Łacińskiego się nałożył, nawykł (wprawił się w Język Łaciński) w RACHOWANIU biegłem się stał, a jabym mu do PANA takiego dopomoc mógł, u ktoregoby się albo w Kupiectwo (w Handel) albo też w Pisarską wprawić mógł, Czasu swego Ludziom służyć (przygodnem bydź) a cnotliwie się żywić. Teraz jakom go PANU zacnemu zalecił był, u ktoregoby zapewnie tak w Gospodárstwie jako w inszych Rzeczach wyćwiczony wielkiey Umiejetności (Bieglności) nabydź był mógł, tak się zachował, iż się wstydzę rzec, że Synem jest mojem. Nie tylko PANÁ swego okradł, ale y z Klucznicą zbyt bázro oznał. A luboćbym go opuścić mógł, poniewaz mię po te Czasy wielkiego Smętku serdecznego (Teskliwości nie małej) nabawił. Jednak muszę jeszcze raz spátrzyć, jeśli się upamięta wszy polepszyć chce. Toć mowi, że żałuje bázro, czego się dotąd dopuścił, a że chce Sukiennictwá się uczyć. Ktore mi się z pewnych Przyczyn nie podoba. Wszakże jednak mi Przyjáciele inni Rádę tę dáli, poniewaz u Wászećiow w Káralni Sukiennik ma bydź, abym go do niego ná Rzemięsło ządał, tak aby

Sprache erlernen/ das Rechnen begreifen möch-
 te/ und ich ihn zu einem solchen Herrn helfen
 könnte / bey welchem Er entweder in die
 Handlung/ oder doch in die Schreiberey sich
 einrichten/ dermahleins Leuten dienen/ und sich
 ehrlich erhehren möchte. Jezo da ich ihn bey
 einem stattlichen Herrn angebracht hatte / bey
 welchem er gewiß so wol in der Wirthschafft/
 als in andern Sachen grosse Wissenschaft hätte
 überkommen können / hat er sich so verhalten/
 daß mich schäme zu sagen / daß er mein Sohn
 sey. Nicht allein hat er seinen Herrn bestohlen;
 sondern auch mit der Schleuserinn sich zu sehr
 beband gemacht. Und ob ich ihn wol könnte ver-
 lassen / weil er mir die Zeit her schon viel Her-
 geleid gemacht. Jedoch muß ich es noch ein-
 mahl versuchen/ ob er in sich geben und sich bes-
 sern wolle. Das saget er wol / daß er es sehr
 bereuet/ was er bisher begangen/ und daß er
 wolle ein Tuchmacher-Handwerck lernen/ wor-
 zu ich aus gewissen Ursachen kein Belieben habe.
 Jedoch haben mir andere Freunde den Rath ge-
 geben/ weil bey ihnen in dem Zucht-Hause ein
 Tuchmacher soll seyn/ daß ich ihn zu demselben
 aufs Handwerck geben solle; so/ daß er stets in
 dem

aby zawsze w Kárálni zostawać musiał, a onego nigdy niewypuszczono. Zamyśl ten nie tylko Wm. Pánie Szwágrze, daję Wm. znać (oznáymuje), ale też Wm. pilno proszę (upraszam), racz (chćiey) Wm. z daleka wywiadować się, jeśli go Sukiennik śmie y chce przyjąć. Skoro Wm. Páná Szwágrá Odpis, y Zdánie ná to odbiorę (otrzymam) sam do Wászećiow zjáchawszy dálej się rozmowię. Ná ten raz pokłoniwszy się ják nápiękniey Wm. z Páná Szwágrá Domem cátem Jmieniem naszym, oddaję Wm. Obronie Boskiey, zostając
Wászeći Páná Szwágra

do Usług gotowem

LXIV.

Mnie wielce Łaskáwy Pánie Szwágrze,
POdaję (donoszę) to Wm. do przyjaźliwej (Przyjácielskiey) Wiadomości, iżem List Wm. przyjemny od dáty szostey Mieściá tego odebrał, y Sercem zdumiałem Smetek wászećin strony Syná wászeći stárszego zrozumiał, niemniey co Wm. Pan Szwágier czynić zamyslasz, miánowicie, że go Wm. Sukiennictwá w Kárálniey naszey, chcesz dać nauczyć, a pomnie affektujeż,
abym

dem Zucht-Hause bleiben müsse / und niemals
ausgelassen würde. Diesen Anschlag mache ich
dem Herrn Schwager nicht nur wissend ; son-
dern bitte Ihn auch fleißig / Er wolle doch von
weiten forschen / ob ihn der Tuchmacher auf sol-
che Weise dürffe und wolle annehmen. So bald
ich des Herrn Schwagers Antwort und Gut-
achten hierauf erhalten werde / wil ich selbst zu
Ihnen kommen / und mich weiter mit dem
Herrn Schwager unterreden. Jezo sey Er
nebst seinem ganzen Hause / von unsertwegen
zum schönsten begrüßet / und in Gottes Obhut
übergeben. Ich verbleibe

Deß Herrn Schwagers

Dienstergebenster

LXIV.

Geehrtester Herr Schwager /

Semselben füge ich zur freundlichen Nach-
richt / daß ich dessen geliebtes von dem sechs-
sten dieses Monats / habe erhalten / und mit be-
stärktem Gemüthe dessen Kummer wegen sei-
nes ältesten Sohnes verstanden / wie auch / was
der Herr Schwager zu thun gesonnen / nemlich /
daß Er ihn das Tuchmacher-Handwerck in un-
serm

aby się strony tego a Sukienniká wywie-
 dzieć, y tego Wm. ucześnikiem uczynić
 (Sprawę dać, uwiadomić) chciał. Tedy na
 wszystko krociuchno odpisuje. Zatuje z Ser-
 cá, iż Wm. większey Poćiechy po swem
 Synu wyrodnem na Stárość swoję niemasz.
 Miałciby był wászeći Páná Szwágrá, y
 tych, pod ktorých Dozorem po te Látá żył
 (się znaydował) Náuk y Nápominan pil-
 nych sluchać, y jeszcze rozkazánia czynić
 (rozkazán, przestregać). Lecż Młodź czę-
 sto rák upárta, (krnábrna, twárdego kár-
 ku) iż Złości poprzestáć się ociága. Nie-
 chce wierzyć (Wiary dać) choć kára Bożá
 ná Zlé nie zaráz nástepuje, iż nád spodzie-
 wanie się stáwia (nayduje). Ná kogo jednák
 Pan Bog kárę przepuszcza (karze) ten się
 musí chętnie Woli jego łáskáwey poddáć,
 y jázmo Utrapienia, ktore go uciska, skro-
 mnie znośić, w tey Nádzieji, iż Pan Bog po
 Ucisnieniu (Doległości) Łáskę swá pokaże,
 dawszy Wm. Pánu Szwágrowi doczekáć,
 że wászeći Páná Szwágrá Syn więcey się
 Duchowi świętemu nie sprzećiwí, ále się bę-
 dzie brzydził Niecnót (Zbrodni) pier-
 wszych dopuścić (popetnić). Zámysł Wá-
 szećin z Synem dobry, á nie zły. Sukiennik
 by

ferm Zucht-Hause wil lernen lassen / und von
 mir begehret / daß ich mich deßhalben bey dem
 Tuchmacher erkundigen / und davon eine Nach-
 richt wolte zukommen lassen. So beantworte
 alles aufs kürzeste. Herglich beklage ich es/
 daß der Herr Schwager nicht mehr Trost in
 seinem Alter an seinem ungerathenen Sohn hat.
 Er solte wol deß Herrn Schwagers / und derer/
 unter welcher Aufsicht er die Jahr her sich be-
 funden / Lehren und fleißigen Vermahnungen
 gefolget haben / und noch folgen. Allein die Ju-
 gend ist offtemahls so hartnäckicht / daß Sie von
 dem bösen nicht ablassen wil. Sie wil es nicht
 glauben / ob gleich die Götliche Straffe nicht
 bald auf das Böse folget / daß Sie unverhofft
 sich einfindet. Wen aber Gott züchtiget / der
 muß sich willig dessen gnädigen Willen unter-
 werffen / und die Creuzes-Last / so ihn drücket/
 bescheidenlich tragen / in der Hoffnung: Gott
 werde nach der Züchtigung seine Gnade blicken/
 den Herrn Schwager erleben lassen / daß sein
 Sohn dem Heiligen Geiste nicht mehr werde
 widerstreben / sondern Scheu tragen / die vori-
 gen Laster zu begehen. Deß Herrn Schwa-
 gers Vorhaben mit dem Sohne ist gut und
 nicht böse. Der Tuchmacher würde sich auch
 nicht

by się też nie zbraniał, onego przyjać, lecz
jako Syn wyuczywszy się Rzemieśła Suk-
kienniczego w Káralni by nie został, áleby
Świat przewiedzić musiał: Ták się obáwiać
trzebá, iżby się łatwie (śnádnie), który
z Towárystwá jego rzemieślniczego wa-
żyć śmiał, onemu ná Oczy wyrzucić cokol-
wiek, z kádby Nieszczęście wielkie urość
mogło. Nálepieyby podobno było, gdyby
Syn wáśzećin sám chęć miał ná Woynę się
udáć, ábyście go Wáśzeć puścili. Nie áby
ná Woynie zginał, ále áby trochę okrzosa-
ny (oklektány, szczwány) nátożył się po
Chrześcianańsku żyć (przyzwyczajony był
do pobożniejszego Zycia). Rok temu te-
raz będzie, że się Cudák przed tem (Czło-
wiek rozpustny, światowy) z Woyny wro-
cił, teraz ták powściągliwie (wstrzemięśli-
wie) żyje, iż nikt Występów (Upádków)
dawnych wzmiánki nie czyni, ále wszelki
(káždy) w Polepszeniu jego Upodobanie
ma, czego z Sercá życzę, á ták się y z Sy-
nem Wm. powieść może. To Zdanie moje
racz wáśzeć jako Znak mego szczerego (nie
obłudnego) Umysłu (Sercá) przyjać. Ja
zostąję dożywotnie

nicht wegern/ ihn anzunehmen; allein / wieder
 Sohn nach erlernem Handwerk nicht würde
 in dem Zucht-Hause bleiben; sondern in der
 Welt sich umbsehen müssen. So ist zu besor-
 gen/ daß leichtlich einer unter den Purschen sich
 unterstehen dürfte / ihm etwas vorzurücken/
 woraus ein grosses Unglück entstehen könnte. Am
 besten würde es vielleicht seyn / wenn dessen
 Sohn selbst Lust in den Krieg hätte / daß man
 ihn ziehen liesse. Nicht daß er in dem Kriege er-
 schlagen würde / sondern daß ihn die schwarze
 Kube treten/ und er lernen möchte / ein Ehrstli-
 ches Leben zu führen. Es wird nun jährig
 seyn / daß ein vorhin wüster Bruder aus dem
 Kriege zurücke gekommen/ der jeko so eingezogen
 lebet/daß niemand der alten Fehler gedencet/son-
 dern jederman an seiner Besserung ein Gefallen
 trägt. Und so kan es auch mit des Herrn Schwä-
 gers Sohn ergehen / welches ich von Herzen
 wünsche. Dieses mein Guttachten nehme Er
 als ein Zeichen eines aufrichtigen Gemüths an.
 Ich verbleibe Lebenslang

Des Herrn Schwagers

treuer Freund

X

Mon.

Monsieur.

LXV.

MOje szczerouprzeyme (serdeczne) Wotum (Winzowanie) to jest, abyś Wm. z swem całym przezacnem Domem we wszelkiem kontentującym Powodzeniu żył. Ja dziękuję Bogu, że mię y Oycą mego starego do Czasu tego (dotych Dob) przy Zdrowiu zachował. Luboćbym wolał, ponieważ Ociec niczego zarobić nie może, ale z Gotowizny (gotowego) żyje, aby umarł, a ja bym Pieniędzy doszedłszy (dostąpiwszy) nabywszy, Zonkę miłą pojawiawszy, Pieniędżmi odłogiem leżącemi, cokolwiek zarobić mógł. Lecz Cierpliwości trzeba. Więc żałuję bärzo, iżem niedawno (Czasu niedawnego) tak nieszczęśliwy będąc, wäszećci w Domu wäszećcinem załtać nie mógł. Postanowiłemci był (umysliłemci był) u siebie u (do) wäszećci Páná Bratá jeszcze raz wstąpić, y Usługi swe oddać. Aleć czas mi rychley upłynął, niżem się spodział. (pomyślał) Tak też Rydwánarz wziął przed się Godzinę pewną, ktorey chciał wyjáchąć, teymem przestrzegąć musiał, jeśli go omieszkąć niechciał, a to tem bärziey, iż oprócz niego (onego) żadnego nie było. Zjachawszy Czasu inszego do Wrocławia, nágro-
dz

Monsieur,

Daß Er nebst seinem wertheften Hause in allem vergnüglichen Wolergehen möge leben / ist mein hergtreuer Wunsch. Ich dancke Gott / daß Er mich und meinen alten Vater bis dato gesund erhalten hat. Wiewol ich lieber wolte / weil der Vater nichts verdienen kan / sondern von dem bereiten zehret / daß er stirbe / und ich daß Geldes könnte habhaft werden / mir ein liebes Weib nehmen / und mit denen müßig liegenden Geldern etwas verdienen. Jedoch Geduld! Sonsten beklage ich höchlich / daß ich neulich so unglückselig gewesen bin / und den Herrn in seinem Hause nicht habe antreffen können. Ich hatte es mir zwar vorgenommen noch einmahl bey dem Herrn Bruder abzutreten / und ihm aufzuwarten; Aber die Zeit verließ mir eher / als ich gedachte. So hatte sich auch der Landkutscher eine gewisse Stunde abzufahren vorgesezet / die ich in acht nehmen muste / wo ich ihn nicht versäumen wolte / und dieses umb desto mehr / weil ohne denselben keiner mehr vorhanden ware. Wenn zu andern Zeit nach Breslau kommen werde / wil ich alles einbrin-

dzę wszystko, y tem pilniey za Powodze-
niem wászećniem się będe wywiadował.
Teraz obśyłam Wászeći przez nášego Pá-
ná Pifarzá Mieyskiego, który w pilnych
Spráwách Urzędowych, y prywátach
swych własných do wászećiow jedzie, parą
Kuropátw, y dwiema páry Cietrzewow,
Járzątkow nie było. (niepodobna była do-
stać.) Napotem obmyśle wászeći m. m. Pána
Mędelem Drozdow, ábo poł kopu Słowi-
kow, bá gdyby się Zájaczek który záciekt
do mnie, odwrocę (odpędzę) go do wá-
szeći. Tem Czásem chćiey (racz) wászeć
ná postáne życzliwe obroćić oko z Przyjá-
ćioły (Przyjácielmi) dobremi pożywać, á
mem życzliwem zostać Przyjácielem, który
objecuję zázawsze się zwać (názywać)

Wászeći Pána Brátá

Szczerouprzeymem Sługą
y Przyjácielem

Odpis

L X V I.

Monseieur.

Upewniwszy Wm. Pána Brátá nieod-
mienney mey Miłości, y wszelákich
wzájem zbáwienných Sukcessow powin-
szowawszy, nie mogę zaniechąć Wm. Pá-
nu to zgánić, żebyś Wm. temu rad, gdyby
Wa-

gen/ und nach dessen Wolergehen desto fleißiger nachfragen. Jego schicke dem Herrn durch unsern Herrn Stadtschreiber / welcher in nöthigen Ampts- Geschäften zu ihnen reiset / ein paar Rep- und zwey paar Birk- Hühner/ Hasel- Hühner sind nicht zu bekommen gewesen. Künfftiger Zeit wil ich ihn mit einer Mandel Groß- Vogel oder einen halben Schock Lörchen bedencken / ja so ein Häselein einlauffen möchte/ wil ich es zu dem Herrn zurücke treiben. Vor- jego wolle der Herr das geschickte mit geneigten Augen ansehen / mit gutten Freunden genüssen/ und mein geneigter Freund verbleiben / als der ich verspreche stets mich zu nennen / deßen

Monfieur,

aufrichtiger Diener
und Freund

LXVI.

Antwort.

Monfieur.

Wenn dem Herrn Bruder / bey Versicherung meiner unveränderlichen Liebe / allen heilwertigen Wolstand hinwegwiderumb angewünscht/

K 3

schet/

wászećin Pán Oćiec z mąrt, (umąrt) á wászećbyś Pieniążkow tem rychley nábywszy, onemi według Zdánia wászećinego cokolwiek więcey zarobić mogł. Ja, ile mi się zda, mam zá to, poniewáz się Wm. ná kupiećwie nie rozumiesz, (nie jesteś Wm. biegłem w kupiećwie) iżbyś Wm. Pieniądze ták prętko utrácił, jáko Stryj wászećin, który teraz z Łáski Pokrewnych swych żyć muśi. Záczeń to Wm. poday Boskiey łáskáwey Dyrekcyey (zleć Bożemu łáskáwemu Rządzeniu), á módl się Wm. raczeý, áby wászećin stáry Rodziciel ták długo żył, jáko się Pánu Bogu podoba, á pomysłay Wm. gdy tego Wm. nie uczynisz, iż wászeć rychley umrzeć mozesz, chociażeś Wm. młody, niż wászećin kochány stáry Oćiec. Bo to Wm. wiadomo dobrze iżć stárzy umrzeć muszá, ále młodzi od Smierći uwolnieni nie mogą zořtáć. Co ná Stronę puściwszy, ořwiadcám, iż bázro ná to boleję, (mię to bázro trapi) żem ták nieszczęśliwy był, á z wászećią się rozmówić nie mogł. Jednak iż Nádziejá, że się nápotem stáć moze, tedy odkłádam wřzyřtko áż do rádosnego się z sobá uyrzenia. Nádpóřtány Czásu niedawnego Udźciec sárni, udáro-

schet/ so kan ihm dieses unverwiesen nicht lassen/
 daß er seinen Vater wil gern sterben sehen:
 Damit er nur der Hessler desto geschwinder hab-
 bafft werden / und seiner Einbildung nach mit
 demselben etwas mehreres verdienen können;
 Ich/ so viel mich deuchtet / halte dafür / weil der
 Herr die Handlung nicht verstehet / daß er das
 Geld so geschwinde einbüßen würde / als sein
 Vetter/ der jezund seiner Blutt-Freunde Gnade
 leben muß. Darumb stelle er alles Gottes
 gnädiger Regierung anheim / und bete viel-
 mehr / daß sein alter Vater so lange lebe / als es
 Gott gefället / und dencke / wo er es nicht
 thun wird / daß er eber sterben kan / ob er gleich
 jung ist / als sein lieber alter Vater. Denn das
 ist ihm gar wol bekand / daß die Alten zwar
 sterben müssen / aber die Jungen von dem To-
 de nicht können befreyet bleiben. Welches ich
 an die Seite gestellet seyn lasse / und bezeuge/
 daß ich mich darüber sehr kräncke / daß ich so
 unglücklich bin gewesen / und mit dem Herrn
 nicht habe sprechen können / als er unlängst in
 unserer Stadt gewesen. Weil aber Hoffnung
 ist / daß es ins künftige geschehen kan ; so ver-
 schiebe ich alles biß zu unserm erfreulichen Ge-
 hen. Der Herr Bruder hat mich über die neu-

wałeś mię wászeć Pán Brát przez Wászmo-
 ściow Písárzá Mieyskiego Wiazanka Pra-
 kow. Przyjemne mi, aleć mnie (mi) jednak
 nie miło, iż wászeć dla mnie koszty sobie
 zadajesz, a ja wászeći na ten raz niczego
 na to Mieysce posłać nie mogę. To tylko
 czynię, a nápięknieysz, oddaję Dziękę, aż
 Okázyey jákiey nábędę, za którą Propen-
 zya Wm. czemkolwiek przyjemnem będę
 mógł odwdziaczyć. Nie dawno temu, gdy
 mi o Wm. Pánu Bracie to powiedziano,
 (rzeczono) że się Wm. w Języku Czeskiem
 pilno ćwiczysz, to pochwalam (chwalę)
 a jestem z Przyjacielem znacznem tey Ná-
 dzieje, iż on do zacney Promocyey Wm.
 Pomocą będzie. Sekretarza takiego potrze-
 buje bárzo Hrabia Rzeszy Niemieckiey,
 lecz ponieważ dziwnem ma bydź Pánem,
 tedy nie żadam Wm. do niego radzić.
 Wszakże jednak gdybyś Wm. dla Promo-
 cyey dalszey tego pragnął rad się Wm. Pá-
 nu Zaleceniem (Kommendacya) przysłużyć
 Oczekiwam na to wászećiney listowney a-
 bo ustney Deklaracyey. Za tem poruczy-
 wszy Wm. Páná Bratá Obronie Bożey asse-
 kuruję Wm. czem jest

Monsieur WMMM. Páná y Bratá
 Szczerouprzeymem Przyjacielem

lich geschickte Reheul / durch ihren Herrn
 Stadt-Schreiber mit einem Gebund Vögel be-
 schencket. Lieb sind sie mir / aber mir ist's doch
 nicht lieb / daß sich der Herr meinethalben Un-
 kosten machet / und ich dem Herrn vor dieses
 mahl nichts dagegen schicken kan. Das
 thue ich nur / und statte schönen Danc ab / biß
 ich Gelegenheit überkomme / solche Gewogenheit
 mit etwas annehmlichen abzugelten. Unlängst
 hat man mir von dem Herrn Bruder gesagt/
 daß er sich in der Böhmischen Sprache fleißig
 übe / dasselbe lobe ich / und bin mit einem vor-
 nehmen Freunde der Hoffnung / daß solche Ih-
 me zu einer statlichen Beförderung werde be-
 hülfflich seyn. Eines solchen Secretarii ist ein
 Reichs-Graff sehr benöthiget / allein / weil Er
 ein wunderlicher Herr seyn soll / so mag ich ihm
 zu demselben nicht rathen. Jedoch / so er ande-
 rer Beförderung halben es verlangt / wil ich
 ihm gern mit einer Vorschrifte dienen. Er-
 warte hierauff des Herrn schrifte. oder mündli-
 che Erklärung. Indessen empfehle ich Ihn in
 Gottes Schutz / und versichere / daß ich bin

Monfieur

Des Herrn Bruders
 Treu-aufrichtiger Freund
 R 5 LXVII.

Mości Panie,

Z czegom się przed tem szydząc y ną-
trząsając naśmiewał, tego teraz bole-
śnie żałuję. Tegom ja nigdy na sobie prze-
wieść nie mógł, iż Człowiek na Świecie
żyć, albo za co poczytany bydz może, kto-
ry się w Lekkości (Niestateczności) Bezbo-
żnemi nie rządzi. Tychem ja za nądzielniey-
szych (namiętnieyszych) Mocarzow (Boha-
tyrow) uznawał (miał) (ci mi się nądziel-
neyszemi Mocarzami zdali bydz) kiedy je-
den drugiego w Bezbożności przechodził.
Teraz z wielkiem Sumnienia Ucisnieniem
(Udręczeniem) postrzegam, iżem nanie-
szczęśliwyszem, którym Przyjaciół dobrych
Rády przyjać y słuchać niechciał, álem we-
dług Rozumu mego głupiego postępował.
Młot Zákonu Bożego moje dotąd (po te
Czaśy) skąmiáte Serce tak pokruszył, iż cá-
le wierzę, że ci by nąmniey z Przyjaźni
Bożey cieszyć się nie mogą, ktorzy o Przy-
jaźń Ludzi (Ludzką) przeciwko Zákazaniu
Bożemu, stoja. Memu dotąd w Rospuście
będącemu Towarzyszowi dałem się z wieść,
iżem się z polskiego Mieszczániną Zolnier-
zem stał Cefárskiem. Lecz Nieszczęście je-
go

Mein Herr/

Was ich vor diesem spöttisch (und hönisch) verlachet/ das beklage ich jetzt schmerzlich. Das habe ich mir niemals einbilden können/ daß ein Mensch in der Welt leben / oder für nichts könne geachtet werden / der sich nach den Gottlosen in der Leichtfertigkeit nicht richtet / die habe ich für die tapffersten Helden angesehen/ welche einander in der Gottlosigkeit übertroffen. Jetzt werde mit grosser Gewissens-Angst innen / daß ich der unglückseligste bin / der ich guter Freunde Rath nicht habe annehmen und hören wollen / sondern meinem tummen Kopff gefolget. Der Hammer des Gesetzes Gottes hat mein bißhero stein-hart-gewesenes Herz so zumalmet / daß ich gänzlich glaube / die können im geringsten nicht Gottes Freunde seyn/ welche wieder Gottes Verboht / der Menschen Freunde zu seyn trachten. Meinen bißhero in aller Uppigkeit gewesenen Compan habe ich mich verleiten lassen / daß ich aus einem Polnischen Bürger ein Kayserlicher Soldat bin worden. Seinen Unglücks-Fall aber lasse ich mir
eine

go mi Przestroga, onego daley (więcey) nie naśladować. Przed kilka dni, jako się upił był, y na koniá w sieć chciał, wspiąwszy się on, wierzgnawszy go tak ruszył w przedsobne Rzeczy, iż umártego do Gospody zaniešiono. Jeździec drugi, który nie trzeźwiem był, uwiązł w Strzemieniu, y tak po Ulicách od koniá wleczony, wrzeszczy we Dnie y w Nocy na Bole, Rák y Nog, á ponieważ Członki wszystkie w Ciele pogruchoćane, tedy proši, áby go kto zastrzelić y od jego ušćawicźney Męki owolnić chciał. Biedá tá, ktorá mi Pan Bog ná (przed) Oczy wystáwia, nápomina mię Oycowská Miłość jego o Przepuszczenie wszystkich moich przeszłych Przestępstw gorliwie wzywać, y prošić, o skuteczne Rządzenie Duchá świątego, ábym Przepis jego ušćawicźnie przed Oczymá mąjac, nigdy Serća mego przewrotnego Náćchnienia od niego się nie dał odwrócić. Jákoż to W M M M: Pan zá niepochybne Świádecťwo mego odmienionego Obcowania Zywoťa przyjać mozesz, gdy W M M M. Pána nápokorniey upraszam, ábyś W M. Jmieniem mojem wszystkich, ktorychem czym goršzył, ktorymem się uprzykrzył, o Przepuszczenie

nie

eine Warnung seyn / ihm nicht weiter zu folgen.
 Vor etlichen Tagen / da er sich vollgefessen hatte / auf das Pferd setzen wolte / richtete sich dasselbe auf / schlug hinten aus / und hat ihn das Gemäch so gerühret / daß er todt in die Herberge getragen worden. Der andere Reuter / welcher nicht nüchtern war / blieb im Steigbiegel hängen / und ist so von dem Pferde auf den Sassen geschleppt worden / der schreyet Tag und Nacht über die Schmerzen der Hände und Füße / ja weil alle Glieder in seinem Leibe zuschmettert sind / so bittet er / daß ihn jemand erschießen / und von seiner unablässlichen Marter befreien wolle. Das Elend / welches mir Gott vor Augen stellet / mahnet mich an / seine Väterliche Liebe umb Vergebung aller meiner vorigen Mißhandlungen innbrünstig anzurufen / und zu bitten / umb die kräftige Regierung des Heiligen Geistes / auf daß ich dessen Vorschrift vor Augen stets habende / niemals meines verkehrten Hergens Eingeben mich davon abwendig machen lasse. Wie denn dieses / mein Herr / als ein unfehlbares Zeugniß meines geänderten Wandels annehmen kan / in dem ich Ihn demüthigst anflehe / daß Er in meinem Namen alle / die ich womit geärgert / denen ich zu wieder
 gelebet

nie prosząc, onych usilnie ostrzegał, takowych Postępkow, onym wiernie rozważając (przekładając) iż się na Mieyscu zadenem Sadow Sprawiedliwych Bożych uchronić nie mogą. Za tem za Rzecz potrzebną mam, (uznawam) oznaymić, jako w Niebytności mojej ma postępowano bydź; tedy chcę, aby tak trzymano, ponieważ Zony mojej Żywot nieprzystoyny Postępku mego niestawnego Przyczyna niemniejszy jest, aby Domu z Piwowarstwem, Rolmi y Sądami Człowiekowi cnotliwemu nąjeto, Jzdebkę tylną na Mieszkanie żenie (w Pomieszkanie) wzdano, podawając jey Dań co ćwierć Roku ku Pozywieniu jey; a żeby Pan Brat (Rodzony) jey, jeśli od codziennego Upijania się gorzałką, y innych Rodzinie całej na Zelżywość y Sromotę godzących Niecnot odstąpić, (odwrocić się) chce, onę na Mieysce to zawieść dał, gdzie Ludziom takim nie schodzi, na Gorzałce takiej, która do Ochłody wnętrzney Gorącości bärzo przygodna. Niemiałbym się też z Woyny wrocić, ale jako meżny (därski) Zołnierz umrzeć Szlachetną Radą według Statutow (Ustaw) sławnych postąpi, y według ostatniej mey Woli na Domie

gelebet habe / umb Verzeihung bitten / und sie
 für dergleichen Beginnen fleißig (inständig)
 warnen wolle / ihnen treulich einhaltende / daß
 Sie an keinem Ort Gottes gerechtem Gerich-
 te entgehen können. Indessen achte ich es auch
 nöthig zu seyn / anzudeuten / wie es in meiner Ab-
 wesenheit solle gehalten werden; so wil ich / daß
 es so gehalten werde / weil meines Ehe-Weibes
 unanständiger Wandel meines unlöblichen Ver-
 fahrens nicht die geringste Ursach ist / daß man
 das Haus sammt dem Bräu-Orber / Aekern
 und Obst-Gärten einem redlichen Manne ver-
 miette / ihr das hinterste Stüblein zur Wohnung
 eingebe / die Zinsen vierteljährig zu ihrem Un-
 terhalt reiche; und daß ihr Herr Bruder / wo sie
 ihn von dem täglichen Vollsaffen des Brand-
 weins und andern der ganken Freundschaft
 schimpfflichen und nachtheiligen Lastern ablassen
 wil / an den Ort bringen lasse / wo solche Leute
 keinen Mangel haben / an dergleichen Brand-
 wein / der zur Abkühlung der innerlichen Hitze
 dienet. Solte ich auch aus dem Kriege nicht
 wiederkommen / sondern als ein tapfferer Sol-
 dat sterben / wird ein Edler Rath nach den löb-
 lichen Statuten verfahren / und meinem letzten
 Willen nach / von meiner Verlassenschaft / hun-
 dert

sto twárdych zostáwi, Puścizney mey, áby
interesfy w Szpitalu Ubogim co rok wy-
dzielano, á Jmie moje w Niepámięć cále
nie poszło, á to jáko Testament nieodmien-
nie zostało. Kończąc dziękuje wászeći zá
wszelką Sámsiecką Przyjaźń (sámsieckie
Przyjácielstwo) zostájac

Wm.

státem, wiernem Sługa

LXVIII.

Monfieur,

Latwie zrozumieć mogę, dla czegos
Wmm. Pan o szczęśliwem swem Po-
wrocie do Domu mi niczego nie dał znać,
bo ani ci, którzy Wmm. Pána do Domu
witać náwiedzają, ani ci, którymś Wmm.
Pan Wizyty oddać powinien, pozwola,
ná nieobecnego Przyjaciela wspomniec. Nie
stojac o to, oświadczam tem, izem Wmm.
Pána nigdy z Myśli moich nie wypu-
szczam. Przyczem to Wmm. Pánu do Wiá-
domości donoszę, iz, gdzieś jáchał, mię Pán
Bog takimi podróżnemi Towarzyszami
obdárzył, których Rozmowy wdzięczne
(łagodne) Drogi przykre skrócili y słodzi-
li. (lubeml, przyjemnemi czynili) A pámię-
tna osobliwie, gdyśmy się ná jakie Mieysce
do.

dert Reichsthaler/ auff dem Hause lassen / damie
die Interessen den Armen im Hospital jährlich
ausgetheilet werden / und mein Name nicht
gänglich vergessen werde / und dieses als ein Te-
stament unverändert bleibe. Schließlich dan-
cke ich dem Herrn für alle nachbarliche Freunds-
schafft / und verbarre

Deß Herrn

beständiger getreuer Knecht

LXVIII.

Monsieur,

Echtlich kan ich es mir einbilden / worumb
Er von seiner glücklichen Wiederkunft nach
Hause mich nichts wissen lassen : Denn da wer-
den es weder die / so ihn nach Hause zu bewill-
kommen ersuchen / noch die / welchen er eine Vi-
site geben muß / gestatten / sich eines abwesenden
Freundes zu erinnern. Dessen ungeachtet / be-
zeuge ich hiemit / daß ich Ihn nie aus meinen
Gedanken lasse. Wobey ich Ihm dieses wis-
send mache / daß / wo ich gereiset bin / mich Gott
mit solchen Reise-Gesefhrten begnadet hat / derer
anmuthige Gespräche die verdrießlichen Wege
verkürzet und annehmlich gemacht haben. Und
ist sonderlich merckwürdig / wenn wir an einem

doszli (przyjchali) gdzie kto , chcąc sobie przed światem Powagę zjednać Zamek jaki fundował , że się tacy należeli , ktorzy Wia- domość dobrą mieli o Archytekie (Budo- wniczem) . Miedzy innemi rzeczono (rze- kło się) żeć bogaty , ale nie Kapitalistem . Pomaga inszych Majętność (Substancya , Zbior) rożnemi interesami rozmnażać . Bą gdyby temu tak było , jako o tem tarczają , iż mu Zyd z dzieściami tysięcy Talarów twárdych uciekł , tedyby Famiłia jego w Nie- bezpieczeństwie była . Bo gdyby jako Podą- gryk y Schorzwały z światem się miał poże- gnąć musiałaby z Rękoma czczemy wszy- stkiego ustąpić , y Zniewagę (Deszpekt) Po- śmiech (Pośmiewisko) odnieść . Z osobną mi się to Rzeczą dziwną zdało bydź o sław- nem Mocarzu (Bohátyrze , Znamieniem) ktory kilką set tysięcy Talarów z Woyny z sobą przywiozł , y o wielkiem w Rzeczy- pospolitey Ministrze bezpiecznie Zdanie swe (prywatne) otworzyli , ktorzy nie dą- leko siebie niepospolite Pałace y Ogrody Włoskie zakładali , że z ich wszystkim Bu- dynkiem tak powiedzie , jako z Wieżą Bą- byłońską . Obszernie o wszystkim mowi- ono , lecz wszystko powtorzyć , Połztą ná-
gle

Ort gelangenget sind / da jemand ein neues
Schloß / sich ein Ansehen vor der Welt zu ma-
chen / angeleget / daß solche sich gefunden / die
gutte Nachricht von den Bau-Herren gehabet
haben. Unter andern wurde von einem gesa-
get / daß er zwar reich / aber kein Capitalist wä-
re, Er hülffe anderer Leute Vermögen durch
die Jährliche Interessen vermehren. Ja / wenn
dem also wäre / wie man davon munctelt / daß ein
Jude mit zehen tausend Reichsthalern ihm durch-
gegangen wäre / so stünden die Seinigen in
grosser Gefahr. Denn wenn er als ein Sicht-
brüchtiger und kräncklicher Herr das Zeitliche
geseegnen solte / würden die Seinigen mit leeren
Händen alles abtreten / und Schimpff und Spott
davon tragen müssen. Sonderlich aber hat mich
dieses sehr befremdet / da man von einem be-
rühmten Krieger-Helden / der etliche hundert
tausend Reichsthaler aus dem Kriege mitge-
bracht / und von einem grossen Minister der
Respublic frey urtheilte / welche beyde nicht weit
von einander ungemeine Palatia und Welsche
Gärten anlegeten / daß es mit ihrem ganzen
Bau so zugehen würde / als mit dem Thurm zu
Babel. Weitläufftig wurde von allem gere-
det / allein alles zu wiederholen / läffet die schnell

gle (porywcze) odjeżdżająca nie pozwalała (dopuszcza). To jednak przytaczam, co Chryścijanin pobożny uśmiejając się (w Kompaniey, Towarzystwie) wtrącił. (zárzuć) Ja tak trzymam, mówił, (rzekł) iż ci náfzczesliwiey budują, a że Domy te nátrwálsze (nátrwálszemi) gdzie Udręczonym (uśisnionym) Cegel, Drew, y Potrzeb inśzych dodawać, ani Wdowom ubogim y Sierotom Wapná gásić. Bo ktorzy tak budują tych Pamiątka (Jmiona Błogostáwione zostána) Błogostáwiona będzie u Potomkow. Boże zácho way nas wśyśkich stále w tey Oycowskiey Miłostí; a day áby Jmioná násze w Niebiesích nápisáne zostály, tak nam wiecznie będzie błogo. Dobro. ci jego poruczyłszy W m m m. Páná, zostając ná záwsze

Szczerouprzeymem Przyjácielem

LXIX.

Mości Pánie,

PRzy Ofiarowaniu moich záwsze gotowych Usług, ponáwiam to Listownie, comem przed Cwiercią Roku uśtnie wásze. ci obwieścił (ná intender podał), ponieważ niemal co Tydzień w Mieście bydz, gdzie indziey o Gospodę się stárać muszę, zem

abgehende Post nicht zu. Dieses aber füge ich gleichwol anben / was ein aufrichtiger Ehrst lachende in der Gesellschaft einwendete. Ich halte dafür / sagte er / daß die am allerglückseligsten bauen / und daß die Häuser die beständigsten sind / da die Bedrängten nicht genöthiget werden Ziegel / Holz / und andere Nothwendigkeiten herzu zu schaffen / noch die armen Wittiben und Waisen den Kalk zu leschen / denn die also bauen / derer Namen bleibet im Seegen bey den Nachkommen. Gott erhalte uns alle beständig in seiner väterlichen Liebe / und lasse unsere Namen in den Himmel angeschrieben bleiben / so wird uns ewig wol seyn. Deßen Güte übergebe ich den Herrn / und bleibe stets

Sein

treu-aufrichtiger Freund

LXIX.

Monsieur,

Bev Darstellung meiner allezeit bereitwilligen Dienste / wiederhole ich das schriftlich / was ich vor einem viertheil Jahr mündlich zu verstehen gegeben / weil fast wöchentlich in der

S 3

Stadt

zem Dom moy (swoy) (Kámenicę swoję)
 samże pośieść cále postanowił u siebie, á że-
 byś się wászeć o Mieszkanie insze postárać,
 mnie jednak przed Wyprowadzeniem się
 swoim Dań zwyczajną oddać chciał. Te-
 raz się Czas przybliża, (zbliża) iż się każ-
 dy w nájęte Mieszkania wprowadzić, go-
 tuje. O wászeći mi Ludzie inni powiádają,
 iż się wászeć wyprowadzić niechcesz, ále
 w Domie tylnem zostań chcesz, o czem ja y
 námniefzey Wiádomości niemam. Zkąd
 (záczem) z nowu (powtornie) wászeći ják
 nátagodniey upraszam, racz wászeć Nie-
 zgodzie (Przećiwności, Sporności) wszel-
 kiej zábieżeć (zábiegájac) Kownáty (Gmá-
 chy), ktorycheś wászeć ku Wczasowi swe-
 mu dotąd záżywał, mnie za cztery Nie-
 dziele (Niedziel cztery) tak stáwić, jáko
 wászeći podane są, przy tem też Dań, przed
 Wyprowadzeniem się, położyć. Bo gdy-
 dy się stáć nie miało, przyniewolonyby
 (przymuszonybym) był to wykonać, coby
 mi nie miło było, á wászeći ná Hanbę (De-
 szpekt) wyszło (pádło). Záčzem bądź wá-
 szeć ná tem (usiłuj wászeć w tem), ábysmy
 Przyjáciołmi (Przjácielámi) zostali, co się
 stánie, gdy Słuszność przestrzeżona będzie.

Stadt seyn / anderwärts mich umb eine Herberge kümmern muß / daß ich mein Haus selbst zu bewohnen fest vorgenommen habe / und der Herr sich umb eine andere Wohnung umbthun / mir aber vor seinem Auszuge / die gewöhnlichen Zinsen zustellen wolle. Jezo naht die Zeit herbey / daß ein jeder die gemietete Wohnungen zu beziehen Anstalt machet. Von Ihm sagen mir andere Leute / daß Er nicht ausziehen / sondern in dem Hinter-Hause bleiben wolle / wovon mir auch das allergeringste nicht bekand ist. Woher nochmahl den Herrn freundlichst ersuche / Er wolle / alle Streitigkeit zu verhüten / die Gemäcker / so er zu seiner Bequemigkeit bishero gebrauchet / mir innerhalb 4. Wochen so liefern / als sie ihm übergeben worden / dabey die Haus-Zinsen / vor dem Auszuge / erlegen. Denn wenn es nicht geschehen solte / würde ich gemüßiget werden / das zu bewerkstelligen / was mir nicht lieb wäre / und ihm zum Schimpff ausschlagen möchte. Dannenhero sey der Herr darob / damit wir Freunde bleiben / welches geschehen wird / wenn man die Billigkeit wird beobachten. An des Herrn Redlichkeit wil ich nicht zweifeln /

O Poczciwości wászećiney nichcę wątpić,
szczerości mojej upewniając wászeći, zo-
wią się

W M M M. Pána

Przyjacielem

L X X.

Odpis

Mości Pánie.

Zrozumiałem z wászećinego osmnaście-
go Dnia Kwietnia danego, że W M M M.
Pan przy Zamyśle swem stále zostá-
jesz, y Dom swoy, w ktoremem już niemal
trzy Lata mieszkał, sam uśieść chceš, co się
mnie podoba. Ná mysl mi nie przyszło,
żem w tylnem Mieszkaniu chciał zostać. Tá-
kiegom sobia nájął Domu, ktory ku Zy-
wności mojej (Pożywieniu memu) Przy-
jácieli inni tak ráznem bydz mniemája, (u-
znávája) jáko Kámenicę Wászećinę. Gdy
Czas ná Wyprowadzenie przybędzie, tedy
ustąpię z Domu á tak ustąpię, iż Sędziemu
(Woytowi) nie trzeba będzie nas miedzy
z sobą rozstrzygnąć, Przyjaźń też niero-
zerwána zostanie. Jákoż W M M M. Pána u-
pewniam (ássekuruje), że nigdy ná Szcze-
rości mey (mojej) nie dam schodzić, jáko
ten ktory zostaje

W M M M. Pána

Sługa

meiner beständigen Aufrichtigkeit versichere ich
ihn / und nenne mich seinen Freund zu seyn.

LXX.

Antwort.

Geehrtester Herr /

Aus dessen von dem 18. Aprilis habe ich erse-
hen / daß Er bey seinem Vorsatz beständig
bleibet / und sein Haus / welches ich nun fast
drey Jahr bewohnet / selbst beziehen wil / wel-
ches ich mir wolgefallen lasse. In den Sinn
ist es mir nicht kommen / daß ich in der Hinter-
wohnung wolte bleiben. Ich habe mir ein sol-
ches Haus gemiethet / welches zu meiner Nah-
rung so bequem zu seyn andere Freunde erach-
ten / als des Herren Haus. Wenn die Zeit
auszuziehen wird kommen / so werde ich räu-
men / und so verfahren / daß kein Richter wird
nöthig haben uns voneinander zu bringen. Die
Freundschaft wird auch unzertrennet bleiben.
Wie ich denn den Herrn versichere / daß ich es
niemals an meiner Aufrichtigkeit wil ermangeln
lassen / als der ich verharre

Deßen

Diener

Jaśnie Oświecone Książę y Panie,
 Namiłościwsze Książę a Panie.

Skoroś Wąszą Książęcą Mość do naszego
 Miasta wjechała, y Domy Sklepu mego
 najbliższe będące na Rezydencyą swoją o-
 brąć (osięść) utubiła, stało się, że Wąszey
 Książęcey Mości Dwor (Dworzanie) ze mną
 y Domownikami memi się oznać żadnego
 Upodobania niemiął; ale Materye, Suknā,
 Koronki, jedwab y infze tym podobne Po-
 trzeby kupić y wszystko oraz gotowemi
 Pieniędzmi zapłacił, iż nie trzebā było, co-
 kolwiek w Księgi Długów wpisać. Za tem
 jednak notowane (napisane) Towary na
 Kredyt wybrane, pod tą Afsekuracyą, sko-
 ro Pieniądze z Wąszey Książęcey Mości
 Majętności (Dobr) przywiozą, iże na pier-
 wey y przed wszystkiemi infzemi moje nie-
 omylną Zapłatę mam mieć. Oczemem za-
 dna nie wątpił Miara, a ni teraz nie wątpię,
 alem pewien, ponieważżem jeszcze nikogo
 nie słyszał się uskarzać, aby od Wąszey Książ-
 cęcey Mości dla Pretenzyey swey nie miał
 odnieść dostātney (dostateczney) konten-
 tacyey, iż Wąszą Książęcą Mość Podskar-
 biemu swemu, ponieważż Pieniądze Wąszey
 Książ-

Durchlauchtigster Fürst und Herr /

Gnädigster Fürst und Herr.

Sobald E. Fürstl. Durchl. in unsere Stadt
eingezogen / und die Häuser / so unweit mei-
nem Gewölbe sind / zu dero Residentz einzu-
nehmen beliebt haben / ist's geschehen / daß Ibro
Fürstl. Durchl. Hoffstadt sich mit mir und den
Reinigen beband zu machen / kein Mißfallen ge-
tragen; sondern mir Zeuge / Tuch / Spitzen/
Seyde und andere dergleichen Nothwendigkei-
ten abgelauffet / auch so fort alles baar bezahlt/
daß unnöthig gewesen / etwas in die Schuld-
Bücher einzutragen. Nachgehends aber sind
aufgeschriebene Waaren auf Credit ausgenom-
men / mit der Versicherung / so bald die Gelder
von Dero Fürstlichen Gütern einlauffen wür-
den / daß ich zum ersten / und für allen andern
meine richtige Zahlung solle haben. Wovon ich
keinen Zweifel getragen / noch jezo trage / son-
dern versichert bleibe / weil ich noch niemanden
habe hören klagen / daß er wegen seiner Anfor-
derung von Ibro Fürstl. Durchl. nicht sollte satt-
sam vergnügnet seyn werden / daß Ibro Fürstl.
Durchl. Dero Schatzmeister / weil Dero Gelder
an.

Książęcy Mości przywieziono , Rozkaz
 daśz (rozkażesz) aby mię dla (względem)
 przyłożonego wypisu nie odwrotnie
 kontentował. Tak wielką Książęcą Łaskę
 będę należacem sposobem (należyta Mią-
 ra) wszędzie (na każdym Placu) stawić wie-
 dział, jako który Wászey Książęcy Mości
 Pánowania szczęśliwego wszego ustawi-
 czenie (za wsze) kwitnącego Książęcego Po-
 wodzenia, ba wszystkiego zbawiennego
 (fortunnego) czego Wásza Książęca Mość
 pragniesz, z Sercą życzę, dożywotnie
 zostając

Wászey Książęcy Mości

nauniżeńszy Sługa
 (naniższem Sługa)

LX XII.

Mości Pánie,

Ucieszniefszaby mi była (ucieszniefby
 mi było) z wászeć cnego Listu zrozu-
 mieć, żeś W m m m. Pán Lagio zwyczajnego
 od Zamiány (W ekslu) zażył był, a nie o-
 boygá mární wászeć trzeba było utracić.
 Tak mię niemniefszy obeymuje żal jako
 wászeć, że wászeć to Nieszczęście potkało.
 (Strony Nieszczęścia wászeć potkanego
 się niemnief (tak bárzo) smęcę jako wászeć.)

Niech

ankommen sind / Befehl werden ertheilen / mich
wegen des beygelegten Auszügeins / unsäumlich
zu befriedigen. So grosse Fürstliche Gnade
werde ich allenthalben gebührend zu rühmen
wissen / als der ich Ihro Hoch. Fürstl. Durchl.
glückliche Regierung / allen stets florirenden
Fürstlichen Wolstand / ja alles / was Ihro
Fürstl. Durchl. erspriessliches verlangen / von
Hergen wünsche / verharrende Lebenslang /

J. Fürstl. Durchl.

unterthänigster Knecht

LXXII.

Monsieur.

Es freulicher wäre es mir / aus seinem wehr-
ten / zu erschen gewesen / daß er das ge-
wöhnliche Lagio von dem Wechsel hätte ge-
noßen / und nicht beydes hätte schändlich verlieh-
ren dürfen. So aber trage ich ein hergliches
Mitleyden mit dem Herrn / wegen des Ihn be-
troffenen Unglücks. **W D Z Z** lasse ihn ander-
weit

Niech Bog gdzie indziej (ná inšzem Mieyscu) Utrátę tę sowicie nagrodzi. (da powetować) Mnieby przed kilka Niedziel rák niemal się powiodło było, gdybym porywcze Przyjácioł inšzych Przykrości (Niewczaśow) nie wiedział był ná Oczy wystawić. (ná Pamięć przywieść) Szláchcic Rákuski przyszedszy, udawał, iż od swych Pánów Opiekunow List dostał, w ktorem piszą, że weksel (zámiánę) ode mnie mieć (dostać) miánowicie sto y pięćdziesiąt Twardych Tálarow, á tobez odwłoki. (nie odwłocznie) Ponieważ Pieniądze te gotowe N. N. we Złocie oddane. Ja ponieważ mi Jmień Kupcá (Kupcowe) nie było znájome, y żadnego z Kupcow nášzych (miedzy Kupcami nászemi) nie było, ktoryby mi jakąkolwiek dać mógł był Wiádomość, odmowilem Kártę zámiánna przyjac (wnášając, zástániając się tem) poniewazem nigdy z przerzeczonem (miánowanem) Kupcom Handlu żadnego nie prowadził, (nie zwyklem kupczyć) y Listu żadnego od niego nie miał, z ktoregobym się informować (wyczytać) mógł, jako się Spráwa táma we wšzystkim, (w jákich Terminách się ta Rzecz zawiera) prosiłem o Cierpliwość

(Pá-

weit sich des Verlusts reichlich erholen. Mir hätte es vor etlichen Wochen fast so sollen ergehen / wenn ich mir nicht in der Eyl anderer Freunde Verdrüßlichkeiten hätte vor Augen zu stellen gewußt. Es kam ein Oesterreichischer von Adel zu mir / der gab für / daß Er von seinen Herren Vormündern einen Brief erhalten hätte / darinnen sie meldeten / daß Er von mir einen Wechsel von 150. Rthl. erheben solle / und das Geld unverzüglich empfangen / weil dasselbe Geld dem N. N. baar an Golde wäre zugestellet worden. Ich / weil mir des Kauffmanns Name unbekand war / auch keiner unter unsern Handels - Leuten verhanden / der mir einige Nachricht hätte ertheilen können / schlug ab / den Wechsel - Zettel anzunehmen / einwendende / weil ich niemals mit dem gemeldeten Kauffman zu negotiiren pflegte / auch keine Schreiben von ihm hätte / daraus ich mich ersehen könnte / was es vor eine Verwandnuß mit allem habe / bate umb Geduld. Er als ein Soldat war
trozig /

(Pácyencya.) On jako Zołnierz groźnem,
(fukliwem) ja za się obowiazałem się (obli-
gowałem się) Słowy łagodnemi, gdy za
Niedziel dwie o wszystkim od Kupcá in-
formowany będę, kiem jest (co zác) y jáki
Handel prowadzi, tedy mu we wszystkim
wygodzę, co słuszna. Lecż się Szłáchćic ten
nie wroćit, zkąd snádnie kto doićć może, że
Zdráda w tem zátájona była. Gdybym kár-
tę zámiaanną przyjał był, tedybym według
Ustaw nászych (nászego Mieyscá, Miásta)
bez Odporu, (Przeczenia) bez wszelkiej
Dzięki) Szłáchćica kontentować bydż mu-
siał. Pan Bog niech wászeći dálszej uchowa
Ultráty, á mnie užyczý Ostrożności (Opá-
trznóści) ábym się niebacźnie (bez Rozmy-
słu) ná Zgubę nie podał. Boskiey wászeći
poruczywszy Dobroći (Lásce), zostáje

W M M M. Pána

do Usług powolny

LX XIII.

Monfieur,

Cto się Czásu niedawnego Złodzieystwa
Cpopelnionego tycze, tedy to niech wá-
szeći Mości Pánu ku lepszey służy Wiádo-
mości, że Zydźenie Fráncuza, ále Włochá
okrádli. A to się tak powiodło. Arcy-Zło-
dziey

trogig / ich dagegen obligirte mich mit freundlichen Worten / wenn in vierzehn Tagen von allem von dem Rauffmann besser würde unterrichtet werden / wer er sey / und was es für eine Bewandnuß mit seiner Handlung habe / wolte ihm in allem willfahren / was sich thun liesse. Es ist aber der Edelman nicht wieder kommen / dahero man leichtlich abnehmen kan / daß ein Betrug dahinder gesteckt. Hätte ich den Wechsel-Brief angenommen / hätte ich unsers Ortes Gesehen nach / ohne alle Wiederrede / den Edelman vergnügen müssen. Gott behüte dem Herrn für fernerm Verlust / und mir verleyhe Er Vorsichtigkeit / damit ich mich nicht unbedachtsam ins Verderben stürze. Gottes Güte ergebende verbleibe

Wbhn.

Dienstergebener

LXXIII.

Monsieur,

Was den unlängst geschehenen Diebstahl betrifft / so lassen Sie ihnen dieses zur bessern Nachricht dienen / daß die Juden nicht den Franzosen / sondern den Welschen bestohlen haben. Und das ist so ergangen. Der Erg-Dieb stellte sich umb halb neun mit zwey Kerlen in die Stube ein / so von ihm vorgaken / daß er ein Baron wäre. Er ließ sich anfangs Ali-

Z

lant

dziey stáwił się o połdnie wiatery z dwiema
 Sługami, ktorzy o nim udawali, że Báronem
 był. Dał sobie z początku (zrazu) Alikantu
 kwartę, potem połgárná Malwázyey nálać.
 Cwierć Godziny po nim przyszedł drugi
 Rzeźmieszek. Ten uśiadłszy ná Rogu Stołu
 kazał sobie Winá Hiszpáńskiego (Peterzy-
 mentu) dla swego strutego Zoládká przy-
 nieść. Pił pretko, á postrzegłszy, że Baron
 mniemany się z Gospodarzem udał w Ro-
 zmwę, o nábytem Zwycięstwie w Italiey
 (w Włoszech), Chłopiec także w Kacie sie-
 dzący, drzemał, niebáwił się długo, ále zá-
 plăciwszy zá Wino, wyszedł z Izby, á jako
 obaczył, iż nikt zá niem nie szedł, wlaźł zá
 Fasy wyproznione, ktorych nad ósm w Sie-
 ni wystáwionych było. Báron słyszác Ze-
 gár bijący, pytał jednego z Sług swych, wie-
 leli Zegár uderzył. Ten odpowiedziawszy,
 że Zegár dziesięć bił, rozgniewawszy się,
 ofuknął wszystkich, czemuby mu rychley
 nie opowiedzieli byli, że tak pozno, jákby
 im tajno było, iż jutro z otworzeniem Brá-
 my z Miasta wyjáchać muszą, á pátrzyć,
 áby drugich doścignęli (dojácháli). Ná po-
 żądanie jego przyniosł Chłopiec Cytryn,
 Pomorancz, Owocu takiego nákupił ná
 dwu-

kant ein Quart / hernach einen halben Topff
Malvasser eingieffen. Eine viertheil Stunde
nach ihm kam ein ander Beutel-Schneider / setzte
sich an die Ecke des Tisches / und ließ sich Spa-
nischen Wein für seinen verderbten Magen brin-
gen. Er tranck geschwinde / und als er innen
wurde / daß der vermeinete Baron sich mit
dem Wirtbe in ein Gespräch einließ von der be-
suchten Victoria in Welschland / der Junge
gleichfalls in dem Winkel saße / schlummerte/
verweilte (hielte) er sich nicht lange auf / son-
dern / da er den Wein bezahlet hatte / gieng zur
Stube heraus. Und da er gewahr (innen)
wurde / daß niemand hinter ihm käme / (ihme
nachfolgte) kroch er hinter die leeren Fässer/
derer über acht in dem Vorhause stunden. Der
Baron / da er den Zeiger schlagen hörte / frag-
te einen von seinen Dienern / wie viel wol der
Zeiger geschlagen hätte. Der antwortete / daß
der Zeiger zehen geschlagen hat; worauf er böse (zor-
nig) wurde / fuhr alle an / warumb sie ihm nicht
eher gemeldet hätten / daß es so spät he ist / als
wenn es ihnen verborgen wäre / daß sie Morgen
mit dem Thorschluße aus der Stadt reiten müs-
sen / und sehen / daß sie die andern einholen. Auf
sein Begehren brachte der Junge Citronen/Pome-
rangen / solcher Früchte hat er über ein Duzend

dwunástek (Tużin), á niżeli się ruszył, ká-
zał Studze każdemu kwartę Winá Węgier-
skiego po ósmiu českich nálać. Zápláci-
wszy wszystko, poszedł z Stugami swemi.
Gospodarz utrudzony będąc z Drogi, nie
pytał za Gospodá Gości swych. Złodziey
zátájoný mājác ná wszystko Baczenie do-
bre, á bącząc, że się wszyscy pokládli, po-
sneli byli, wskrześliwszy Ogień, zápalil pal-
ce u Ręki człowieka zmártego, otworzył
Drzwi sienne, á wpuścił drugich Urwipoł-
ciów. Ci się niebáwiąc, Wytrychými swe-
mi y inšzemi Náczyiniámi Drzwi, Zamki po-
otwárzali, á zábráli, co się im podobáło y
godziło. Woźnicá ná zájutrz wstáwšy wi-
dząc Drzwi otwárte (pootwieráne) udał się
do Jzdebki Pisárskiey, á iž Kłotki ode
Drzwi odbite były, wszedł prętko do stár-
szego Kupczyká do Sypialni. Ten usłysza-
wszy od Woźnicy, co się przydáło było
w Domu, wyskoczywszy z Łożá, ledwie się
ubrać mógł przyszedšy ná Doł, ogládájac
się wszędzie, nálažł Kártecžkę po żydowskiu
pisáná ná Proguležácá. Ták się wszyscy
poczęli dorozumiewác, iž to pewnie (bez-
pochyby) Złodzieje byli, co w przeszły
Wieczor ná Winie byli. Gospodarz pełen
Strá.

gekauft/ und ehe er sich aufmachte/ befahl er einem jeden Diener ein Quart Ungerif. Wein vor 8. Böhmen zu gehē. Als er alles gezahlet hatte/ gieng er mit seinen Dienern fort. Der Wirth/ welcher müde von der Reise war/ fragte nicht nach der Herberge seiner Gäste. Der verborgene Dieb gab auf alles Achtung/ und da er merckete/ daß sie sich alle geleet hatten/ eingeschlaffen waren/ schlug Feuer/ steckte (zündete) die Finger an einer todten Hand an/ schloß die Hausthüre auf/ und ließ die andern Salgen-Schwengel ein; die säumeten sich nicht/ schlossen mit ihren Nachtschlüsseln/ und andern Werck-Zeugen/ die Thüren/ Schösser auf/ haben alles weggenommen/ was ihnen gefiel/ und diente. Da der Kutscher auf den Morgen aufstund/ die Thüren aufgeschlossen sahe/ wendete er sich zu der Schreib-Stube/ und weil die vorhandene Schösser von der Thür weggeschlagen/ gieng (lieff) geschwinde zu dem ältesten Rauff-Diener in die Schlaf-Kammer. Da er von dem Kutscher hörte/ was sich begeben hatte/ sprang er aus dem Bette/ kunte sich kaum anlegen/ kam herunter/ sahe sich allenthalben umb/ fand ein Jüdisch geschriebenes Blättlein/ so auf der Schwelle lag. Da fiengen an alle zu mutmaßen daß das gewiß Diebe gewesen wären/ die den verschiedenen Abend zum Wein sind gewesen. Der Wirth

Strachu, rzekł, tu nie trzeba długiej Zwłoki, ale idź jedno do Oderskiej, drugie do Swidnickiej, a trzecie do Mikołayskiej Bramy, a pomów poćichu z Strażą. Gdyby Pachołcy tacy a tacy chcieli wyjachać, aby jch niepuszczono, ale zatrzymać. Kupczyk się ledwie dostał do Bramy Oderskiej, ałisć Baron Jego Mość z Orszakiem swem przybył, a Studzy za nim. Kupczyk widząc, że się przewlekli byli, bez Perukow na koniach siedzieli, rzekł do Żołnierzów: Patrzcie, ci są ci Złodzieje, co Dobrodzieja mego tej Nocy okradli, ten ma Bliźnię nad Okiem, a on Szubienicznik ma lisowate Włosy. Spuśćcie Kraty żelazne. Zrzućcie jch z Koni a odbierzcie im Bron. Nieboracy widząc się ze wszech stron obtożenia byź Mężami zbroynemi, a iż trudna była wysliznąć się, zsiadzy z Koni, szli w pośrodku mieyskich Sług do Tárásu. Jako się daley z wiśielcami powiedzie, a mnie prawnie będzie Wiádomo, nie zaniecham oznaymić. Francuz, ktorego przed czterma Látami okradziono, taki teraz w Domie swem (w Kamienicy swojej) Porządek (Rząd) ma (trzyma), iże Drzwi śienne, skoro się poczyną zmierzchać, daje zamykać. Kołace (zakolace)

voller Schrecken / sagte / hier ist ein langer Verzug unnötzig / sondern es gehe eines zum Oder / das andere zu dem Schweidnischen / und das dritte zu dem Niclas Thor / und rede meßlich mit der Wache. Wenn solche und solche Pursche wolten ausreiten / daß sie sie nicht lassen / sondern anhalten solten. Der Rauff-Diener erreichte (kam) kaum das Oder-Thor / da kamen Ihro Gnaden der Freyherr mit seiner Schaar / und die Diener Ihm nach. Der Rauff-Diener sahe / daß sie verkleidet / auf den Pferden ohne Paruquen saßen / sagte zu den Soldaten: Sehet / das sind die Diebe / die meinen Herrn die Nacht bestohlen haben / der hat ein Wahl über dem Auge / und jener Galgenvogel ein rothes Haar. Lasset die Fall-Gatter ab. Werffet sie von den Pferden herunter / und machet sie wehrlos. Die armen Tropffe / da sie sahen / daß sie von allen Seiten mit bewehrten Leuten umgeben waren / nur daß es schwer war zu entwischen / stiegen von den Pferden ab / und giengen mitten unter den Stadt-Dienern in den Stock. Wie es weiter mit den Galgen-Vögeln ergehen / und mir recht bewußt seyn wird / werde ich nicht unterlassen anzudeuten. Der Frankose / welcher vor vier Jahren ist bestohlen worden / hält in seinem Hause jezo solche Ordnung / daß er die Haus-Thüre / so bald es beginnet dunkel zu werden / (die Demmerung

ce) kto, nie dąje rychley otworzyć, aż Ko-
 łacacy opowiada, (powie) kiem jest, od ko-
 go przychodzi, kto go posyła, czego y do
 kogo chce. Niżeli spąć jda, musi Czeladź
 patrzeć, jeśli Drzwi zamknięte, (zawarte)
 zaparte, albo w Zamku, Kłotki, Kluczą wy-
 ciągnąć nie zabaczano (zapomniáno), Zło-
 dziey jaki gdzie skryty (tajny zawarty)
 się nie nayduje. Náostatek sam Pán Gospo-
 darz się wszędzie przechodzi, a ogląda się,
 jeśli Czeladź prawie wszystkiego doyrzali.
 Tak Ludzie po Szkodzie bywają y stávají
 się mędrszemi. Oddáymy się zaś Opie-
 ce Bożey prosząc (modląc się) aby nas Pán
 Bog Nieszczęścia wszelkiego (wszego) u-
 chować, a nas przy tem, co nam z łaskiey
 swey dąje, zachować raczył. Obronie Bo-
 skiey nas wspoł oddávšy, zostąję

W m m m. Pána

do Usług zaś gotowy
 Przyjaciół

LXXIV.

Mnie wielce Mości Pánie/

A moy wielce Mości Pánie y Przyjác-
 ieliu zacny/

Sddávca Listu tego / jest jeden z mych ná-
 staršych y náwiernieyšych Ruczykow.
 Tego/

einfälle/) läſſet zuſchließen. Klopffet jemand an/
läſſet er nicht eher aufſchließen / biß der Klopffende
anſaget/ wer er iſt/ von wem er kommet/ wer ihn
ſchicket/ was oder zu wem er wil. Ehe ſie ſchlaffen
geben/ muß das Geſinde ſehen / ob die Thüren ge-
ſchloſſen / verriegelt / oder ob aus dem Schloſſe/
vorhangendem Schloſſe / der Schlüssel zu ziehen
nicht vergeſſen worden / ob nicht wo ein gottloſer
Mensch verborgen ſich befinde. Legtlich gehet der
Herr Wirth allenthalben herum/ und ſiehet ſich
umb/ ob das Geſinde recht auf alles geſehen habe.
So pflegen die Leute nach dem Schaden klüger
zu ſeyn und zu werden. Laſſet uns ſtets der Ob-
hutt (Vorſorge) Gottes empfehlen/ und ſehen/
daß uns Gott der Herr vor allem Unglück be-
wahren/ und uns bey dem / was er uns aus ſeiner
Gnaden giebet / bewahren wolle. Dem Schutz
Gottes uns inngesamt ergebende / verharre
Mhbn.

Bereitwilliger Freund

LXXIV.

Edler / Ehrenveſter / Wolkenamter/
Hochgeehrter Herr/ und vornehmer Freund,
Uberbringer dieſes Briefes iſt einer von meinen
älteſten und treueſten Dienern/ demſelben/ als
er vor 14. Tagen nach der Polniſchen Liſſa gereiſet/

Tego/ jako jachał (jadać) przed dwiema Niesz-
dzielnymi do Lesna Polskiego/ y na Ruskiej Ulic-
cy pod Strusiem złotem noclegował (przez
Noc został)/ to potkało Nieszczęście / iż Kze-
żmiehet onemu / jego podle siebie z Pieniez-
dzmi stojącą Szkatule od Bołu odjął / z ona
do Strayni się udał/ Zamek dytrychem otwor-
zył / Worek z Siedmynastkami y Złotowemi
(dziesięćszkutowemi) wyjawy / Kłotkę ode-
Drzwi odbił / a z Pieniedzmi uciekł. Jż go też
dy pewna došla Wiadomość / że Niecnote
(Złodziej) dla (z) inzego Podeyrzenia u Wá-
sećiow wsadzono niezwołając (bez Zwołu)
w Droge do Wásećiow się obrocił (udał)
Wziawszy z sobą List przyczynny do Rady
Szlachetney. A luboćby od innych przyjaćioł
Listow dosyć mógł był mieć / do Ludzi tak-
kich / ktorzyby na wielki jego Pożytek godzili
byli. Tedy mie jednák prosił/ abym mu przez
Pisanie moje do Wmm m. Pana Propenzyey
(Zyczliwosci) Droge torować chciał. Tegom
mu odmowić nie mógł / lecz względem jego
mnie zarówne wiernie wyswiadczonych Usług
spełnić musiał. Proste (upraszam) tedy wiel-
ce/ chćiey go Wmm m. Pán Rada skuteczna
wesprzeć [Rady dodać zdrowey) jako w Do-
ległości swey się sprawować / y gdyby prá-
ktyká prawnego (Práwniká) potrzebował/
(zazyc musiał) do ktorego się obrócić/ y zwier-
zyć się onemu ma. A jako rey Poufalości (Tá-
dzieji) jestem / że Wmm m. Pan dla (względem

und auf der Reußischen Gasse / bey dem gülden-
 Strausse übernachtet / das Unglück begegnet / daß
 ein Beutelschneider / Ihme / seine neben sich stehen-
 de Schatul mit dem Gelde von der Seite entwen-
 det / in den Stall mit derselben begeben / das Schloß
 mit einem Nachschlüssel aufgemacher / das Säck-
 lein mit den siebenzeben Creuzern und Zehen Böb-
 mern heraus genommen / das vorhangende Schloß
 von der Thür weggeschlagen / und mit dem Gelde
 davon gelauffen. Wenn er nun gewisse Nachricht
 erhalten / daß man den Schalek umb eines andern
 Verdachts willen bey Ihnen gesezet / hat Er sich
 unverzüglich auf den Weg zu ihnen aufgemacher /
 und von unserer Fürstlichen Regierung ein Re-
 commendation - Schreiben an E. Westr. Rath
 mit sich genommen. Und ob Er wol von andern
 Freunden Briefe genug hätte haben können / an
 solche Leute / die ihm sehr nützlich wären gewesen ; so
 hat er mich doch ersuchet / daß ihme zu deß Herrn
 Wolgewogenheit durch mein Schreiben bähnen
 wolte. Solches habe ich ihm nicht abschlagen kön-
 nen / sondern in Ansehung seiner mir stets treu-
 geleisteten Dienste / gezeigen müssen. Bitte dem-
 nach höchlich / der Herr beliebe ihm mit würcklichẽ
 Rath beyspringen / wie er in seinem Anliegen ver-
 fahren / und wenn er einen Rechtsgelehrten brau-
 chen müste / zu welchem er sich wenden und anver-
 trauen

dem) nąſzey ſtárey Znajomości y Przyjaźni
Wierność wyrzadzić będzie raczył. (zechceſz)
Tak upewniám W m m m. Pana / iż wſyſtko
według Możności odwdzięczyć (odſługować)
ſię poſtaram. Na koniec/ przy Poſłonie przy-
jácielſkiem ſámilięy W m m m. Pana cáley po-
ruczam W m m m. Pana Majestatowi Boſkie-
mu / zoſtając ná zámſe

W W W W. Pana

do Uſług gotowem y życziwem
Przyjácielom

Memu wielce Moſci Pánu y Przyjácielo-
wi Zacnemu JEgo Moſci Pánu N. N. Mie-
ſzczáninowi y Kupcowi Sławnemu Miáſta
Cefárſkiego y Krolewſkiego Wrocławia.

Memu wielce Moſci Pánu, w łáskáwe ná-
leży oddanie

We
Wrocławiu.

L X X V.

Mnie wielce Moſci Pánu/

Moy Moſci Pánie y Przyjácielu
nieſzacowany.

Żal mi tego z Serca / że W m m m. Pana
Rupeczyła rák wielkie poſtáło Nieſzczéſcie/
ā onemu w Goſćincu / gdzie beſpiecznem ſię
bydź ſpodziewał/ Pieniadze z Szkatuły utrá-
dzone. Wiecey mi žal/ iżem Požadaniu wáſer-
cinemu rák wygodzić nie mogł/ jáko Wotum
moje było. Zobym to bárzo rad widział był/
(temu bárzo rad był) gdyby Dzierzawcá ſweſ

trauen solle. Wie ich nun der guten Hoffnung le-
be/ der Herr werde ihm wegen unserer alten Be-
fandschaft und Freundschaft alle Treue zu erwei-
sen geruhen; So versichere Ihn/ daß alles abzu-
gelten möglichst mich werde bemühen. Indessen
übergebe ich Ihn/ bey freundlicher Begrüssung sei-
nes ganzen Hauses/ Göttlicher Majestät/ und nen-
ne mich stets/

Meines Hochgeehrten Herrn

Bereitwilliger Diener und
geneigter Freund

Dem Edlen/ Ehrenvesten und Wolbenamten
Herrn N. N. Vornehmen Bürger und Handels-
Mann in der Kayser- und Königlichen Stadt
Breslau/

Meinem insonders Hochgeehrten Herrn / und
vornehmen Freunde ggl.

In

Breslau.

LXXV.

Diesse den 6. Junii 1705.

Wol. Ehrenvester und Wolsürnehmer/

Mein insonders Hochgeehrter Herr und sehr
wehrter Freund/

Es ist mir von Herzen leyd/daß dessen (seinem)
Handlungs- Diener so ein grosses Unglück
wiederfahren / und ihm in dem Gast- Hofe/ da er
sicher zu seyn hoffete/ das Geld aus der Schatuf
gestohlen worden. Mehr aber beklage ich es/ daß
ich des Herrn seinem Verlangen nicht so willfah-
ren können/ als mein Wunsch gewesen. Denn ich
hätte

go całe nabył był / (ucześniekiem się stał był) ja-
 koż Słowa Żłodziej / iż niczego z Pieniedzy
 ukradzionych nie wydał / Nádzieję taką we
 mnie wzruszyły / że mu Pieniadze jego wszystkie
 przywroczone będą ; Lecz Wycie Rzecz przez
 żywna pokazało. Gdy Żłodziej jał nadsirzey
 strony Pieniedzy pytano / a Karta przed niego
 stawiono / grożącego mu / jeśli Dobroćta nie
 wyzna / że go Mleka okrutna do Wyznania (Zez-
 znania) przywiedzie (przyniewoli). Niechciał
 się do niczego wiecey przyznać / jedno że bie-
 żąca od Stroża uchwycony będąc / który go
 pytał / coby pod Pacha nioś / onemu pare Gar-
 ści (Garstek) Pieniedzy w Kapeluś wysypał / a
 z Ostatkiem do drugich Towarzykow Żłodziej-
 stich (Żłodziejow) się udał / jakoż Pieniadze
 w Rownacie prozney (wyproznionej) w Łożu
 pod Słoma w Worku związane należiono.
 Rzecz te / jako różnem Sposobem jał napilniey
 roztrząsiono (rozbierano) / urządzono (uz-
 chwalono) nawet (nadsłatek) / ponieważ naś
 wielka Cześć Pieniedzy się nadyje / a onemu
 Smąganie Katowskiego (rozga katowska / Chłos-
 sta Katowsta przyznana) przyznane bydź nie
 może / że innym (innym) Rzeźmiestkom na
 Postrach / u Pregierza ma stać / jakoż na Tydzień
 przyśly się stanie / żego wszyscy od siódmej aż
 do jedenastej Godziny u Pregierza obaczą.
 Boże uchoway wszystkich złych Uczynkow
 (Spraw) / a zachoway nas pod Skrzydlami
 swej Oycowskiej Łaski / którego Oycowskiej
 Opas

hätte es sehr gern gesehen / wenn der Eigenthums-
 Herr des Seinigen gänglich wäre habhaft wor-
 den / wie denn des Diebes Worte / er hätte von dem
 gestohlenen Gelde nichts verthan / eine solche Hoff-
 nung in mir erwecketen / es werde ihm alle sein
 Geld wieder zugewendet werden; aber der Ausgang
 hat das Widerspiel dargethan. Da man den
 Dieb aufs schärfste des Geldes halben befragete /
 ja den Scharfrichter vorstellte / ihm dräuende /
 wenn er im Gatten nicht würde bekennen / daß die
 grausame Marter zur Bekänntniß bringen werde.
 Hat er nichts mehr gestehen wollen / als da Er im
 lauffen von einem Wächter wäre ergriffen / und ge-
 fraget worden / was er unter dem Arm trüge / Er
 ihm ein Paar Hände voll in den Hutt hätte ge-
 schüttet / und mit dem übrigen wäre er zu den an-
 dern Diebs-Gesellen begeben / wie man denn auch
 das Geld in einer leeren Kammer in einem Bette
 unter dem Stroh in einem Säcklein zugebunden
 gefunden. Da man die Sache auf unterschiedene
 Weise aufs genaueste überleget / ist endlich geschlos-
 sen / weil der gröfste Theil des Geldes vorhanden
 wäre / und ihm also der Staup-Schilling nicht
 könnte zuerkannt werden / daß er solte andern Beu-
 tel-Schneidern zum Schrecken / an dem Pranger
 stehen / wie es denn auf die folgende Woche erfol-
 gen wird / daß ihn von sieben Uhr bis 11. alle Leute
 an den Pranger sehen werden. Gott behüte alle
 für bösen Thaten / und erhalte uns unter den Flü-
 geln seiner Väterlichen Gnade / des Väterlichen
 Vor-

Opatrzności W m m m. Pána poruczam / 304
stajac ná zaroske
W m m m. Pána

Wiernem Przyjacielem
Jego Mości Pánu Marcinowi Wiernien-
skiemu, Zácnemu Mieszczáninowi y Kupco-
wi Sławnego Książęcego Miasta Oleśnicy.
do Oddania należy w Ręce życzliwe
w Oleśnicy.

LXXVI.

Mnie wielce Mości Pánie/
Moy M Ci Pánie.

Shelkich fortunnych Sukcesow wász: Mo-
ści memu Mościwemu Pánu przy Ofia-
rowaniu moich powolnych. Usług powinno-
warosy zostaje (jestem) pierwien/ że wáśceć moy
Mości Pán Obietnice swoje w przyjaźney
(życzliwej/ przyjaźliwej) raczyś chować pá-
mieci/ á mie strony Sułná ná Kredyt/ u mnie
wybránego/ pomyslasz Welna swoja Konten-
tować/ o czym mie Sumnienie moje tem bára-
żey upewnia/ ponieważm W m m m. Pána
dobrem opatrzywosy Sułnem/ w Cenie táńey
spuścił. O to jednak prosze W m m m. Pána/
Chciey W m m m. Pán Urzednikowi swemu
rozkazać/ (przykazać) aby z Welna/ gdy Czas
Welne sławic przybedzie/ skoro do Miasta
przyjedzie (wjedzie) przed Dom moy zaszachal/
a ja potem z nim do Wági iść/ Welne w By-
tności Urzednika (Urzednikowey) mogl dać
wa

Vorsorge übergebe ich den Herrn und ver-
bleibe

Deßen stets

Dem Wol-Ehrenvesten und Wolfürnehmen
Herrn Merten Wierniensi, Vornehmen Bür-
ger und Handels-Mann in der Fürstlichen

Stadt Delfe.

Meinem Hochgeehrten Herrn und hoch-
geachtem Freunde.

LXXVI.

Hoch-Edel-Gebohrner Ritter und Herr /
Gnädiger Herr/

Alles glückliche Wolseyn wünsche ich Ew:
Gnaden/ bey Darstellung meiner willigen
Dienste / und bin gewiß / daß Ew: Gnaden De-
ro Versprechen in einem geneigten Andencken
belieben zu behalten / und mich wegen deß auf
Credit von mir ausgenommenen Tuchs geden-
cken mit Dero Wolle zu befriedigen/ weßen mich
mein Gewißen desto mehr versichert / weil Thro
Gnaden mit guttem Tuche versorget / und auch
in einem wolfeilen Preis überlassen habe. Darum
bitte ich aber Ew: Gnaden / Sie befehlen Dero
Ambtmann mit dem Wollen-Wagen / wenn die
Zeit die Wolle zu liefern wird kommen / so bald er
in die Stadt kommet / vor mein Haus zu fahren/
damit ich hernach zur Wage mit denselben gehen /

ważyć. (zważyć) Po odprawionem Rachunku
(porachowawszy się z sobą) wytracie Dług / a
ostatki Pieniedzy zapieczętowawszy W m m m.
Panu posle przez Urzednika W m m m. Pana.
Chciałci mie Przysięciel watpliwem uczynić / iż
mi się ná ten raz ná Welne W m m m. Pana
nie trzeba spuszczać. Lecz ponieważ Przyczynę
oznaymić (wyrzązić) żaniechał / tedy Udawanie
tákie żadnego u mnie nie nayduje Mieysca. Ja
ufam Wáścei Mościęgo Pana Słowu Szla-
chternemu / a łonczę Obligiem tem / iż do Tchu
ostatniego Żywota (Życia) mego / nie przesiá-
ne się zwát

W m m m. Pana

Sluga stałem

Memu wielce Mościwemu Pánu y Do-
brodziejowi JEgo Mości Pánu N. N. Dzie-
dźicznemu Pánu ná N.

Memu Mościwemu Pánu w łaskáwe
náleży oddanie.

LXXVII.

Monsieur,

PRzy w zájemnem Powinszowaniu wsze-
go włásnego (pożądánego) Powodze-
niá, upewniam W m m m. Pana, zem z Pisania
wáśceinego, od Daty Mieściá tego, Nápo-
minanie wáśceine, tak, strony Zápláty (Zá-
plácenia) Sukná, w Kupczyny Janá święte-
go u Wáścei wybranego, jáko y strony
sta-

die Woll in des Amtmanns Beyseyn wägen könne lassen. Nach gehaltener Abrechnung wil ich die Schuld abziehen / und das übrige Geld Ew. Gn. durch den Amtmann zuschicken. Ein Freund hat mich wol zweifelbafft machen wollen / daß ich mich auf Ibro Gn. Woll diesesmahl nicht dürffe verlassen. Allein weil Er die Ursache zu melden unterließ / so findet auch sein Vorgeben keine statt bey mir. Ich traue Ibro Gnaden Adelichem Worte / und schliesse mit der Versicherung / daß ich bis an meinem letzten Lebens - Athem nicht unterlassen werde / mich zu nennen /

Ibro Gnaden

beständigen Diener

Dem Hoch - Wol - Edelgebornen Ritter und
Herrn / Herrn N. N. Erb - Herrn auf N.
Meinem Gnädigen Herrn.

LXXVII.

Ehrenvestor und Wolbenamter /

Insonders GeEhrter Herr /

Bev hinwegwünschung alles selbst verlangenden Wolergebens / verständige ich ihn / daß aus seinem Schreiben / von dem 6. dieses Monats / die Erinnerung / so wol wegen Zahlung des in Johann - Markt bey dem Herrn angenommenen Luchs / als auch wegen Lieferung mei-

stławienia Wełny mojej zrozumiać. (wy-
 czytał) Na co krotko odpisuję , że Umowy
 nasze z Pamięci nie wypuszczam , y o Lu-
 dźciach takich wiele trzymam (Ludzie tacy
 w wielkiej u mnie Powódze bywają) ktor-
 zy Objetnic swych nie odmieniają , ale onym
 dosyć uczynić się starają (usiłują) abo , gdy
 Słowa swego dotrzymać (uiszczyć się Lu-
 dźiom) nie mogą , że o Przebáczenie pro-
 szą. Przyjaciela co się tycze , który opacznie
 o Cnoście mojej twierdzić chciał , tedyby
 miał być szczerze postąpić , a to przydać , iż
 dla tego wászeć Wełny ode mnie nie bę-
 dziesz mógł mieć , ponieważ niemal wszy-
 stkie moje Owce na moich obuch Folwár-
 kach pozdychały , a ztąd nie można (niepo-
 dobna) co sprzedać , gdzie niczego niemasz.
 A żeby wászeći jednak nie trzeba pomyślać ,
 jakbym Woli niemiał Długu położyć (za-
 płacić) tedy wászeć bądź pewien , że na
 czas zamierzony (naznaczony , ulubiony)
 W M M M. Pan Pieniądze masz mieć gotowe.
 Na to się wászeć bezpiecznie możesz spu-
 ścić , a to o mnie trzymać , że nikomu źle (o-
 pacznie) o sobie mówić , umyślnie chcę (za-
 dam) dać Przyczyny. Ludzieśmy , a nie wie-
 my , gdzie jeden drugiego potrzebować mo-
 że.

ner Wolle/ verstanden habe/ worauf ich kürzlich
 antworte/ daß unserer Abrede eingedenck blei-
 be/ und von solchen Leuten viel halte/ welche ihr
 Versprechen nicht ändern/ sondern demselben
 nachzukommen sich bemühen/ oder/ wenn sie
 ja ihren Worten kein Genügen leisten können/
 daß sie umb Pardon bitten. Den Freund be-
 langende/ welcher gar verkehrt von meiner Red-
 ligkeit hat wollen urtheilen/ hätte er aufrichtig
 verfahren/ und dieses zusehen sollen/ daß umb
 des willen der Herr die Wolle vor diesesmahl
 von mir nicht wird haben können/ weil fast alle
 meine Schafe auf meinen beyden Vorwergen
 gestorben (umgefallen) sind/ und dabero ist
 unmöglich/ etwas verkauffen/ wo nichts verhan-
 den ist. Damit aber der Herr nicht meinen
 dürffe/ als wäre ich nicht willens die Schuld zu
 entrichten/ so sey er versichert/ daß er auf be-
 stimmte Zeit baar Geld soll haben. Darauf
 kan er sich sicher verlassen/ und das von mir
 halten/ daß ich niemanden übel von mir zu re-
 den/ vorsehlich wil Ursach geben. Wir sind
 Menschen/ und wissen nicht/ wo einer des an-
 dern benöthiget seyn kan. Darumb muß ein
 jeder mit seinem Nehesten so umgehen/ als er

że. Dla tego musi każdy z Bliźniem swem
tak postępować, (się obchodzić, obcować)
jako życzy, aby Bliźni z nim obcował. (po-
spolitował, przeciwko niemu się sprąwo-
wał) Tyle na ten raz, zostań wászeć Ła-
skaw, a o mnie to myśl (pomyslay) że zo-
stańę zawsze

W M M M. Paná

Do Usług gotowem

LXXVIII.

Móści pánie/

NJe miło mi / że mie List wászećin przed
Wyiazdem mojem z Domu nie doszedł;
aliasbym wászećine Spráwe (Potrzebe) ku
wierzchemu ułontentowaniu sporządził był. A
zoli jednać Dlužnik ja Pomoca nášego JE^o
Móści Paná Woyta do tego przywiedziony / y
do dekláracyey tey / jeśli chce abo zaniechac płá-
cić / iże się ofiarował / co ćwierć tak wiele dać /
co z Towarów wybierze / a czego on sam na
Strawie (Strawne) nie będzie potrzebował.
Na Dekláracyey takiey y takim Ofiarowaniu
nie przestałem / álem tego koniecznie chciał / aby
on Towarami w Sklepie swem nie cale (nie
zgoła) władał. (władał) Ale żeby Kupeżył
moy abo inny wierny Przyjaciół w nim zawse
zostawał / a Pieniadze utargowane notowane
(napisane) y w Sęczynke pieniężna wetknięte
były. Na to żązu niechciał pozwolić. Lecż
uślyś

wünschet / daß sein Nebester mit ihm soll ver-
fahren. So viel für dieses mal. Er verblei-
be günstig / und gedencke er das von mir / daß
ich bleiben werde allezeit

Rhbn.

Dienstwilliger Freund

LXXVIII.

Creutzberg den 18. Augusti 1705.

S. T. Hochgeehrter Herr / geneigter Freund.

Eheb ichs mir nicht / daß ich dessen Brief vor mei-
ner Abreise von Hause nicht erhalten habe;
Sonsten hätte ich dessen Angelegenheit zu mehrerer
Bergnügung eingerichtet. Jedoch ist der Schuld-
mann / durch Hülffe des Stadt-Vogts / darzu ge-
bracht worden / sich zu erklären / ob Er zahlen / oder
unterlassen wil / daß er sich anerböthen / alle Vier-
theil Jahr so viel zu geben / was er aus den Waa-
ren einnehmen / und er nicht selbst zur Zehrung be-
dürffen wird. An solcher Erklärung und Anerbie-
ten ließ ich mich nicht begnügen / sondern drang
darauf / daß er nicht über die Waare in seinem
Gewölbe gänzlich ein Herr sollte seyn. Sondern
daß mein Kauff-Diener / oder sonst ein ander treuer
Freund darinnen stets verbleibe / und das gemarck-
tete Geld aufgeschrieben und in den Geld-Kasten
gesteckt werde. Darcin wolte er anfangs nicht
willigen. Allein da er hörte / daß er anders von

uślyshawy / iż inaczej wyzwolony (3) Aresiu
(wypuszczony z Aresiu) być nie może / pozwolił
na to / a tak Noc zupełna Ziemiowi naszemu zle-
cona / iż Dłużnik po (według) Woli innego żyć
musi / jako jedno y drugie rozprzeda. Rozu-
miem / że inni Znajomkowie y Przyjaciele Ugody
(Zgody) taką pochwała (approbują). Zwłaszcza
gdy teraznięsze niebezpieczne Czasy roztrzą-
sna / a na Pamięć sobie przywioda / jakie Pro-
testacye przeciwko niemu weszły. (wniesione)
Morum moje to jest / aby Towarów wiele
przedano / a Wm. Pan Pieniądzy pożyczo-
nych tym rychley się Uczęśnikiem stał. Kon-
cząc oddaje Wm. Boskiej Opactrzności / na-
zywając się dożywotnie
WM. Pána

powolnem Sluga

LXXIX.

w Krakowie 24. Aug. 1705.

Moy wielce Mości Panie,

Moy Mości Panie,

Bym stał przy Słowie mojem / a we-
dług Ugody naszej te dwadzieścia Gaset
Głery stawił / starałem się pilno. Te wysyłam
na Wozie do Opola / będąc tej Nadzieji / że
one wafsec moy Mości Pan na Czas zamiere-
zony we Wrocławiu będziesz miał / jakoż z Ser-
cá (uprzejmie) życze / abyś Wm. one w Noc
swoje bez Szwanłu odebrał. Pieniądze same
(y Srebro) za pierwszą Głere zjednane (zebra-
ne)

Dem Arrest nicht könnte befreyet werden / ließ er es
geschehen / und ist also die völlige Macht unserm
Landsmann übergeben worden / daß der Schuld-
ner es genehm haben soll / wie er eines und das an-
dere ausbringen wird. Ich meine / daß andere
Bekannte und Freunde solchen Vergleich billigen
werden. Zumahlen / wenn sie die seßigen gefährli-
chen Zeiten werden überlegen / und sich erinnern/
was für Procestrationen wieder ihn eingelauffen
sind. Mein Wunsch ist / daß viel Waaren mögen
verkauft werden / und der Herr seines vorgeliehe-
nen Geldes desto ehender habhafft werde. Ich über-
gebe Ihn in Gottes Schutz / und nenne mich stets
Mhnh.

Willigen Diener

LX XIX.

Krackau den 24. Aug. 1705.

Hol. Ehrenvester und Wolbenamter /

Mein insonders Hochgeehrter Herr /

Somit ich meinen Worten nachkomme / und un-
serm Vergleich nach / dem Herrn die 20. Fäßlein
Glette liefere / habe ich mir fleißig angelegen seyn
lassen. Dieselben sende ich zu Wagen nach Oppeln /
und hoffe / daß Er selbte auf die angesetzte Zeit in
Breslau haben werde. Wie ich denn herzlich wün-
sche / daß er Sie ohne Schaden erhalte. Das Geld
dafür / und das für die erste Glette zusammen ge-
brachte Silber (Geld) / wolle er durch eben den

ne) racz wásceć przez tegoż Furmána/ktory ten
odda/ postać/ abo aż do Zjazdu mego u sie-
bie zatrzymać. Wkrótce/ dali Bog/ u wásce-
ćiom bede/ objecując Zyczliwość wáscećine
wszelakiem sposobem odwiedziczyć. (odslugo-
wać) Przy Porwiniowaniu wszech fortunnych
Sukcesow y nieodmiennego Zdrowia/ pole-
cam wásceci Boskiej Opártności/ zostając
W M M M. Pána

Slużyć gotowem Przyjacielem

L X X X.

we Wrocławiu d. 26. Marcá 1705.

Mości Pánie Swibieński,

Moy Mości Pánie y Przyjaciełu wielki.

JAko Szczerosc W M M M. Pána wielce
pochwalam, iżeś W M M M. Pán naszey
ustney Umowie dosyć uczynić y według
Ugody Gletę do Wrocławia forytować ra-
czył, tak aby tu ná Jármárk nasz szzodo-
postny (kupczyny szzodopostne) była.
Tak zeznać y uskarżać się muszę, że ja
z Strony mojej odmienny. Luboć to nie
z Niestateczności mojej, lecz z Zwłoki abo
z Niedbálstwá Furmána (furmanowey) po-
chodzi, ktory mi wáscećin List pozniej od-
dał niż sluszna. On niewinnem się bydz ro-
zumie, zastániając się Nieszczęściem, ktore-
go w Drodze potkało, mowi, że mu dwoje
Koni

Fuhrman/ welcher dieses übergiebet/ schicken / oder
biß zu meiner Ankunfft bey sich behalten. Ich wer-
de/ wils Gott! im kurzen bey ihnen seyn / und
verspreche dessen geneigten Willen auf alle Weise
zu vergelten. Bey Anwünschung alles glücklichen
Wolergehens und beständiger (unveränderlicher)
Gesundheit/ übergebe ich ihn Göttlicher Vorsorge/
und verharre

Meines Hochgeehrten Herrn

Bereitwilliger Freund

L X X X.

Breslau den 26. Mart. 1702.

Wol. Edler Herr Swibienski, werther Freund/
Wie ich dessen Aufrichtigkeit hoch rühme / daß
Er unserer Abrede ein Genügen thun / und
die Glette/ unserm Vergleich nach/ nach Breslau
befördern wollen/ so/ daß sie hier auf den Mittfasten
Jahrmarckt seyn möchte. So muß ich bekennen
und beklagen / daß ich von meiner Seite wandel-
bar (unbeständig) bin. Wiewol das nicht von
meiner Unbeständigkeit/ sondern von dem Verzu-
ge des Fuhrmans herkommt / welcher mir dessen
Brief spät her zugestellet hat / als es recht gewe-
sen. Er meint unschuldig zu seyn / behilfft sich
(schüzet vor) ein Unglück / welches ihm unterwe-
gens widerfahren/ er saget/ daß ihm zwey Pfer-

de

Koni zkulawiało. Ja Wiadomości nie mając, że Gletą w Drodze, rozumiałem, iż się wászeć na tak wiele Glety nie mogł zdobyć, takem, spodziewając się wielkiego Odbytu, od Zydá Krákowskiego, który mi Gletę swoję ofiarował, kilka Fásiek kupił, Centnar po potczwartána sta Złotych polskich. Rozważając wszystko będziesz mię W M M. Pán raczył mieć za wymowionego. Ja w inszych Okázyách objecuję státecznem się stáwić, á teraz skoro Furman Gletę przywiezie, na tem bydz, áby jednák rozprzedána była. Kończąc poruczywszy W M M. Páná z cáłem Domem wászećcinem Boskiey Opiece, á sam siebie Przyjácielskiey Łasce, objecuję zostáć

W M M. Páná

Stáłem Przyjácielem

LXX XI.

Mości Pánie,

Z Wielkiem Nieśmákiem z Wászećcinego zrozumiał, jáko się z moja do W M M. Páná wypráwioná Gletá dzieje (wiedzie), że wászeć ona pogárdzasz, z Przyczyny takiey, iż Dzień ábo kilka

de lahm sind worden. Ich habe keine Nachricht
(Wissenschaft) daß die Glette unterwegs wä-
re/ meinete/ daß der Herr so viel Glette nicht kön-
te aufbringen/ so habe ich/ in Hoffnung/ daß gros-
sen Abgang haben werde/ einem Erakauischen Ju-
den/ der mir seine Glette anrug / etliche Fäßelein
abgekauft/ den Zentner zu vierzehende halbe
Gulden Polnisch. Der Herr wird das erwegen/
und belieben mich entschuldiget zu halten. Ich
verspreche in andern Begebenheiten mich bestän-
dig zu bezeugen/ und vorjeko/ so bald der Fuhr-
man die Glette bringen wird/ dahin zu sehen/ daß
die Glette dennoch an einen Mann gebracht
werde. Schließlich empfehle ich den Herrn mit
seinem ganzen Hause in Gottes Obhut/ und
verspreche zu bleiben

Meines Hochgeehrten Herrn

Beständiger Freund

LXXXI.

Hochgeehrter Herr/

Mit grossem Verdruss (Unlust) habe ich aus
dessen erschen/ wie es mit meiner aus Op-
peln an den Herrn abgegangenen Glette zugehe/
daß

ká pozniey wystáwiona, niż nasz Kontrákt z sobą záuwrty wyciąga. Jam ná tem cále był, ábym się Wm. uisći, á Gletá wygodził, ná ktorey wászeći według Zdánia mego, zálezáło było. WMMM. Pan nálepíey bédziesz wiedział, jáko się tá Rzecz toczy. Mnie też nie táyna, z kád Odmianá wászeći ábo Niestáteczność urosła, z kád ten wászećin wymysł. (pochodzi) Co ja wśzystko Pánu Bogu porucząm, będąc tey Nádzíeje, że y Gletá moją swego nábędzie Páná. Ośiárowanie wászećine obowiazána przyjmuję Dzięká, á proszę pięknie y pilnie, ábys WMMM. Pan Fáskom Plácu przede Drzwiami swemi užyczył, á gdyby się jáki dobry pewny Kupiec nálażł, jáko swá wlasná przedał, lecz nie ináczey, jáko zá gotowe Pieniądze (Gotowiznę) Łáskę táką (Zyczliwość) ze wśzech miar, zjáchawszy do Wászećiow odwdzięczyć będe wiedział. Ná ośtátek zyczác wászeći wśzelákich fortunnych Sukcesow, zostáję

WMMM. Páná

do Usług obowiazány
N. N.

daß er dieselbe verachtet/ umb solcher Ursache willen/ daß Sie einen Tag oder etliche später geliefert worden/ als unser gemachte Contract erfordert. Ich habe es mir gänglich angelegen seyn lassen/ damit ich nachkame/ und mit der Glette wilfahren möchte/ an welcher/ meiner Meinung nach/ viel gelegen war. Der Herr wird am besten wissen/ wie es mit der Sache bewand sey. Mir ist's auch nicht verborgen/ woher des Herrn Enderung oder Unbeständigkeit herkommet. Welches alles ich Gott empfehle/ der Hoffnung lebende/ daß meine Glette ihren Herrn überkommen werde. Sein Auerbitten nehme ich mit verbundenem Danc an/ und bitte schön und fleißig/ daß er dem Fäpfein einen Platz vor seiner Thür vergönne/ und wenn sich ein gutter gewisser Kauffman finden möchte/ als sein eigen verkauffen/ aber anders nicht als umb baar Geld. Solche Gunst werde ich/ wenn ich zu Ihnen kommen werde/ auf alle Weise zu vergelten wissen. Letztlich wünsche ich dem Herrn alles glückliche Wolergehen/ und verharre

Meines Hochgeehrten Herrn

Dienstergebener
N. N.

Przydane są niektóre trościuchno koncypowas-
ne (ogarnione) Weselne/ Reżimne/
pogrzebne Listy.

O Bjecawszy moję starszą Corkę, Pannę
Maryą, Jego Mości Panu Balcerowi
N. Mieszczańinowi y Kupcowi tuteczne-
nemu w Stan Małżeński, a Czas Weselá
ná Dzień 23. Mieściacá bieżącego determi-
nowáwszy, ná który Zrękowiny, przez Bło-
gostáwieniestwo Káptáńskie, według Zwy-
czáju Chrześciańského mája potwierdzone
bydź, tedy się listownie przez unizoną
Proźbę moję u W M M M. Páná ozywam,
racz W M M M. Pán z jey Mościá Pániá Mał-
żonką y Panną Corką W M M M. Páná, Dniem
uprzedziwszy w Dom moy się stáwić, Fest
Weselny Obecnoścíá (Prezencyá) bárzo
požadána uczyć, a wierzyć, iże ná niczem
czemkolwiek tylko się wászećiom będzie-
my mogli przysłużyć, nie damy schodzić.
Jakoż za oświadczoná W M M M. Páná Zy-
czliwość zostánę

W M M M. Páná

do Usług obowiązány

Inszy.

Hier sind etliche

Kurz gefasste Hochzeit, Gevatter,
Begräbnüß, Briefe angefüget.

Monfieur.

Nachdem ich meine liebe älteste Tochter
Jungfer Mariam / Tit: Herrn Balthasar
N. Bürger und Rauffmann / allhier ehelich ver-
sprochen / und die Zeit zur Hochzeit auf den 23. die-
ses Monats angesetzt / da das Ehe-Gelöbnuß
durch Priesterliche Einsegnung / nach Christli-
chem Gebrauch soll bestättiget werden / so gebe
ich mich durch eine demüthige schriftliche Bitte
bey Ihm an / Er geruhe sammt seiner Frau Ehe-
Liebsten und Jungfer Tochter / Tages zuvor sich
in mein Haus einzufinden / die Hochzeit-Bestin
mit dero erwünschten Gegenwart zu beehren /
dabey zu glauben / daß wir es an nichts / womit
wir sie bedienen werden können / wollen erman-
geln lassen. Wie ich denn für die erwiesene
Gewogenheit verharren werde

Meines Hochgeehrten Herrn

Dienstverpflichtester

X

Ein

Inſy.

Mości Pánie,

JUżesmy o wielu Lat, w dobrej nieroz-
 zerwanej Przyjaźni z sobą żyli, a ta mię-
 tey niewątpliwej Poufáłości nabawia,
 (tę Ufność mi zádaje) ponieważ ſrzedniej
 Corce mojej, ktorą Wdowcowi, miáno-
 wicie Pánu Jakubowi Teył, Złotarzowi,
 który nie názbýt bogáty, áni też nie ubo-
 fzy, wſzakże jednak má z Potrzebę ſwa co-
 dzienną (ktoremu nie ſchodzi ná codzien-
 nej Zywności) zrękował (poſłubił) ná
 Dzień 24. Páździerniká Weſele ſpráwie,
 że W M M M. Pán z przezacną Fámilią Dzień
 przed tem, do mnie ſię ſtáwiwſzy do Bogá
 o poſlubionych doczeſne y wieczne Powo-
 dzenie nie zániechał wzdychać, przy-
 tem Tráktámentámi (Potráwámi) jako we-
 dług náſzego ubogiego Przemożenia z je-
 dnáne bydz moga, zá wdzięczne (wdzię-
 cznie) przyjac zechceſz. Nie miáloby ſię
 wſzyſtko náleſć, jáko życzymy, tedy wiem
 i że Przyjáciele tácy przytomni (obecni) będą
 ktorzy (co) Niedostátek wſzelki Rozmowa-
 mi ucieſznemi nágrodzá. Ja wzajem (záſię)
 poſtáram ſię, wáſzećciow przyjaźliwé Goto-
 wość

Hochgeehrter Herr/

Schon von vielen Jahren her / haben wir in
gutter unzerreißlicher Freundschaft mitein-
ander gelebet / und die machet mir das ungezwei-
felte Vertrauen / weil ich meiner mittelsten Toch-
ter / die ich einem Wittiber / nemlich Herrn Ja-
cob Theil / einem Gold-Schlager / der nicht allzu
reich / auch nicht zu arm ist / jedoch sein tägliches
Auskommen hat / auf den 24. Octobris (Wein-
monat) Hochzeit werde machen / daß der Herr
mit den wertheften Seinigen / Tages zuvor bey
mir erscheinen / umb der Verlobten zeitliches und
ewiges Wolseyn zu Gott zu seuffzen nicht un-
terlassen / auch mit den Tractamenten / so nach
unserm armen Vermögen können verschaffet
werden / vorlieb zu nehmen belieben werden.
Solte sich nicht alles so finden / wie wir wün-
schen / so weiß ich / daß solche Freunde werden zu-
gegen seyn / die allen Mangel mit annehmlichen
Gesprächen ersetzen werden. Ich dagegen wer-
de mich bemühen / auf alle Weise dero geneigte

wość (Powolność) ze wszech miar od-
wdzięczać, jakoż się zowie

W M M M. Páná

Przyjacielem státem

L X X X I V.

Rumrowski List.

Mnie wielce Mościwa Páni Kmoszko,

Moja Mościwa Páni y Przyjaciółko,

Tey Niewatpliwey jestem Ufności, ja-
koż W M M M. Páni zawsze Proźbie mo-
jej pokorney Mieysce dawała (dała) że y
skłonna (życzliwa) się stáwisz, á ná uśilną
Proźbę moję Synaczká mego od Bogá dá-
nego, przez Modlitwę swą nábożną przy
Krzcie Świętem w Kościele Świętey Elzbie-
ty, o zwyczajnem Czásie niezapornem Pá-
nu Bogu oddać będziesz raczyła. Propen-
zya taką powinłą uznám Dzięką, y zosta-
nę zawsze

W M M M. Páni Kmoszki

powolnem Sługą

L X X X V.

Mnie wielce Łáskáwá Pánno,

BOgu nádobrotliwyszemu dziękuję z Ser-
cá, iże Matzonkę moję dziśiá ráno z Łá-
ski swey rozwiąawszy, nas Rodziców Co-
reczką

Willfährigkeit abzudienen / wie ich mich denn
nenne

Rhbn.

beständiger Freund

LXXXIV.

Gebatter / Brief.

Edle / Hoch- und Tugend- Begabte /

Insonders HochgeEhrteste Frau Gebatterin /

Des ungezweiften Vertrauens bin ich / wie
meine Geehrteste Frau Gebatterin allezeit
meine demüthige Bitte statt hat finden lassen/
daß Sie sich auch jezo geneigt werde bezeugen/
und auf innständiges Bitten / mein von Gott
besichertes Söhnlein / bey der H. Tauffe in der
Kirche zu S. Elisabeth umb gewöhnliche Vesper-
Zeit / Gott durch ein andächtiges Gebeth vor-
zutragen werde geruben. Solche Günst- Ge-
wogenheit werde ich mit gebührendem Dank
erkennen / und stets verharren

Meiner HochgeEhrtesten Frau Ge-
batterinn

Ehren- Stiefknecht

LXXXV.

Wol-Edle / Hoch- Ehr- und Tugend- Belobte /

GeEhrteste Tugender /

Dem Allergütigsten Gott dancke ich herzlich /

X 3

daß

reczką krasną udarował. A iż oná jutro po
Nieszporze w Kościele Świętey Máryey
Mágdáleny Krześt święty má odebrać,
(Krzczona bydź) tak moję wielce łaská-
wą Pánnę uniżenie uprąszam, ábys wászce
przy Krzcie świętem stánac, á przez Modli-
twę pokorną Pána Boga prośić, áby onę do
Przymierza łaski swey przyjąwszy, docze-
snem y wiecznem Powodzeniem uraczyć
(udarować) zechciał. Tak wielka okazána
Dobroć ubowiąże mię, zostać ná ząwsze
Mojej wielce łaskáwey Pánný

uniżony Sługá

LXXXVI.

Liśt Pogrzebny.

Monsieur,

Lżami Gorzkiemi mi W^{MMM}. Pánu Szwá-
lgrowi, Zeście z tego Swiátá przycho-
dzi zbáwienie mojej zá Zywoťá z Sercá
kocháney Máłzonki uznaymić (do Wiádo-
mości donieść), iże po dziewięćniedziel-
ney wytrwáney boleśney Chorobie, docze-
sne z wiecznem w przeszły Poniedziałek, já-
ko dwudziestego y ósmego Dniá Paździer-
nika odmieniwszy, mię nieutulonego Zalu
nábawiť. Ciało jey martwe stánowiłem zá
Rádą Pokrewnych náblížszych ná Niedzie-
le

daß Er meine Ehevirthin heute frühe gnädigst
entbunden/ und uns Eltern mit einem wolgestalt-
ten Töchterlein beschencket hat. Wenn aber sol-
ches morgen nach der Vesper in der Kirche zu
S. Maria Magdalena die H. Tauffe empfan-
gen soll/ als erbitte/ Meine GeEhrte Jungfer/
Sie geruhe dem Tauff-Actui beyzuwohnen/
und durch ihr andächtiges Gebeth Gott erbit-
ten/ daß Er es in seinen Gnaden-Bund aufneh-
men/ und mit zeitlichem und ewigem Wolergehen
begnaden wolle. So hohe erwiesene Güttigkeit
wird mich verbinden/ allezeit zu verbleiben

Meiner GeEhrtesten Jungfer

LXXXVI.

Begräbnüß-Brief.

Monfieur,

Mit bitteren Thränen muß ich dem Herrn
Schwager/ den seeligen Hintritt aus die-
ser Welt meiner im Leben herzlich geliebtesten
Ehe-Frauen beybringen/ daß sie nach neunwo-
chentlicher überstandener schmerzlicher Niederla-
ge das Zeitliche mit dem ewigen/ am verwichen-
nen Montage/ als den 28. Octobris, verwech-
selt/ und mich in das tieffste Leyd versetzet. De-
ren verblichenen Körper habe ich nebst der See-

le przyszła, według Zwyczają Chrze-
 ściańskiego, Ziemi zlecić. W M M M. Pána
 Szwágra jak nápilniey upraszam (pokorną
 do W M M M. Pána wnoszę Prozbę) ábyś
 W M M M. Pan z jey Mością Pánią Matzonką,
 Dzień przed tem, w Domu mojem stánać, tu-
 dzież ze mną Nieboszczykowski Ciáto do
 Odpocznienia zaprowadzić pomoc raczył.
 Przez to moy y innych Przyjációł Smętek ul-
 żony będzie. My wszyscy taką oświadczoną
 Gotowość (Powolność) luboć nie w tak zá-
 łosnych, lecz w pociesznieyszych (weseł-
 szych) Okázyách Odwdzięczać pámiętnemi
 zostániemy, jakoż ja z osobná poruczyłwszy
 W M M M. Pána Obronie Boskiey zostając
 W M M M. Pána Szwágra

Szczerouprzeymem

L X X X V I I.

Mnie wielce M C i á P á n i ,

Moja M C i á P á n i y Dobrodziewko.

Egobył sie nigdy nie spodział był / jako
 Nieboszczył Pan Matzonek W m m m. Pá-
 ni konskiego Roku Towary ode mnie kupił y
 przy Schadzce cnotliwey (ześciu cnotliwem)
 z innemi Panámi sie wesołem stáwił / (pokázal)
 że sie ná tem Swiecie wiecey z soba nie obaczę-
 my / jakoż on samże bynamniey nie mniemał /
 (pomyslał) że jako młody Człowiek tak presto
 umrze.

ligen nächsten Bluts-Freunden Rath / auf künftigen Sonntag / Christlichem Brauche nach / zur Erden zu bestatten angesetzt. Den Herrn Schwager bitte ich dienst-freundlich / Er beliebe nebst seiner Frau Eheliebsten / den Tag zuvor / in meinem Hause zu erscheinen / denn mit mir die Leiche zu ihrer Ruhestätte zu begleiten helfen / dadurch wird mein und anderer Freunde Betrübniß gelindert werden. Wir alle inngesamt werden die erwiesene Bereitwilligkeit / wiewol nicht in solchen betrübt / sondern in fröhlicheren Fällen abzugelten eingedenck bleiben / wie ich denn absonderlich / nach Ubergabung in Göttlichen Schutz / verharre
Meines Hochgeehrten Hn. Schwagers
treu-gefließener Freund

LXXVII.

Edele / Tugend-Reiche /

Insonders Hochgeehrte Frau /

Sehen hätte ich mich nimmermehr versehen / als dero seeliger Ehe-Herr mir vor einem Jahr Waaren ablauffte / sich mit andern Herren in einer ehrlichen Zusammenkunft fröhlich bezeugte / daß wir einander nicht mehr auf dieser Welt sehen würden. Wie Er sich denn das im geringsten nicht einbildete / daß Er als ein junger Mann so geschwinde sterben würde. Er versprach bey seiner Abreise / daß Er außs längste in einer viertheil-

umrze. Objęcal przy Odjeździe swem / iże na-
 daliey za ćwierć Roku z Tuchrami / Wostiem/
 Rosmacina / ludanami do nas się chciał sta-
 wić. (zjazać) Lecz pytając za nim Samiśiadowo
 wąścecinych / czemu by się nie stawił / odebra-
 lem Odpowiedź taką (respons taki) / iż niemal
 pół rok / że Żywot swoy (Życie swoje) skończył.
 Nad temem się tak zdumiał / iżem nie wiedział /
 co na to odpowiedzieć. A tak łatwo doise mo-
 ge / jak bardo Śmierć niespodziana Serce Wm
 m. Páni zraniła. Wszakże jednak ponieważ
 Wmm. Páni wieś / iż to niedościgła Oycos-
 wsta Wola Boża sprawiła / tedy się Wmm.
 Páni oney będziesz musiała akomodować / y
 cierpliwie nosić / co niepodobna odmienić. Day
 tylko Boże! aby Syn wąścecin torem swego
 Nieboścżyła Pána Oycá (Rodzicá) posłepo-
 wał / (naśladował) tedy Utráta jákożkolwiek
 (jakiemkolwiek sposobem) nagrodzona będzie.
 Czego z Sercá życze / y oraz / aby Pán Bog O-
 meżenie przyśle (Małżeństwo) JM. Panny
 Córki Wmm. Páni błogosławił / a w nowy
 Stan z JM. Pánem Oblubieńcem (Kochan-
 kiem) wstąpiwszy / przy łwinacem zároveň
 Zdrowiu w nieodmiennej Miłości / y pożada-
 nych Sukcessach w długie Lata z sobą żyli / a
 Wmm. Páni wespół z całą przeżacną Rodzi-
 na Sławe y Pócieche hoyną odnosiła. Długu
 co się tyczy / tedy Księgi Nieboścżyłowskie
 pokaza / iże dziewięć set Kapitałna Summa / a
 Platy (Interessy) od sta na Rok pięć Talarow
 pięć

jährigen Frist mit Tuchten/Wachs/Rauchwerck/
 Moskowitzschen Zeugen zu uns sich einfinden wol-
 te. Allein da ich ihre Nachbarn nach ihm fragete/
 warumb er sich nicht einstellte / bekam ich eine sol-
 che Antwort / daß es fast ein halbes Jahr sey / daß
 Er sein Leben geendet. Ich habe mich darüber so
 entsetzet/daß ich nicht wußte / was ich antworten
 sollte. Und so kan ich leichtlich muthmassen/wie sehr
 deß Seeligen unverhoffter Tod/ der Frauen ihr
 Herz verwundet hat. Jedoch/ wenn sie weiß/daß
 es Gottes unerforschlicher väterlicher Wille ge-
 than/ so werden sie sich in demselben schicken müs-
 sen/ und geduldig tragen/ was unmöglich ist zu än-
 dern. Gott verleyhe nur! daß dero geliebter
 Sohn seinen seeligen Herrn Vater nacharten mö-
 ge / so wird der Verlust einiger massen ergänzet
 werden. Wie ich solches von Herzen wünsche/und
 zugleich/daß Gott die bevorstehende Heyrath de-
 ro geliebtesten Jungfer Tochter segnen wolle/ auf
 daß/ wenn Sie mit ihren Herrn Liebsten den
 neuen Stand werden antreten/ Sie bey stets blü-
 hender Gesundheit/in unveränderlicher Liebe lan-
 ge Jahr / in selbst verlangendem Wolstande bey
 einander leben/und Sie nebst dero gangen vorneh-
 men Angehörigen Ehr und reichen Trost haben.
 Was die Schuld des Seeligen betrifft / so werden
 es deß Seeligen seine Bücher weisen / daß 900.
 Rthl.

piećdział y cztery/ pospółu 954. wynosi. A te
Wmym. Páni abo Pieniedzmi gorowemi abo
Tuchtrami zapłacić bedziesz raczyła. Za to
zostaje

Wmym. Páni

Sluga powolnem

LXXVII.

Sposob Cyrografu.

M A niżej podpisani zeznawamy naszym y
Potomkow naszym Imieniem / iżśmy
Jego Mości Pánu Frydrychowi Nácetowi/
Mieščaninowi y Kupcowi Miasta Cesarzkie-
go y Krolewskiego Brzegu/ zá Towáry od nie-
go kupione 500. Talárow/ Talar po trzydzie-
ści Czeskich (Potroynych) ráchujac dlužni zo-
stali/ Które piec set Twardych przerzeczonemu
Jm. P. Frydrychowi Nácetowi/ abo Potom-
kom abo wiernemu Manurentowi tey našej
Retskyncey/ od Dary dzisiejszej / ná przyszle
Elzbiery swietej Kupczyny (Jarmark) tego bies-
żacego Roku 1705 / bez jedynej Przykrości/
Cieszkosci) Utráty y Szkody / pod Zástawá
wszystkich našich nieruchomych y ruchomych/
tu abo gdzie indziej bedacych Dobre (Towá-
row) Pieniedzmi gorowemi (Gorowizna) Mo-
neta srebrna w Slasku zwyczáyna (pospolicie
bieżaca) abo jeśliby sie Jm. P. podobáło in-
szemi nieprzygánnemi Towárami zapłacić
Słowy obiecujemy nieobludnemi. Zkád sie tež
wszystkich

Rthl. das Capital / und die Intereßen davon von einem Jahr 54. Rthl. zusammen 954. Rthl. betragen. Sie werden so güttig seyn/und dieselbe entweder mit baarem Gelde oder Tuchten zu entrichten belieben. Dafür bleibe ich stets
Meiner Hochgeehrten Frauen

Dienstwilliger

LXXXVII.

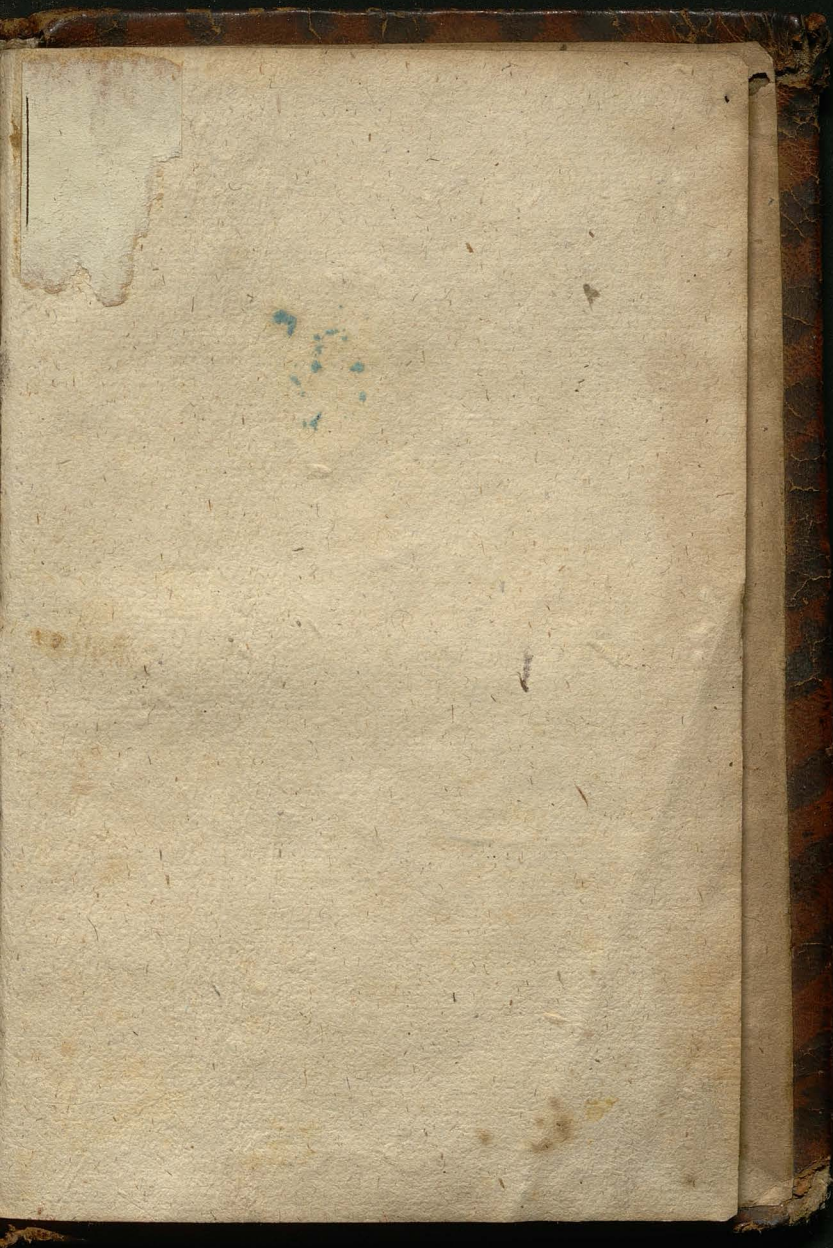
Form einer Handschrift.

Wir Unterschriebene bekennen hiemit in unserm und unserer Erben Namen/das wir dem Herrn Friedrich Nachten / Bürgern und Handelsmann der Kayser- und Königl. Stadt Brieg/ für die Ihm abgekaupte Waaren 500. Rthl. den Rthl. zu dreißig Silbergroschen gerechnet / schuldig sind geblieben/ welche fünffhundert Reichsthaler wir dem gemeldeten Herrn Friedrich Nachten/oder dessen Erben/oder treuen Inhabern dieser unserer Handschrift / von heute an / auf den künftigen S. Elisabeth. Markt dieses jetztlaufenden 1705. Jahres/ ohne seine einige Beschwerde/ Verlust und Schaden / bey Verpfändung aller unserer liegenden und fahrenden / hier oder anderwärts befindlichen Gütern/ baar mit silberner in Schlesiens gangbarer Münze/oder so es ihm gefällig möchte seyn / mit andern tauglichen Waaren / mit aufrichtigen Worten zu zahlen versprechen

wſzystkich u Duchownych y Świeckich Praw/
 zwyczajnych / ba y wſzystkich Jarmarkowych
 (Rupczyńskich) Beneficiorum, jakienkolwiek
 Imieniem nazwane bydź mogą wyrzekamy
 tak nas / też żadne od Czlowieczego Towcipu
 (Kostropnoſci Czlowieczej) zmyślone (wy-
 myślone) y wynalezione Ekſcepcye (Wykre-
 sy) nie mają y nie mogą bronić/ abo nam po-
 żyteczemi (pomocnemi) bydź; Ale mają za-
 nikczemne uznane (poczytane) y jako nie uży-
 teczne wſędzie odrzucone bydź/ ponieważ my
 ſie jako na Sumnienia zdrowego (dobrego) y
 pobożne przynależy Krzeſciani zachować (po-
 ſtąpić) poſtarać ſie chcemy. Zapis ten y Cy-
 rograf ma wſędzie / na Mieyſcach wſzystkich
 od wſzystkich przyjezy / y tak ważny bydź / jak
 by urzędownie potwierdzony był / a gdyby
 nie wſyſtko w nim wyrażone było/ czego bys-
 my tu naſemu Pożytkowi / a JMCi Pana
 Kredytora Ublizeniu (Rzeczywdzie Niepoży-
 towi) chcieli zażywać/ tedy to jednak nigdziey
 przed żadnem Sadem nie ma Wagi mieć/ abo
 Skutek naleſć. Aby przed ſie wſelkiem Spo-
 rom (Sportom) y Przeciwnoſci ſie zabięgło/
 tedy Strona każda równobrzmiacy od Obu
 Stron podpisany / y ich zwyczajnymi Sygnez-
 tami roborowany Ekſemplarz odebrała.
 Działo ſie w Brzegu trzydziſtego Dnia
 Wreſnia Roku tyſięcnego / ſiedm-
 ſetnego y piątego.

chen / woher wir uns auch aller bey den Geistlich-
und Weltlichen Rechten gewöhnlichen / ja aller
Jahrmarchts-Beneficiorum, sie mögen genen-
net werden / wie sie können / verzeihen / so sollen und
mögen uns auch keine / von Menschlichem Wiß er-
dachte und erfundene Ausflüchte schützen oder die-
nen; Sondern sie sollen für nichts werth angese-
hen / und als untüchtig allenthalben verworffen
werden / massen wir / als gewissenhaften und from-
men Christen zustehet / zu verfahren uns befelei-
gen wollen. Diese Verschreibung und Handschrift
soll allenthalben / an allen Orten von allen so ange-
nommen werden / und so gültig seyn / als wäre sie
gerichtlich bestättiget worden / und möchte gleich
nicht alles darinnen berühret seyn worden / was ge-
schehen hätte sollen / wessen wir uns zu unserm
Vorthail und des Herrn Creditoris Nachtheil /
wolten bedienen / so soll doch dasselbe nirgends bey
keinem Gerichte gültig seyn / und Nachdruck ha-
ben oder finden. Damit aber allem Streit und
Wiederwertigkeit vorgebeuget werde / so hat ein
jedes Theil / ein gleich lautendes von beyden Thei-
len unterschriebenes / und mit ihren gewöhnlichen
Petschaften bekräftigtes Exemplar empfangen.
Geschehen in Bries den 30. Septembris des
tausend siebenhundert fünfften Jahres.

John G. Ayl.
Pres.

1840

- W. C.

1840

Biblioteka Jagiellońska

stdr0024669

